

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2001–2002)

FOR BUDSJETTERMINEN 2002

Skatte-, avgifts- og tollvedtak

Innhold

	Omtalt side	Utkast til vedtak side
1. Hovedtrekkene i skatte- og avgiftsopplegget for 2002	7	
1.1 Innledning	7	
1.2 Nærmere om skatte- og avgiftsopplegget	8	
1.2.1 Hovedlinjer i Regjeringens skatte- og avgiftspolitik	8	
1.2.2 Skatte- og avgiftsopplegget for 2002	10	
1.3 Stortingsmelding om nærings- og kapitalbeskatning	13	
1.4 Anslag på skatte- og avgiftsinntektene	13	
1.5 Fordeling av offentlige skatte- og avgiftsinntekter	17	
2 Direkte skatter og avgifter til folketrygden	19	
2.1 Innledning	19	
2.2 Skatt fra personer	23	85
2.2.1 Toppskatten	23	
2.2.2 Standardfradrag	24	
2.2.3 Særskilte regler for pensjonister mv.	25	
2.2.4 Fradrag for fagforeningskontingent, kontingent til yrkes- og næringsorganisasjoner og gaver til visse frivillige organisasjoner	26	
2.2.5 Andre grenser og fradrag mv.	26	
2.2.6 Barnetrygd	26	
2.2.7 Normrente for beregning av fordel av rimelig lån hos arbeidsgiver ...	27	
2.2.8 Beskatning av firmabiler mv.	27	
2.2.9 Innstramming i beskatningen av kjøregodtgjørelse	28	
2.2.10 Skatt på utbytte	30	
2.2.11 Beskatning av personer med midlertidig opphold i utlandet	30	
2.2.12 Endring i skatteregler for rehabiliterings- og attføringspenger	30	
2.2.13 Avløsning av rett til pensjon mv. med et engangsbeløp	30	
2.2.14 Endringer i boligtakseringen	31	
2.2.15 Øvrige forslag.....	31	
2.3 Næringsbeskatningen (inngår i kap. 5501)	31	
2.3.1 Avskrivningssatser	31	
2.3.2 Ekstra skattefradrag for FoU-utgifter	32	
2.3.3 Fondsobligasjoner	34	
2.4 Endringer i kommunale og fylkeskommunale skattører og fellesskatt for 2002	35	89
2.5 Endringer i skattevedtaket for inntektsåret 2001	35	85
2.5.1 Den skattemessige behandlingen av utbetalinger etter innskuddspensjonsloven	35	
2.6 Endringer i trygdevedtaket for inntektsåret 2001	36	85
2.7 Avgift på arv og gaver (kap. 5506, post 70)	36	90
2.8 Trygdeavgift og andre avgifter til folketrygden (kap. 5700, post 71 og 72)	36	90
2.9 Bruk av differensiert arbeidsgiveravgift for å finansiere veibygging ...	37	
3 Indirekte skatter	39	
3.1 Innledning	39	
3.1.1 Generelt	39	

	Omtalt side	Utkast til vedtak side	
3.1.2	ESAs nye retningslinjer for miljøstøtte	43	
3.1.3	Avgiftsmessige forhold knyttet til Slottet	43	
3.1.4	Taxfree-salg om bord på ferger mellom Norge og Sverige	43	
3.2	Merverdiavgift og avgift på investeringer mv. (kap. 5521, post 70)	44	94
3.2.1	Merverdiavgiften	44	
3.2.2	Investeringsavgiften	47	
3.3	Avgift på alkohol (kap. 5526)	47	96
3.4	Avgift på tobakkvarer (kap 5531, post 70)	50	97
3.5	Motorvognavgiftene (kap. 5536)	51	
3.5.1	Innledning	51	
3.5.2	Engangsavgift på motorvogner mv. og avgift ved registrering av motorvogner som er bygd opp her i landet (kap. 5536, post 71)	51	98
3.5.3	Årsavgift på motorvogner mv. (kap. 5536, post 72)	55	100
3.5.4	Vektårsavgift (kap. 5536, post 73)	56	101
3.5.5	Omregistreringsavgift (kap. 5536, post 75)	56	103
3.5.6	Avgift på bensin (kap. 5536, post 76)	56	104
3.5.7	Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift) (kap. 5536, post 77)	57	105
3.6	Avgift på båtmotorer (kap. 5537, post 71)	57	105
3.7	Avgift på elektrisk kraft (kap. 5541, post 70)	58	106
3.8	Avgift på smøreolje mv. (kap. 5542, post 71)	59	110
3.9	Grunnavgift på fyringsolje mv. (kap. 5542, post 70)	59	107
3.10	CO ₂ -avgift (kap. 5508 og kap. 5543, post 70)	59	108
3.11	Svovelavgift (kap. 5543, post 70)	60	109
3.12	Avgift på sluttbehandling av avfall (kap. 5546, post 70)	61	111
3.13	Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier (kap. 5547)	64	111
3.14	Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv. (kap. 5555, post 70)	65	112
3.15	Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv. (kap. 5556)	65	113
3.16	Avgift på drikkevareemballasje (kap. 5559)	65	114
3.17	Avgift på sukker mv. (kap. 5557, post 70)	65	115
3.18	Dokumentavgift (kap. 5565, post 70)	66	116
3.19	Avgift på flyging av passasjerer (kap. 5580, post 72) – sak for ESA	66	116
3.20	Avgifter i telesektoren (kap. 5583, post 70)	66	117
3.21	Inntekter ved tildeling av konsesjoner (kap. 5309)	67	117
4	Toll	69	
4.1	Innledning	69	
4.2	Tollinntektene	69	
4.2.1	Utviklingen i tollinntektene	69	
4.2.2	Fordeling av tollavgiftsinntektene etter land og varegrupper	70	
4.3	Strukturen i de norske tollsatsene	70	
4.4	Endringer i tollsatsene i den norske tolltariffen	71	
4.4.1	Tollnedtrapping i henhold til WTO-avtalen	71	118
4.4.2	Fjerning av toll på industrivarer	71	118
4.5	Multilaterale forhandlinger i WTO	72	
4.6	EØS-avtalen og de øvrige frihandelsavtalene, samt tollsamarbeidsavtaler	73	118
4.6.1	Nye frihandelsavtaler	73	118
4.6.2	Forhandlinger med EU om landbruksprodukter	73	119
4.6.3	Tollsamarbeidsavtaler	73	
4.7	Tollpreferansesystemet for utviklingslandene (GSP)	74	
4.7.1	Innledning	74	
4.7.2	Toll- og kvotefri markedsadgang for import fra MUL	74	
4.7.3	Import fra GSP-land	75	
4.8	Forvaltningen av tollregimet for landbruksvarer	75	

	Omtalt side	Utkast til vedtak side
4.8.1 Administrative tollnedsettelse	75	
4.8.2 Fordeling av tollkvoter	77	
4.8.3 Tollvernet for korn	78	
4.8.4 Nye oppdelinger for enkelte varer i tolltariffen	78	118
4.9 Regelverksendringer	78	118
4.10 Tekniske endringer i tolltariffen	79	118
4.10.1 Internasjonal revisjon	79	118
4.10.2 Øvrige tekniske endringer	79	119
5 Fordelingsvirkninger av skatte- og avgiftsopplegget for 2002	80	
5.1 Innledning	80	
5.2 Beregninger basert på empirisk grunnlag	80	
Vedlegg 1 Skatteligningen og selvangivelsestatistikk for 1999	120	
Vedlegg 2 Oversikt over skatte-, avgifts- og tollvedtak under utredning	132	
Vedlegg 3 Endringer i tolltariffen	133	

St.prp. nr. 1

(2001–2002)

FOR BUDSJETTERMINEN 2002

Skatte-, avgifts- og tollvedtak

*Tilråding fra Finansdepartementet av 28. september 2001,
godkjent i statsråd samme dag.*

1 Hovedtrekkene i skatte- og avgiftsopplegget for 2002

1.1 Innledning

Finansdepartementet legger med dette fram forslag om skatte-, avgifts- og tollvedtak for budsjetterminen 2002.

De viktigste formålene med skatte- og avgiftssystemet er å finansiere offentlige velferdsordninger og bidra til en rettferdig inntektsfordeling og til at ressursene brukes på en effektiv måte. Regjeringen legger vekt på at skatte- og avgiftssystemet i størst mulig grad skal bygge på brede skatte- og avgiftsgrunnlag og lave satser. Relativt lave skattesatser og brede skattegrunnlag vil redusere de samfunnsøkonomiske kostnadene ved beskatningen. Regjeringen arbeider også for å forenkle skatte- og avgiftsreglene og redusere antall smutthull.

De nye retningslinjene for budsjettpolitikken er i Nasjonalbudsjettet 2002 anslått å gi et økt handlingsrom på om lag 6 mrd. kroner i året i perioden 2002 til 2005. Regjeringen legger opp til at drøyt halvparten av det økte handlingsrommet bør brukes på å redusere skatte- og avgiftsnivået i 2002. For at skatte- og avgiftslettelsene skal virke positivt på vekstevnen i økonomien og bidra til å sikre et konkurransedyktig næringsliv, er det viktig at lettelsene brukes til å sikre en mest mulig effektiv utnyttelse av ressursene. Det er videre viktig at skattesystemet stimulerer tilbudet av arbeid.

En videreføring av gjeldende skatte- og avgiftsregler vil redusere inntektene med drøyt 2,7 mrd. kroner påløpt og knapt 1,5 mrd. kroner bokført fra 2001 til 2002. Disse lettelsene skyldes i hovedsak endringer som følge av merverdiavgiftsreformen fra 1. juli 2001. I tillegg har Stortinget vedtatt avvikling av investeringsavgiften, lettelser i boligbeskatningen og skattefradrag for FoU-kostnader i bedriftene. Samtidig har Regjeringen varslet at den vil redusere skatten på arbeid og el-avgiften.

Regjeringen foreslår at det samlede skatte- og avgiftsnivået, utenom endringer i barnetrygden, reduseres med knapt 7,7 mrd. kroner påløpt og om lag 3,5 mrd. kroner bokført fra 2001 til 2002. Til tross for et stort behov for inndekking av tidligere vedtak, skaper dette rom for en reduksjon av skatten på arbeid slik Regjeringen tok til orde for i Langtidsprogrammet 2002–2005. Regjeringen foreslår å redusere skatten på arbeid ved å øke øvre grense i minstefradraget og innslagspunktet i toppskatten.

Den vedtatte avviklingen av investeringsavgiften fra 1. april 2002 gir et provenytab på 3,5 mrd. kroner på 2002-budsjettet. Regjeringen mener at lettelser i skatten på arbeid nå må prioriteres. Innenfor en samlet skatte- og avgiftslettelse på 3,5 mrd. kroner, er det Regjeringens vurdering at en så omfattende lettelse for næringslivet som fjerning av

investeringsavgiften representerer, enten må gjennomføres over noe lengre tid, eller delvis finansieres med skatteskjerpelser på andre områder. I denne sammenheng har Regjeringen vurdert en mulig økning i arbeidsgiveravgiften. Regjeringen vil etter en samlet vurdering ikke gå inn for en slik løsning, som innebærer økt skatt på arbeid. Regjeringen vil også peke på at det er uheldig med generelle økninger i skatte- og avgiftssatser samtidig som en øker bruken av oljeinntekter i økonomien. Regjeringen er derfor kommet til at en vil tilrå at iverksettingstidspunktet for avvikling av investeringsavgiften utsettes med et halvt år til 1. oktober 2002.

Hovedtrekkene i Regjeringens forslag til skatte- og avgiftsopplegg for 2002 er å:

- Heve innslagspunktet i toppskatten til 320 000 kroner
- Heve øvre grense i minstefradraget til 43 000 kroner
- Øke fradraget for fagforeningskontingent mv. og gaver til visse frivillige organisasjoner til 1 800 kroner
- Stramme inn i firmabilbeskatningen og i reglene for kjøregodtgjørelse
- Endre beskatningen av fast eiendom
- Øke avskrivningssatsene for enkelte driftsmidler
- Innføre ekstra skattefradrag for utgifter til forskning (FoU) i bedriftene
- Nominell videreføring av alle satsene i barnestrygden
- Lønnsjustere personfradragene, grensene for skattefri nettoinntekt for pensjonister og fradrag for arbeidsreiser. Øvrige fradrag og beløpsgrenser holdes nominelt uendret
- Avvikle investeringsavgiften fra 1. oktober 2002
- Holde el-avgiften nominelt uendret fra 1. januar 2002 og redusere avgiften ytterligere med 1 øre pr. kWh fra 1. juli 2002
- Fjerne industritollen for mange varegrupper
- Holde avgiftene på alkoholholdige og alkoholfrie drikkevarer nominelt uendret
- Fjerne svovelavgiften på kull, koks og raffineringssanlegg.

1.2 Nærmere om skatte- og avgiftsopplegget

1.2.1 Hovedlinjer i Regjeringens skatte- og avgiftspolitik

Regjeringen vil føre en skatte- og avgiftspolitik som sikrer finansieringen av velferdsgodene, som

bidrar til en rettferdig inntektsfordeling og til at ressursene brukes på en effektiv måte. I tillegg er det viktig at systemet er enkelt for skattyterne å etterleve, er forutsigbart og gir tilstrekkelige kontrollmuligheter.

Regjeringens politikk er basert på prinsippene for skattereformen i 1992 og de retningslinjene som er trukket opp i Regjeringens tiltredelseserklæring. Politikken innrettes med andre ord med sikte på bredere skatte- og avgiftsgrunnlag og lavere satser.

De fleste former for beskatning påvirker økonomiens virkemåte pga. endret tilpasning hos personer og bedrifter. Ofte er tilpasningen i uønsket retning som f.eks. redusert arbeidstilbud som følge av skatt på arbeid. Skatte- og avgiftssystemet bør utformes slik at kostnadene ved beskatning blir lavest mulig.

Samtidig må det sørges for at skatte- og avgiftssystemet bidrar til å redusere inntektsforskjellene. Brede skattegrunnlag med begrensede fradragmuligheter og lave satser reduserer de samfunnsøkonomiske kostnadene ved beskatning. Fordi skattleggingen baseres på skattyternes faktiske inntekter, vil brede grunnlag som oftest ha ønskelige fordelingsvirkninger.

Skattlegging av aktiviteter som skader helse og miljø sikrer både inntekter til det offentlige og en effektiv ressursforvaltning. Miljøproblemer er eksempler på at markedene alene ikke alltid sørger for en god bruk av ressursene. Miljøavgifter og salg av omsettelige utslippskvoter kan korrigere for dette og samtidig gi inntekter til det offentlige. Skatt på grunnrente, for eksempel i petroleumsutvinning, er gunstig siden slik skattlegging gir få uønskede effekter mht. effektivitet og fordeling.

For å begrense kostnadene forbundet med selve innkrevingen av skatter og avgifter, er det viktig å utforme reglene slik at effektiv kontroll er mulig. Det bør være enkelt og ikke for kostbart for skattyterne å innrette seg etter reglene, samtidig som det må være betydelig risiko forbundet med ikke å etterleve dem. Det er også viktig at skattereglene er enkle å forstå for skattyterne. Forvaltningens kontrollmuligheter er en forutsetning for et rettferdig system der alle behandles likt. Kompliserte regler med uoversiktlige fradragordninger og mange fritak kan gjøre det lettere å skjule skatteunndragelser og å utnytte smutthull. Det er de ressurssterke som har størst muligheter til å utnytte slike svakheter. Brede skattegrunnlag med begrensede fradragmuligheter og få fritak vil redusere mulighetene for skatteunndragelse og tilpasninger for å unngå beskatning.

De samlede norske skatte- og avgiftsinntektene i prosent av BNP ligger over gjennomsnittsnivået i

Boks 1.1 Skatt som andel av BNP

Samlede skatter og avgifter som andel av bruttonasjonalproduktet (BNP) blir ofte brukt som grunnlag for å sammenlikne skattenivået mellom land og for å vurdere utviklingen i skattenivået i et land over tid. Blant annet publiserer OECD slike tall årlig.

Det er flere svakheter forbundet med å bruke skatt som andel av BNP som et mål på skattenivået i ulike land. Skatt som andel av BNP egner seg først og fremst til å si noe om hvor mye av verdiskapingen som gjennom skatter og avgifter kanaliseres via det offentlige. Uttrykket er imidlertid ikke egnet til å si noe om hvor stor byrde skattesystemet representerer for den enkelte og for samfunnet, eller hvilket skattenivå næringslivet kan tåle i konkurransen med bedrifter i andre land. Disse forholdene avhenger ikke bare av skattenivået, men også av sammensetningen av skatter og avgifter. Videre vil skattenivået som andel av BNP påvirkes av i hvilken grad ulike trygdeytelser og andre overføringer blir skattlagt, og om landene har offentlige eller private pensjonssystemer.

Det har også vært diskusjon om skatteandelen for Norge bør regnes inklusive eller eksklusiv petroleumssektoren når en sammenlikner med andre land. Ved å skille ut verdiskapingen og skatteinntektene fra petroleumssektoren, ønsker en å få et mål på skattenivået som er mer sammenliknbar med andre land og over tid. Det er imidlertid flere svakheter knyttet til å korrigere for petroleumssektoren på denne måten, og de bidrar til at skattenivået for Fastlands-Norge overvurderes.

Departementet har derfor utviklet en annen og mer treffsikker metode for å korrigere for meravkastningen i petroleumssektoren, herunder SDØE. Ved å fjerne petroleumsentens bidrag til skatteinntektene og til verdiskapingen, vil skatt som andel av BNP gjenspeile skatten på den normale verdiskapingen. Denne skatteraten er etter departementets vurdering mer sammenliknbar med tilsvarende skatterater i andre land. Tabell 1.1 viser at skatteandelen korrigert for petroleumsenten gjennomgående er lavere enn for Fastlands-Norge beregnet på den vanlige måten, men høyere enn for hele økonomien.

Figur 1.1 viser skatt som andel av BNP for Norge, med og uten korreksjon for grunnrenten i petroleumssektoren, sammenliknet med de nordiske landene og EU-gjennomsnittet for 1999. Figuren viser at skattenivået i Norge målt ved skatt som andel av BNP og korrigert for grunnrenten, er høy-

ere enn gjennomsnittet for EU. Skatteandelen er imidlertid på nivå med Finland og lavere enn i Danmark og Sverige. Skatt som andel av BNP for Norge inkludert petroleumssektoren er noe lavere enn den oljekorrigerte skatteandelen, og bringer skatteandelen under skatteandelen for Finland, men fortsatt over gjennomsnittet for EU-landene.

Tabell 1.1 Påløpte skatter som andel av BNP. Prosent

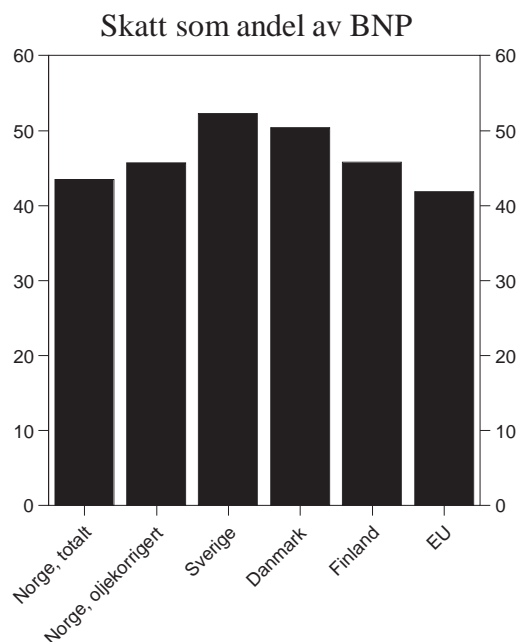
	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Inklusive petroleumssektoren ¹	42,5	43,0	42,9	42,6	43,3	43,1
Fastlands-Norge ²	46,3	47,4	48,2	47,5	48,8	49,1
Oljekorrigert ³	42,9	44,0	44,7	44,4	45,7	45,4

¹ Alle skatter og avgifter dividert på samlet BNP

² Alle skatter og avgifter fratrukket skatter i petroleumssektoren og utenriks sjøfart dividert på BNP for Fastlands-Norge

³ Det vises til boks 4.1 i Nasjonalbudsjettet 2002.

Kilde: Finansdepartementet.

Figur 1.1 Skatt som andel av BNP i Norge og enkelte andre land

Det vises til avsnitt 4.6 i Nasjonalbudsjettet for en nærmere omtale av disse problemstillingene.

Tabell 1.2 Beregnede fordelingsvirkninger av skatte- og avgiftsopplegget for 2002 for alle personer. Pr. person¹. Negative tall betyr redusert skatt og avgift/økt barnetrygd

Inntektsklasse ²	Gj.sn. bruttoinntekt. Kroner	Gjennomsnittlig skatt i referansesystemet i pst. av bruttoinntekt ^{3,4}	Endring i skatter ⁴ og avgifter. Kroner	Endring i skatter ⁴ og avgifter i pst. av bruttoinntekt.	Herav endring i ⁵ (målt i pst. av bruttoinntekt):		
					Avgifter	Skatter	Nominell videreføring av barnetrygd og kontantstøtte
1	63 600	-1,4	-300	-0,5	-1,0	0,1	0,3
2	100 700	8,4	-400	-0,4	-0,7	0,1	0,2
3	126 800	13,2	-500	-0,4	-0,6	0,1	0,2
4	150 500	16,8	-600	-0,4	-0,6	0,0	0,2
5	172 300	19,1	-800	-0,4	-0,5	-0,1	0,2
6	192 700	21,2	-1 000	-0,5	-0,5	-0,2	0,1
7	214 900	22,8	-1 300	-0,6	-0,4	-0,2	0,1
8	245 300	25,1	-1 400	-0,6	-0,4	-0,2	0,1
9	290 400	27,6	-1 600	-0,5	-0,4	-0,2	0,1
10	477 500	32,7	-1 500	-0,3	-0,2	-0,1	0,0
I alt	203 500	23,1	-900	-0,5	-0,4	-0,1	0,1

¹ Personer i denne tabellen er rangert etter bruttoinntekt pr. forbruksenhet etter en renormalisert kvadratrotsskala, jf. boks 5.2 i kapittel 5.

² Alle personer er rangert i 10 like store inntektsklasser etter størrelsen på bruttoinntekt. I rangeringen er det blant annet også tatt hensyn til stordriftsfordeler ved å bo flere i en husholdning.

³ Eksklusive avgifter.

⁴ Inklusive endringer i barnetrygd og kontantstøtte.

⁵ På grunn av avrundning kan summen av de isolerte endringene avvike fra endringen totalt sett, jf. kolonne 4 fra høyre side.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

EU, men under nivået i Danmark og Sverige og om lag likt med nivået i Finland, jf. boks 1.1. De realøkonomiske kostnadene av skatteleggingen kan være noe lavere i Norge enn i andre land. Det skyldes at inntektsskattegrunnlaget er relativt bredt i Norge. Norge har også et bedre utgangspunkt enn mange andre land ved at grunnrentebeskatning av petroleumsvirksomhet og vannkraft gir betydelige skatteinntekter. Slik sett kan Norge trolig ha et høyere skattetrykk enn i andre land. Skatte- og avgiftspolitikken i andre land påvirker likevel handlingsrommet for Norge. Internasjonaliseringen og den raske teknologiske utviklingen gjør enkelte skattegrunnlag mer mobile og begrenser mulighetene for å beskatte kapitalinntekter. Tilsvarende vil grensehandel påvirke hvor mye høyere avgiftsnivået kan være i Norge i forhold til nabolandene.

1.2.2 Skatte- og avgiftsopplegget for 2002

Tabell 1.2 viser fordelingsvirkningene av Regjeringens forslag til skatte- og avgiftsopplegg for 2002. Skatteendringene er målt i forhold til et referansesystem der nominelle grenser og fradrag oppjuste-

res med anslått lønnsvekst på 4¼ pst. fra 2001 til 2002. Avgiftsendringene er målt i forhold til et referansesystem med prisjustering av avgiftssatsene med 1,9 pst. Tabellen viser at alle inntektsklasser i gjennomsnitt vil få lettelser i 2002 målt i forhold til referansesystemet. I gjennomsnitt vil skatte- og avgiftslettelsen bli om lag 900 kroner pr. person, dvs. om lag 0,5 pst. av gjennomsnittlig bruttoinntekt. Det vises til kapittel 5 for en nærmere gjennomgang av fordelingsvirkningene av skatte- og avgiftsopplegget.

Redusert skatt på arbeid

I skatteopplegget for 2002 har Regjeringen lagt vekt på tiltak som kan stimulere til økt arbeidstilbud for personer med midlere inntekter. Det foreslås å øke innslagspunktet i toppskatten fra 289 000 kroner til 320 000 kroner i klasse 1 og å øke den øvre grensen i minstefradraget.

Om lag 740 000 personer anslås å betale toppskatt i 2002 etter Regjeringens forslag. Dette er om lag 130 000 færre skattytere enn i 2001. Disse vil få redusert marginalskatten fra 49,3 pst. til 35,8 pst.

Forslaget vil bidra til at en heltidsansatt med gjennomsnittslønn ikke betaler toppskatt. Endringene i toppskatten (inklusive nominell videreføring av trinn 1 for klasse 2) er beregnet til om lag 1 750 mill. kroner påløpt og 1 400 mill. kroner bokført.

Regjeringen foreslår at øvre grense i minstepdraget økes fra 40 300 kroner til 43 000 kroner. Forslaget innebærer at marginals-katten for alle med lønns- og pensjonsinntekter mellom 191 000 kroner og 195 455 kroner blir redusert fra 35,8 pst. til 29,6 pst. Isolert sett anslås forslaget å gi en skattelette på om lag 500 mill. kroner påløpt og 390 mill. kroner bokført.

Fagforeningskontingent mv.

Regjeringen foreslår å heve fradraget for fagforeningskontingent, fradraget for gaver til frivillige organisasjoner og fradraget for medlemskontingent til næringsorganisasjoner fra 900 kroner til 1 800 kroner for inntektsåret 2002. Forslaget vil bl.a. stimulere til økte bidrag til de frivillige organisasjonene og er ment som en delvis kompensasjon for at frivillige organisasjoner fikk økt avgiftsbelastning som følge av merverdiavgiftsreformen. Forslagene anslås å redusere skatteinntektene med 280 mill. kroner påløpt og 225 mill. kroner bokført i 2002.

Beskatning av firmabiler og kjøregodtgjørelse

Regjeringen foreslår å stramme inn på beskatningen av firmabiler ved å heve den sjablonmessige fordelsbeskatningen av privat kjøring fra 10 000 km til 13 000 km. Gjeldende firmabilbeskatning er gunstig, bl.a. fordi km-sjablonen er lavere enn det som må antas å være normal privat kjørelengde. Fordi det hovedsakelig er personer med relativt høye inntekter som har firmabil, vil omleggingen ha gunstige fordelingsvirkninger. Regjeringen foreslår også å øke fordelsbeskatningen av den private bruken av yrkesbiler. Disse innstramminger er samlet sett anslått til om lag 820 mill. kroner påløpt og 720 mill. kroner bokført.

Regjeringen foreslår samtidig å stramme inn på den skattemessige behandlingen av kjøregodtgjørelse. Gjeldende skatteregler er svært gunstige idet godtgjørelsen etter statens satser langt på vei er skattefri og ligger betydelig høyere enn det som kan anses som relevante variable utgifter knyttet til bruk av egen bil. Omleggingen er også viktig for å unngå et for stort omfang av skattemotiverte tilpasninger som følge av innstramminger i firmabilbeskatningen. Samtidig vil Regjeringen unngå økt beskatning for de som har en begrenset kjøring med

kjøregodtgjørelse. Regjeringen foreslår derfor at det kun blir skatteplikt på differansen mellom statens satser og 2,05 kroner pr. km for mottatt kjøregodtgjørelse utover 4 000 km. Dette innebærer at det bare er om lag 20 pst. av de som mottar kjøregodtgjørelse som påvirkes av endringen. Det skal betales arbeidsgiveravgift på differansen mellom statens satser og 2,05 kroner pr. km fra første kilometer. Innstrammingen er anslått til om lag 495 mill. kroner påløpt og 405 mill. kroner bokført.

Endringer i boligbeskatningen

I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2001 vedtok Stortinget å innføre en sikkerhetsventil i boligtakseringen, som innebærer at klager på dagens ligningstakster skal tas til følge ved at taksten settes til maksimalt 30 pst. av husets observerbare markedsverdi eller tekniske verdi. De nye retningslinjene skal kunne gjøres gjeldende ved ligningen allerede for inntektsåret 2001. Provenytapet anslås på usikkert grunnlag til om lag 300 mill. kroner påløpt i 2001. Hele den bokførte virkningen på 300 mill. kroner antas å komme i 2002.

Regjeringen foreslår å øke ligningsverdiene på fast eiendom med 5 pst., med et anslått proveny på 320 mill. kroner påløpt og 260 mill. kroner bokført i 2002, for å dekke inn provenytapet av sikkerhetsventilen. Forslaget må også ses i sammenheng med den kraftige prisveksten på boliger de siste årene. Samlet sett blir beskatningen av bolig om lag uendret.

Avskrivningssatser

Ved innføringen av skattereformen i 1992, ble det lagt til grunn at avskrivningssatsene på driftsmidler i størst mulig grad skal gjenspeile faktisk økonomisk verdifall på driftsmidler. Det vil bidra til at investeringene kanaliseres dit hvor de kaster mest av seg for samfunnet. Blant annet i forbindelse med budsjettforliket sist høst ble flere avskrivningssatser redusert uten at dette var gjenstand for noen forutgående analyse av driftsmidlenes faktiske økonomiske levetid.

Det er fortsatt Regjeringens syn at avskrivningssatsene i størst mulig grad bør gjenspeile det økonomiske verdifallet. Departementet har på denne bakgrunn vurdert nivået på gjeldende avskrivningssatser, og konkludert med at enkelte av avskrivningssatsene er for lave. Departementet foreslår derfor å øke avskrivningssatsene for kontor-maskiner mv., elektroteknisk utrustning i kraftforetak mv., bygg og anlegg mv. og forretningsbygg f.o.m. 2002, jf. tabell 2.4 i kapittel 2. Omleggingen

anslås å redusere skatteinntektene med om lag 1,5 mrd. kroner påløpt og 80 mill. kroner bokført i 2002.

Ekstra skattefradrag for FoU-utgifter

Et flertall i Stortinget har vedtatt å be Regjeringen legge fram forslag om et skattefradrag for bedriftenes utgifter til forskning og utvikling i tråd med Hervik-utvalgets hovedforslag (NOU 2000:7 Ny giv for nyskaping). Stortingsvedtaket innebærer at bedriftene skal få fradrag i skatt for en viss andel av utgiftene til egenutført eller innkjøpt FoU, opp til et visst tak. Etter Regjeringens syn er en slik ordning i realiteten en tilskuddsordning som administreres via skattesystemet. En regelstyrt tilskuddsordning vil både være teknisk enklere og ivareta Stortingets intensjoner bedre enn en skattefradragssordning. Regjeringen mener derfor at en regelstyrt tilskuddsordning er et bedre alternativ enn en skattefradragssordning, og ber Stortinget overveie en tilskuddsordning framfor en skattefradragssordning.

Med utgangspunkt i Stortingets vedtak, fremmer Regjeringen likevel et forslag til en skattefradragssordning for FoU. Regjeringen ønsker at ordningen skal være mest mulig treffsikker, og foreslår derfor å avgrense ordningen til SMB-virksomheter, der tiltaket ventes å ha størst betydning. Regjeringens forslag anslås på usikkert grunnlag å gi en skattelette på om lag 400 mill. kroner. Anslaget bygger på at bedriftenes FoU-innsats øker slik at den påløpte virkningen i 2002 kan bli noe mindre. Bokført provenytap i 2002 er anslått til om lag 35 mill. kroner.

Barnetrygd

Regjeringen foreslår en nominell videreføring av alle satsene i barnetrygden. Dette gir en reell innstramming på om lag 635 mill. kroner i 2002. Innstrammingen må bl.a. ses i sammenheng med Regjeringens satsing på om lag 1 mrd. kroner til barnehager, jf. kapittel 2 i St.prp. nr. 1 (2001–2002) Statsbudsjettet medregnet folketrygden.

Rehabiliterings- og attføringspenger

Etter gjeldende regler beregnes rehabiliterings- og attføringspenger på samme måte som uførepensjon. Regjeringen foreslår at Stortingets vedtak om at reglene for rehabiliterings- og attføringspenger heretter skal følge de samme prinsippene som for dagpenger under arbeidsløshet, iverksettes fra 1. januar 2002. Omleggingen innebærer at ytelsene vil

bli regnet som pensjonsgivende inntekt, slik at mottakerne tjener opp pensjonspoeng. Mottakerne mister imidlertid retten til lav trygdeavgift på ytelsene og det halve særfradraget i alminnelig inntekt. I tråd med Stortingsvedtaket foreslår Regjeringen samtidig å øke disse ytelsene. På grunn av overgangsordninger vil de som mottar rehabiliterings- og attføringspenger i dag ikke få noen reduksjon i ytelser etter skatt. Totalt sett er hele omleggingen om lag provenytnøytral. Overgangsordningene vil imidlertid gi en budsjettsvekkelse på utgiftssiden på om lag 150 mill. kroner i 2002.

Avviklingen av investeringsavgiften

Stortingets vedtak om å avvikle investeringsavgiften fra 1. april 2002 vil gi et provenytap på om lag 3,5 mrd. kroner på 2002-budsjettet og 6 mrd. kroner på årsbasis. Investeringsavgiften er en uheldig avgift med mange kompliserte fritak. Avgiften har blitt ytterligere uthullet ved at virksomheter som ble merverdiavgiftspliktige som følge av merverdiavgiftsreformen fra 1. juli 2001 ble fritatt fra investeringsavgiften. Regjeringen ser det derfor som viktig at investeringsavgiften blir fjernet.

Innenfor en samlet skatte- og avgiftslettelse på om lag 3,5 mrd. kroner har det vært nødvendig å vurdere alternative muligheter for å dekke inn den vedtatte avviklingen av investeringsavgiften fra 1. april 2002. Fjerning av investeringsavgiften kommer i første omgang næringsdrivende til gode. Regjeringen har vurdert om arbeidsgiveravgiften burde økes for å dekke inn bortfallet av investeringsavgiften. Regjeringen vil etter en samlet vurdering ikke gå inn for en slik løsning, som innebærer økt skatt på arbeid. Samlet sett har Regjeringen derfor kommet til at en vil tilrå å utsette avviklingen av investeringsavgiften med et halvt år til 1. oktober 2002. Dette gir en provenytap på 1,5 mrd. kroner påløpt og 0,5 mrd. bokført i 2002.

Redusert avgift på elektrisk kraft

Regjeringen har foreslått å redusere el-avgiften med 1 øre pr. kWh fra 2. juli 2001, jf. St.prp. nr. 100 (2000–2001). Produsentprisene på kraft har steget mye det siste året, og ligger nå på et høyt nivå. For å redusere den økonomiske belastningen av høye kraftpriser for husholdningene, foreslår Regjeringen å redusere el-avgiften med ytterligere 1 øre fra 1. juli 2002. Dette gir et provenytap på om lag 375 mill. kroner påløpt og om lag 210 mill. kroner på 2002-budsjettet. På årsbasis er dette en lettelse på 640 mill. kroner.

Forenklinger og strukturendringer i avgiftene

Det er bred enighet om at *industritoll* ikke er egnet som virkemiddel i næringspolitikken. I Langtidsprogrammet 2002–2005 varslet Regjeringen en gradvis avvikling av industritollen. Fjerning av tollsatser på industrivarer vil være et bidrag til arbeidet med å fornye offentlig sektor, gi enklere rammebetingelser for næringslivet og frigjøre ressurser i næringslivet og i toll- og avgiftsetaten.

Regjeringen foreslår betydelige forenklinger i tollregimet for industrivarer ved å fjerne tollsatsene for om lag 500 varenumre i tolltariffen fra 2002. Dette gir et provenytap på 90 mill. kroner på årsbasis og om lag 80 mill. kroner på 2002-budsjettet.

Regjeringen foreslår også å fjerne ordningen med *avgiftsfrie flyttebiler* innenfor engangsavgiften. Ordningen innebærer at nordmenn etter et utenlandsopphold på mer enn fem år, og andre som flytter til Norge, kan bringe med en bruktbil fra utlandet uten å betale engangsavgift i Norge. Å fjerne ordningen gir økte inntekter på om lag 150 mill. kroner påløpt og 135 mill. kroner bokført i 2002. I tillegg vil dette gi betydelige administrative besparelser.

Videre foreslår Regjeringen å stramme inn *engangsavgiften på kombinerte biler*. Satsen foreslås økt fra 55 til 60 pst. av avgiften på personbil. I dag er kombinerte biler med totalvekt over 5 000 kg fritatt for avgift. Regjeringen foreslår å heve grensen for avgiftsplikt fra 5 000 til 6 000 kg. Bakgrunnen er at det nå selges kombinerte biler med totalvekt like over 5 000 kg som har egenskaper som personbil. Endringene gir et merproveny på om lag 60 mill. kroner påløpt og 55 mill. kroner på 2002-budsjettet. Det blir samtidig foreslått å fastsette *årsavgiften for kombinerte biler* med vekt over 3 500 kg til nivået for personbiler. Dette gir et merproveny på om lag 10 mill. kroner på 2002-budsjettet.

Regjeringen foreslår at avgiftene på *drikkevarer* holdes nominelt uendret fra 2001 til 2002.

1.3 Stortingsmelding om nærings- og kapitalbeskatning

I budsjettavtalen mellom Arbeiderpartiet og sentrumspartiene for 2001 ble det enighet om at det skal legges fram et forslag til en omlegging av nærings- og kapitalbeskatningen, og at:

«(...) denne skattereformen skal bygge på følgende prinsipper:

- en mer rettferdig fordeling
- nøytralitet mellom ulike investerings-, finansierings og virksomhetsformer
- en effektiv beskatning av kapitalinntekter
- en tilnærming mellom beskatningen av kapital og arbeid slik at delingsmodellen dermed kan avvikles.

Den midlertidige utbytteskatten faller bort ved overgangen til det nye skattesystemet for 2002.»

Departementet arbeider på denne bakgrunn med sikte på å fremme en stortingsmelding om nærings- og kapitalbeskatningen, fortrinnsvis i løpet av høsten. Eventuelle nye regler kan dermed tidligst tre i kraft med virkning fra 1. januar 2003.

1.4 Anslag på skatte- og avgiftsinntektene

Tabell 1.3 viser anslag på provenyvirkningene som følger av de foreslåtte regelendringene for 2002. Skatteendringene er beregnet i forhold til et referansesystem for 2002 der alle grenser og bunnfradrag mv. er oppjustert med en anslått lønnsvekst på 4/4 pst. Avgiftsendringene er anslått i forhold til et referansesystem for 2002 der alle mengdeavgifter justeres opp med anslått prisvekst på 1,9 pst. De påløpte tallene viser provenyvirkningene på helårsbasis av endringene i skattereglene. For enkelte avgifter er det foreslått endringer etter 1. januar 2002, og for disse avgiftene vil de påløpte tallene derfor være lavere enn helårsvirkningen. De bokførte størrelsene viser endringer i innbetalte skatter og avgifter i 2002.

Tabell 1.3 Beregnede provenyvirkninger av skatte- og avgiftsopplegget for 2002 ift. referansesystemet for 2002. Mill. kroner

	Påløpt	Bokført
<i>Redusert skatt på arbeid</i>	-2 660	-2 115
Økt innslagspunkt i toppskatten til 320 000 kroner	-1 880	-1 500
Økt øvre grense i minstefradraget til 43 000 kroner	-500	-390
Økt fradrag for fagforeningskontingent mv.	-280	-225
<i>Grunnlagsendringer skatt mv.</i>	-165	870
Firmabilbeskatning	820	720
Kjøregodtgjørelse	495	405
Lettelser i reglene for utenlandsopphold	-80	-65
Øke avskrivningssatsene	-1 500	-80
Verdsetting av ikke-børsnoterte aksjer i utenlandske selskaper	-20	-20
Skattemessig behandling av fondsobligasjoner	-200	-50
Endret beskatning av fast eiendom	320	-40
<i>Nominell videreføring av satsene i barnetrygden</i>	635	635
<i>Andre endringer i skatter</i>	115	375
Skattefradrag for FoU-investeringer ¹	-400	-35
Nominell videreføring av beløpsgrenser i personbeskatningen og samspillseffekter	515	410
<i>Avvikling av investeringsavgiften fra 1. oktober 2002</i>	-1 500	-500
<i>Grunnlagsendringer og forenklinger avgifter</i>	130	120
Endring i engangsavgiften for kombinerte biler	60	55
Fjerning av flyttebilordningen	150	135
Økt årsavgift for kombinerte biler over 3 500 kg	10	10
Redusert industritoll	-90	-80
<i>Nominell videreføring av avgifter på alkoholholdige og alkoholfrie drikkevarer</i>	-110	-100
<i>Utvidelse av taxfree-ordningen</i>	-25	-20
<i>Miljø- og energirelaterte avgifter</i>	-690	-655
Redusert el-avgift med 1 øre/kWh fra 2. juli 2001	-265	-400
Redusert el-avgift med 1 øre/kWh fra 1. juli 2002	-375	-210
Redusert svovelavgift	-50	-45
<i>Endringer i merverdiavgiften</i>	-20	-16
Fritak for mva for formidling av helse-, sosial- og undervisningstjenester	-10	-8
Fritak for mva for formidling av billetter til kultur og idrett	-10	-8
<i>Videreføring av gjeldende skatte- og avgiftsregler (merverdiavgiftsreformen mv.)²</i> ...	-2 739	-1 454
Samlet skatte- og avgiftsopplegg inkl. barnetrygd	-7 029	-2 860
Samlet skatte- og avgiftsopplegg ekskl. barnetrygd	-7 664	-3 495

¹ Anslaget bygger på at bedriftenes FoU-innsats øker slik at den påløpte virkningen i 2002 kan bli noe mindre.² I tallet inngår det en forpliktelse om reduserte tollsats i henhold til WTO-avtalen på 28 mill. kroner bokført.

Kilde: Finansdepartementet.

Tabell 1.4 viser inntektsanslagene for 2002 samt tall for de to foregående årene.

Tabell 1.4 Bokførte skatter og avgifter fordelt etter kapittel og post. Mill. kroner

Kap.	Post	Betegnelse	Regn- skap 2000	Budsj.anslag 2001		Forslag 2002
				Vedtatt budsjett	Anslag NB 2002	
5501		Skatter på formue og inntekt	96 871	93 125	102 500	127 900
5506	70	Avgift på arv og gaver	1 273	1 120	1 400	1 430
5507		Skatt og avgift på utvinning av petroleum ...	58 408	94 200	106 000	114 100
5508	70	Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleums- virksomheten på kontinentalsokkelen	3 047	3 100	3 100	3 400
5511	70	Toll	2 015	2 362	1 800	1 770
	71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	14	18	18	19
5521	70	Merverdiavgift og avgift på investeringer mv.	121 710	126 271	128 400	130 400
5526	71	Produktavgift på brennevin og vin med mv.	4 847	4 863	4 800	4 966
	72	Produktavgift på øl	3 646	3 923	3 600	3 699
	73	Emballasjeavgift på brennevin og vin mv. ...	8	–	–	–
	74	Emballasjeavgift på øl	3	–	–	–
	75	Grunnavgift på engangsemballasje for drikkevarer	165	–	–	–
5531	70	Avgift for tobakkvarer	6 914	7 775	7 200	7 501
5536	71	Engangsavgift på motorvogner mv.	9 629	10 418	10 000	12 855
	72	Årsavgift	4 636	5 284	5 300	5 356
	73	Vektårsavgift	273	345	343	347
	75	Omregistreringsavgift	1 410	1 563	1 543	1 574
	76	Avgift på bensin	9 762	9 091	8 800	8 772
	77	Avgift på mineralolje til fremdrift av motorvogn (autodieselavgift)	4 803	4 203	4 050	3 930
5537	71	Avgift på båtmotorer	111	97	114	119
5541	70	Forbruksavgift på elektrisk kraft	4 205	6 530	6 270	6 336
5542	70	Avgift på mineralolje (grunnavgift fyringsolje)	489	693	829	890
	71	Avgift på smøreolje mv.	88	99	93	97
5543	70	CO ₂ -avgift	3 520	3 905	3 500	3 618
	71	Svovelavgift	117	171	140	98
5546	70	Avgift på sluttbehandling av avfall	484	491	450	470
5547	70	Avgift på trikloreten	4	23	23	24
	71	Avgift på tetrakloreten	1	15	15	16
5555	70	Avgift på sjokolade- og sukkervarer	789	868	800	835
5556	70	Produktavgift på kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer mv.	882	962	850	870
	71	Emballasjeavgift på kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer mv.	1	–	–	–
5557	70	Avgift på sukker mv.	230	252	200	209
5558	70	Produktavgift på kullsyrefrie alkoholfrie drikkevarer mv.	53	27	35	36
	71	Emballasjeavgift på kullsyrefrie alkoholfrie drikkevarer mv.	1	–	–	–
5559		Avgift på drikkevareemballasje				
	70	Grunnavgift på engangsemballasje	159	339	348	363

Forts. tabell 1.4

Kap.	Post	Betegnelse	Regn- skap 2000	Budsj.anslag 2001		
				Vedtatt budsjett	Anslag NB 2002	Forslag 2002
	71	Miljøavgift på kartong	13	15	13	14
	72	Miljøavgift på plast	15	72	16	17
	73	Miljøavgift på metall	100	21	102	106
	74	Miljøavgift på glass	48	32	49	51
5565	70	Dokumentavgift	2 750	2 500	2 700	2 800
5580	72	Avgift på flyging av passasjerer	1 298	1 490	1 490	1 655
5581	70	Avgift på kassetter	35	4	–	–
	72	Avgift på radio- og fjernsynsmateriell mv. ...	295	22	2	–
5583		Avgifter i telesektoren	610	118	212	110
		Andre avgifter ¹	380	374	367	400
5700	71	Trygdeavgift	51 890	53 160	53 900	57 400
	72	Arbeidsgiveravgift	70 116	73 900	74 600	78 400
Sum skatter, avgifter og inntekter til folketrygden, statsbudsjettet			468 118	513 841	535 972	582 953

¹ Dette beløpet omfatter avgifter som administreres av andre departementer enn Finansdepartementet, og hvor inntektene inngår i statskassen, bl.a. miljøavgifter i landbruket, totalisatoravgift, avgift på apotekenes omsetning, avgift på farmasøytiske spesialpreparater og driftsoverskudd i A/S Vinmonopolet mv.

Kilde: Finansdepartementet.

Tabell 1.5 viser provenyendringene som følge av de foreslåtte regelendringene, fordelt på kapitler og poster.

Tabell 1.5 Anslåtte bokførte virkninger av skatte- og avgiftsopplegget for 2002 fordelt på kapitler og poster. Regnet i forhold til referansesystemet for 2002. Mill. kroner

Kap.	Post	Betegnelse	Mill. kroner 2002-budsjettet
5501		Skatter på formue og inntekt	-570
5506	70	Avgift på arv og gaver	0
5507		Skatt og avgift på utvinning av petroleum	
	71	Ordinær skatt	0
	72	Særskatt	0
	73	Produksjonsavgift.....	0
5508	70	Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen	0
5511	70	Toll ¹	-80
	71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	0
5521	70	Merverdiavgift og avgift på investeringer mv.	-516
5526	71	Produktavgift på brennevin og vin mv.	-34
	72	Produktavgift på øl	-56
5531	70	Avgift for tobakkvarer	-12
5536	71	Engangsavgift på motorvogner mv.	190
	72	Årsavgift	10
	73	Vektårsavgift	0
	75	Omregistreringsavgift	0
	76	Avgift på bensin	0
	77	Avgift på mineralolje til fremdrift av motorvogn (autodieselavgift)	0

Forts. tabell 1.5

Kap.	Post	Betegnelse	Mill. kroner 2002-budsjettet
5537	71	Avgift på båtmotorer	0
5541	70	Forbruksavgift på elektrisk kraft	-610
5542	70	Avgift på mineralolje (grunnavgift fyringsolje)	0
	71	Avgift på smøreolje mv.	0
5543	70	CO ₂ -avgift	0
	71	Svoelavgift	-45
5546	70	Avgift på sluttbehandling av avfall	0
5547	70	Avgift på trikloreten	0
	71	Avgift på tetrakloreten	0
5555	70	Avgift på sjokolade- og sukkervarer	0
5556	70	Produktavgift på kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer mv.	-17
5557	70	Avgift på sukker mv.	0
5558	70	Produktavgift på kullsyrefrie alkoholfrie drikkevarer mv.	-1
5559		Avgift på drikkevareemballasje	
	70	Grunnavgift på engangsemballasje	0
	71	Miljøavgift på kartong	0
	72	Miljøavgift på plast	0
	73	Miljøavgift på metall	0
	74	Miljøavgift på glass	0
5565	70	Dokumentavgift	0
5580	72	Avgift på flyging av passasjerer	0
5581	70	Avgift på kassetter	0
	72	Avgift på radio- og fjernsynsmateriell mv.	0
5583		Avgifter i telesektoren	0
		Andre avgifter	0
5700	71	Trygdeavgift	0
	72	Arbeidsgiveravgift	0
Sum skatter, avgifter og inntekter til folketrygden, statsbudsjettet			-1741

¹ Reduksjoner i tollsatser i henhold til WTO-avtalen på 28 mill. kroner er ikke med i denne tabelloppstillingen.
Kilde: Finansdepartementet.

1.5 Fordeling av offentlige skatte- og avgiftsinntekter

Tabell 1.6 gir en samlet oversikt over hovedgruppene av skatter og avgifter, og hvilken del av offentlig sektor som mottar disse. De samlede skatte- og avgiftsinntektene fra stat, kommuner og fylkeskommuner er anslått til 663,8 mrd. kroner i 2001. Om lag 84 pst. av de totale skatte- og avgiftsinntektene tilfaller staten, mens kommunenes og fylkeskommunenes andel er hhv. 11,0 pst. og 5,4 pst. Største-

delen av kommunenes og fylkeskommunenes skatteinntekter kommer fra inntekts- og formuesskatt fra personlige skattytere.

Tabellen viser videre at vel 35 pst. av statens inntekter kommer fra merverdiavgift, investeringsavgift og særavgifter. Drøyt 21 pst. kommer fra inntekts- og formuesskatt og trygdeavgift fra personlige skattytere, mens knapt 23 pst. er inntektsskatt og arbeidsgiveravgift mv. fra bedrifter mv. fra Fastlands-Norge. Knapt 21 pst. av statens inntekter i 2001 kommer fra petroleumssektoren.

Tabell 1.6 Påløpte skatter og avgifter fordelt på skattekreditorer¹. Anslag for 2001. Mrd. kroner

	Stat	Kommune	Fylke	I alt
<i>Personlige skattytere</i>	118,1	68,5	35,7	222,3
Skatt på alminnelig inntekt	45,7	63,2	35,7	144,6
Toppskatt	16,4	–	–	16,4
Trygdeavgift	53,8	–	–	53,8
Formuesskatt	2,2	5,3	–	7,5
<i>Bedrifter (etterskuddspliktige)</i>	38,8	1,2	0,2	40,2
Inntektsskatt (medregnet kraftverk)	38,6	1,2	0,2	40,0
Formuesskatt	0,2	–	–	0,2
<i>Eiendomsskatt</i>	–	2,5	–	2,5
<i>Arbeidsgiveravgift</i>	75,2	–	–	75,2
<i>Avgifter</i>	194,4	–	–	194,4
Merverdi- og investeringsavgift	126,3	–	–	126,3
Særavgifter og toll ²	68,1	–	–	68,1
<i>Petroleum</i>	116,1	–	–	116,1
Skatt på inntekt	110,1	–	–	110,1
Avgift på utvinning mv.	6,0	–	–	6,0
<i>Andre skatter og avgifter</i>	12,5	0,6	–	13,1
Trygde- og pensjonspremier, andre stats- og trygderegnskaper	7,9	–	–	7,9
Skatt på utbytte til utenlandske aksjonærer	0,7	–	–	0,7
Andre skatter og avgifter ³	3,9	0,6	–	4,5
<i>Samlede skatter og avgifter</i>	555,1	72,8	36,0	663,8

¹ Totaltallene er i samsvar med definisjonene i nasjonalregnskapet, men inndelingen i skattearter er noe annerledes.

² Medregnet tonnasjeskatt for rederier.

³ Blant annet Statens pensjonskasse.

⁴ Herunder en del inntektsposter som grupperes som skatteinntekter i nasjonalregnskapet, men som ikke føres som skatteinntekt i statsbudsjettet.

Kilde: Finansdepartementet.

2 Direkte skatter og avgifter til folketrygden

2.1 Innledning

I dette kapitlet omtales Regjeringens forslag til direkte skatter. Direkte skatter og avgifter omfatter inntekts- og formuesskatt for personlige og etter-skuddspliktige skattytere, eiendomsskatt og arbeidsgiveravgift. Om lag to tredeler av de samlede skatte- og avgiftsinntektene er direkte skatter.

Siden 1987 har skattesystemet gradvis blitt lagt om i retning av bredere skattegrunnlag og lavere skattesatser. Hovedomleggingen skjedde i forbindelse med skattereformen i 1992. Reformen omfattet både lønnstakere, trygdede, personlige næringsdrivende og selskaper. Et sentralt prinsipp var å sikre økt skattemessig likebehandling av ulike investeringer, næringer og organisasjonsformer. Dette bidrar bl.a. til at investeringene kanaliseres dit de gir den høyeste samfunnsøkonomiske avkastningen.

Alle skattepliktige, både personer og selskaper, ilegges en flat skatt på 28 pst. på *alminnelig inntekt*. Alminnelig inntekt for personer består av alle typer skattepliktige inntekter fratrukket fradragsberettigede utgifter (minstefradrag, gjeldsrenter mv.). Alminnelig inntekt for selskaper er skattepliktig overskudd. I 2001 anslås skatten på alminnelig inntekt for personer å utgjøre nesten 145 mrd. kroner, mens skatt på overskudd i selskaper utenom petroleumssektoren anslås til vel 40 mrd. kroner, jf. tabell 1.6.

Personinntekt beregnes kun for personlige skattytere. Personinntekten omfatter inntekt av arbeid og pensjon uten fradrag av noen art. For personlige næringsdrivende, herunder lønnstakere med næringsinntekt og aktive eiere i selskaper, blir inntekt fra arbeid i virksomheten beregnet ved hjelp av delingsmodellen. Trygdeavgiften er 3 pst. for pensjonsinntekter, 7,8 pst. for lønnsinntekter (og næringsinntekt fra primærnæringer) og 10,7 pst. for andre næringsinntekter. Toppskatten er 13,5 pst. i trinn 1 og 19,5 pst. i trinn 2 og beregnes av personinntekten. Trygdeavgiften anslås til knapt 54 mrd. kroner og toppskatten til vel 16 mrd. kroner i 2001.

Det progressive elementet i inntektsbeskatningen er i hovedsak ivaretatt gjennom bunnfradrag (personfradrag, særskilt fradrag i arbeidsinntekt og minstefradrag) og toppskatten. Dette innebærer at

skattytere med høye inntekter betaler forholdsvis mer i inntektsskatt enn personer med lave inntekter.

Personlige skattytere skattlegges i klasse 1 eller klasse 2. Vel 90 pst. av personlige skattytere lignedes i klasse 1. De fleste som lignedes i klasse 2 er enslige forsørgere og ektepar der den ene ektefellen er hjemmeværende eller har relativt lav arbeidsinntekt.

I tillegg betaler personlige skattytere som mottar *aksjeutbytte* en ekstra skatt på 11 pst. av mottatt utbytte over et bunnbeløp.

Formuesskatten innebærer et progressivt element i kapitalbeskatningen. Alle personlige skattytere er skattepliktige for nettoformue over et visst nivå. Formuesskatten anslås til om lag 7,5 mrd. kroner for personlige skattytere i 2001.

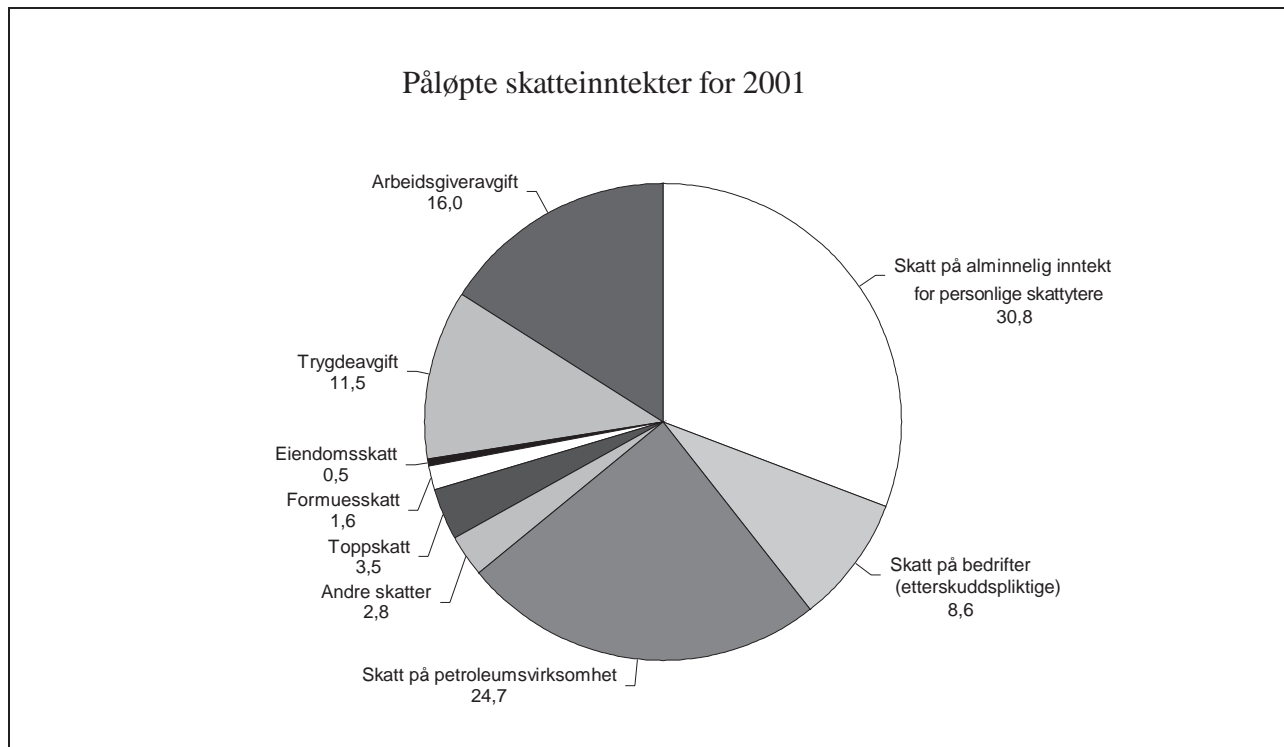
Alle som har ansatte plikter å betale *arbeidsgiveravgift* av lønn og annen godtgjørelse som utbetales til ansatte. Arbeidsgiveravgiften er hovedsakelig differensiert etter fem ulike geografiske soner. I 2001 anslås arbeidsgiveravgiften til vel 75 mrd. kroner.

Grunnrente i bl.a. petroleumssektoren skattlegges særskilt. I 2001 er samlede skatter og avgifter fra petroleumssektoren anslått til om lag 116 mrd. kroner.

Kommunene har også anledning til å ilegge en *eiendomsskatt* på boliger og annen fast eiendom. Eiendomsskatten anslås til om lag 2,5 mrd. kroner i 2001.

Figur 2.1 viser fordelingen av ulike skattearter som andel av samlede direkte skatter i 2001. Figuren viser at om lag 33 pst. av alle direkte skatter er skatt på bedrifter og petroleumsvirksomhet, om lag 34 pst. er inntektsskatt på personer, mens om lag 28 pst. utgjør trygde- og arbeidsgiveravgift. Formues- og eiendomsskatt utgjør om lag 2 pst. av samlede direkte skatter.

Tabell 2.1 viser forslaget til skattesatser og beløpsgrenser for 2002. Til sammenligning viser tabellen også reglene for 2001 og endring i pst. fra 2001 til 2002. Den prosentvise oppjusteringen av de generelle fradragene og beløpsgrensene fra 2001 til 2002 kan avvike noe fra den anslåtte lønnsveksten som følge av avrundinger. For øvrig vises det til utkast til vedtak i denne proposisjonen.

Figur 2.1 Påløpte skatter fordelt på skatteart. Anslag for 2001. Prosent av samlede, direkte skatter
Kilde: Finansdepartementet.

Tabell 2.1 Skattesatser og beløpsgrenser mv. for 2001 og forslag for 2002

	2001- regler	Forslag 2002	Endring i pst.
Trygdeavgift			
Lønnsinntekt	7,8 pst.	7,8 pst.	
Næringsinntekt i jordbruk, skogbruk og fiske	7,8 pst.	7,8 pst.	
Annen næringsinntekt	10,7 pst.	10,7 pst.	
Pensjonsinntekt mv.	3,0 pst.	3,0 pst.	
Nedre grense	22 200 kr	23 000 kr	3,6
Opptappingssats	25,0 pst.	25,0 pst.	
Toppskatt¹			
<i>Trinn 1</i>			
Sats	13,5 pst.	13,5 pst.	
Innslagspunkt, klasse 1	289 000 kr	320 000 kr	10,7
Innslagspunkt, klasse 2	342 200 kr	342 200 kr	0,0
<i>Trinn 2</i>			
Sats	19,5 pst.	19,5 pst.	
Innslagspunkt	793 200 kr	830 000 kr	4,6
Skatt på alminnelig inntekt			
Personer	28,0 pst.	28,0 pst.	
Personer i Finnmark og Nord-Troms	24,5 pst.	24,5 pst.	
Etterskuddspliktige (bedrifter)	28,0 pst.	28,0 pst.	

Forts. tabell 2.1

	2001- regler	Forslag 2002	Endring i pst.
Skatt på utdelte aksjeutbytter			
Sats	11 pst.	11 pst.	
Bunnfradrag	10 000 kr	10 000 kr	0,0
Maksimale marginale skattesatser			
På alminnelig inntekt	28,0 pst.	28,0 pst.	
Samlet maksimal marginalsatt på lønn og næringsinntekt ..	55,3 pst.	55,3 pst.	
Personfradrag			
Klasse 1	28 800 kr	30 100 kr	4,5
Klasse 2	57 600 kr	60 200 kr	4,5
Minstefradrag			
Sats	22,0 pst.	22,0 pst.	
Øvre grense	40 300 kr	43 000 kr	6,7
Nedre grense	4 000 kr	4 000 kr	0,0
Særskilt fradrag i arbeidsinntekt ²	31 800 kr	31 800 kr	0,0
Særfradrag for alder og uførhet mv.	17 640 kr	17 640 kr	0,0
Skattebegrensningsregel for pensjonister mv.			
Avtrappingssats	55,0 pst.	55,0 pst.	
<i>Skattefrie nettoinntekt</i>			
Enslig	76 800 kr	80 100 kr	4,2
Ektepar	125 400 kr	130 700 kr	4,2
<i>Formuestillegg</i>			
Sats	2,0 pst.	2,0 pst.	
Grense	200 000 kr	200 000 kr	0,0
Særskilt fradrag i Finnmark og Nord-Troms			
Klasse 1	15 000 kr	15 000 kr	0,0
Klasse 2	30 000 kr	30 000 kr	0,0
Fisker- og sjømannsfradrag			
Sats	30 pst.	30 pst.	
Øvre grense	70 000 kr	70 000 kr	0,0
Særskilt fradrag i næringsinntekt for landbruk	36 000 kr	36 000 kr	0,0
Maksimalt fradrag for premie til individuelle pensjonsavtaler (IPA)	40 000 kr	40 000 kr	0,0
Maksimalt fradrag for innbetalt fagforeningskontingent mv.	900 kr	1 800 kr	100,0
Grense for fradrag for reiser mellom hjem og arbeid	8 800 kr	9 200 kr	4,6

Forts. tabell 2.1

	2001- regler	Forslag 2002	Endring i pst.
Foreldrefradrag for legitimerede utgifter til pass og stell av barn			
Ett barn	25 000 kr	25 000 kr	0,0
To barn eller flere	30 000 kr	30 000 kr	0,0
Generell sats i barnetrygden			
	11 664 kr	11 664 kr	0,0
Ekstra barnetrygd til barn mellom 1 og 3 år (småbarnstillegget) .			
	7 884 kr	7 884 kr	0,0
Ekstra barnetrygd i Finnmark og Nord-Troms			
	3 792 kr	3 792 kr	0,0
Boligsparing for ungdom under 34 år (BSU)			
Sats for skattefradrag	20,0 pst.	20,0 pst.	
Maksimalt årlig sparebeløp	15 000 kr	15 000 kr	0,0
Maksimalt samlet sparebeløp i ordningen	100 000 kr	100 000 kr	0,0
Arbeidsgiveravgift³			
Sone 1	14,1 pst.	14,1 pst.	
Sone 2	10,6 pst.	10,6 pst.	
Sone 3	6,4 pst.	6,4 pst.	
Sone 4	5,1 pst.	5,1 pst.	
Sone 5	0,0 pst.	0,0 pst.	
Avskrivningssatser			
Saldogruppe a (kontormaskiner o.l)	25 pst.	30 pst.	
Saldogruppe b (ervertet forretningsverdi)	20 pst.	20 pst.	
Saldogruppe c (vogntog, lastebiler, busser, varebiler mv.)	20 pst.	20 pst.	
Saldogruppe d (personbiler, maskiner og inventar mv.)	15 pst.	15 pst.	
Saldogruppe e (skip, fartøyer, rigger mv.)	14 pst.	14 pst.	
Saldogruppe f (fly, helikopter)	12 pst.	12 pst.	
Saldogruppe g (anlegg for overføring og distribusjon av el. kraft og elektroteknisk utrustning i kraftforetak) ⁴	2 pst.	5 pst.	
Saldogruppe h (bygg og anlegg, hoteller mv.) ⁴	2 (4, 6) pst.	4 (8 ⁵) pst.	
Saldogruppe i (forretningsbygg) ⁶	0 (1) pst.	2 pst.	
Kapitalavkastningsrate i delingsmodellen			
	10,0 pst.	10,0 pst.	
Skatteregler for beregnet personinntekt for ikke-liberale yrker i delingsmodellen			
Skattlegges som personinntekt	0 – 16 G	0 – 16 G	
	75 – 134 G	75 – 134 G	
Skattlegges som alminnelig inntekt	16 – 75 G	16 – 75 G	
	over 134 G	Over 134 G	
Normalsats for beregning av fordel av lån hos arbeidsgiver			
	6,0 pst.	6,0 pst.	
Beregnet inntekt av egen bolig og fritidshus			
Grense ⁷ for ligningsverdi, 1. trinn	51 250 kr	51 250 kr	0,0
Sats, 1. trinn	2,5 pst.	2,5 pst.	
Grense for ligningsverdi, 2. trinn	451 000 kr	451 000 kr	0,0
Sats, 2. trinn	5,0 pst.	5,0 pst.	

Forts. tabell 2.1

Formuesskatten	2001-regler		Forslag for 2002	
	Grenser. Kroner	Satser	Grenser. Kroner	Satser
<i>Kommune</i>	0 – 120 000	0,0 pst.	0 – 120 000	0,0 pst.
	120 000 og over	0,7 pst.	120 000 og over	0,7 pst.
<i>Stat</i>				
Klasse 1	0 – 120 000	0,0 pst.	0 – 120 000	0,0 pst.
	120 000 – 540 000	0,2 pst.	120 000 – 540 000	0,2 pst.
	540 000 og over	0,4 pst.	540 000 og over	0,4 pst.
Klasse 2	0 – 150 000	0,0 pst.	0 – 150 000	0,0 pst.
	150 000 – 580 000	0,2 pst.	150 000 – 580 000	0,2 pst.
	580 000 og over	0,4 pst.	580 000 og over	0,4 pst.

¹ For Nord-Troms og Finnmark gjelder en sats på 9,5 pst. i trinn 1. Trinn 2 gjelder også for Nord-Troms og Finnmark.

² Lønnstakere får det maksimale av minstefradrag og særskilt fradrag i arbeidsinntekt.

³ For lønn over 16 G ilegges en ekstra arbeidsgiveravgift på 12,5 pst.

⁴ Bygg og anlegg tas ut av saldogruppe g og danner ny saldogruppe h.

⁵ Bygg med kort levetid, dvs. med så enkel konstruksjon at det må antas å ha en brukstid på under 20 år fra oppføringen, kan avskrives med 8 pst.

⁶ Tidligere saldogruppe h.

⁷ For fritidshus er det ikke bunnbeløp på 51 250 kroner for 1. trinn.

Kilde: Finansdepartementet.

2.2 Skatt fra personer

Figur 2.2 viser marginals-katten for lønnsinntekt for en skattyter som lignedes i klasse 1 med Regjeringens forslag og i referansesystemet for 2002. I referansesystemet er grenser og fradrag justert med anslått lønnsvekst i 2002 på 4 ¼ pst. Figuren viser at de foreslåtte justeringene i minstefradraget og toppskatten, jf. nedenfor, vil redusere marginals-katten for personer med noe under 200 000 kroner i lønnsinntekt og for personer med mellom om lag 300 000 kroner og 320 000 kroner i lønnsinntekt mv. Dette dreier seg samlet sett om anslagsvis 195 000 personer.

2.2.1 Toppskatten

Regjeringen foreslår at grensen for å betale toppskatt økes slik at arbeidstakere med gjennomsnittlig lønn ikke skal betale toppskatt. Forslaget vil gi lavere marginals-katt til mange arbeidstakere. Regjeringen foreslår derfor å øke inntektsgrensen i trinn 1 i *toppskatten* med om lag 10,7 pst. for klasse 1. Det innebærer at innslagspunktet økes fra 289 000 kroner til 320 000 kroner i klasse 1. Gjennomsnittlig lønnsinntekt inklusive overtid for en heltidsansatt er beregnet til om lag 316 800 kroner i 2002. Forslaget innebærer dermed at en heltidsansatt med gjennomsnittlig årslønn ikke skal betale toppskatt. Skattytere med en personinntekt over

320 000 kroner i 2002, og som lignedes i klasse 1, vil med dette forslaget isolert sett få en skattelette på 2 527 kroner ift. referansesystemet. Skatteletten er beregnet til om lag 1 880 mill. kroner påløpt og 1 500 mill. kroner bokført i 2002.

Toppskattgrensen i klasse 2 foreslås holdt nominelt uendret på 342 200 kroner, noe som isolert sett gir en skatteøkning på 1 963 kroner ift. referansesystemet for en skattyter i klasse 2 med over 357 000 kroner i personinntekt i 2002. Forslaget anslås isolert sett å gi en innstramming på om lag 130 mill. kroner påløpt og 100 mill. kroner bokført.

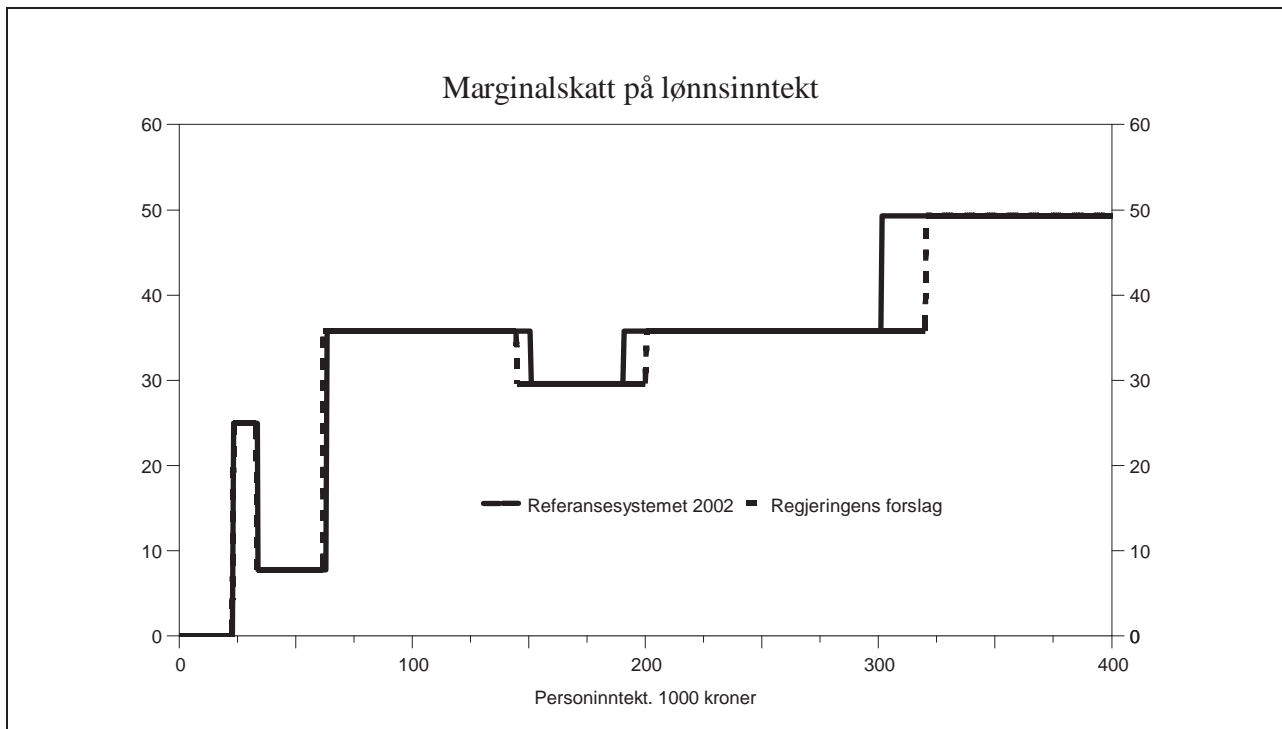
Regjeringen foreslår også å justere innslagspunktet for trinn 2 i toppskatten med om lag anslått lønnsvekst fra 793 200 kroner til 830 000 kroner.

Figur 2.3 viser utviklingen i antall skattytere i toppskatteposisjon og i innslagspunktet i trinn 1 i toppskatten i klasse 1. Innslagspunktet for de ulike årene er korrigert i forhold til gjennomsnittlig årslønnsvekst i perioden 1992–2002.

Figuren viser at innslagspunktet reelt sett gikk ned i perioden 1992–1996, dvs. at det ble underregulert ift. faktisk gjennomsnittlig årslønnsvekst. Innslagspunktet økte reelt igjen fra 1997 til 1999. Det reelle nivået i 2001 tilsvarende om lag nivået i 1992.

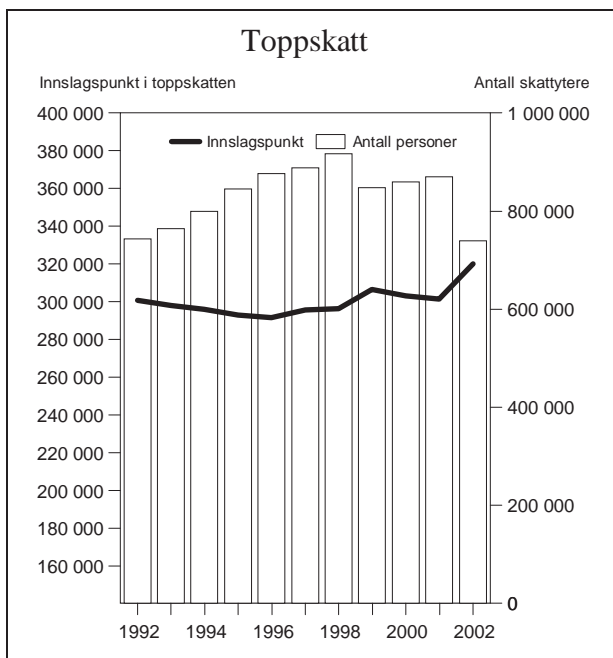
Figuren viser videre at det var om lag 740 000 skattytere i toppskatteposisjon i 1992. Antallet økte hvert år til om lag 920 000 skattytere i 1998, noe som både skyldes underregulering av innslagspunktet og økt sysselsetning. I 1999 falt antallet

Figur 2.2 Marginalskatt på lønnsinntekter i Regjeringens forslag og i referansesystemet for 2002. Klasse 1. Prosent

Kilde: Finansdepartementet.

Figur 2.3 Antall skattytere¹ i toppskatteposisjon og innslagspunktet i trinn 1 i klasse 1 i toppskatten korrigert for gjennomsnittlig årslønnsvekst². 1992 – 2002

¹ Fra Statistisk sentralbyrås skattestatistikk for 1992–99. Anslag for 2000–2002.

² Faktisk gjennomsnittlig årslønnsvekst for 1992–2000. Anslag for 2001 og 2002.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Finansdepartementet og Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene.

skattytere i toppskatteposisjon til om lag 850 000¹. Antall skattytere i toppskatteposisjon har siden økt til anslagsvis 870 000 skattytere i 2001.

Med Regjeringens forslag til skatteopplegg for 2002 vil anslagsvis 740 000 skattytere være i toppskatteposisjon i 2002. Dette er om lag 130 000 færre enn i 2001, og omtrent samme antall toppskattytere som i 1992. Denne gruppen vil dermed få redusert marginalskatten sin fra 49,3 pst. til 35,8 pst., noe som vil gjøre det relativt sett mer lønnsomt å øke arbeidsinnsatsen sin noe.

Det vises til forslag til § 3–1 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2002.

2.2.2 Standardfradrag

Det gis *minstefradrag* i lønns- og pensjonsinntekt. Regjeringen foreslår at øvre grense i minstefradraget økes fra 40 300 kroner til 43 000 kroner, dvs. en økning på om lag 6,7 pst. Nedre grense i minstefradraget foreslås holdt nominelt uendret. Formålet med overreguleringen av øvre grense i minstefradraget er både å bidra til en bedre inntektsfordeling og ikke minst gjøre det mer lønnsomt å arbeide for personer med lavere inntekter. Forslaget innebæ-

¹ Trinn 1 og 2 ble slått sammen slik at det kun var én sats på 13,5 pst.

rer at marginalsikten for alle med lønns- og pensjonsinntekter mellom 191 000 kroner og 195 500 kroner i 2002 vil bli redusert fra 35,8 pst. til 29,6 pst. For personer med lønns- og pensjonsinntekter over 195 500 kroner reduseres skatten isolert sett med 276 kroner. Oppreguleringen av øvre grense i minstefradraget anslås isolert sett å gi en skattelette på om lag 500 mill. kroner påløpt og 390 mill. kroner bokført.

Det vises til forslag til § 7-3 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2002.

Som et alternativ til minstefradraget gis det *særskilt fradrag i arbeidsinntekt mv.* (lønnsfradraget). Personer med lønnsinntekt kan velge det høyeste av minstefradraget og lønnsfradraget. Det foreslås at fradraget på 31 800 kroner holdes nominelt uendret fra 2001 til 2002. Det vil lønne seg for skattytere med under 144 500 kroner i lønnsinntekt å bli lignet etter lønnsfradraget istedet for minstefradraget. Disse vil isolert sett få en skatteøkning på 379 kroner ift. referansesystemet. Isolert sett anslås dette å gi en innstramning på om lag 125 mill. kroner påløpt og 100 mill. kroner bokført.

Det vises til forslag til § 7-3 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2002.

Samlet vil om lag 65 000 skattytere få lavere marginalsikt som følge av endringene i minstefradraget og lønnsfradraget.

Det gis *personfradrag* (tidligere kalt klassefradrag) ved beregning av skatt på alminnelig inntekt for alle personlige skattytere. Det foreslås at personfradragene oppjusteres om lag med anslått lønnsvekst til 30 100 kroner i klasse 1 og til 60 200 kroner i klasse 2.

Det vises til forslag til § 7-5 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2002.

2.2.3 Særskilte regler for pensjonister mv.

Pensjonister betaler lavere skatt enn lønnstakere med samme inntektsnivå. Det skyldes i hovedsak lavere trygdeavgift, særfradrag for alder mv. og den særskilte skattebegrensingsregelen for pensjonister, jf. skatteloven § 17-1.

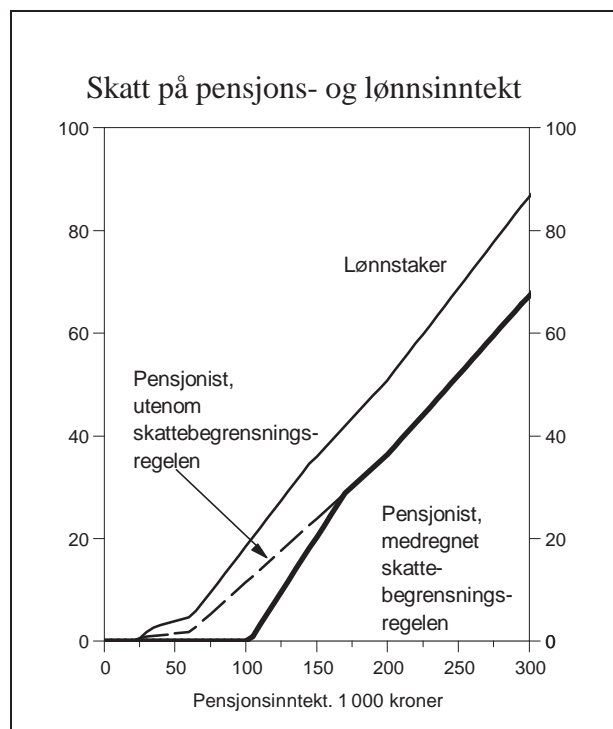
Skattebegrensingsregelen medfører at pensjonister og enslige forsørgere med overgangsstonad med lave pensjoner mv. og lav nettoformue ikke betaler skatt. Denne fordelen avtrappes med stigende inntekter ved at alminnelig inntekt utover den skattefrie nettoinntekten skatlegges med en sats på 55 pst., jf. figur 2.4. Skattefordelen avtrappes raskere for pensjonister mv. med høy formue ved at disse får 2 pst. av nettoformuen over 200 000 kroner lagt til inntekten innenfor dette særskilte regelverket.

I 2001 blir anslagsvis 47 pst. av de trygdede om-

fattet av skattebegrensingsregelen. Av disse er det om lag 80 pst. som betaler inntektsskatt og om lag 20 pst. som ikke betaler skatt. Resten av de trygdede betaler skatt etter ordinære skatteregler.

Det foreslås at *grensene for skattefrie nettoinntekter* for pensjonister mv. som kommer inn under skattebegrensingsregelen, justeres med anslått lønnsvekst til 80 100 kroner for enslige og til 130 700 kroner for ektepar. Grensen for skattefrie pensjonsinntekt, hvis de ikke har andre inntekter, fradrag eller netto formue over 200 000 kroner, øker med dette forslaget fra knapt 98 500 kroner til om lag 102 700 kroner i 2002 for enslige og fra om lag 160 800 kroner til knapt 167 600 kroner for ektepar. Avtrappingssatsen på 55 pst. samt sats og grense for formuestillegget foreslås holdt uendret fra 2001 til 2002.

Figur 2.4 viser beregnet skatt på pensjonsinntekt for enslige alderspensjonister sammenlignet med skatt på lønnsinntekt for lønnstakere i klasse 1 med Regjeringens forslag til skatteregler for 2002. Figuren viser også hva enslige alderspensjonister ville betalt i skatt uten skattebegrensingsregelen. Enslige alderspensjonister (uten formue eller and-

Figur 2.4 Beregnet skatt¹ på pensjonsinntekt for enslige alderspensjonister sammenlignet med skatt på lønnsinntekt for lønnstakere i klasse 1.

Forslag til 2002-regler. Prosent

¹ Det er lagt til grunn at skattyterne ikke har andre inntekter enn lønn/pensjon og at de ikke har nettoformue over 200 000 kroner.

Kilde: Finansdepartementet.

re inntekter) vil med Regjeringens forslag betale skatt etter ordinære regler dersom pensjonsinntekten er høyere enn om lag 169 000 kroner.

Det vises til forslag til § 7–6 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2002.

Det foreslås at *særfradragene for alder og uførhet mv.* på 17 640 kroner holdes nominelt uendret fra 2001 til 2002. Dette gir isolert sett en innstramming på om lag 95 mill. kroner påløpt. Forslaget innebærer isolert sett en innstramming på 210 kroner ift. referansesystemet. Nivået på særfradraget vil ikke ha betydning for pensjonister med lave og midlere inntekter som kommer inn under skattebegrensingsregelen.

2.2.4 Fradrag for fagforeningskontingent, kontingent til yrkes- og næringsorganisasjoner og gaver til visse frivillige organisasjoner

Skattytere som er medlem av fagforening kan etter gjeldende regler innrømmes fradrag for fagforeningskontingent på inntil 900 kroner i året. Alternativt kan det innrømmes et fradrag på minimum 500 kroner og på inntil 900 kroner for gaver til visse frivillige organisasjoner på nærmere bestemte vilkår. Næringsdrivende skattytere kan også få fradrag for medlemskontingent til næringsorganisasjon på 900 kroner eller 2 promille av samlet utbetalt lønn, dersom dette gir et høyere fradrag.

Regjeringen foreslår å heve fradraget for fagforeningskontingent, fradraget for gaver til frivillige organisasjoner og fradraget for medlemskontingent til næringsorganisasjoner til 1 800 kroner for inntektsåret 2002. Den alternative fradragsgrensen for medlemskontingent til næringsorganisasjoner, på 2 promille av samlet utbetalt lønn, foreslås holdt uendret. Forslaget gir isolert sett en skattelette på inntil 252 kroner. Forslaget anslås å redusere skatteinntektene med 280 mill. kroner påløpt og 225 mill. kroner bokført i 2002.

Forslaget vil stimulere til økte bidrag til de frivillige organisasjonene, og kan delvis kompensere organisasjonene for den økte merverdiavgiften organisasjonene får som følge av merverdiavgiftsreformen. I tillegg har Regjeringen satt av 100 mill. kroner som kompensasjon på statsbudsjettet, jf. St.prp. nr. 1 (2001–2002) Statsbudsjettet medregnet folketrygden.

2.2.5 Andre grenser og fradrag mv.

I tråd med praksis fra tidligere år, foreslås det at øvrige mer *spesielle grenser og fradrag* ikke justeres.

Dette innebærer nominell videreføring av bl.a. særskilt fradrag for personlige skattytere i Nord-Troms og Finnmark, fisker- og sjømannsfradraget, fradrag for premie innbetalt til IPA (individuelle pensjonsavtaler), fradrag for pass og stell av barn, beløpsgrensene i BSU (boligsparing for ungdom), nedre grense for skatt på utbytte til personlige skattytere, særskilt fradrag i næringsinntekt for landbruk, formuestillegget i skattebegrensingsregelen for pensjonister mv. og beløpsgrensene i inntektsbeskatningen av egen bolig og fritidseiendommer. Også beløpsgrensene i formuesskatten foreslås holdt nominelt uendret fra 2001 til 2002. Dette anslås samlet sett å gi en innstramming på om lag 215 mill. kroner påløpt og 170 mill. kroner bokført, inklusive samspillseffekter.

Etter gjeldende regler gis skattyter fradrag for reise mellom hjem og arbeidsted (arbeidsreise) med den delen av samlet beregnet reisebeløp som overstiger 8 800 kroner i løpet av inntektsåret. Det foreslås at denne nedre beløpsgrensen justeres med anslått lønnsvekst til 9 200 kroner.

Det vises til forslag om dette i Ot.prp. nr. 1 (2001–2002) Skatte- og avgiftsopplegget 2002 – lovendringer.

2.2.6 Barnetrygd

I 2001 er den generelle satsen for barnetrygd 11 664 kroner pr. barn pr. år. Stønadmottakere i Nord-Troms og Finnmark får ekstra barnetrygd på 3 792 kroner. For barn mellom 1 og 3 år gis det et småbarnstillegg på 7 884 kroner. Enslige forsørgere har rett til barnetrygd for ett barn mer enn de faktisk forsørger. Det gis i tillegg ett ekstra småbarnstillegg til enslige forsørgere med barn under 3 år som fyller vilkårene for både full overgangsstønad og utvidet barnetrygd.

Det foreslås å holde *den generelle barnetrygdsatsen* nominelt uendret. Dette innebærer en innstramming på om lag 590 mill. kroner i forhold til referansesystemet. Tilsvarende foreslås for *småbarnstillegget og den ekstra barnetrygden i Finnmark og Nord-Troms*. Dette anslås isolert sett å gi en innstramming på om lag 45 mill. kroner i forhold til referansesystemet.

Samlet innebærer nominell videreføring av satsene i barnetrygden en innstramming på om lag 635 mill. kroner i 2002 ift. referansesystemet. Innstrammingen må ses i sammenheng med Regjeringens satsing på barnehager, jf. St.prp. nr. 1 (2001–2002) Statsbudsjettet medregnet folketrygden. I tillegg vil forslagene om lettelser i skatter og avgifter på til sammen knapt 7,7 mrd. kroner påløpt utenom barnetrygden også komme barnefamilie til gode.

2.2.7 Normrente for beregning av fordel av rimelig lån hos arbeidsgiver

Fordelen ved rimelige lån i arbeidsforhold beskattes ut fra en normrente som fastsettes i Stortingets skattevedtak for det enkelte år. Rentefordelen settes til differansen mellom normrenten og den renten som skattyter betaler, dersom lånet er gitt av nåværende eller tidligere arbeidsgiver. Dette gjelder også dersom lånet er gitt av andre, og arbeidsgiver har formidlet lånet eller lånet er foranlediget av arbeidsforholdet.

Normrenten skal fastsettes med utgangspunkt i lånevilkårene i markedet. Gjeldende pengemarkedsrenter tilsier at normrenten holdes på samme nivå som i 2001. Det foreslås derfor at normrenten for 2002 fastsettes til 6 pst.

Det vises til forslag til § 7–2 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2002.

2.2.8 Beskatning av firmabiler mv.

Fordel ved privat bruk av arbeidsgivers bil (firmabil) er skattepliktig som fordel vunnet ved arbeid. Fordelen skal fastsettes etter en privat kjørelengde på 10 000 km pr. år, tillagt faktisk kjøring mellom hjem og arbeidssted. Dersom firmabilen har en opprinnelig listepriis som overstiger 450 000 kroner, skal den årlige fordelen tillegges 10 pst. av den overskytende listepriisen.

Gjeldende firmabilbeskatning er gunstig. Det skyldes blant annet at kilometersjablonen trolig er for lav ift. faktisk privat kjøring, ettersom den årlige samlede kjørelengden med personbil i gjennomsnitt utgjør om lag 13 500 km. Det har ikke vært mulig å fremskaffe opplysninger som avdekker

hvor mye firmabiler kjøres privat, men det er neppe grunn til å tro at de som disponerer firmabil kjører mindre privat enn personer med egen bil. Den sjablonmessige fordelsbeskatningen er derfor trolig normalt lavere enn de faktiske kostnadene ved den private bilbruken. Forskjellen kan særlig bli stor hvis arbeidsgiveren dekker bensinutgiftene, noe som er relativt vanlig i slike ordninger.

Å inngå en firmabilavtale er gunstig ift. å anskaffe en tilsvarende bil privat som følge av at en privat bil må kjøpes for beskattede inntekter. Etter dagens regelverk vil eksempelvis en person med en firmabil til en nypris på 250 000 kroner bli fordelsbeskattet for en inntekt på vel 55 000 kroner dersom vedkommende ikke bruker bilen mellom hjem og arbeid. Dersom arbeidstakeren, med en årlig kjørelengde på 15 000 km, skulle ha kommet likt ut ved å anskaffe en tilsvarende bil privat måtte vedkommende ha en lønn på rundt 110 000 kroner eksklusive bensinutgift og drøyt 130 000 kroner inklusive bensinutgift, hvis vedkommende er i toppskatteposisjon. Dagens regelverk innebærer således en lempeligere beskatning av firmabiler enn dersom tilsvarende avlønning utbetales som kontant lønn.

Regjeringen foreslår på dette grunnlag å stramme inn i beskatningen av firmabiler ved å øke sjablonen for privat kjøring med firmabil med 3 000 km til 13 000 km. En skattyter som betaler 13,5 pst. toppskatt og som har en firmabil som koster i underkant av 250 000 kroner, vil med dette forslaget få en skatteøkning på om lag 8 200 kroner i 2002. I tillegg vil arbeidsgiveravgiften øke med drøyt 2 300 kroner hvis arbeidstakeren er bosatt i sentrale strøk i Sør-Norge.

Tabell 2.2 kan illustrere at en slik endring av firmabilbeskatningen vil ha gunstige fordelingsvirk-

Tabell 2.2 Beregnede fordelingsvirkninger¹ av å heve sjablonen for privat kjøring med firmabil til 13 000 km for alle personer 17 år og eldre. 2002

Bruttoinntekt, inkl. skattefrielystelser	Antall personer	Herav andelen personer med firmabil. Prosent	Gjennomsnittlig skatt i referanse-systemet 2002.	Gjennomsnittlig endring i skatt pr person (alle).	Gjennomsnittlig endring i skatt for personer med firmabil.
			Pr. person. Kroner	Kroner	Kroner
0– 299 999	2 518 100	1	30 500	10	2 610
300 000–449 999	750 700	5	93 800	170	3 670
450 000–599 999	168 800	14	165 000	770	5 380
600 000 og over	103 900	26	336 400	1 460	5 530
I alt	3 541 500	3	59 300	130	4 450

¹ Eksklusive arbeidsgiveravgift og innstramming i forhold til næringsdrivende.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

ninger, siden det hovedsakelig er personer med relativt høye inntekter som har firmabilordning. Tabellen viser at drøyt en fjerdedel av de som har mer enn 600 000 kroner i bruttoinntekt har firmabil. Tabellen viser videre at den isolerte gjennomsnittlige endringen i skatt stiger fra om lag 10 kroner for personer med under 300 000 kroner i bruttoinntekt til om lag 1 460 kroner for personer med over 600 000 kroner i bruttoinntekt. Den gjennomsnittlige endringen i skatt for personer med firmabil stiger fra vel 2 600 kroner for personer med under 300 000 kroner i bruttoinntekt til om lag 5 530 kroner for personer med over 600 000 kroner i bruttoinntekt, jf. kolonnen ytterst til høyre. I gjennomsnitt øker firmabilbeskatningen med om lag 4 450 kroner for alle personer med firmabil. At skatteøkningen er størst for de med mer enn 600 000 i bruttoinntekt, må ses i sammenheng med at disse personene gjennomgående har dyrere firmabil enn de med lavere inntekt.

Personer som benytter yrkesbil² ifm. næringsvirksomhet eller lønnet yrke, kan i utgangspunktet kreve fradrag for alle kostnader forbundet med denne yrkeskjøringen (inkl. bensinutgifter og fradrag for verdiforringelse). Samtidig skal privat bruk av yrkesbil beskattes som fordel vunnet ved arbeid. Denne beskatningen gjennomføres i utgangspunktet ved at det samlede fradraget for kostnader ved bilholdet begrenses til faktiske kostnader som overstiger den ordinære fordelsbeskatningen av firmabiler som angitt over. Beskatningen av privat bruk av yrkesbiler skjer dermed i form av reduserte fradragsmuligheter for bilholdet og ikke i form av et sjablonmessig inntektspåslag.

Forslaget om å øke denne ordinære fordelsbeskatningen for firmabil fra 10 000 til 13 000 km får i prinsippet også virkning for skattytere som eier/leier yrkesbil siden fradraget for de faktiske kostnadene ved bilholdet reduseres. Etter gjeldende regler skal fradraget for privat bruk av bilen likevel ikke reduseres til et lavere beløp enn 50 pst. av de samlede kostnadene ved bilholdet. Dersom eksempelvis de årlige fradragsberettigede utgiftene på en bil utgjør 70 000 kroner og den private fordelen etter standardreglene er 50 000 kroner, blir de samlede fradragsberettigede utgiftene 35 000 kroner som følge av 50-prosent regelen (70 000/2) og ikke 20 000 kroner som følge av hovedregelen (70 000 minus 50 000).

Prinsipielt er 50-prosentregelen dårlig begrunnet. Regelen ble innført fordi det i enkelte tilfeller

² En bil vil bl.a. kunne bli ansett som yrkesbil dersom bilen er nødvendig i yrket eller når yrkesbruken utgjør den overveiende delen av bruken. Eksempelvis vil biler som kjøres mer enn 6 000 årlig i yrket normalt bli regnet som yrkesbiler. I tillegg vil også biler som er særskilt innredet for yrkesbruk bli regnet som yrkesbil.

med moderate samlede bilutgifter ble lite eller intet igjen til effektivt fradrag pga. full inntektsføring, jf. Innst. O. nr 13 (1988–1989). I praksis innebærer regelen en svært gunstig beskatning av den private kjøringen til mange næringsdrivende med yrkesbil. Regjeringen foreslår derfor å redusere effekten av denne særregelen slik at fradraget for utgifter til bilhold ikke reduseres til et lavere beløp enn 25 pst. av de samlede kostnadene ved bilholdet.

Departementet har ikke kjennskap til hvor stor andel av de næringsdrivende som vil bli berørt av forslaget. I provenyberegningene er det skjønnsmessig lagt til grunn at om lag en fjerdedel av alle selvstendige næringsdrivende som har næringsinntekt som hovedinntektskilde har yrkesbil som benyttes privat, dvs. vel 40 000 personer.

I praksis vil alle personlig næringsdrivende få fastsatt fordelingen av næringsinntekt på hhv. kapitalinntekt og arbeidsinntekt/personinntekt gjennom delingsmodellen. Typiske arbeidsutgifter som utgifter til yrkesbil vil gjennom delingsmodellen komme til fradrag i personinntekten. Reduksjonen i fradraget for utgifter til yrkesbil vil i praksis ha samme virkning som om den private fordelen hadde vært skattlagt som personinntekt. I provenyanslaget er det lagt til grunn at den private bruken av yrkesbil blir skattlagt som personinntekt, noe som innebærer at man indirekte har lagt til grunn at alle som fordelsbeskattes av privat bruk av yrkesbil har en positiv beregnet personinntekt.

Regjeringens samlede forslag til innstramming i firmabilbeskatningen, vil på svært usikkert grunnlag kunne gi et økt proveny på om lag 820 mill. kroner påløpt og 720 mill. kroner bokført i 2002, inklusive arbeidsgiveravgift. Herav utgjør innstrammingen i beskatningen av yrkesbiler om lag 270 mill. kroner påløpt og bokført.

2.2.9 Innstramming i beskatningen av kjøregodtgjørelse

Skattytere som benytter egen bil til yrkeskjøring kan etter gjeldende regler motta kjøregodtgjørelse fastsatt etter statens satser skattefritt for kjøring inntil 12 000 km. Gjeldende satser er 3,20 kroner pr. km for de første 9 000 km og 2,60 kroner pr. km for overskytende kjøring. For yrkeskjøring over 12 000 km er det satt en særskilt sats for fordelsbeskatning på 2,05 kroner pr. km. Differansen mellom statens sats på 2,60 kroner pr. km og satsen på fordelsbeskatning på 2,05 kroner pr. km skatlegges i dag som lønn. Statens satser er antatt å dekke både variable og faste kostnader ved kjøring. Til sammenligning er fradragssatsen for kjøring mellom hjem og arbeidssted satt til 1,40 kroner pr. km.

Tabell 2.3 Beregnede fordelingsvirkninger¹⁾ av innstramningen av den skattemessige behandlingen av kjøregodtgjørelse. Alle personer 17 år og eldre. 2002

Bruttoinntekt, inkl. skattefrie ytelser	Antall personer	Andelen personer med kjøregodtgjørelse. Pst.	Gjennomsnittlig skatt i referanse-systemet. 2002. Pr. person. Kroner	Gjennomsnittlig endring i skatt pr. person (alle). Kroner	Gjennomsnittlig endring i skatt for de som mottar kjøregodtgjørelse pr. person. Kroner
0–299 999	2 518 100	2	30 500	30	1 180
300 000–449 999	750 700	11	93 800	200	1 750
450 000–599 999	168 800	13	165 000	240	1 880
600 000 og over	103 900	11	336 400	190	1 670
I alt	3 541 479	5	59 300	80	1 570

¹ Eksklusive arbeidsgiveravgift og innstramming i forhold til næringsdrivende.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Denne satsen er antatt å dekke kun de variable kostnadene for en mellomstor bil.

Næringsdrivende (som ikke mottar kjøregodtgjørelse) kan kreve fradrag for 3,20 kroner pr. km. For denne gruppen vil det normalt ikke være aktuelt å kreve fradrag for mer enn 6 000 km. Overstiger kjørelengden i yrket 6 000 km skal bilen normalt behandles som yrkesbil, noe som innebærer fradrag for faktiske bilkostnader, jf. avsnitt 2.2.8

Dagens ordning med kjøregodtgjørelse er svært gunstig. Dette skyldes at godtgjørelsen etter statens satser langt på vei er skattefri og ligger betydelig høyere enn det som kan anses som relevante utgifter knyttet til bruk av egen bil. Eksempelvis vil en person som mottar kjøregodtgjørelse for 12 000 km i året, ha et skattefritt overskudd fra kjøregodtgjørelse på om lag 20 000 kroner, når en legger til grunn variable kostnader på 1,40 kroner pr. km.

En innstramming i kjøregodtgjørelsen vil også redusere omfanget av skattemotiverte tilpasninger som følge av forslaget til innstramming i firmabilbeskatningen. Ordningen har dessuten negative miljømessige konsekvenser ved at skattyter oppnår betydelige økonomiske fordeler ved å benytte bil framfor kollektivtransport.

Regjeringen foreslår på dette grunnlag å stramme inn på ordningen med kjøregodtgjørelse. Prinsipielt sett kan det argumenteres for at det bør innføres skatteplikt for overskudd som følge av at statens satser dekker mer enn de variable kostnadene. Dette gjelder uavhengig av kjørelengde. Ut fra dette hensynet burde overskuddet settes lik differansen mellom statens satser og en sats som tilsvarer de variable kostnadene på 1,40 kroner pr. km. Regjeringen går imidlertid inn for at det innføres skat-

teplikt på differansen mellom statens satser og 2,05 kroner pr. km for kjøregodtgjørelse utover 4 000 km. Det ilegges arbeidsgiveravgift på differansen mellom statens satser og 2,05 kroner pr. km uavhengig av kjørelengde. For skattytere som ikke får kjøregodtgjørelse (næringsdrivende) vil fradrags-satsen for kjøring over 4 000 km settes ned fra 3,20 kroner pr. km til 2,05 kroner pr. km.

Skattefritaket for mottatt kjøregodtgjørelse for inntil 4 000 km i året, innebærer at det kun er om lag 20 pst. av de som i dag mottar kjøregodtgjørelse som blir berørt av forslaget. Dette tilsvarer om lag 120 000 personer. En skattyter som betaler 13,5 pst. toppskatt, vil med dette forslaget kunne få en skatteøkning på maksimalt 3 650 kroner. I dette tilfellet mottar vedkommende kjøregodtgjørelse for minst 12 000 km i året. I tillegg vil arbeidsgiveravgiften maksimalt øke med om lag 1 700 kroner.

Tabell 2.3 viser at innstramningen i den skattemessige behandlingen av kjøregodtgjørelsen vil ha relativt gunstige fordelingsvirkninger. Den gjennomsnittlige endringen i skatt for personer med kjøregodtgjørelse varierer fra om lag 1 200 kroner for personer med under 300 000 kroner i bruttoinntekt til om lag 1 900 kroner for personer med mellom 450 000 kroner og 600 000 kroner i bruttoinntekt. Gjennomsnittlig skatteøkning for alle som har kjøregodtgjørelse er knapt 1 600 kroner.

Forslaget vil bli fulgt opp ved fastsettelsen av Skattedirektoratets takseringsregler for inntektsåret 2002.

Forslaget innebærer på usikkert grunnlag en innstramming på om lag 495 mill. kroner påløpt og om lag 405 mill. kroner bokført i 2002, inklusive arbeidsgiveravgift.

2.2.10 Skatt på utbytte

I forbindelse med skatte- og avgiftsopplegget for 2001 ble det vedtatt innført en skatt på 11 pst. på aksejoutbytter som er besluttet utdelt til personlige skattytere fra og med 5. september 2000. Det gis et bunnfradrag på 10 000 kroner.

I budsjettavtalen for 2001 mellom Arbeiderpartiet og sentrumspartiene ble det signalisert at utbytteskatten skulle oppheves fra 1. januar 2002 i forbindelse med omleggingen av nærings- og kapitalbeskatningen. Et flertall i finanskomiteen viser i Innst. S. nr. 152 (2000–2001) til at omleggingen av nærings- og kapitalbeskatningen ikke bør inngå som en integrert del av skatte- og avgiftsopplegget for 2002, men at saken i stedet bør framlegges for Stortinget i en egen melding. Regjeringen tar sikte på å fremme en stortingsmelding om nærings- og kapitalbeskatningen i løpet av høsten, slik at eventuelle nye regler tidligst kan tre i kraft med virkning fra 1. januar 2003. Etter Regjeringens syn er utbytteskatten en integrert og naturlig del av en vurdering av nærings- og kapitalbeskatningen, og på denne bakgrunn legges det opp til at utbytteskatten videreføres med en sats på 11 pst. også for 2002. Bunnfradraget foreslås også holdt uendret.

Det vises for øvrig til forslag om enkelte justeringer i reglene for skatt på utbytte i Ot.prp. nr. 1 (2001–2002) Skatte- og avgiftsopplegget 2002 – lovendringer.

2.2.11 Beskatning av personer med midlertidig opphold i utlandet

Etter gjeldende regler vil personer som oppholder seg sammenhengende i utlandet i ett år eller mer bli fritatt for skatt i Norge dersom de kan godtgjøre at de er skattepliktige som innenlandsboende i det landet de oppholder seg. Formålet med dagens regler har vært å sikre lokaltilpasset beskatning for nordmenn i utlandet. Gjeldende regler har imidlertid bidratt til en viss forskjellsbehandling av skattytere avhengig av hvilket land de har oppholdt seg i. Kravet til dokumentasjon om at en er skattepliktig som innenlandsboende har også i mange tilfeller vært problematisk å oppfylle.

Finansdepartementet har i høringsnotat av 28. februar 2001 med høringsfrist 1. juni 2001, foreslått å forenkle reglene. Etter en gjennomgang av de innkomne uttalelser vil Regjeringen i løpet av høsten 2001 fremme forslag for Stortinget om nye regler. Forslaget går i korthet ut på:

- Kravet om at oppholdet i utlandet skal vare i minst ett år videreføres, men med særskilte regler for personer som mottar lønn fra den norske stat.

- Skattefritaket skal bare omfatte lønnsinntekt.
- Kravet til skattemessig tilknytning til bostedlandet bortfaller.

Regjeringen har som målsetting at det nye regelverket innføres med virkning f.o.m. 2002 i tråd med høringsnotatet, for å sikre en mer enhetlig beskatning av personer i utlandet.

Omleggingen anslås å redusere skatteinntektene med om lag 80 mill. kroner påløpt og om lag 65 mill. kroner bokført i 2002. Provenyvirkningen er innarbeidet i skatte- og avgiftsopplegget for 2002.

2.2.12 Endring i skattereglene for rehabiliterings- og attføringspenger

Som en oppfølging av innstillingen fra Stortingets sosialkomité i forbindelse med behandlingen av Velferdsmeldingen (St.meld. nr. 35 (1994–95)), vedtok Stortinget i 2000 bl.a. å endre beregningsreglene for rehabiliterings- og attføringspenger. Etter gjeldende regler beregnes rehabiliterings- og attføringspenger på samme måte som uførepensjon. For å gjøre det klarere at rehabiliterings- og attføringspenger er *midlertidige* ytelser og ikke en «stasjon» på veien mot uførepensjon, vil beregningen av ytelsene følge de samme prinsipper som for dagpenger under arbeidsløshet. Vedtaket innebærer også at ytelsene skatlegges på samme måte som dagpenger. Ytelsene vil bli regnet som pensjonsgivende inntekt, slik at mottakerne tjener opp pensjonspoeng. Det betyr at mottakerne mister retten til lav trygdeavgift på ytelsene og det halve særfradraget i alminnelig inntekt. Samtidig øker ytelsene og minste årlige ytelse for rehabiliterings- og attføringspenger heves fra 1G til 1,6G.

Regjeringen foreslår at de nye reglene trer i kraft fra og med 2002. På grunn av overgangsregler vil de som mottar rehabiliterings- og attføringspenger i dag ikke få noen reduksjon i utbetalte ytelser.

Endringene medfører at utbetalingene av rehabiliterings- og attføringspenger øker med om lag 710 mill. kroner. Økningen i utbetalingene til attføringsstønad, som er en skattefri ytelse, anslås til snaut 160 mill. kroner. Skatteinntektene kan anslås å øke med om lag 900 mill. kroner påløpt og om lag 720 mill. kroner bokført. Totalt sett er hele omleggingen om lag provenynøytral. Overgangsordninger mv. vil imidlertid gi en budsjettsvekkelse på utgiftssiden på om lag 150 mill. kroner i 2002.

2.2.13 Avløsning av rett til pensjon mv. med et engangsbeløp

Regjeringen foreslår at engangsbeløp til avløsning av rett til pensjon mv. skal skatlegges tilsvarende

de løpende ytelsene, det vil si som pensjon. Forslaget innebærer både en klargjøring og en regulering av hjemmelen for alminnelig skatteplikt. Det foreslås også en innføring av skatteplikt som personinntekt, men med lav trygdeavgiftssats. Det er usikkert hvor stor provenyøkningen av en slik endring vil være, da det ikke finnes tilstrekkelig grunnlag til å anslå hvor mange pensjonsavtaler mv. som vil avløses med et engangsbeløp. Adgangen til utsatt skattlegging for mottaker av engangsbeløpet ved å reinvestere midlene i premie til individuelle pensjonsavtaler, vil påvirke provenyøkningen på kort sikt. Departementet antar at forslaget vil gi administrative besparelser fordi det bidrar til tydeligere regler.

Det vises til nærmere omtale av forslaget i Ot.prp. nr. 1 (2001–2002) Skatte- og avgiftsopplegget 2002 – lovendringer.

2.2.14 Endringer i boligtakseringen

I forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett fattet et enstemmig Storting følgende vedtak, jf. Innst. O. nr. 115 (2000–2001):

«Stortinget ber Regjeringen instruere ligningskontorene om å legge til grunn at klager på dagens ligningstakster skal tas til følge ved at takst maksimalt settes til 30 pst. av husets tekniske verdi eller 30 pst. av observerbar markedspris hvis dagens ligningstakst overgår dette.»

Departementet kan ikke se at det foreligger standarder for hva som inngår i en eiendoms tekniske verdi. Departementet vurderer derfor det takseringsfaglige begrepet markedsverdi som det best egnede sammenligningsgrunnlaget, jf. nærmere omtale i Ot.prp. nr. 1 (2001–2002). Her drøftes provenyvirkningen av stortingsvedtaket.

Finansdepartementet legger til grunn at de nye retningslinjene skal kunne gjøres gjeldende ved ligningen allerede for inneværende inntektsår. For å vurdere provenyvirkningen av endringen, har departementet tatt utgangspunkt i levekårsundersøkelsen for 1997 og Statistisk sentralbyrås skattemodell LOTTE. Nedjusteringen av ligningsverdiene er gjort med utgangspunkt i de anslåtte markedsverdiene på egen bolig til deltakerne i levekårsundersøkelsen. Markedsverdiene er framført til desember 2000 i tråd med Statistisk sentralbyrås prisindeks for brukte boliger. I de tilfellene der boligens ligningsverdi er høyere enn 30 pst. av den anslåtte markedsverdien, er ligningsverdien nedjustert til 30 pst. av markedsverdien. I departementets materiale gjelder dette om lag 20 pst. av helårsboligene. Datamaterialet gir ikke grunnlag for å si noe om

hvor stor andel av fritidsboligene som vil bli omfattet av det nye regelverket. En har derfor skjønnsmessig lagt til grunn at samlet inntekts- og formuesskatt på fritidsbolig reduseres med prosentvis like mye som for helårsbolig.

Med disse forutsetningene anslås provenyvirkningen av å innføre en sikkerhetsventil i boligtakseringen til om lag 300 mill. kroner påløpt i 2001. Hele den bokførte virkningen på 300 mill. kroner antas å komme i 2002. Det forutsettes da at klagen på ligningsverdiene sendes inn og behandles i 2002 før selvangivelsesfristen for 2001 utløper.

For å dekke inn lettelsen i boligbeskatningen som følge av sikkerhetsventilen, foreslår Regjeringen å øke ligningsverdiene på fast eiendom med 5 pst. Forslaget må også ses i sammenheng med den kraftige prisveksten på boliger de siste årene. Regjeringen mener dessuten at innføringen av en sikkerhetsventil i boligtakseringen i seg selv kan forsvare en oppjustering av ligningsverdiene.

Provenyet av en 5 pst. oppjustering er beregnet til 320 mill. kroner påløpt i 2002, og 260 mill. kroner bokført.

2.2.15 Øvrige forslag

Medlemmer av Stortinget og Regjeringen, statssekretærer og politiske rådgivere i departementene og ved Statsministerens kontor anses etter skatteloven § 3–1 (7) som bosatt i den kommune der de hadde bosted før de tiltrådte sine verv. Departementet fremmer en lovendring som innebærer at de nevnte grupper kan frasi seg de skattemessige fordelene de har ved å være bosatt i Finnmark eller i Nord-Troms. De skattemessige fordelene for befolkningen i Finnmark og i Nord-Troms omfatter et særskilt inntektsfradrag, lavere sats på alminnelig inntekt og lavere sats på toppskatt.

Departementet foreslår også endringer i formuesverdsettelse av utenlandske aksjer mv.

Det vises til forslag om dette i Ot.prp. nr. 1 (2001–2002) Skatte- og avgiftsopplegget 2002 – lovendringer.

2.3 Næringsbeskatningen (inngår i kap. 5501)

2.3.1 Avskrivningssatser

Som følge av budsjettavtalen mellom Arbeiderpartiet og sentrumspartiene for 2001, vedtok Stortinget å redusere en rekke av avskrivningssatsene i saldo-systemet med virkning f.o.m. inntektsåret 2000. På bakgrunn av Regjeringens forslag i Ot.prp. nr. 50 (2000–2001) ble det imidlertid vedtatt å øke av-

Tabell 2.4 Forslag til nye avskrivningssatser for driftsmidler

	Gjeldende regler	Forslag	
a	Kontormaskiner o.l.	25 pst.	30 pst.
b	Ervervet forretningsverdi	20 pst.	20 pst.
c	Vogntog, lastebiler, busser, varebiler mv.	20 pst.	20 pst.
d	Personbiler, maskiner, inventar mv.	15 pst.	15 pst.
e	Skip, fartøyer, rigger mv.	14 pst.	14 pst.
f	Fly, helikopter	12 pst.	12 pst.
g	Anlegg for overføring og distribusjon av elektrisk kraft og elektroteknisk utrustning i kraftforetak	2 pst.	5 pst.
h	Bygg og anlegg, hoteller mv.	2 (4 ¹ , 6 ²) pst.	4 (8 ²) pst.
i	Forretningsbygg	0 (1 ³) pst.	2 pst.

¹ Driftsbygninger i landbruket kan avskrives med 4 pst.

² Bygg med kort levetid, dvs. bygg med så enkel konstruksjon at det må antas å ha en brukstid på ikke over 20 år fra oppføringen, kan avskrives med 8 pst.

³ Forretningsbygg i distriktene kan avskrives med høyere sats. Dette gjelder når bygget ligger i en kommune eller del av en kommune som pr. 31. desember i inntektsåret omfattes av det geografiske virkeområdet for distriktpolitiske virkemidler som forvaltes av Statens nærings- og distriktsutviklingsfond og av fylkeskommunene.

Kilde: Finansdepartementet.

skrivningssatsen for driftsbygninger i landbruket tilbake til 4 pst. Regjeringen varslet samtidig at avskrivningssatsene på driftsmidler i prinsippet bør gjenspeile faktisk økonomisk verdifall, og at den ville presentere en vurdering av avskrivningssatsene i lys av dette.

Departementet har nå gått gjennom ulike empiriske analyser av det økonomiske verdifallet på driftsmidler, og foreslår på denne bakgrunn å øke enkelte av avskrivningssatsene med virkning f.o.m. 2002, jf. tabell 2.4. Det vises til Ot.prp. nr. 1 (2001–2002) Skatte- og avgiftsopplegget 2002 – lovendringer for en nærmere vurdering og begrunnelse for de enkelte forslagene. Forslagene anslås å innebære en samlet skattelettelse på om lag 1,5 mrd. kroner påløpt og 80 mill. kroner bokført i 2002.

2.3.2 Ekstra skattefradrag for FoU-utgifter

Innledning

Under Stortingets behandling av revidert nasjonalbudsjett ble det, etter forslag fra flertallet i finanskomiteen (alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti) gjort følgende vedtak, jf. Innst. S. nr. 325 (2000–2001):

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2002 legge fram forslag om et skattefradrag for bedriftenes FoU-utgifter i tråd med Hervik-utvalgets forslag og merknadene i denne innstillingen.»

Storingsvedtaket innebærer en modell i tråd med hovedforslaget til Hervik-utvalgets flertall, der

bedriftene får anledning til å trekke fra 25 pst. av FoU-utgifter (forsknings- og utviklingsutgifter) opp til 4 mill. kroner pr. år i skatt. For kostnader ved kjøp av FoU-tjenester fra universiteter, høyskoler og forskningsinstitusjoner skal det kunne trekkes fra 25 pst. av FoU-utgifter opp til 8 mill. kroner. For at bedrifter som ikke er i skatteposisjon skal få full glede av fradraget skal det gis et supplerende tilskudd dersom årets skattebeløp før fradrag ikke dekker FoU-fradraget. Komiteflertallet mente at ordningen måtte legges opp slik at skattereduksjonen kan tas ut løpende gjennom inntektsåret. Forskningsprosjekter i bedriftenes egen regi skal ha forhåndsgodkjenning fra Forskningsrådet, mens FoU-innkjøp (oppdragsforskning) er støtteberettiget dersom forskningsinstitusjonen står på en godkjenningsliste fra Forskningsrådet.

Med utgangspunkt i Stortingets vedtak fremmer Regjeringen forslag til en skattefradragordning for FoU. I Ot.prp. nr. 1 (2001–2002) Skatte- og avgiftsopplegget 2002 – lovendringer fremmer departementet forslag til hvordan et slikt skattefradrag kan gjennomføres. Etter Regjeringens syn er imidlertid en slik ordning i realiteten en tilskuddsordning som administreres via skattesystemet. Det er Regjeringens oppfatning at en regelstyrt tilskuddsordning både vil være teknisk enklere og ivareta Stortingets intensjoner bedre enn en skattefradragordning. Regjeringen skisserer derfor i tillegg en alternativ tilskuddsordning, og ber Stortinget overveie en slik løsning framfor skattefradragordningen.

Regjeringen har tidligere fulgt opp Hervik-utval-

get gjennom FUNN-ordningen som trådte i kraft 1. juli i år. FUNN-ordningen er en tilskuddsordning rettet mot samarbeidsprosjekter mellom bedrifter og FoU-institusjoner. Ettersom skattefradragordningen i stor grad vil overlape den eksisterende FUNN-ordningen, forutsettes det at FUNN-ordningen i sin nåværende form avvikes ved innføringen av en ny ordning.

Regjeringens forslag til oppfølging av stortingsvedtaket

Regjeringen er opptatt av at en skattefradragordning for bedriftenes FoU skal være mest mulig treffsikker, og foreslår derfor å avgrense den til SMB-virksomheter (små og mellomstore bedrifter). Hensikten med en indirekte støtteordning til næringslivets FoU er at den skal stimulere til økt privat FoU-finansiering. I tilfeller der bedriftene allerede har FoU-utgifter over grensen for støtte, gir ikke ordningen incitament til økt FoU-innsats, slik at sannsynligheten er stor for at offentlige midler kun kommer til *erstatning for* private midler – uten at den samlede FoU-innsatsen øker. Ved å avgrense til SMB-virksomheter, vil antallet virksomheter med FoU over grensen for støtte kunne reduseres betydelig, og ordningen vil kunne bli mer målrettet. En avgrensning til SMB må videre ses i sammenheng med at både Hervik-utvalgets hovedforslag og den eksisterende FUNN-ordningen tar spesielt sikte på å nå fram til små og mellomstore bedrifter.

Departementet mener det vil være hensiktsmessig å knytte avgrensningen til SMB til definisjonen av små virksomheter i regnskapsloven. Det følger av denne bestemmelsen at foretak anses som små dersom de i henhold til de to siste årsregnskap oppfyller to av følgende tre vilkår:

- har mindre enn 40 millioner kroner i årsinntekt
- har mindre enn 20 millioner kroner i balanse-sum og
- har færre enn 50 ansatte.

Hervik-utvalgets flertall og Stortingsvedtaket bygger på en skattefradragmodell, dvs. at FoU-støtten gis som et fradrag i skatt. I praksis vil fradraget hovedsakelig bli gitt som motregning mot den årlige inntektsskatten for bedriften. Samtidig ligger det i stortingsvedtaket at ordningen skal legges opp slik at fradraget skal kunne tas ut løpende gjennom året. Komiteflertallet legger også til grunn at bedrifter som ikke er i skatteposisjon skal få full glede av fradraget ved at det gis et supplerende tilskudd. Komiteen går ikke nærmere inn på hva slags forskutteringsordning som foretrekkes.

En forskuttering av skattefradraget gjennom redusert innbetaling av løpende arbeidsgiveravgift eller forskuddstrekk for ansatte, i tråd med den modellen Hervik-utvalgets mindretall gikk inn for, er etter departementets vurdering prinsipielt og praktisk umulig å gjennomføre i det etablerte forvaltningsapparatet. Etter departementets oppfatning er det en uunngåelig konsekvens av koblingen til ligningsprosessen at støtten først utbetales i forbindelse med ligningen, noe som for alle etterskuddspliktige (aksjeselskaper) vil si året etter utgiftene er påløpt. Kun de virksomhetene som er forskuddspliktige (personlig næringsdrivende og deltakere i ansvarlige selskaper og komandittselskaper) vil kunne få støtten forskuttert gjennom at det hensyntas i forskuddstrekket.

Statstilskudd til dekning av fradragberettigede næringsutgifter er generelt skattepliktig næringsinntekt. Bestemmelsen omfatter i prinsippet også tilskudd til forskning som gis i form av skattefradrag, ettersom en slik ordning økonomisk sett må likestilles med en ren tilskuddsordning med direkte utbetalinger. Det vises også til at tilskudd til bedriftenes FoU gjennom dagens FUNN-ordning og i en alternativ tilskuddsordning er skattepliktig.

Et fradrag i skatt tilsvarende 25 pst. av FoU-utgiftene og som ikke skattlegges, vil imidlertid være mer verdt enn et tilskudd på 25 pst. av FoU-utgiftene som inngår i bedriftens skattepliktige inntekt. Regjeringen foreslår på denne bakgrunn at fradragssatsen i en skatteordning settes til 20 pst. Det antas at 20 pst. er et rimelig anslag på gjennomsnittlig tilskuddsandel etter skatt ved en alternativ tilskuddsordning med 25 pst. støttesats, ettersom ikke alle bedrifter som kommer inn under ordningen vil være i skatteposisjon.

Alternativ tilskuddsordning

Etter Regjeringens oppfatning er koblingen til ligningen reelt sett bare en teknisk oppgjørsmåte for en rettighetsbasert tilskuddsordning. Det er ulogisk og systemfremmed å utforme et skattefradrag for en type næringsutgifter som det allerede er gitt inntektsfradrag for i næringsbeskatningen. Begrunnelsen for å koble en slik tilskuddsordning til skattesystemet er etter Regjeringens oppfatning svak. Hervik-utvalgets flertall peker blant annet på at et fradrag i skatt vil være mer stabilt enn et tilskudd. Det er imidlertid fullt mulig å utforme en rettighetsbasert tilskuddsordning slik at den gir samme forutberegnelighet og stabilitet som en skatteordning.

Regjeringen mener en regelstyrt tilskuddsordning både vil være administrativt enklere og ivareta

Stortingets intensjoner bedre enn en skatteordning. Forskjellen mellom en skatteordning og en regelstyrt tilskuddsordning ligger i hovedsak i utbetalingsmåten og ikke minst tidspunktet for utbetaling av støtte. Bedriftene får like mye arbeid med å beskrive forskningsprosjekter og kostnadsregistrering med sikte på skattefradrag, som de ville ha fått med å sende søknader i forhold til en tilsvarende tilskuddsordning. De administrative kostnadene ved en skatteordning vil imidlertid øke ved at to ulike instanser, ligningsmyndighetene og Forskningsrådet, må behandle prosjektsøknaden og kostnadsoppgaven.

En tilskuddsordning bør i tilfelle utformes med hjemmel i en egen lov. Bedrifter som er blitt forhåndsgodkjent får rett til et tilskudd på inntil 25 pst. av prosjektkostnadene opptil 4 mill. kroner. Rammen vil, som for skattefradragssystemet, utvides ved kjøp av tjenester fra godkjent forskningsinstitusjon. Det forutsettes at tilskuddet er skattepliktig. Hvilke prosjekter og hvem som skal ha rett til tilskudd vil være det samme som i skattefradragssystemet, jf. omtale i Ot.prp. nr. 1 (2000–2001) Skatte- og avgiftsopplegget 2002 – lovendringer.

Regjeringen anbefaler Stortinget å overveie en slik tilskuddsordning framfor den skattefradragssystemet som fremmes i henhold til Stortingets vedtak.

Provenyvirkninger

Med de støttesatsene som legges til grunn, er de påløpte provenyvirkningene av Regjeringens forslag uavhengige av om ordningen gjennomføres som en skattefradragssystemet eller regelstyrt tilskuddsordning.

I hvilken grad bedriftene vil øke FoU-innsatsen som følge av en slik ordning er svært usikkert. Departementet mener det er rimelig å forutsette at virksomhetene vil tilpasse seg ulikt avhengig av om de har FoU-utgifter over eller under grensen for støtte. For en bedrift som befinner seg over grensen for støtte, vil det ikke bli mer lønnsomt å øke FoU-innsatsen. Det legges derfor skjønsmessig til grunn at de samlede FoU-utgiftene (inkl. offentlig tilskudd) er uendret i virksomheter med FoU-utgifter over støttegrensen, mens virksomheter med FoU-utgifter under støttegrensen øker den private FoU-finansieringen med 1 krone for hver krone de mottar i offentlig tilskudd.

I forhold til internasjonal empiri er forutsetningen om 1 krone økt privatfinansiert FoU for 1 krone i økt offentlig støtte relativt optimistisk. En så optimistisk forutsetning kan imidlertid begrunnes med at den også skal fange opp en ev. økning i *registrert*

FoU, blant annet som følge av at virksomhetene blir mer påpasselige med å føre reelle FoU-utgifter som FoU. I dag er det ingen skattemessige motiver for å føre opp utgifter som FoU, noe som kan tilsi en viss underrapportering i FoU-statistikken.

Med disse forutsetningene og på bakgrunn av tall fra Statistisk sentralbyrås FoU-statistikk for 1999, anslås det årlige provenytapet av en ordning avgrenset til SMB-virksomheter til om lag 400 mill. kroner på noe sikt, når virksomhetene har tilpasset seg ordningen. Bokført virkning i 2002 anslås til om lag 35 mill. kroner. I tillegg kommer administrative kostnader i Forskningsrådet som anslås til om lag 20 mill. kroner. Dersom ordningen utformes som en tilskuddsordning, vil bedriftene få tilskuddet direkte utbetalt i det året utgiftene påløper, slik at påløpt og bokført virkning blir den samme.

2.3.3 Fondsobligasjoner

Finansdepartementet åpnet i 2000 for at fondsobligasjoner kan inngå i bankenes kjernekapital med inntil 15 pst. Det har i den forbindelse vært nødvendig å avklare den skattemessige behandlingen av fondsobligasjoner, ettersom fondsobligasjoner er et hybridinstrument med karakter både av gjeld og egenkapital. Blant annet har fondsobligasjoner likhetstrekk med egenkapital ved at utbetalingen av renter er overskuddsavhengig. Finansdepartementet går inn for at fondsobligasjoner skattemessig skal behandles som gjeld, blant annet for å sikre norske bankers konkurransevilkår i forhold til utlandet. Det innebærer at renteutbetalingene på fondsobligasjonene beskattes som renter og ikke som utbytte. For en nærmere omtale av regelen dringen vises til Ot.prp. nr. 1 (2001–2002) Skatte- og avgiftsopplegget 2002 – lovendringer.

Departementet har vurdert konsekvensen for skatteinngangen av forslaget om at fondsobligasjoner skattemessig skal behandles som gjeld. Dersom det nye regelverket fører til at bankene erstatter annen kjernekapital (aksjekapital og grunnfundsbevis for sparebanker) med fondsobligasjoner, kan dette gi et provenytap, ettersom fondsobligasjoner vil få en gunstigere skattemessig behandling enn aksjekapital. Det skyldes blant annet at renteutbetalinger på fondsobligasjoner vil være fradragsberettigede for banken, mens renteutbetalinger til utenlandske fondsobligasjonsinnehavere ikke er gjenstand for beskatning i Norge. Det antatte alternativet – utbytteutbetalinger – vil ikke være fradragsberettiget for bankene, mens det vil ilegges en skatt på 11 pst. ved utbytteutdeling til norske personlige aksjonærer eller en kildeskatt på

normalt 15 pst. ved utbytte til utenlandske aksjonærer.

Virkningen på skatteinntektene er svært usikker, ettersom det vil avhenge av i hvilken grad bankene vil benytte dette nye finansielle instrumentet, og hva det i tilfelle kommer til erstatning for. Departementet mener det er rimelig å legge til grunn at enkelte av forretningsbankene og de største sparebankene vil kunne benytte dette nye kjernekapitalinstrumentet, og anslår det påløpte provenytapet i 2002 til om lag 200 mill. kroner.

Den bokførte virkningen for 2002 vil være knyttet til renteutbetalinger på fondsobligasjoner utstedt i 2001. Hittil i år er det kun én bank som har utstedt fondsobligasjoner, til en verdi av 400 mill. USD. Departementet anslår på usikkert grunnlag det bokførte provenytapet i 2002 til 50 mill. kroner.

MGER

2.4 Endringer i kommunale og fylkeskommunale skattører og fellesskatt for 2002

Som ledd i det økonomiske opplegget for kommunesektoren for budsjettåret 2002 foreslår Regjeringen å redusere den maksimale skattøren for fylkeskommunene med 5 prosentpoeng til 1,9 pst. Den maksimale skattøren for kommunene holdes uendret på 12,2 pst.

Det er særlig to forhold som ligger til grunn for forslaget. For det første skal de frie inntektene til fylkeskommunene reduseres med om lag 26 mrd. kroner som følge av sykehusreformen. Denne reduksjonen fordeles på skatter og rammeoverføringer. For det andre opptrappes skattenes andel av kommunesektorens samlede inntekter.

For å opprettholde en skattesats på 28 pst. på alminnelig inntekt er det nødvendig å øke satsene for fellesskatten til staten tilsvarende de foreslåtte 5 prosentenheter av de maksimale fylkeskommunale satsene. Det vises til forslag til § 3–2 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2002.

For en nærmere redegjørelse for bakgrunnen for forslaget om endringer i de fylkeskommunale skattørene vises det til kapittel 3 i Nasjonalbudsjettet 2002.

2.5 Endringer i skattevedtaket for inntektsåret 2001

2.5.1 Den skattemessige behandlingen av utbetalinger etter innskuddspensjonsloven

Ved lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) vedtok Stortinget vilkår for en innskuddspensjonsordning i arbeidsforhold som skattlegges etter det såkalte P-prinsippet. Prinsippet innebærer at det gis inntektsfradrag for innskudd og tilskudd til pensjonsordningen, avkastningen på innestående midler skattlegges først ved utbetaling av pensjonsytelsene og alle løpende pensjonsytelser skattlegges som pensjon. Innskuddspensjonsloven og tilhørende endringer i skatteloven mv. gjelder fra og med 1. januar 2001.

Løpende pensjonsytelser skattlegges som pensjon, det vil si som alminnelig inntekt og personinntekt med lav trygdeavgiftssats. Etter innskuddspensjonsloven kan det i visse tilfeller utbetales et engangsbeløp til etterlatte når et medlem av innskuddspensjonsordningen dør. Departementet foreslo i Ot.prp. nr. 71 (1999–2000) at slike engangsbeløp som utbetales til fysiske personer skal skattlegges tilsvarende pensjon, det vil si som alminnelig inntekt og personinntekt med lav trygdesats. Videre foreslo departementet at engangsutbetaling til bo skal skattlegges etter samme system som gjelder for engangsutbetaling fra en individuell pensjonsspareavtale etter skatteloven (IPA). Systemet ble etablert for å gi en lik skattemessig virkning uavhengig av om det er et dødsbo eller etterlatte som mottar engangsyttelsen. På boets hånd må det benyttes en sjablonmessig beregning av skatten i og med at boet ikke er skattepliktig for personinntekt. Det vises i denne sammenheng til St.prp. nr. 1 (1997–98) kapittel 2.2.8.

I Innst. O. nr. 2 (2000–2001) sluttet finanskomiteen seg til Regjeringens forslag om å skattlegge engangsutbetaling til fysiske personer som personinntekt med lav trygdeavgiftssats. Når det gjelder utbetaling fra bo som er eget skattesubjekt, tok finanskomiteen forslaget til etterretning. Regjeringen foreslår at det innføres sjablonmessig beregning på boets hånd. Det vises til forslag til endring av Stortingets skattevedtak § 3–7 for inntektsåret 2001.

2.6 Endringer i trygdevedtaket for inntektsåret 2001

Innskuddspensjonsloven med tilhørende endringer i skatte- og folketrygdloven mv. er gjort gjeldende med virkning fra og med 1. januar 2001, se omtale i avsnitt 2.5. Det foreslås derfor at avgiftsvedtaket for 2001 endres slik at det skal svares trygdeavgift med lav sats også av utbetalinger av engangsbeløp etter innskuddspensjonsloven til fysiske personer. Det vises til forslag til endring i § 2 i Stortingets vedtak om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2001.

2.7 Avgift på arv og gaver (kap. 5506, post 70)

I arveavgiftsvedtaket § 2 første ledd er oppført standardfradrag for utlegg til begravelse, skifte og gravsted, jf. arveavgiftsloven § 15 annet ledd. Beløpet ble i 1990 satt til 25 000 kroner. Beløpet foreslås forhøyet til 35 000 kroner, noe som er i overkant av prisstigningen i perioden.

I § 2 tredje ledd er oppført fradrag etter arveavgiftsloven § 17 i arv til mindreårig arving og ungdom under utdanning. Fradraget ble i 1990 satt til 25 000 kroner og foreslås forhøyet til 35 000 kroner.

De to fradragsforhøyelsene antas å ha liten innvirkning på provenyet.

Det foreslås ingen endring i avgiftssatsene og fribeløpet i avgift på arv og gave i forhold til 2001. Det vises til forslag til Stortingets vedtak om avgift til statskassen på arv og gaver for 2002.

2.8 Trygdeavgift og andre avgifter til folketrygden (kap. 5700, post 71 og 72)

Etter gjeldende regler betaler arbeidsgivere en arbeidsgiveravgift til folketrygden. Grunnlaget for arbeidsgiveravgiften er lønn og annen godtgjørelse utbetalt til arbeidstakerne. Satsen på arbeidsgiveravgiften varierer fra null prosent i Finnmark og Nord-Troms til 14,1 pst. i sentrale områder i Sør-Norge.

Personlige skattytere betaler en trygdeavgift på personinntekten. Satsen er 7,8 pst for lønn og næringsinntekt fra primærnæringene. For annen næringsinntekt er satsen 10,7 pst. inntil 12 G og 7,8 pst. over dette. På pensjonsinntekt mv. betales det en trygdeavgift på 3 pst.

For inntektsåret 2002 foreslås det ingen endringer i satsene for arbeidsgiveravgift til folketrygden. Det foreslås en mindre justering i trygdeavgiften, jf. nedenfor.

Etter gjeldende regler betaler en skattyter ikke trygdeavgift før samlet personinntekt overstiger 22 200 kroner. Deretter trappes trygdeavgiften opp med 25 pst. av personinntekten inntil trygdeavgiften etter ordinære satser er lavere. For lønn og næringsinntekt fra primærnæringene skjer dette ved 32 267 kroner. Utover dette betales trygdeavgift etter ordinære satser. Denne grensen gjelder uavhengig av hvilken sats som brukes. Det foreslås å øke den nedre grensen for å betale trygdeavgift med om lag anslått lønnsvekst til 23 000 kroner. Den såkalte «frikortgrensen» heves dermed til 23 399 kroner siden det ikke svares restskatt for beløp under 100 kroner. Det foreslås ingen endringer i satsene i trygdeavgiften.

Produktavgiften i fiskerinæringen skal dekke forskjellen mellom høy sats og mellomstats for trygdeavgiften, ettersom næringsdrivende i fiskerinæringen i motsetning til næringsdrivende utenfor primærnæringene, ikke er pålagt trygdeavgift med høy sats. Etter forslaget for 2002 er forskjellen mellom høy og mellomstats 2,9 prosentenheter av inntekten. Videre skal produktavgiften dekke arbeidsgiveravgift på hyre, en kollektiv medlemspremie til yrkesskadetrygd (0,2 pst. av inntekten), de faktiske utgiftene folketrygden har i forbindelse med frivillig tilleggstrygd for sykepenges, samt utgifter i forbindelse med stønad til arbeidsløse i næringen.

Fiskeridepartementet har i brev av 12. september 2001 tilrådd at avgiftssatsen blir fastsatt til 3,6 pst. i 2002. I brevet fra Fiskeridepartementet heter det bl.a.:

«Fiskeridepartementet har henta inn prognose på fyrstehandsverdi og pensjonsgjevande inntekt frå Fiskeridirektoratet. Fiskeridirektoratet har i samband med dette arbeidet vore i kontakt med Norges Fiskarlag. Rikstrygdeverket har kome med opplysningar om utviklinga i kostnadene ved kollektiv tilleggstrygd til sjukepengar for fiskarar, og Garantikassen for fiskarar har opplyst om utviklinga i utbetalingane av a-trygd.

Følgjande storleikar ligg til grunn ved fastsetjing av nivået på produktavgifta for 2002:

Utbetalingane til a-trygd for 2002 er venta å utgjere om lag 40,8 mill. kroner. Det er lagt til grunn ein auka dagpengesats til 315 kroner pr. dag.

Fyrstehandsverdi, som det skal betalast produktavgift av: 10 609 mill. kroner, av det utgjær 720 mill. kroner overtaking av eigen fangst.

Pensjonsgjevande inntekt: 4 088 mill. kroner.

Ytingar som produktavgifta skal dekkje:

Andel medlemsavgift (2,9 pst. av inntekt)	18,6 mill. kroner
Yrkesskadetrygd (0,2 pst. av inntekt)	8,2 mill. kroner
Dagpengar ved arbeidsløyse	40,8 mill. kroner
Kollektiv tilleggstrygd for sjukepengar	170,5 mill. kroner
Arbeidsgjevaravgift for hyresmottakarar	39,0 mill. kroner
Totalt	377,1 mill. kroner

Om ein tek omsyn til desse tala vil riktig sats på produktavgifta for 2002 verte 3,6 pst. Dette vert ein reduksjon på 0,2 prosentpoeng jamført med 2001.»

Finansdepartementet slutter seg til dette, og legger fram forslag om at avgiftssatsen for produktavgift blir fastsatt til 3,6 pst. i 2002. Det vises til forslag til vedtak om produktavgift til folketrygden.

2.9 Bruk av differensiert arbeidsgiveravgift for å finansiere veibygging

I komitéinnstillingen om Nasjonal transportplan 2002–2011, Innst. S. nr. 119 (2000–2001), omtales bruk av ferjetilskudd for å finansiere samferdselsinvesteringer. I den forbindelse vises det til, jf. side 83 i innstillingen:

«at Sandøy kommune har pekt på at hvis de får bygget Nordøyvegen, er de villige til å gå opp en klasse i forhold til arbeidsgiveravgiften, hvis denne økningen i en overgangsperiode blir brukt til å finansiere vegutbyggingen.»

Et flertall i komitéen (alle unntatt medlemmet fra Venstre) ber Regjeringen:

«komme tilbake til Stortinget i statsbudsjettet for 2002 med en nærmere vurdering som drøfter ulike muligheter for å benytte den type virkemidler som er beskrevet ovenfor, for å få realisert flere samferdselsprosjekter».

Saken er også omtalt i St. prp. nr 1 (2001–2002) Samferdselsdepartementet.

Prosjektet Nordøyvegen omfatter fastlandssamband til Løvsøya, Haramsøya, Skuløya/Flemsøya og Fjørtofta i Haram kommune og til Harøya i Sandøy kommune, samt opprusting av deler av hovedvegnettet på øyene. Øyene betjenes i dag av tre ferjeruter og en hurtigbåtrute. Dette ferjesambandet inngår i det øvrige riksvegnettet, mens hovedveg-

nettet på øyene er fylkesveger. Et eventuelt fastlandssamband vil erstatte deler av ferjerutene. Den nye veggen vil inngå i det øvrige riksvegnettet. Kostnadene for prosjektet, eksklusiv opprusting av hovedvegnettet på øyene, er av vegkontoret i Møre og Romsdal på usikkert grunnlag anslått til 1 mrd. kroner.

Forslaget om finansiering av en vei gjennom øremerking av arbeidsgiveravgiften, må ses i lys av regelverket. I utgangspunktet må alle arbeidsgivere betale arbeidsgiveravgift av lønn og annen godtgjørelse. Avgiften beregnes etter geografisk differensierte satser, avhengig av hvilken kommune den enkelte arbeidstakeren er bosatt i. Landet er delt inn i fem avgiftssoner, der satsene varierer fra 0 til 14,1 pst. Høyeste sats gjelder for bosatte i sentrale strøk, mens den laveste satsen gjelder for de nordligste delene av Nord-Norge og for Svalbard. Inntektene fra arbeidsgiveravgiften er en del av finansieringen av folketrygden. Anslått proveny er 79 mrd. kroner påløpt for 2002.

EFTAs overvåkningsorgan ESA påla i 1998 Norge å endre ordningen for enkelte næringer, fordi ESA så på differensieringen som konkurransevridende statsstøtte som ikke er tillatt etter EØS-avtalen. Norske myndigheter ønsket i utgangspunktet å opprettholde differensiert arbeidsgiveravgift for alle næringer, og brakte saken inn for EFTA-domstolen. Domstolen opprettholdt ESAs vedtak. Regjeringen Bondevik foreslo på denne bakgrunn nye regler for noen næringer. Disse ble vedtatt av Stortinget 26. november 1999. Ordningen med differensiert avgift ble videreført for de aller fleste næringer. Men vedtaket innebar at produsenter av elektrisitet, olje og naturgass, gruver, visse former for skipsbygging og stålproduksjon, visse finansinstitusjoner og transportselskaper samt produsenter av telekommunikasjonstjenester i utgangspunktet må benytte høyeste sats.

Det er flere årsaker til at departementet vil frarå en øremerking av arbeidsgiveravgiften. Differensieringen av arbeidsgiveravgiften er et kostnadseffektivt distriktpolitisk virkemiddel i og med at nedsett avgift gjør det mer attraktivt å arbeide og å bo i distriktene. Differensieringen av denne avgiften er en form for direkte virkemiddelbruk som er mer effektiv enn andre mer indirekte virkemidler, som for eksempel finansiering av veiprosjekter. Dersom arbeidsgiveravgiften skal økes i deler av de sonene som nå har redusert sats, for å finansiere spesielle lokale veiprosjekter eller lignende, vil det svekke differensieringen av arbeidsgiveravgiften som distriktpolitisk virkemiddel.

Hvis Sandøy kommune tillates en øremerking av arbeidsgiveravgiften, må en forvente at også

andre kommuner vil komme med tilsvarende krav. I tillegg vil det åpne for forskjellsbehandling av kommuner avhengig av hvilken sone som de i utgangspunktet var plassert i. Kommuner som i utgangspunktet er plassert i sone 1, vil for eksempel ikke få en slik mulighet til å få finansiert ulike ønskede prosjekter.

Regjeringen ser det som helt sentralt at fordeling av ressurser til veibygging og andre prosjekter av samfunnsøkonomisk betydning, skjer etter en samlet vurdering der de beste prosjektene priorite-

res. Et system med øremerking av skatteinntekter for spesielle prosjekter vil bryte med et slikt prinsipp og dermed gi lavere avkastning av de begrensede midler som er til rådighet. Et system der f.eks. veiprojekter dels finansieres gjennom prioriterte tildelinger fra bevilgende myndigheter og dels via øremerking av for eksempel arbeidsgiveravgiften, vil gi et uoversiktlig og komplisert system.

Regjeringen vil på denne bakgrunn frarå øremerking av arbeidsgiveravgiften til spesielle formål, som for eksempel veibygging.

3 Indirekte skatter

3.1 Innledning

3.1.1 Generelt

Indirekte skatter omfatter merverdiavgift, investeringsavgift og særavgifter. Hovedtrekkene i avgiftsopplegget er nærmere omtalt i kapittel 1.

Merverdiavgiften er en generell avgift på innenlands omsetning av varer og tjenester. I tillegg beregnes merverdiavgift ved import og ved uttak av varer og tjenester fra avgiftspliktig virksomhet. Merverdiavgiften ble innført fra 1. januar 1970 ved lov 19. juni 1969 nr. 66. Merverdiavgiften er en fiskal avgift og er en av statens viktigste inntektskilder. Avgiftssatsen er på 24 pst. og foreslås ikke endret for 2002.

Merverdiavgiften skal beregnes i alle omsetningsledd. Retten til å fradragføre inngående avgift ved kjøp av varer og tjenester til bruk i avgiftspliktig virksomhet medfører at avgiften ikke belastes de avgiftspliktige virksomhetene i omsetningskjeden. Merverdiavgiften er derfor i hovedsak en beskatning av forbruk ved at det er det endelige forbruket av avgiftspliktige ytelser som belastes med avgift.

Det ble fra 1. juli i år iverksatt en merverdiavgiftsreform som innebærer at det er innført generell merverdiavgift på omsetning av tjenester på linje med det som gjelder for varer. Det foreslås enkelte mindre endringer i merverdiavgiftsloven. Disse er nærmere omtalt i avsnitt 3.2.1. Det er gitt en nærmere redegjørelse for lovendringene i Ot.prp. nr. 1 (2001–2002) Skatte- og avgiftsopplegget 2002 – Lovendringer.

Investeringsavgiften er en avgift på anskaffelse av og arbeid på driftsmidler, jf. lov 19. juni 1969 nr. 67. Plikten til å betale investeringsavgift er knyttet til fradragretten for inngående merverdiavgift på anskaffelsene. Det skal betales investeringsavgift blant annet på varige driftsmidler. I tillegg skal det som hovedregel svares avgift av avgiftspliktige driftsmidler ved egen fremstilling. Avgiftsplikten omfatter også arbeid utført på grunn, bygg eller anlegg som i avgiftspliktig virksomhet, eller på vare som er eller vil bli avgiftspliktig driftsmiddel i virksomheten samt uttak av for eksempel omsetningsvarer som driftsmiddel. Det er gitt en rekke unntak

fra avgiftsplikten. Investeringsavgiften beregnes etter en sats på 7 prosent. Investeringsavgiften foreslås avvirket fra 1. januar 2002. Investeringsavgiften er nærmere omtalt i avsnitt 3.2.2.

Særavgiftene omfatter flere kategorier avgifter. For det første er særavgifter en fellesbetegnelse på avgifter som betales ved innførsel og innenlands tilvirkning av nærmere angitte varer. For det andre dekker særavgiftene avgifter knyttet til å eie eller å endre eierforhold til bestemte varer og fast eiendom. Videre omfattes avgift på flyging av passasjerer, avgift på sluttbehandling av avfall, frekvensavgift mv. Størstedelen av provenyet kommer fra den første kategorien særavgifter. Inntektene fra særavgiftene og merverdiavgiften utgjør mer enn en tredel av de samlede skatte- og avgiftsinntektene fra Fastlands-Norge. I likhet med merverdiavgiften går inntektene fra særavgiftene til statskassen uten noen form for øremerking.

Mens merverdiavgiften først og fremst har til hensikt å finansiere offentlige utgifter, benyttes særavgiftene også som virkemiddel til å prise eksterne effekter, f.eks. knyttet til forbruk av helse- og miljøskadelige produkter.

Særavgiftene fastsettes av Stortinget ved plenarvedtak for ett år av gangen i medhold av Grunnloven § 75 a. Vurderingene av satsene og strukturen på avgiftene inngår i den årlige budsjettbehandlingen. Av plenarvedtakene fremgår også regler om fritak mv. Bestemmelser om oppkreving, kontroll mv. er gitt i egne forskrifter med hjemmel i særlover som eksempelvis lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter og lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter.

Til forskjell fra merverdiavgiften, som beregnes i alle omsetningsledd og ved innførsel, beregnes særavgiftene på varer i utgangspunktet kun i ett ledd. Oppkrevingen av særavgiftene følger hovedsakelig to hovedspor: Enhver som vil starte innenlands *produksjon* av avgiftspliktige varer, må melde fra til tollvesenet. Virksomheten vil da bli registrert som avgiftspliktig for vedkommende vare. For varer som produseres innenlands, vil avgiftsplikten oppstå innen en nærmere angitt frist etter at varen er tatt ut fra den registrerte tilvirkers lager. Også importører av særavgiftspliktige varer kan på nærmere vilkår etter søknad bli registrert. For varer

som *innføres* oppstår avgiftsplikten i utgangspunktet ved innførselen. Imidlertid har registrerte virksomheter adgang til å innføre varer uten å betale avgift, mot at avgiften betales i forbindelse med uttak fra virksomhetens ubeskattede lager. Avgiften skal i slike tilfeller innbetales innen en nærmere angitt frist etter uttaket. Systemet for enkelte vareavgifter avviker noe fra dette som følge av spesielle forhold knyttet til den avgiftspliktige varen, eksempelvis gjelder dette avgiften på elektrisk kraft.

For en annen kategori særavgifter, f.eks. årsavgiften, er avgiftsinnbetalingen knyttet til tollvesenets utskrivning av avgiftskrav basert på data fra motorvognregisteret (eier, kjøretøytype o.l.). I andre tilfeller er avgiftsinnbetaling en forutsetning for

gjennomføring av bestemte handlinger, f.eks. tinglysing av eierskifte (hjemmeloverføring) til fast eiendom (dokumentavgift), omregistrering av kjøretøy i motorvognregisteret (omregistreringsavgift) eller innlevering av avfall (avfallsavgift).

Forslag til avgiftsendringer for 2002 gir en lettelse på knapt 1,2 mrd. kroner bokført i forhold til referansesystemet, jf. tabell 1.3 i kapittel 1. Videreføring av gjeldende avgiftsregler innebærer også en lettelse i 2002 på knapt 2,4 mrd. kroner bokført. Samlet innebærer endringer i avgifter en lettelse i 2002 på om lag 3,5 mrd. kroner bokført. Tabell 3.1 viser gjeldende satser for særavgifter og forslag til satser for 2002.

Tabell 3.1 Særavgiftssatser 2001 og foreslåtte satser for 2002

Avgiftskategori	Gjeldende sats	Forslag 2002	Endring i pst.
<i>Brennevin og vin</i>			
kr pr. vol. pst. og liter			
Brennevin	7,04	7,04	0,0
Sterkvin	3,65	3,65	0,0
Svakvin	3,65	3,65	0,0
<i>Øl</i>			
Alkoholinnhold, kr pr. liter			
a) 0,00–0,70 vol. pst.	1,62	1,62	0,0
b) 0,70–2,75 vol. pst.	2,51	2,51	0,0
c) 2,75–3,75 vol. pst.	9,45	9,45	0,0
d) 3,75–4,75 vol. pst.	16,37	16,37	0,0
Alkoholinnhold kr pr. vol. pst. og liter			
over 4,75 vol. pst.	3,65	3,65	0,0
<i>Tobakkvarer</i>			
Sigarer, kr/100 gram	167	170	1,9
Sigaretter, kr/100 stk	167	170	1,9
Røyketobakk, kr/100 gram	115	117	1,9
Snus, kr/100 gram	54	55	1,9
Skrå, kr/100 gram	54	55	1,9
Sigarettpapir, kr/100 stk	2,5	2,6	1,9
<i>Engangsavgift</i>			
Kjøretøygruppe a			
Vektavgift, kr/kg			
første 1150 kg	32,07	32,68	1,9
neste 250 kg	64,14	65,36	1,9
neste 100 kg	128,29	130,73	1,9
resten	149,21	152,04	1,9
Slagvolumavgift, kr/cm ³			
første 1200 cm ³	9,47	9,65	1,9
neste 600 cm ³	24,79	25,26	1,9
neste 400 cm ³	58,31	59,42	1,9
resten	72,85	74,23	1,9

Avgiftskategori	Gjeldende sats	Forslag 2002	Endring i pst.
Motoreffektavgift, kr/kW			
første 65 kW	123,88	126,23	1,9
neste 25 kW	451,82	460,40	1,9
neste 40 kW	903,93	921,10	1,9
resten	1529,66	1558,72	1,9
Kjøretøy gruppe b, pst. av personbilavgift	20	20	–
Kjøretøy gruppe c, pst. av personbilavgift	13	13	–
Kjøretøy gruppe d, pst. av personbilavgift	55	60	9,1
Kjøretøy gruppe e, pst. av personbilavgift	36	36	–
Kjøretøy gruppe f, stykkavgift	8 516	8678	1,9
Slagvolumavgift, kr/cm³			
første 125 cm ³	0	0	–
neste 775 cm ³	29,25	29,81	1,9
resten	64,14	65,36	1,9
Motoreffektavgift, kr/kW			
første 11 kW	0	0	–
resten	379,01	386,21	1,9
Kjøretøygruppe g			
Vektavgift, kr pr. kg			
første 100 kg	12,00	12,23	1,9
neste 100 kg	24,00	24,46	1,9
resten	48,00	48,91	1,9
Slagvolum, kr pr. cm³			
første 200 cm ³	2,50	2,55	1,9
neste 200 cm ³	5,00	5,10	1,9
resten	10,00	10,19	1,9
Motoreffekt, kr pr. kW			
første 20 kW	32,00	32,61	1,9
neste 20 kW	64,00	65,22	1,9
resten	128,00	130,43	1,9
Kjøretøygruppe h, pst. av personbilavgift	40	40	–
Kjøretøygruppe i, kroner	2 804	2857	1,9
Kjøretøygruppe j, pst. av personbilavgift	35	35	–
Årsavgift, kr/år			
Alminnelig sats	2265	2310	1,9
Motorsykler	1785	1820	1,9
Campingtilhengere	1160	1180	1,9
Kjøretøy med totalvekt over 3,6 tonn	1315	1340	1,9
<i>Vektårsavgift, kr/år</i>	varierer	varierer	1,9
<i>Omregistreringsavgift</i>	varierer	varierer	1,9
Bensin, kr/liter			
Blyholdig	4,53	4,62	1,9
Blyfri	3,74	3,81	1,9
Autodiesel, kr/liter			
Lavsvovlet	2,72	2,77	1,9
Høysvovlet	3,04	3,10	1,9

Avgiftskategori	Gjeldende sats	Forslag 2002	Endring i pst.
<i>Båtmotorer, kr/hk</i>	124,00	126,50	1,9
<i>Elektrisk kraft, øre/kWh</i>			
Forbruksavgift			
Fra 1. januar 2002	10,30	10,30	0,0
Fra 1. juli 2002		9,30	-9,7
<i>Smøreolje, kr/liter</i>	1,50	1,53	1,9
<i>Avgift på mineralske produkter</i>			
Grunnavgift på fyringsolje			
Mineralolje, kr/liter	0,382	0,389	1,9
CO ₂ -avgift, generell sats			
Petroleumsvirksomhet, kr/liter el. Sm ³	0,72	0,73	1,9
Mineralolje, kr/liter	0,48	0,49	1,9
Kull og koks mv., kr/kg	0,48	0,49	1,9
Bensin, kr/liter	0,72	0,73	1,9
CO ₂ -avgift, redusert sats			
Mineralolje, kr/liter	0,27	0,28	1,9
Bensin, kr/liter	0,25	0,26	1,9
Svovelavgift, generell sats			
Mineralolje, kr/liter	0,07	0,07	0,0
Kull og koks, kr/kg SO ₂	3,09	–	–
Raffineringsanlegg, kr/kg SO ₂	3,09	–	–
Svovelavgift, redusert sats			
Mineralolje, kr/liter	0,027	0,028	1,9
<i>Avgift på sluttbehandling av avfall, kr pr. tonn</i>			
Opplagsplasser for avfall	314	320	1,9
Anlegg for forbrenning av avfall			
Grunnavgift	79	80	1,9
Tilleggsavgift	235	240	1,9
<i>Avgift på helse og miljøskadelige kjemikalier, kr/kg</i>			
Trikloretten	51,4	52,4	1,9
Tetrakloretten	51,4	52,4	1,9
<i>Sjokolade mv., kr/kg</i>	14,57	14,85	1,9
<i>Alkoholfrie drikkevarer</i>			
Ferdigvare, kr/liter	1,62	1,62	0,0
Konsentrat (sirup), kr/liter	9,76	9,76	0,0
Kullsyre, kr/kg	64,76	64,76	0,0
<i>Avgift på drikkevareemballasje, kr/stk</i>			
Miljøavgift			
a) Glass og metall	4,11	4,19	1,9
b) Plast	2,47	2,52	1,9
c) Kartong/papp	1,03	1,05	1,9
Grunnavgift, engangsemballasje	0,83	0,85	1,9

Avgiftskategori	Gjeldende sats	Forslag 2002	Endring i pst.
Sukker, kr/kg	5,64	5,75	1,9
Dokumentavgift, pst. av salgsverdi	2,5	2,5	–
Avgift på flyging, kr/passasjer	128	130	1,9

Kilde: Finansdepartementet.

3.1.2 ESAs nye retningslinjer for miljøstøtte

EFTAs overvåkingsorgan (ESA) har vedtatt nye retningslinjer for godkjenning av miljøstøtte. Retningslinjene omfatter blant annet vilkårene for fritak fra og redusert betaling av miljøavgifter, og vil i Norges tilfelle blant annet gjelde fritak og reduserte avgiftssatser for svovelavgiften, CO₂-avgiften, grunnavgiften på fyringsolje og el-avgiften. ESA legger opp til at EØS-landene skal forplikte seg til å tilpasse sine eksisterende ordninger til de nye bestemmelsene innen 1. januar 2002.

I de nye retningslinjene konkluderer ESA med at en videreføring av lettelse fra miljøavgifter forutsetter at avgiften som det gis fritak eller lettelse fra, har en positiv miljøeffekt og at foretakene fikk fritak eller lettelse ved innføring av avgiften. Det forutsettes videre at foretakene har kommet i en spesielt vanskelig konkurransesituasjon etter innføring av avgiften. Retningslinjene åpner i utgangspunktet bare for en midlertidig forlengelse av avgiftslettelsen og krever videre at ett av punktene under er oppfylt.

- Det kan gis *fullt* avgiftsfritak i 10 år dersom foretakene forplikter seg til, eller inngår avtaler med myndighetene om gjennomføring av tiltak for å nå bestemte miljømål i perioden, eller myndighetene innfører vilkår knyttet til skattefritaket som vil utløse miljøtiltak med samme effekt som frivillige forpliktelse.
- Dersom det ikke er lagt opp til miljøtiltak som skissert ovenfor, kan avgiftslettelse godkjennes over en periode på 10 år dersom foretaket likevel betaler en betydelig andel av den nasjonale avgiften.

Det kan videre gis avgiftslettelse over en femårsperiode dersom lettelsen trappes ned gradvis i løpet av denne perioden eller maksimalt utgjør 50 pst. hvert år i perioden.

For virksomheter som er fritatt fra CO₂-avgiften, tar Regjeringen sikte på å forhandle fram avtaler om reduksjoner i klimagassutslippene, jf. St.

meld. nr. 54 (2000–2001) Norsk klimapolitikk. Videre har Regjeringen inngått en intensjonsavtale om reduksjon av svovelutslipp med Prosessindustriens Landsforening (PIL). Regjeringen vil særlig gå gjennom el-avgiften og grunnavgiften på fyringsolje i forhold til ESAs nye retningslinjer for miljøstøtte.

Når det gjelder de andre avgiftene antas de nye retningslinjene å få mindre betydning for de etablerte fritakene. Departementet vil fram mot 1. januar 2002 vurdere disse i forhold til retningslinjene og gi ESA en tilbakemelding.

3.1.3 Avgiftsmessige forhold knyttet til Slottet

Etter tolltariffens innledende bestemmelser (tib) § 11 nr. 8 kan varer bestemt for H.M. Kongen eller for det kongelige hus utleveres tollfritt. Varer som innføres tollfritt etter denne bestemmelsen skal heller ikke ilegges innførselsmerverdiavgift. Etter langvarig praksis innrømmes det også fritak for særavgifter i samme utstrekning som for toll. Regjeringen har vurdert prinsippene for budsjettering av apanasjen, jf. St.prp. nr. 1 (2001–2002) Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Som et ledd i dette arbeidet oppheves tib. § 11 nr. 8 fra 1. januar 2002. Kompensasjon for avgiftsfritaket er innarbeidet i den årlige apanasjen.

Det vises for øvrig til Ot. prp. nr. 1 (2001–2002) hvor det foreslås enkelte endringer i reglene om fritak for den kongelige familie fra å svare arveavgift og skatt av inntekt og formue.

3.1.4 Taxfree-salg om bord på ferger mellom Norge og Sverige

Finansdepartementet anser at det i dag foregår en lite ønskelig forskjellsbehandling av fergeselskapers rett til å proviantere bl.a. alkoholholdige drikkevarer for taxfree-salg om bord på såkalte korte ruter mellom Norge og Sverige, jf. St.meld. nr. 2 (1999–2000) Revidert nasjonalbudsjett 2000. Fi-

nanskomiteen har sagt seg enige i dette, jf. Budsjett-innst. S. nr. II (1999–2000) Innstilling fra finanskomiteen om Revidert nasjonalbudsjett 2000.

Det svenske og det norske finansdepartement har samarbeidet med sikte på å komme fram til en avtale for å sikre likebehandling av fergeselskapers rett til proviantering av taxfree-varer på såkalte korte ruter mellom Norge og Sverige innen en nærmere definert sone. Den nordiske provianteringsoverenskomsten av 16. desember 1968 mellom Norge, Danmark, Finland og Sverige danner grunnlaget for den nye avtalen med Sverige.

Hovedregelen er fremdeles at ferger som trafikerer korte ruter (dvs. innenfor Risør–Lysekil linjen) ikke har rett til å proviantere med andre ubeskattede varer enn tobakkvarer og sjokolade- og sukkervarer. Det vil imidlertid i tillegg bli etablert en ny sone fra og med linjen Risør–Lysekil og inn til og med linjen Sandefjord–Strømstad. I denne sonen tillates det også proviantering av alkoholholdige varer mv. dersom fartøysruten er i helårstrafikk. I tillegg er det et vilkår at ferger har kapasitet til å frakte gods og kjøretøy i betydelig omfang.

Økt konkurranse mellom fergeselskapene kan bidra til lavere billettpriser og lavere avanse på salg av taxfree-varer. Lavere priser vil bidra til at flere personer vil reise med ferger mellom Vestfold og Strømstad. Salget av taxfree-varer på ferger vil dermed øke. Dette vil bidra til å redusere statens inntekter ved at den avgiftspliktige omsetningen av bl.a. alkohol og tobakk i Norge går ned. Konkurransen mellom fergeselskapene vil trolig bidra til at en stor del av provenytapet kommer de reisende til gode. Det er på usikkert grunnlag anslått at innføringen av en slik sone for taxfree-salg om bord på ferger kan innebære et provenytap på i størrelsesorden 50 mill. kroner på årsbasis. Provenytapet på budsjettet for 2002 vil være om lag 20 mill. kroner.

Formålet med den nye avtalen er først og fremst å sikre likebehandling av fergeselskapene i dispensasjonssonen. Finansdepartementet forutsetter imidlertid også at fergerutene skal kunne avlaste noe av tungtrafikken mellom Norge og Sverige. Departementet vil ut fra hensynet til ytterligere økt grensehandel og provenytap ikke tillate ferger å proviantere taxfree-varer på ruter lenger inn i Oslofjorden. Det svenske finansdepartementet ønsker heller ikke dette.

Overenskomsten skal danne grunnlag for regelverksendringer i Norge og Sverige etter at den er undertegnet. I Norge er forslag om endring av forskrift 26. mai 1978 nr. 12 om tollfrihet på reiseutstyr og reisegods («reisegodsforskriften») og utkastet til avtaletekst sendt på høring. Overenskomsten forutsetter en lovendring i Sverige. Norske og sven-

ske myndigheter arbeider med sikte på å iverksette avtalen fra 1. juni 2002.

3.2 Merverdiavgift og avgift på investeringer mv. (kap. 5521, post 70)

3.2.1 Merverdiavgiften

Merverdiavgiftsreformen 2001

Før merverdiavgiftsreformen av 2001 var det kun generell avgiftsplikt for varer, mens bare tjenester som var spesifikt nevnt i loven var avgiftspliktige. Den begrensede avgiftsplikten for tjenester førte til vilkårlige og uheldige avgrensninger mellom hvilke tjenester som var avgiftspliktige og hvilke som ikke var det. Forskjellen i avgiftsbelegging mellom varer og tjenester oppmuntret til nærings- og forbruksvalg som ikke var omfattet av avgiftsplikt. Dette førte til avgiftsmessig forskjellsbehandling både mellom ulike næringsvirksomheter og mellom konkurrerende varer og tjenester. Regelverket i Norge var heller ikke i samsvar med regelverket i andre land som har et merverdiavgiftssystem.

I forbindelse med budsjettet for 2001 la derfor Regjeringen fram forslag om å innføre generell avgiftsplikt også for tjenester med en del unntak, jf. Ot. prp. nr. 2 (2000–2001) Om lov om endringer i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift (Merverdiavgiftsreformen 2001). Stortinget vedtok en slik modernisering av merverdiavgiftssystemet, jf. Innst. O. nr. 24 (2000–2001). Endringen innebar at det fra 1. juli 2001 er generell avgiftsplikt ved omsetning av tjenester, med mindre de uttrykkelig er unntatt i loven. Det er vedtatt unntak for blant annet helsetjenester, sosiale tjenester, undervisningstjenester, finansielle tjenester, samt en rekke unntak innen kultursektoren, idrett og reiselivsbransjen (persontransport, overnatting, adgang til fornøylesparker og opplevelsessentra, guiding mv.). I tillegg har persontransport med luftfartøy fått nullsats, det vil si at flyselskapene ikke skal beregne merverdiavgift på denne omsetningen, samtidig som de har fradragsrett for inngående merverdiavgift. Det samme ble vedtatt for el-biler. Samtidig ble merverdiavgiftssatsen på matvarer redusert til 12 pst.

Merverdiavgiftsreformen innebærer en samlet avgiftslettelse på om lag 1,5 mrd. kroner på årsbasis, selv når en tar med virkningen av økt merverdiavgiftssats som ble iverksatt fra 1. januar 2001. Tabell 3.2 viser de påløpte provenyvirkningene av merverdiavgiftsreformen fra 1. juli 2001.

Tabell 3.2 Merverdiavgiftsreformen 2001. Påløpte endringer i merverdiavgiftsinntektene i mill. kroner

	2001	2002
Merverdiavgift på tjenester	1 388	2 776
Avgiftsomlegging for luftfarten ¹	75	0
Økt merverdiavgiftssats	5 200	5 200
Kompensasjoner	- 955	- 1 866
Samlet merverdiavgiftsøkning etter kompensasjon	5 708	6 110
Bruk av inntektene	- 3 824	- 7 650
Herav:		
- Halvert merverdiavgift på mat	- 3 325	- 6 650
- Lettelser i drivstoffavgifter	- 494	- 990
- Null-sats på el-biler	- 5	- 10
Samlet provenyvirkning av reformen	1 884	- 1 540

¹ Nullsats i mva-systemet fra 1. juli 2001 og utvidet passasjeravgift fra 1. april 2001.

Kilde: Finansdepartementet.

Merverdiavgiftsreformen innebærer at Norge nå har fått et merverdiavgiftssystem som i sin oppbygning er likt det som praktiseres i alle andre OECD-land. Som følge av merverdiavgiftsreformen ble det også innført merverdiavgift på innførsel av tjenester. Dette medfører større grad av avgiftsmessig likebehandling mellom tjenester som omsettes i Norge og tjenester som kjøpes fra utlandet. Reformen innebar også en større grad av avgiftsmessig likebehandling mellom å drive virksomhet i eide og leide lokaler.

Merverdiavgiftsreformen har gjort at det på flere områder har vært nødvendig å foreta nærmere avgrensning og klargjøring av regelverket. Finansdepartementet har derfor fastsatt forskrifter og gitt fortolkningsuttalelser på flere områder. Noen forskrifter og uttalelser avgrensner enkelte av unntakene nærmere, mens andre er utarbeidet på bakgrunn av at det nå er generell avgiftsplikt på tjenester, eksempelvis forskrift om merverdiavgift ved kjøp av tjenester fra utlandet.

Enkelte endringer etter innføring av merverdiavgiftsreformen

I lys av reformen er det behov for å gå gjennom regelverket på enkelte områder. Dette gjelder blant annet i forhold til merverdiavgiftsreglene om uttak og fellesregistrering. Departementet vil komme tilbake til dette.

På enkelte områder ser Finansdepartementet imidlertid at det er behov for lovendringer nå. Disse er nærmere presentert i Ot. prp. nr. 1 (2001–2002) Skatte- og avgiftsopplegget 2002 - Lovendringer.

Undervisningstjenester og helse- og sosiale tjene-

nester er unntatt fra merverdiavgift. Også utleie av arbeidskraft for utøvelse av helse- og sosiale tjenester og undervisningstjenester er omfattet av unntaket.

Formidlingstjenester er omfattet av den generelle merverdiavgiftsplikten. Det er imidlertid vedtatt unntak for visse type formidlingstjenester, eksempelvis innen reiselivsnæringene. Departementet foreslår nå at også *formidling* av helse- og sosiale tjenester og undervisningstjenester skal unntas fra den generelle avgiftsplikten. Et unntak som beskrevet vil gjøre regelverket mer nøytralt på dette området. Provenytapet som følge av forslaget anslås på usikkert grunnlag til om lag 10 mill. kroner på årsbasis og om lag 8 mill. kroner på 2002-budsjettet.

I forbindelse med merverdiavgiftsreformen er det gjort omfattende unntak slik at kultursektoren fremdeles er unntatt fra merverdiavgiftsplikten. Departementet ser at det er behov for en nærmere gjennomgang av de vedtatte unntakene på dette området. Det er blant annet behov for å ha klarere avgrensninger i lovvedtakene. Det har vært for knapp tid til å foreta en fullstendig gjennomgang av dette regelverket nå. Departementet vil komme tilbake til en slik gjennomgang senere.

Det foreslås imidlertid enkelte endringer nå. Dette gjelder for det første en endring av lovteksten slik at tjenester som fremstår som en nødvendig og integrert del av en kunstnerisk fremføring også skal være unntatt fra merverdiavgiftsplikten. Videre foreslås også å lovfeste det fritaket departementet tidligere har gitt for impresariovirksomhet.

For å gjøre merverdiavgiftssystemet mer nøytralt mellom ulike aktører, foreslår departementet også å unnta formidling av billetter til kultur- og

idrettsaktiviteter som ikke er avgiftspliktige. Dette gjelder eksempelvis formidling av teater- og operabilletter og billetter til konserter, kino og idrettsarrangementer. Dette kan på usikkert grunnlag anslås til å gi et provenytap på om lag 10 mill. kroner på årsbasis og 8 mill. kroner på 2002-budsjettet.

Kompensasjoner for virkningen av merverdiavgiftsreformen for frivillige organisasjoner

I forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2001 viste Finanskomiteens flertall til at merverdiavgiftsreformen ville gi merutgifter for frivillige organisasjoner. Flertallet mente det var uheldig at det økonomiske grunnlaget for disse organisasjonene ble svekket som følge av reformen. Flertallet mente derfor at det må gjennomføres tiltak som gjør at organisasjonene kompenseres fullt ut for merkostnadene som følge av merverdiavgiftsreformens ikrafttredelse, og ba om at Regjeringen kommer tilbake med forslag om dette i statsbudsjettet for 2002.

Departementet har vurdert mulige tiltak som kompenserer frivillige organisasjoner for merverdiavgiftsreformen. En ordning med refusjon av merverdiavgift vil kreve et betydelig administrativt arbeid med dokumentasjon av faktiske merutgifter og regnskapsføring. Mange av de frivillige organisasjonene er små og har ikke apparat for å håndtere et slikt merarbeide. Fra en del av disse organisasjonene har det kommet signaler om at kompensasjonen ikke må føre til betydelig papirarbeid. En refusjonsordning vil også være krevende å administrere for avgiftsmyndighetene. Kontrollarbeidet vil også være vanskelig å gjennomføre og kreve betydelige administrative ressurser.

Departementet har kommet til at kompensasjonen enklest kan gjennomføres ved å øke bevilningene til frivillige organisasjoner. Det foreligger ingen oppdatert oversikt over omfanget av frivillige organisasjoner eller i hvor stor grad den enkelte organisasjon blir berørt av merverdiavgiftsreformen. Det er derfor foreløpig avsatt 100 mill. kroner under kap. 2390 post 01 til kompensasjon for frivillige organisasjoner. Regjeringen foreslår at Finansdepartementet gis fullmakt til å omdisponere dette beløpet til andre deler av statsbudsjettet for å kompensere frivillige organisasjoner som følge av merverdiavgiftsreformen, jf. St.prp. nr. 1 (2001–2002) Statsbudsjettet medregnet folketrygden. I tillegg forslår Regjeringen å heve fradraget for fagforeningskontingent og fradraget for gaver til frivillige organisasjoner fra 900 kroner til 1 800 kroner. Dette forslaget vil bl.a. stimulere til økte bidrag til de

frivillige organisasjonene og er ment som delvis kompensasjon for at de frivillige organisasjonene fikk økt avgiftsbelastning som følge av merverdiavgiftsreformen.

Økt kompensasjon til kommuneforvaltningen

I St.meld. nr. 2 (2000–2001) Revidert nasjonalbudsjett 2001 ble det vist til at belastningen av merverdiavgift på flere tjenester ble større enn hva som tidligere var lagt til grunn for statlig virksomhet. Dette tydet på at statens inntekter fra merverdiavgiftsutvidelsen var anslått for lavt. Det ble vist til at provenyanslaget fra merverdiavgift på flere tjenester fortsatt var svært usikkert. I den detaljerte redegjørelsen for kompensasjoner til statsforvaltningen som ble gitt i St.prp. nr. 84 (2000–2001) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2001, ble det vist til at oppjusteringen av kompensasjonsbeløpet for statsforvaltningen reiste spørsmål om ikke kompensasjonsbeløpet var satt for lavt også for kommuner og fylkeskommuner. Finansdepartementet ville vurdere dette nærmere på bakgrunn av statistikk som først ville foreligge senere. Departementet tok sikte på å komme tilbake i 2002-budsjettet med beregninger av merutgifter for kommunal forvaltning som følge av merverdiavgiftsreformen samt forslag til eventuell ytterligere kompensasjon.

Ny informasjon som nå foreligger indikerer at merkostnadene for kommuner og fylkeskommuner er større enn lagt til grunn. Kompensasjonsbeløpet foreslås økt med 320 mill. kroner til totalt 600 mill. kroner som følge av reformen. Det er gitt en nærmere omtale av dette er i St. prp. nr. 1 (2001–2002) Statsbudsjettet medregnet folketrygden og St. prp. nr. 1 (2001–2002) Kommunal- og regionaldepartementet. De nye beregningene av merkostnader for kommunal forvaltning gir også grunnlag for å oppjustere inntektene fra merverdiavgift på tjenester med 320 mill. kroner på årsbasis.

Momskompensasjonsordningen for kommuner og fylkeskommuner

Momskompensasjonsordningen for kommuner og fylkeskommuner ble innført f.o.m. 1. mai 1995 for å motvirke konkurransevridning mellom kommunale og private virksomheter som følge av merverdiavgiftssystemet. Ordningen kompenserer for merverdiavgift ved kjøp av tjenester som gjelder vask og rens av tekstiler samt bygg og anlegg.

Ordningen ble ved innføringen forutsatt finansiert av kommunene gjennom en engangstrekk i det kommunale rammetilskuddet. Ordningen var forutsatt å være provenynøytral for staten.

Momskompensasjonsordningen for kommuner og fylkeskommuner ble utvidet f.o.m. 1. januar 2000 til også å gjelde private og ideelle virksomheter som er tatt med i offentlige planer som en integrert del av det kommunale- og fylkeskommunale tjenestetilbudet. Forslag til endring i kompensasjonsloven ble lagt frem i Ot.prp. nr. 86 (1999–2000) og vedtatt av Stortinget på bakgrunn av Innst. O. nr. 1. (1999–2000). Intensjonen var at utvidelsen av ordningen skulle finansieres på tilsvarende måte som momskompensasjonsordningen opprinnelig var finansiert, dvs. gjennom et engangstrekk i det kommunale rammetilskuddet, jf. St.meld. nr. 2 (1994–1995) Revidert nasjonalbudsjett 1995.

Refusjonskravene for 2000 skal sendes til de stedlige fylkesskattekontorene innen 1. juni i kalenderåret etter at anskaffelsen ble foretatt. Kompensasjonskrav for 2000 skal dermed være innberettet innen 1. juni 2001. De samlede inntømte krav utgjør 1 217 mill. kroner for 2000. Dette utgjør en vekst på drøyt 8 pst. fra 1999, noe som er mindre enn gjennomsnittlig økning siden ordningen startet i 1995. Disse refusjonskravene skal utbetales på 2002-budsjettet, jf. St. prp. nr. 1 (2001–2002) Finansdepartementet. Det har vist seg at det ikke fullt ut er mulig å skille kompensasjonskravene fra private og ideelle virksomheter fra de øvrige kompensasjonskrav som kommunene og fylkeskommunene sender inn. Det er derfor ikke mulig å tallfeste hvor mye utvidelsen av ordningen koster i økt refusjon. Utviklingen i innsendte krav er imidlertid beskjeden fra 1999 til 2000. Det er derfor grunn til å anta at omfanget av utvidelsen er beskjeden i forhold til de samlede refusjonskrav. En har derfor kommet til at det ikke er grunnlag for å trekke kommunenes rammetilskudd som finansiering i forbindelse med utvidelsen av ordningen fra 1. januar 2000.

3.2.2 Investeringsavgiften

Avvikling av investeringsavgiften

Investeringsavgiften er vedtatt avviklet med virkning fra 1. april 2002. Stortinget har videre vedtatt at tjenesteytere på områder som først ble merverdiavgiftspliktige fra 1. juli 2001, ikke skal betale investeringsavgift. Bakgrunnen for dette fritaket var at disse virksomhetene skulle slippe å forholde seg til det kompliserte investeringsavgiftsregelverket for en periode på kun ni måneder før investeringsavgiften oppheves. Avvikling av investeringsavgiften fra 1. april 2002 bidrar til å redusere inntektene på statsbudsjettet med 3,5 mrd. kroner i 2002. På bakgrunn av det kompliserte regelverket og de vilkårlige utslagene av avgiftene, ser Regjeringen behovet for å få avviklet investeringsavgiften i løpet av 2002. Fritaket for investeringsavgift for nye merverdiav-

giftspliktige tjenesteytere fra 1. juli 2001 bidrar til å forsterke dette behovet.

Innenfor en samlet skatte- og avgiftslettelse på 3,5 mrd. kroner bokført, må en slik lettelse for næringslivet enten utsettes noe i tid, eller delvis finansieres med skatteskjerpelser på andre områder. I denne sammenheng har Regjeringen vurdert en mulig økning i arbeidsgiveravgiften. Regjeringen vil etter en samlet vurdering ikke gå inn for en løsning som innebærer økt skatt på arbeid. Regjeringen vil også peke på at det er uheldig med generelle økninger i skatte- og avgiftssatser samtidig som en øker bruken av oljeinntekter i økonomien. Regjeringen er derfor kommet til at en vil tilrå at en utsetter iverksetningstidspunktet for avvikling av investeringsavgiften med et halvt år til 1. oktober 2002. Dette nødvendiggjør endring i lov 21. desember 2000 nr. 114 om opphevelse av lov 19. juni 1969 nr. 67 om avgift på investeringer mv. del II. Et slikt forslag er lagt fram i Ot.prp. nr. 1 (2001–2002) Skatte- og avgiftsopplegget 2002 – Lovendringer.

3.3 Avgift på alkohol (kap. 5526)

Produktavgift på brennevin og vin mv. (post 71)

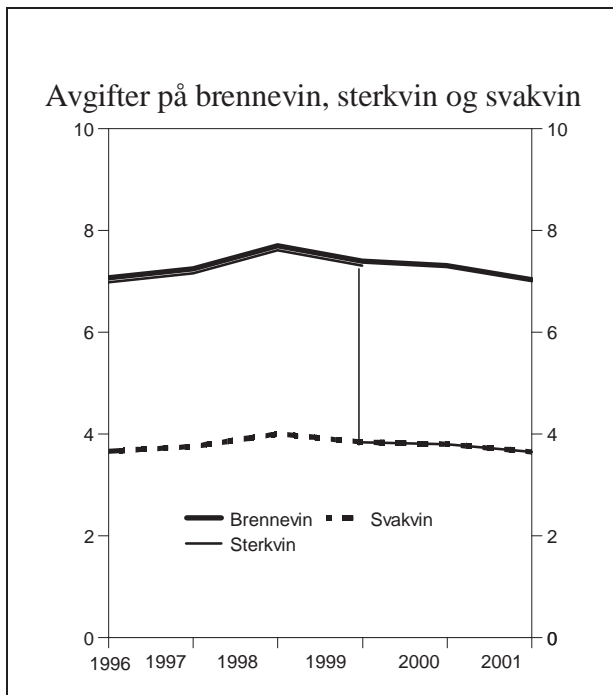
Avgiftene på brennevin og vin avhenger av alkoholinnholdet. I 2001 er avgiftssatsene:

- Svakvin (alkoholstyrke over 7 og under 15 volumprosent); 3,65 kr pr. volumprosent og liter.
- Sterkvin (alkoholstyrke fra og med 15 til og med 22 volumprosent); 3,65 kr pr. volumprosent og liter.
- Brennevin (alkoholstyrke over 22 volumprosent); 7,04 kr pr. volumprosent og liter.

Det går fram av figur 3.1 at avgiftene på brennevin og vin økte jevnt fra 1996 til 1999. I 1999 sank avgiftene på brennevin og svakvin noe, og fra 1. januar 2000 ble avgiften på sterkvin redusert til samme nivå som avgiften på svakvin. Avgiftene ble holdt nominelt uendret fra 2000 til 2001.

Figur 3.2 viser utviklingen i omsetning av brennevin og vin fra 1986 til 2000. Figuren viser at salget av brennevin falt hvert år i perioden 1987 til 1993. Fram til 1999 har det imidlertid vært en svak økning i salget av brennevin. Salget av svakvin har mer enn doblet seg i perioden 1986 til 2000. Salget av sterkvin har blitt betydelig redusert i løpet av perioden. I 1999 utgjorde omsetningen vel en tredel av omsetningen i 1985. Avgiftsreduksjonen på sterkvin fra 1. januar 2000 har trolig vært med på å øke den registrerte omsetningen av sterkvin fra 1999 til 2000.

Regnet i ren alkohol viser figur 3.2 at den regi-

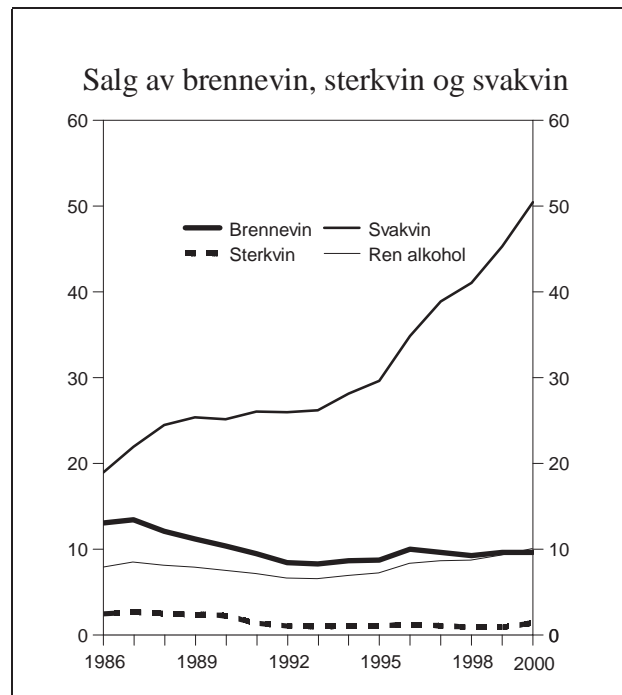

Figur 3.1 Utvikling i reelt avgiftsnivå for brennevin, sterkvin og svakvin, kr pr. volumprosent og liter. 1996–2001. (2001-kroner)
Kilde: Finansdepartementet.

strerte omsetningen av alkohol falt årlig i perioden fra 1987 til 1993. Dette har trolig delvis sammenheng med realprisøkningen på sterkvin og brennevin i denne perioden. Siden 1993 har omsetningen målt i ren alkohol vært relativt stabil og med en økning de siste årene.

Figur 3.2 viser omfanget av den registrerte omsetningen av alkohol innenlands, dvs. salg gjennom Vinmonopolet og serveringssteder. I tillegg til registrert omsetning foregår det uregistrert omsetning i form av taxfree-handel, grensehandel, smugling og hjemmeproduksjon. Det nøyaktige omfanget av uregistrert forbruk av alkohol er ukjent. Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS) har beregnet at det uregistrerte forbruket av brennevin utgjør om lag halvparten av det totale forbruket av brennevin, mens det uregistrerte forbruket av vin utgjør om lag 1/3 av det totale vinforbruket.

Sammenliknet med våre naboland har Norge et høyt avgiftsnivå på alkohol. På grunn av tilpasning til mer liberale innførselskvoter fra andre EU-land, er det mye som tyder på at Sverige vil komme til å redusere sine avgifter på alkohol de nærmeste årene. Sverige avgiftsbelegger i dag vin høyere enn øl, noe som synes å være i strid med EUs regelverk. Den svenske regjeringen har derfor foreslått å redusere avgiften på vin med 18,8 pst. fra 1. desember 2001. I det svenske budsjettforslaget for 2002 er det ikke foreslått noen reduksjoner i alkoholavgiftene.

Figur 3.2 Omsetning av brennevin og vin i perioden 1986–2000. Mill. liter.
Kilde: Vinmonopolet og Toll- og avgiftsdirektoratet.

Regjeringen foreslår at avgiftene på svakvin, sterkvin og brennevin holdes nominelt uendret fra 2001 til 2002.

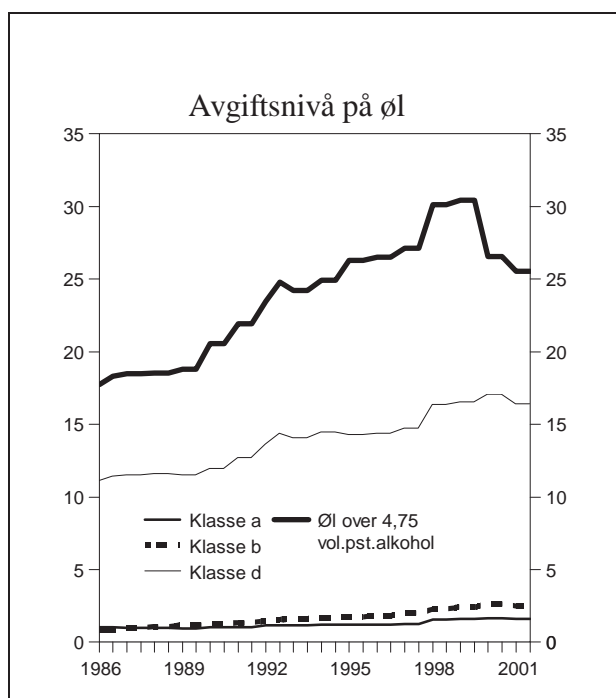
Tabellen nedenfor viser de foreslåtte avgiftssatsene for 2002 i kroner pr. volumprosent og liter.

Produkt	Avgift fra 1.1.2002
Brennevin	7,04
Sterkvin	3,65
Svakvin	3,65

Produktavgift på øl (post 72)

I forbindelse med budsjettet for 2000 ble det innført et felles avgiftssystem for vin og øl med alkoholstyrke over 4,75 volumprosent. Disse produktene blir nå avgiftsbelagt likt når de har samme alkoholstyrke, og på samme nivå som vin (3,65 kroner pr. volumprosent og liter). Avgiftssatsen for øl i klasse a er den samme som for alkoholfrie drikkevarer. Tabellen nedenfor viser avgiftssatsene på øl i 2001.

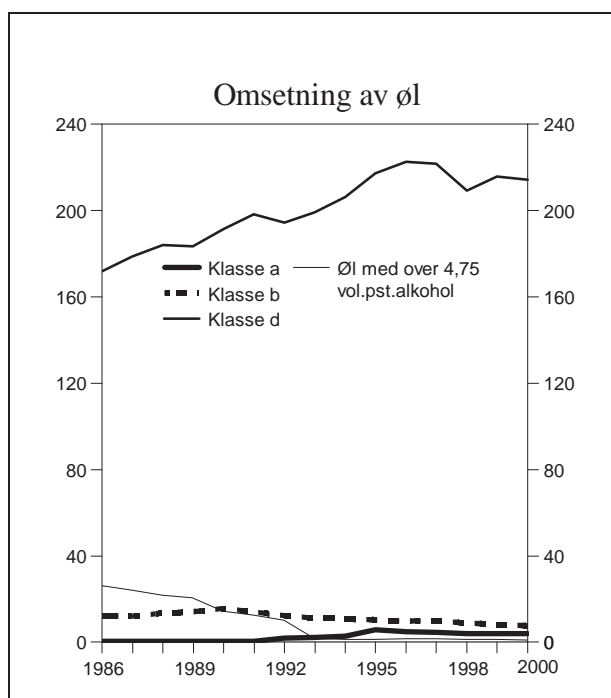
Alkoholstyrke	Avgift 2001
a) 0,00–0,70 vol. pst.	1,62 kroner pr. liter
b) 0,70–2,75 vol. pst.	2,51 kroner pr. liter
c) 2,75–3,75 vol. pst.	9,45 kroner pr. liter
d) 3,75–4,75 vol. pst.	16,37 kroner pr. liter
øl med alkoholstyrke over 4,75 vol. pst.	3,65 kroner pr. vol. pst. og liter

Figur 3.3 Utvikling i reelt avgiftsnivå på øl i perioden 1986–2001 (2001-kroner)
Kilde: Finansdepartementet.

Figur 3.3 viser realutviklingen i avgiftssatsene på øl fra 1986 til 2001. Figuren viser at det reelle avgiftsnivået for øl i klasse a og b har vært tilnærmet uendret i hele perioden. For øl i klasse d var det en økning i det reelle avgiftsnivået mellom 1986 og 1992. Etter 1992 har avgiftsnivået flatet ut, men med en noe kraftigere økning i 1998. Det går fram av figuren at øl med alkoholinnhold over 4,75 volumprosent hadde en reell avgiftsøkning fram til 1999. Etter omleggingen i forbindelse med budsjettet for 2000, ble avgiften på øl som selges på Vinmonopolet (alkoholinnhold over 4,75 volumprosent) redusert forholdsvis kraftig i forhold til tidligere år.

Figur 3.4 viser utviklingen i omsetningen av øl i perioden 1986 til 2000. Av figuren går det fram at omsetningen av øl i klasse b har vært relativt stabil i perioden. For øl i klasse a økte omsetningen i perioden 1992 til 1996, men har falt igjen etter dette. Ølomsætningen i klasse d har økt gjennom perioden, men har hatt en liten reduksjon mot slutten av perioden. Omsetningen av øl med alkoholinnhold over 4,75 volumprosent har blitt betydelig redusert. Dette må blant annet ses i sammenheng med at den reelle avgiftsøkningen har vært størst for øl i denne klassen, jf. figur 3.3, samt at salg av sterkøl fra 1993 ble overført til Vinmonopolet.

Figur 3.4 Omsetning av øl i perioden 1986–2000. Mill. liter
Kilde: Norsk bryggeri- og mineralvannindustri forening.

Det foreslås at avgiftene på øl holdes nominelt uendret fra 2001 til 2002.

Tabellen nedenfor viser de foreslåtte avgiftssatsene for øl i kroner pr. liter.

Alkoholstyrke	Avgift fra 1.1.2002
a) 0,00–0,70 vol. pst.	1,62 kroner pr. liter
b) 0,70–2,75 vol. pst.	2,51 kroner pr. liter
c) 2,75–3,75 vol. pst.	9,45 kroner pr. liter
d) 3,75–4,75 vol. pst.	16,37 kroner pr. liter
øl med alkoholstyrke over 4,75 vol. pst.	3,65 kroner pr. vol. pst. og liter

Det foreslås videre at avgiften på alkohol fra 1. januar 2002 kun oppkreves i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter. Dette er i samsvar med det som gjelder de øvrige særavgiftene, med unntak av motorvognavgiftene og dokumentavgiften. Det vises videre til at alkoholtilvirkningsloven av 19. juni 1964 er foreslått opphevet i høringsnotat av 4. september 2001 fra Sosial- og helsedepartementet om oppheving av monopolet for tilvirkning av brennevin. Notatet er utarbeidet i samarbeid med Finansdepartementet.

3.4 Avgift på tobakkvarer (kap. 5531, post 70)

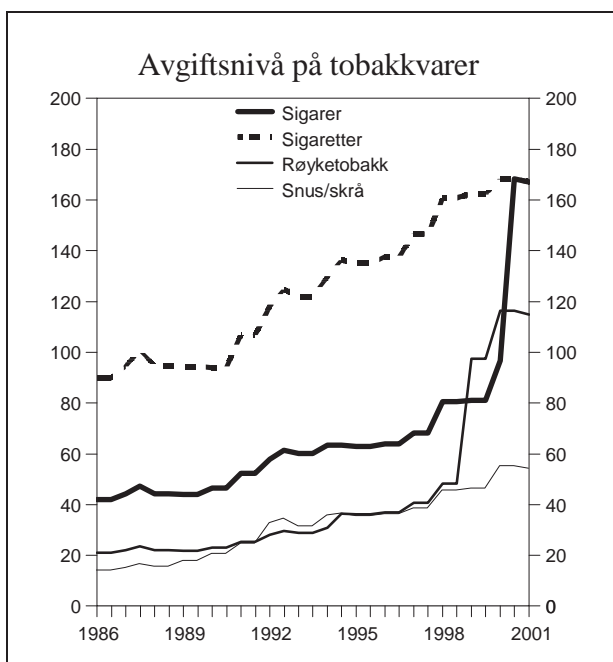
Avgiften på tobakkvarer er en kvantumsavgift som er inndelt i seks avgiftsgrupper; sigarer, sigaretter, røyketobakk, snus, skrå og sigarettpapir/hylser. I 2001 er avgiftssatsene, i kroner pr. 100 gram eller pr. 100 stk., som oppført i tabellen nedenfor.

Gruppe:	Avgift 2001
Sigarer	167,00 kr/100 gram
Sigaretter ¹	167,00 kr/100 stk.
Røyketobakk	115,00 kr/100 gram
Skrå/snus	54,00 kr/100 gram
Sigarettpapir	2,50 kr/100 stk.

¹ En sigarett veier om lag 1 gram

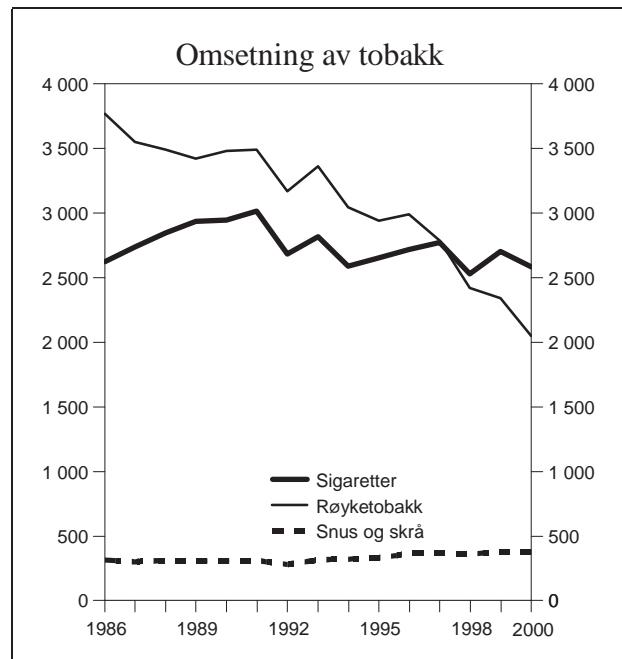
Alle sigaretter med lengde til og med 90 mm, eksklusive eventuelle filter, avgiftslegges med samme sats. Sigaretter med lengde mellom 90 mm og 180 mm avgiftslegges som to sigaretter osv.

Figur 3.5 viser realutviklingen i avgiftssatsene på tobakkvarer fra 1986 til 2001. Figuren viser at det reelle avgiftsnivået har økt betydelig for alle tobakkproduktene i løpet av perioden. Avgiftsøkningen på sigarer skyldes i stor grad avgiftshoppet som ble vedtatt fra 1. juli 2000 og som bidro til at sigarer blir avgiftsbelagt på samme nivå som sigaret-

Figur 3.5 Utvikling i reelt avgiftsnivå for tobakkvarer i perioden 1985–2001 (2001-kroner pr. 100 gram)

Kilde: Finansdepartementet.

Figur 3.6 Omsetning av sigaretter, røyketobakk, snus og skrå i perioden 1986–2000. 1 000 kg

Kilde: Tobakkindustriens felleskontor.

ter. Figuren viser at det fortsatt er stor forskjell mellom avgiftsnivået på sigaretter og røyketobakk, ved at røyketobakk ilegges lavere avgift pr. gram tobakk. Avgiften på røyketobakk utgjør i dag knapt 70 pst. av avgiften på sigaretter.

Figur 3.6 viser utviklingen i salg av tobakkvarer fra 1986 til 2000. Det går fram av figuren at det har vært en klar overgang fra røyketobakk til sigaretter gjennom perioden, og etter 1998 har omsetningen av sigaretter vært høyere enn omsetningen av røyketobakk. Mens omsetningen av sigaretter økte til dels kraftig fram til 1991 for så å gå noe tilbake mot slutten av perioden, har omsetningen av røyketobakk stort sett vært fallende gjennom hele perioden. Samlet sett har omsetningen av snus og skrå vært relativt stabil i perioden. Det har imidlertid skjedd en omfordeling fra skrå til snus.

Det foreslås at avgiftene på tobakkvarer prisjusteres.

Tabellen nedenfor viser de foreslåtte avgiftssatsene for 2002 for tobakkvarer.

Gruppe:	Avgift 2002
Sigarer	170,00 kr/100 gram
Sigaretter ¹	170,00 kr/100 stk.
Røyketobakk	117,00 kr/100 gram
Skrå/snus	55,00 kr/100 gram
Sigarettpapir	2,60 kr/100 stk.

¹ En sigarett veier om lag 1 gram

3.5 Motorvognavgiftene (kap. 5536)

3.5.1 Innledning

Motorvognavgiftene omfatter seks avgifter med til dels ulik begrunnelse og målsetning. Avgiftene kan deles i to hovedgrupper; bruksavhengige og ikke-bruksavhengige avgifter. De bruksavhengige avgiftene består av avgiften på bensin og avgiften på autodiesel. Nivået på de bruksavhengige avgiftene skal i prinsippet være slik at brukeren stilles overfor de vegbruks-, ulykkes- og miljøkostnadene som bruk av bil medfører. For en nærmere diskusjon av slike såkalte eksterne kostnader knyttet til transport, vises det til St.meld. nr. 2 (1999–2000) Revidert nasjonalbudsjett 2000. De øvrige motorvognavgiftene er ikke-bruksavhengige og er primært fiskalt begrunnet. Engangsavgiften er også utformet bl.a. for å motivere til en mer trafikksikker og miljøvennlig bilpark.

Det foreslås i budsjettet for 2002 at engangsavgiften på kombinerte biler økes fra 55 pst. til 60 pst. av avgiften på personbil fra 1. januar 2002. Samtidig foreslås det også innført engangsavgift og full årsavgift på kombinerte biler opp til 6 000 kg. Det foreslås også å avvikle flyttebilordningen. Det foreslås i tillegg mindre avgiftstekniske endringer i årsavgiften og i avgiften på bensin.

I innstillingen til statsbudsjettet for 2001 ble Regjeringen anmodet av Stortinget til å evaluere og utrede engangsavgiftssystemet for personbiler med sikte på forslag til konkrete endringer i løpet av 2003. Som et ledd i utredningen har Transportøkonomisk institutt fått i oppdrag av Samferdselsdepartementet, Miljøverndepartementet og Finansdepartementet å utarbeide en modell som kan benyttes til beregning av ulike effekter ved endringer i engangsavgiften. Det tas sikte på at dette arbeidet skal ferdigstilles tidlig i 2003 slik at modellen kan nyttes i arbeidet med å utrede og evaluere engangsavgiften. Det tas sikte på at en evaluering og utredning blir lagt fram i forbindelse med budsjettet for 2004, dvs. i oktober 2003.

3.5.2 Engangsavgift på motorvogner mv. og avgift ved registrering av motorvogner som er bygd opp her i landet (kap. 5536, post 71)

Engangsavgiften har først og fremst til hensikt å skaffe staten inntekter. Avgiften skal beregnes på grunnlag av mest mulig objektive og lite manipulerbare kriterier og ivareta hensynet til miljø og sikkerhet. I tillegg skal kostnadene ved å administrere avgiften holdes på et lavest mulig nivå. Gjennom en

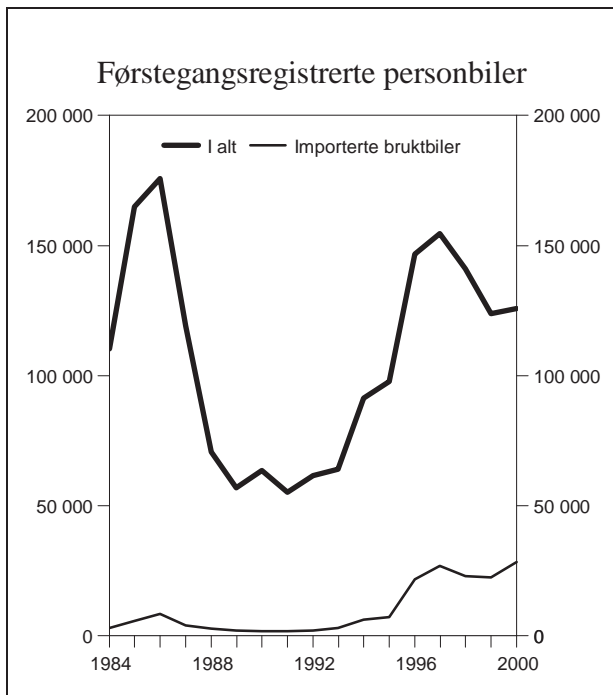
progressiv satsstruktur er det også lagt vekt på fordelingshensyn.

Fra og med 1. april 2001 ble engangsavgiften lagt om fra å være en innførselsavgift til en avgift som betales ved førstegangsregistrering i det sentrale motorvognregisteret. Den pålegges alle biler unntatt lastebiler og busser med lengde over 6 meter og med mer enn 17 seteplasser. De avgiftspliktige kjøretøyene er delt inn i 8 avgiftsgrupper med til dels ulike satser og/eller beregningsgrunnlag. For kjøretøy i avgiftsgruppe a (hovedsakelig personbiler) og i avgiftsgruppe g (beltemotorsykler) beregnes engangsavgiften på grunnlag av kjøretøyenes slagvolum, motoreffekt og egenvekt. For kjøretøy i avgiftsgruppene b, c, d, h og j (varebiler klasse 2, campingbiler, kombinerte biler, drosjer og minibusser) beregnes engangsavgiften som en prosentvis andel av avgiften i avgiftsgruppe a. I avgiftsgruppe e (trekkbiler og beltebiler) beregnes avgiften på grunnlag av importverdien. For kjøretøy i avgiftsgruppe f (motorsykler), benyttes slagvolum og motoreffekt som beregningsgrunnlag, sammen med en stykkavgift. For kjøretøy i avgiftsgruppe i (veteranbiler), ilegges det kun en stykkavgift. Det er til dels store forskjeller i avgiftsnivået mellom de ulike avgiftsgruppene.

Utvikling i registrerte kjøretøy

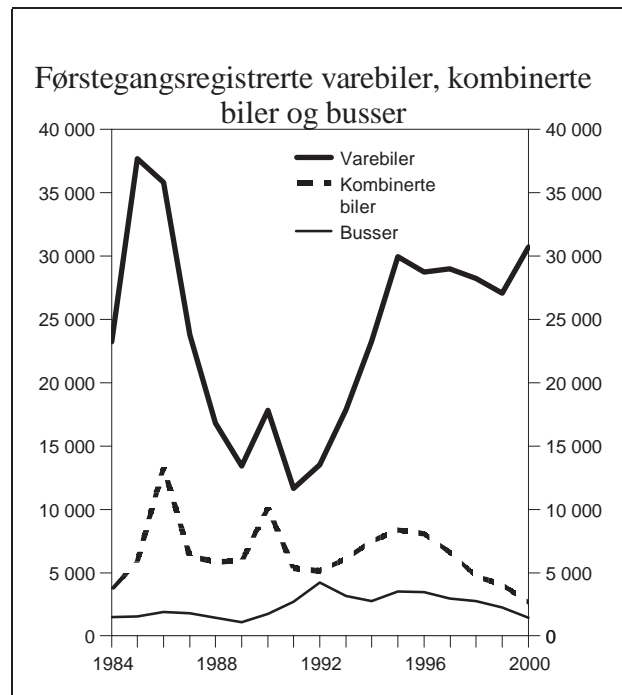
Figur 3.7 og 3.8 viser utviklingen i antall førstegangsregistreringer for ulike kjøretøygrupper i perioden 1984–2000. Av figur 3.7 går det fram at antall førstegangsregistrerte personbiler varierte betydelig i perioden. I 1998 og 1999 var det en stor nedgang i antall førstegangsregistrerte personbiler. I 2000 gikk antallet nye førstegangsregistrerte personbiler ned, mens bruktimporten økte. Utviklingen hittil i 2001 viser at antallet nye førstegangsregistrerte personbiler i perioden 1. januar 2001 til 1. september 2001 har sunket med nesten 9 pst.

I 2000 ble det importert om lag 28 500 brukte personbiler (22,6 pst. av alle førstegangsregistrerte personbiler), mot knapt 7 400 i 1995 (5,4 pst. av alle førstegangsregistrerte personbiler). Den kraftige økningen i bruktimporten i denne perioden kan forklares av flere forhold. Blant annet førte lavt nybilsalg i årene 1988–1993 til få nyere bruktbiler på det norske markedet i etterfølgende år. Innføring av nye satser i bruksfradragene i engangsavgiften og endrede tekniske krav i 1995 gjorde det mer aktuelt enn tidligere å importere eldre brukte biler. Antall bruktimporterte biler sank noe i 1998 og 1999, men andelen bruktimport i forhold til førstegangsregistrerte biler i Norge holdt seg forholdsvis konstant i denne perioden. I 2000 steg andelen med om lag 5

Figur 3.7 Antall førstegangsregistrerte personbiler i perioden 1984–2000

Kilde: Opplysningsrådet for vegtrafikken.

Figur 3.8 Antall førstegangsregistrerte varebiler, kombinerte biler og busser i perioden 1984–2000.

Kilde: Opplysningsrådet for vegtrafikken.

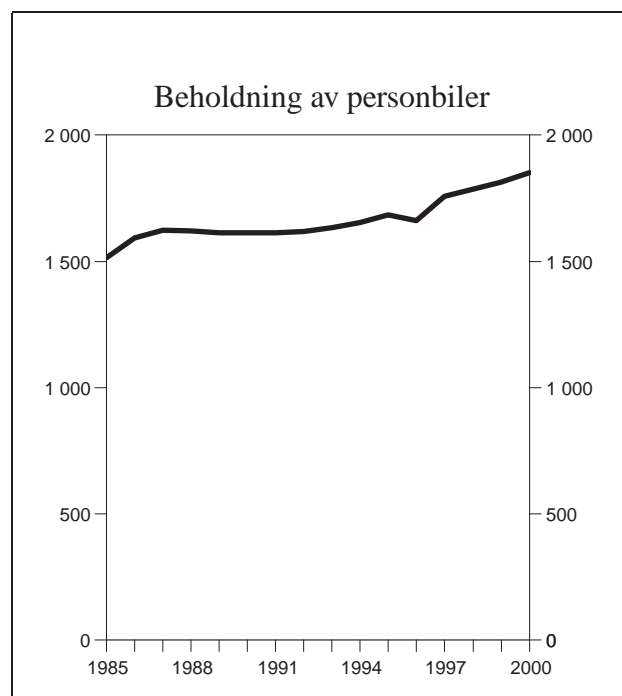
pst. I perioden januar-august 2001 har andelen økt til 22,9 pst., mens den for tilsvarende periode i 2000 var 21,6 pst.

Siden 1995 har antall førstegangsregistrerte varebiler ligget forholdsvis stabilt rundt 25 000–30 000 pr. år med en økning til over 30 000 i 2000, jf. figur 3.8. Figur 3.8 viser også at antallet førstegangsregistrerte kombinerte biler har variert betydelig i perioden fra 1984 til 2000. I årene fra 1992 til 1995 var antallet stigende, mens det fra 1996 til 2000 har vært en meget kraftig reduksjon i antall førstegangsregistreringer, jf. nærmere omtale i senere avsnitt om kombinerte biler.

Figurene 3.9 og 3.10 viser utviklingen i beholdningen av ulike kjøretøygrupper. Figur 3.9 viser at antall personbiler økte relativt kraftig fram til 1987, for deretter å ligge på et relativt stabilt nivå fram til 1993. De senere årene har det vært en jevn vekst i antall personbiler. Til tross for det høye antallet førstegangsregistrerte personbiler i 1996, gikk beholdningen av personbiler ned. Dette skyldes at mange eldre biler ble vraket som følge av ordningen med midlertidig forhøyet vrakpant.

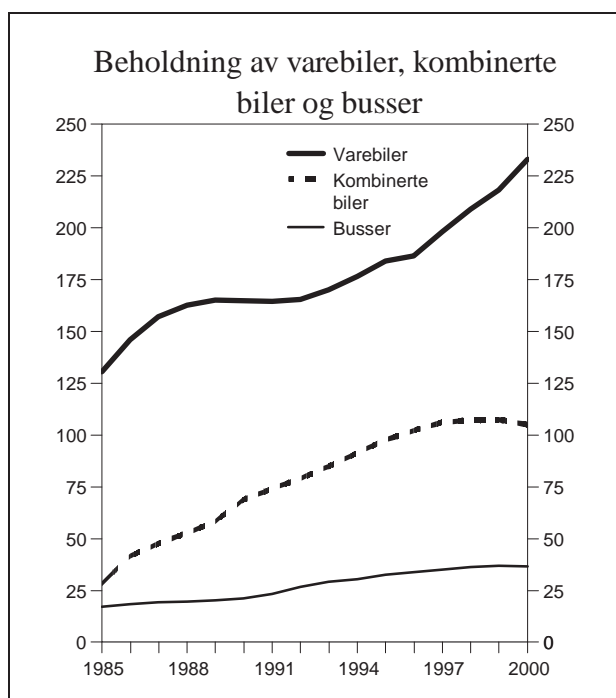
Etter at verdiavgiften på spesielt dyre personbiler ble fjernet fra 1. januar 1998, har engangsavgiften utelukkende blitt beregnet på grunnlag av vekt, slagvolum og motoreffekt. For at avgiften skal være lavere for mindre biler enn for store og normalt dyrere biler, har en innført progressive satser. Fjer-

ningen av verdiavgiften har vært en systemmessig forbedring av engangsavgiften. Det tidligere systemet med avgift beregnet på grunnlag av verdi gav bl.a. muligheter for å manipulere beregningsgrunn-

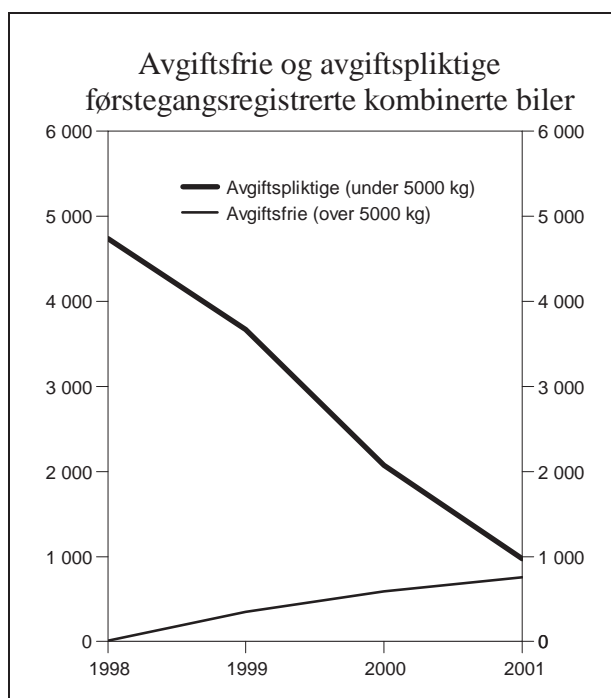
Figur 3.9 Beholdning av personbiler i perioden 1985–2000. Antall biler i 1000

Kilde: Vegdirektoratet, Opplysningsrådet for vegtrafikken.

Figur 3.10 Beholdning av varebiler, minibusser og kombinerte biler i perioden 1985–2000. Antall kjøretøy i 1000

Kilde: Vegdirektoratet, Opplysningsrådet for vegtrafikken.

Figur 3.11 Antall avgiftsfrie og avgiftspliktige førstegangsregistrerte kombinerte biler i perioden 1998–2001¹

¹ Antall førstegangsregistrerte kombinerte biler for året 2001 er anslått basert på registreringer til og med juli 2001.

Kilde: Opplysningsrådet for vegtrafikken.

laget. I tillegg medførte verdikomponenten problemer ved import av brukte biler. Regelverket for import av brukte biler har således blitt forenklet.

Kombinerte biler

Kombinerte biler har to seterader og noe større bagasjeplass enn vanlige personbiler. Kombinerte biler er en særnorsk kjøretøybetegnelse, og flere av bilene bygges om for å tilfredsstille de avgiftsmessige definisjonene.

Figur 3.11 viser utviklingen i førstegangsregistreringen av det som i dag er avgiftsbelagte kombinerte biler under 5 000 kg i totalvekt og kombinerte biler over 5 000 kg som i dag er avgiftsfrie. Med totalvekt menes bilens egenvekt samt tillatt nyttelast. Nedgangen i avgiftspliktige kombinerte biler har sunket jevnt siden 1996, og som figur 3.11 viser er antallet førstegangsregistrerte kjøretøyer i 2001 anslått til å bli om lag en femtedel av antallet i 1998. Reduksjonen i førstegangsregistreringer fra 1996 til 1998 kan ha sammenheng med omleggingen av avgiftssystemet i 1996, hvor tyngre biler med relativt stor motor fikk økt engangsavgift. Hovedgrunnen til nedgangen i salget av kombinerte biler er imidlertid økningene i satsen for denne av-

giftsgruppen fra 1998. Avgiften på kombinerte biler ble økt fra 28 pst. til 35 pst. av personbilavgiften i 1998 og fra 1. januar 2000 ble satsen økt til 45 pst. av avgiften for personbiler. Fra 1. juli 2000 ble satsen økt ytterligere til 55 pst., som er satsen også i 2001. Formålet med endringene har vært å gradvis fase ut kombinerte biler som egen avgiftsklasse.

I budsjettet for 2002 foreslår Regjeringen ytterligere opptrapping av avgiften til 60 pst. av satsen for personbiler. På bakgrunn av at kombinerte biler allerede har en forholdsvis høy avgift, samt at det selges få biler av denne typen, vil dette forslaget ikke ha merkbar provenyvirkning.

Kombinerte biler over 5 000 kg ble fra 1. januar 1999 unntatt fra engangsavgiften. Begrunnelsen var at dette normalt var biler man forbinder med små lastebiler eller større lukkede varebiler. Som vi kan se av figur 3.11 gav dette en økning i antallet registrerte kjøretøy av denne typen i 1999. Økningen har siden vært jevn, og det er i 2001 anslått at det vil bli førstegangsregistrert om lag 750 kombinerte biler over 5 000 kg med dagens avgiftsregler. Det synes med andre ord å ha vært en vridning bort fra kjøp av avgiftspliktige kombinerte biler til kjøp av avgiftsfrie. Flere av de nye kombinerte bilene med totalvekt like over 5 000 kg har egenskaper som

personbiler, men har kraftige motorer og tilhørende høyt drivstofforbruk.

For å unngå økt import av denne typen avgiftstilpassede biler, foreslår Regjeringen å heve grensen for avgiftspliktige kombinerte biler fra 5 000 til 6 000 kg. En slik endring vil ikke ha vesentlige konsekvenser for mer typiske lastebiler/varebiler. Det må derimot antas at det vil medføre en reduksjon i salget av kombinerte biler over 5 000 kg til fordel for kjøretøyer som i dag er avgiftsbelagt. Provenyvirkningen av å heve grensen for avgiftspliktige kombinerte biler til 6 000 kg er anslått til om lag 55 mill. kroner bokført.

Flyttebilordningen

Etter Stortingets vedtak om engangsavgift på motorvogner mv. skal det betales engangsavgift ved all innførsel og innenlandsk tilvirkning av motorvogner. Motorvogner som innføres som flyttegods er på visse vilkår fritatt for avgift, jf. avgiftsvedtaket § 6 nr. 10. De nærmere vilkår for fritak er fastsatt i Finansdepartementets forskrift 19. mars 2001 nr. 267 om fritak for eller nedsettelse av merverdiavgift og engangsavgift for motorvogner som innføres ved eiers flytting til Norge. Vilklårene er satt for å hindre avgiftsspekulasjon og omgåelser av avgiftsplikten.

Ordningen med avgiftsfritak for flyttebiler ble opprinnelig etablert for å unngå dobbeltbeskatning for utenlandske oljearbeidere som tok med seg bilen ved flytting til Norge og senere tok den med seg tilbake ved hjemreisen. Ordningen er etter hvert blitt utvidet til å gjelde generelt ved flytting til Norge, og også for nordmenn som flytter tilbake etter lengre opphold i utlandet. Vilklårene for avgiftsfritak er blant annet at bilene har vært registrert på eieren i ett år og at eieren har vært bosatt i utlandet i sammenhengende fem år umiddelbart før innreise til Norge.

Omfanget av flyttebilordningen har økt de senere år. Opplysninger fra tollvesenet tilsier at om lag 1 500 biler innføres under ordningen hvert år. Fritak gis både for engangsavgift og innførselsmerverdiavgift. Om lag 150 mill. kroner antas å referere seg til engangsavgiften. Det er ikke lenger toll på import av biler.

Departementet vil understreke at ordningen er meget ressurskrevende og medfører store administrative problemer. Dette gjelder blant annet i forhold til likebehandlingsprinsippet. I de senere år har toll- og avgiftsetaten behandlet om lag 2 000 saker om innførsel av flyttebil hvert år. Det er anslått at avgiftsforvaltningen bruker om lag 14 årsverk til å behandle disse sakene. Etter departementets oppfatning er dette ressurser som mer hensiktsmessig

kunne ha vært benyttet til for eksempel kontroll med innførsel av ulovlige varer som narkotika, informasjonsvirksomhet overfor de avgiftspliktige mv. Departementet viser også til at ordningen medfører et betydelig provenytnap.

På denne bakgrunn foreslår departementet at kjøretøy som innføres i forbindelse med eierens flytting til Norge avgiftsbelegges på samme måte som andre kjøretøy. Denne innstramningen er anslått å øke provenyet på 2002-budsjettet med om lag 135 mill. kroner. Departementet vil vurdere overgangsordninger for dem som allerede er i utlandet og som før fremleggelsen av dette forslaget, dvs. før 11. oktober 2001, har anskaffet seg bil som etter gjeldende regelverk kan tas med avgiftsfritt til Norge. Det presiseres at ordningen ikke berører utenlandske diplomaters anledning til å ha avgiftsfri bil i Norge mens de tjenestegjør i Norge.

Avgift ved oppbygging av motorvogner

Reglene om engangsavgift på motorvogner ble fra 1. april 2001 endret i forbindelse med omleggingen fra innførselsavgift til registreringsavgift på motor kjøretøy. I denne forbindelse ble det også ryddet opp i regelverket for avgift ved oppbygging av motorvogner, fordi det var uklart og ble praktisert ulikt. Regelverket for oppbygging var tidligere fastsatt i egen forskrift, men ble fra 1. april 2001 tatt inn i den nye forskriften om engangsavgift på motorvogner, jf. forskrift 19. mars 2001 nr. 268 om engangsavgift på motorvogner.

I Dokument nr. 8:78 ble det foreslått endringer i de bestemmelser i forskrift om engangsavgift på motorvogner som gjaldt avgift ved oppbygging av motorvogner. Finanskomiteens flertall gikk ikke inn for forslaget, men fremmet et nytt forslag om å gå tilbake til det regelverket som gjaldt før 1. april i år. Dette ble vedtatt av Stortinget 28. mai 2001. Finanskomiteen ga videre signaler om at avgjørelsesmyndigheten skulle overføres fra avgiftsmyndighetene til vegmyndighetene.

Stortingets vedtak er fulgt opp ved Finansdepartementets forskriftsendringer 27. juli og 8. august 2001. Begge endringene trådte i kraft 15. august 2001. Endringene innebærer at man har gått tilbake til rettstilstanden slik den var før 1. april 2001, samt at avgjørelsesmyndigheten er overført til vegmyndighetene.

Urettmessig bruk av utenlands registrerte kjøretøy

Fra 1. april 2001 oppkreves engangsavgiften ved registrering. Avgiftsplikt oppstår bl.a. ved første gangs registrering av motorvogner i det sentrale

motorvognregisteret, og når betingelsene for avgiftsfrihet eller avgiftsnedsettelse ikke lenger er oppfylt. Forskrift 20. juni 1991 nr. 381 om avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlandsregistrert motorvogn i Norge gir på bestemte vilkår adgang til bruk av motorvogn med utenlandske kjennemerker. Regelverket bygger på en forutsetning om at brudd på disse bestemmelsene vil utløse plikt til å svare avgift. Dette foreslås klargjort ved en presisering i avgiftsvedtaket § 1 om at avgiftsplikt oppstår når en motorvogn som ikke tidligere er registrert her i landet urettmessig tas i bruk uten slik registrering. Alternativet gjør det hensiktsmessig å presisere alternativ 2 til kun å omfatte avgiftsplikt som oppstår etter første gangs registrering. Forslaget innebærer ingen materielle endringer i forhold til dagens regelverk.

Vrakpantavgift

Oppsamlingssystemet for bilvrak skal sørge for innsamling og gjenvinning. Ordningen ble iverksatt i 1978 og omfatter i dag personbiler, varebiler og kombinerte biler med totalvekt opp til 3 500 kg, beltemotorsykler, minibusser og campingbiler. Oppsamlingssystemet skal gi en økonomisk motivasjon til å levere inn bilvrak.

For å styrke motivasjonen til innlevering av kjøretøy, ble vrakpanten økt med 500 kroner i 1999 til 1 500 kroner pr. kjøretøy som blir levert til vraking. For å finansiere økningen i vrakpanten ble vrakpantavgiften økt med 300 kroner til 1 200 kroner pr. kjøretøy. I 2000 ble avgiften økt til 1 300 kroner for å dekke inn økte driftstilskudd til biloppsamlingsordningen. Det foreslås ingen endringer i vrakpantavgiften for 2002.

Rådsdirektiv 2000/53/EC «Om kasserte kjøretøy» ble vedtatt i EU 18. september 2000. Norge må, som en del av forpliktelsene i EØS-avtalen, implementere direktivet i norsk rett. Hovedprinsippet i EUs bilvrakdirektiv er en bilvrakordning basert på produsentansvar. Fra 1. juli 2002 skal bilbransjen overta ansvaret for å samle inn og behandle alle nye kjøretøy som settes på markedet. Etter 1. januar 2007 skal bilbransjen overta ansvaret for alle kjøretøy, uavhengig av alder. Statens forurensningstilsyn har sendt på høring utkast til forskrift som skal implementere direktivet i Norge. I tillegg blir det inngått en avtale mellom Miljøverndepartementet og produsenter og importører av kjøretøy om den norske implementeringen av direktivet. Gjennomføringsfristen for direktivet er 21. april 2002. Det pågår et arbeid for å tilpasse det norske oppsamlings-

systemet til EUs nye direktiv. Se forøvrig St.prp. nr. 1 (2001-2002) Miljøverndepartementet for ytterligere omtale av arbeidet.

3.5.3 Årsavgift på motorvogner mv. (kap. 5536, post 72)

Årsavgiften pålegges en rekke forskjellige typer kjøretøy med tillatt totalvekt inntil 12 tonn. Årsavgiften har først og fremst til hensikt å gi staten inntekter. Avgiften pålegges etter fire forskjellige satser, avhengig av type kjøretøy (gjeldende satser for 2001 i parentes):

1. Personbiler, varebiler, campingbiler, minibusser, kombinerte biler under 3 500 kg (2 265 kroner pr. år)
2. Campingtilhengere med egenvekt over 350 kg (1 160 kroner pr. år)
3. Motorsykler (1 785 kroner pr. år)
4. Lastebiler, trekkbiler og kombinerte biler med tillatt totalvekt mellom 3 500 og 12 000 kg (1 315 kroner pr. år)

Det foreslås å prisjustere satsene for årsavgiften for 2002. Dette gir en avgiftssats på 2 310 kroner for motorvogner i gruppe 1, 1 180 kroner for gruppe 2, 1 820 kroner for gruppe 3 og 1 340 kroner for gruppe 4.

Det foreslås at kombinerte biler mellom 3 500 og 6 000 kg får samme årsavgift som personbiler, dvs. 2 310 kroner. Tyngre kombinerte biler har egenskaper som personbiler og bør derfor ikke avgiftsmessig behandles som lastebiler. Dette forslaget er også i tråd med endringene som foreslås for kombinerte biler i engangsavgiften, jf. omtalen av kombinerte biler i avsnitt 3.5.2. Forslaget er anslått å gi 10 mill. kroner i økte inntekter på budsjettet for 2002.

Etter vedtaket om årsavgift skal det betales avgift for busser over 6 meter og med inntil 17 seteplasser (minibusser). For busser med tillatt totalvekt på 12 000 kg og over skal det svares vektårsavgift. Det er lagt til grunn at alle motorkjøretøy i utgangspunktet skal være avgiftspliktig etter en av avgiftene, med mindre det er oppstilt særlige unntak. Etter det departementet erfarer finnes det imidlertid enkelte busser med tillatt totalvekt under 12 000 kg som er lenger enn 6 meter. Disse kjøretøyene ilegges i dag verken årsavgift eller vektårsavgift. Departementet foreslår at disse kjøretøyene likestilles med lastebiler, trekkbiler og kombinerte biler over 6 000 kg i avgiftsgruppe nr. 4, jf. forslag til vedtak § 1 nr. 4.

3.5.4 Vektårsavgift (kap. 5536, post 73)

Vektårsavgiften omfatter 2 komponenter; en vektgradert årsavgift og en miljødifferensiert årsavgift.

1. Vektgradert årsavgift

Den vektgraderte årsavgiften pålegges kjøretøy og kombinasjoner av kjøretøy med tillatt totalvekt på 12 tonn og over. Avgiften er gradert etter kjøretøyets totalvekt, fjæringssystem og antall aksler.

Fra 1. juli 2000 ble vektårsavgiften redusert til EUs minimumssatser for kjøretøy. Systemet ble tilpasset EUs system ved at kjøretøy med luftfjæringer fikk lavere satser enn kjøretøy med andre fjæringssystem. Fra 1. juli 2001 gjelder de lave satsene også fjæringssystem med samme egenskaper som luftfjæringer. Satsene for 2001 foreslås prisjustert i 2002.

2. Miljødifferensiert årsavgift

Den miljødifferensierte årsavgiften differensieres ut fra vekt og utslippskrav. Det er 0-sats for kjøretøy som oppfyller EUs miljøklassifisering EURO III og en maksimalsats på 9 869 kroner for kjøretøy som ikke oppfyller det tidligste EURO-kravet og som har en totalvekt over 20 tonn. Satsene foreslås prisjustert i 2002.

3.5.5 Omregistreringsavgift (kap. 5536, post 75)

Omsetning av brukte motorvogner og tilhengere er ikke pålagt merverdiavgift. Det betales imidlertid en særavgift ved omregistrering av alle kjøretøy som tidligere har vært registrert i Norge. Omregistreringsavgiften ble økt med 10 pst. fra 1. juli 2000.

Kjøretøyene som omfattes av avgiftsplikten er delt i fire grupper:

1. Mopeder, motorsykler mv.
2. Personbiler og busser.
3. Lastebiler, varebiler, kombinerte biler, campingbiler mv.
4. Biltilhengere, semitrailere mv.

Avgiftene er gradert etter vekt og alder. Satsene for omregistreringsavgiften foreslås prisjustert fra 2001 til 2002.

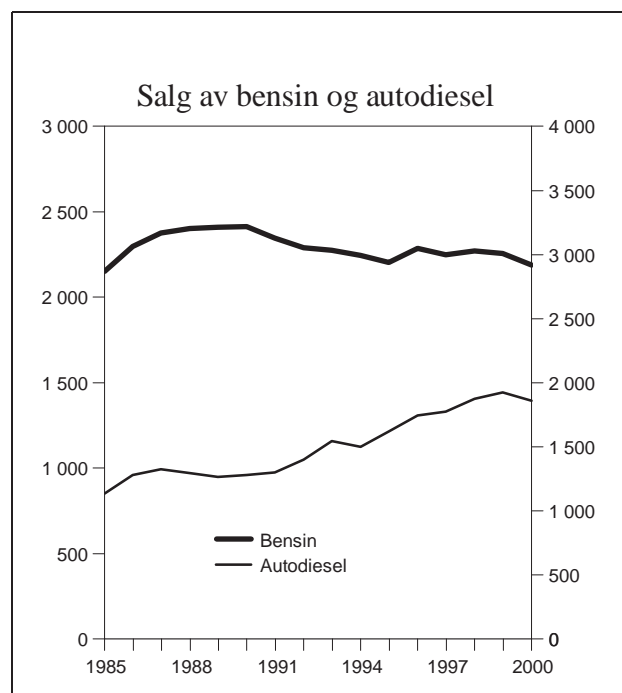
Fra 1. juli 1999 ble Tollvesenet delegert myndighet til å fritta fra omregistreringsavgift ved omregistrering/omdannelse av selskap med hjemmel i dispensasjonsfullmakten i Stortingets avgiftsvedtak om denne avgiften. Det er en forutsetning for fritak i slike tilfeller at tidligere og ny eier er fullt ut identiske. Departementet foreslår at fritaksordningen kodifiseres i vedtaket. Nærmere bestemmelser vil bli gitt i forskrift.

3.5.6 Avgift på bensin (kap. 5536, post 76)

Avgiften på bensin innbetales av innenlandsk tilvirker og importør pr. liter som omsettes. Foruten at bensinavgiften er en fiskal avgift, begrunnes den også med vegbrukskostnader og ulykker. I de senere år har avgiften i større grad også blitt vurdert som et miljøpolitisk virkemiddel.

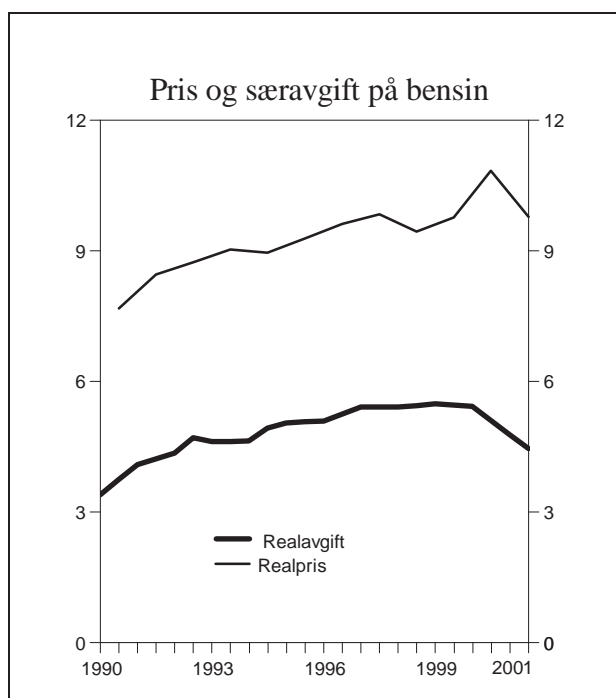
Siden 1991 har bensin også blitt ilagt en CO₂-avgift. I forbindelse med St.prp. nr. 54 (1997–98) Grønne skatter ble det vedtatt å samle CO₂-avgiftene i ett eget vedtak om CO₂-avgift. Fra 1. januar 1999 erstattet derfor CO₂-avgiften den tidligere CO₂-komponenten i bensinavgiften.

Figur 3.12 viser utviklingen i salget av bensin og autodiesel fra 1985 til 2000. All bensin som omsettes på det norske markedet er i dag blyfri. Figuren viser at salget av bensin økte fram til 1990, mens salget ble redusert i perioden 1991–1995. Etter 1995 har bensinsalget ligget forholdsvis stabilt, selv om det har vært mindre svingninger. I perioden 1991 til 1999 var det en reduksjon i salget av bensin på 3,8 pst., jf. figur 3.12. Det har samtidig vært en sterk vekst i salget av diesel. En årsak er at beholdningen av dieseldrevne personbiler har økt på bekostning av bensindrevne biler. Det er grunn til å tro at denne utviklingen blant annet skyldes avgiftsforskjellen mellom bensin og autodiesel. I 2000 ble salget av bensin redusert med om lag 3 pst. Ho-

Figur 3.12 Salg av bensin og autodiesel i perioden 1985–2000. Mill. liter

Kilde: Norsk Petroleumsinstitutt.

Figur 3.13 Utviklingen i gjennomsnittlig realpris (listepriis) inklusive særavgifter og merverdiavgift samt særavgiftssatser på bensin 1990 til september 2001. (2001-kroner)

Kilde: Norsk Petroleumsinstitutt, Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

vedgrunnen for dette er nok fjorårets høye prisnivå på bensin.

Figur 3.13 viser utviklingen i gjennomsnittlig bensinpris (listepriis) til forbruker og bensinavgift i perioden fra 1990 til september 2001. Figuren viser at prisen på bensin økte kraftig gjennom 1999 som følge av økt råoljepris. I første halvdel av 2000 steg prisen på bensin ytterligere med om lag 12 pst. Ved årsskiftet 2000/2001 var prisen på bensin lavere enn for året i gjennomsnitt, og avgiftsreduksjonen fra 1. januar 2001 medførte at prisene ble ytterligere redusert rett etter årsskiftet. Våren 2001 har prisen på bensin variert en del, først og fremst som følge av endringer i de internasjonale markedsprisene på bensin

Fra 1997 fram til 2000 var det reelle avgiftsnivået på bensin relativt stabilt. Avgiftsreduksjonen fra 1. januar 2001 på om lag 82 øre pr. liter reelt inkl. merverdiavgift og avgiftsreduksjonen fra 1. juli 2001 på nesten 40 øre pr. liter inkl. merverdiavgift har gitt en kraftig reduksjon i det reelle avgiftsnivået på bensin, jf. figur 3.13.

Avgiftsreduksjonene på bensin i 2001 har samlet vært på om lag 1,21 kroner pr. liter reelt inkl. merverdiavgift. Sammenlignes veiledende listepriiser for bensin september 2001 (9,43 kroner pr. liter bensin) med den gjennomsnittlige prisen i 2000

(10,52 kroner pr. liter bensin), er forskjellen i pris like stor som den nominelle reduksjonen i avgiftene i 2001.

Stortingets vedtak om avgift på bensin har siden 1995 hatt to avgiftssatser for blyholdig bensin. De siste årene har det imidlertid nesten ikke blitt deklartert blyholdig bensin. Årsaken er blant annet at oljeselskapene stort sett har sluttet å tilsette bly i bensinen. I stedet benyttes en kaliumtilsetning. På grunn av denne utviklingen er det ikke lenger behov for en differensiering etter blyinnhold. Departementet foreslår derfor at vedtaket forenkles slik at det fremover bare fastsettes en sats for blyholdig bensin. Endringen har ikke provenyvirksomheter. Det foreslås at satsen for blyholdig bensin med blyinnhold over 0,05 pst. blir gjeldende for all blyholdig bensin. Satsen foreslås prisjustert.

3.5.7 Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift) (kap. 5536, post 77)

Autodieselavgiften ble innført 1. oktober 1993 sammen med vektårsavgiften på kjøretøy med tillatt totalvekt på over 12 tonn. Disse avgiftene avløste kilometeravgiften som tidligere ble pålagt alle dieseldrevne biler ved kjøring i Norge. Avgiften på diesel ble redusert med 20 øre pr. liter fra 1. juli 2000. Videre ble den ytterligere redusert med 50 øre pr. liter fra 1. januar 2001, og videre ned med 32 øre pr. liter fra 1. juli 2001. Samlet er dieselaavgiften siden 1. juli 2000 reelt redusert med drøyt 1,30 kroner pr. liter inkl. merverdiavgift. Satsen er nå 2,72 kroner pr. liter. Det ble også innført en egen sats fra 1. juli 2001 på 3,04 kroner pr. liter for diesel med svovelinnhold over 0,005 pst.

Salget av autodiesel har som nevnt økt kraftig de siste årene. Fra 1991 til og med 1999 økte salget med om lag 48 pst. I 1999 var det en sterk økning i andelen avgiftspliktig autodiesel. Dette skyldes først og fremst at avgiftsfritaket for busser ble fjernet fra og med 1. januar 1999. I 2000 ble salget av autodiesel redusert med om lag 3,5 pst. Dette skyldes i stor grad høye realpriser på diesel.

Det foreslås en prisjustering av satsene for autodiesel fra 2001 til 2002.

3.6 Avgift på båtmotorer (kap. 5537, post 71)

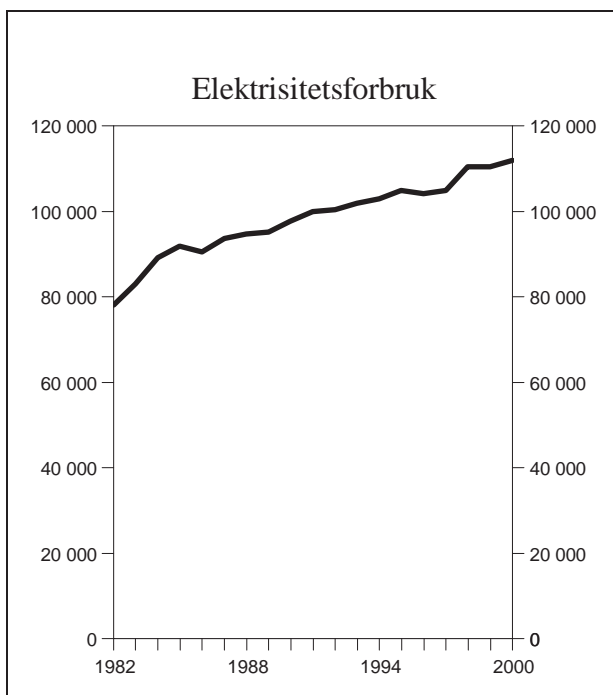
Avgiften på båtmotorer ble innført i 1978 og pålegges båtmotorer på minst 9 hk. For 2001 er satsen 124 kroner pr. hk. Satsen foreslås prisjustert til 126,50 kroner pr. hk for 2002.

3.7 Avgift på elektrisk kraft (kap. 5541, post 70)

Forbruksavgiften på elektrisk kraft blir pålagt elektrisk kraft som forbrukes i Norge, enten den er produsert innenlands eller importert. I 1. halvår 2001 var avgiften på forbruk av elektrisk kraft 11,3 øre pr. kWh. Industri, bergverk og veksthusnæringen har fullt fritak fra elektrisitetsavgiften. Det samme har samtlige brukere i Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord. Forbrukstall fra 1999 viser at om lag 45 pst. av det totale nettoforbruket av elektrisk kraft er fritatt fra avgiften. Den avgiftsmessige avgrensingen av de fritaksberettigede næringsgruppene er i forskrift knyttet opp mot Statistisk sentralbyrås standard for næringsgruppering.

Figur 3.14 viser totalt nettoforbruk av elektrisk kraft i perioden 1982 til 2000. I denne perioden har forbruket økt med drøyt 40 pst., dvs. en gjennomsnittlig årlig vekst på drøyt 2 pst.

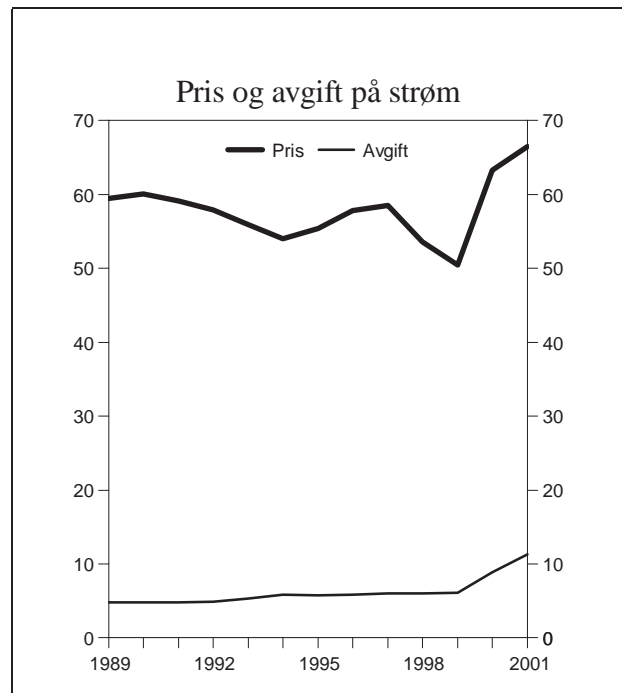
Figur 3.15 viser utviklingen i gjennomsnittlig pris for elektrisitet til husholdninger. Energiprisene var spesielt høye vinteren 1996/1997. Fra 1997 til 1998 falt imidlertid kraftprisen for husholdningene, eksklusive avgifter, med 19,5 pst. Etter noen år med synkende strømpriser, har strømprisene ste-

Figur 3.14 Totalt nettoforbruk av elektrisitet i perioden 1982–2000. GWh

Tallene for 2000 er foreløpige

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.15 Gjennomsnittlig pris (inklusive nettleie, merverdiavgift og forbruksavgift) på elektrisk kraft for husholdninger og forbruksavgift på elektrisk kraft i perioden 1989–2001. Øre pr. kWh. (2001-øre).

Tall for 2001 er for 2. kvartal 2001

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Norges vassdrags- og energidirektorat og Finansdepartementet.

get kraftig igjen det siste året. I 2. kvartal i 2001 var gjennomsnittlig strømpris til husholdninger 21,5 øre pr. kWh, eksklusive avgifter og nettleie. Dette er 85,4 prosent høyere enn i 2. kvartal 2000.

I forbindelse med behandlingen av 2001-budsjettet ble el-avgiften økt med 2,5 øre pr. kWh. Produsentprisene på kraft er høyere nå enn da avgiftsøkningen på elektrisk kraft ble vedtatt. Regjeringen har allerede fremmet forslag om å senke forbruksavgiften på elektrisk kraft med 1 øre pr. kWh fra 2. juli 2001, jf. St.prp. nr. 100 (2001–2002). Regjeringen foreslår at avgiften holdes nominelt uendret fra 1. januar 2002, og at den reduseres ytterligere med 1 øre pr. kWh fra 1. juli 2002. Dette vil gi en avgift i andre halvår 2002 på 9,30 øre pr. kWh. Reelt tilsvarer dette en avgiftsreduksjon på 1,25 øre pr. kWh.

Det er behov for å vurdere utformingen av el-avgiften i lys av EUs nye retningslinjer for miljøstøtte, jf. omtale i avsnitt 3.1.2.

Etter Stortingets vedtak gis det avgiftsfritak for elektrisk kraft som leveres til bruk i produksjon av fjernvarme. Det har vært enkelte uklarheter rundt praktiseringen av fritaket, bl.a. om fritaket også omfatter kraft levert fra elektrokjele. Finansdepartementet har i samarbeid med Toll- og avgiftsdirekto-

ratet og Olje- og energidepartementet utarbeidet nærmere retningslinjer. Det fremgår av retningslinjene at det gis fritak for kraft levert fra elektrokjel under forutsetning av at andelen kraft fra andre fornybare energikilder overstiger 50 prosent. Fjernvarmeproduksjon som er under oppbygging vil likevel få fritak i et nærmere fastsatt tidsrom selv om vilkåret ikke er oppfylt. Virksomheten må videre levere fjernvarme til forbrukere utenfor egen næringvirksomhet, jf. energiloven § 1–3, og det er fastsatt nærmere dokumentasjonskrav for støtten.

3.8 Avgift på smøreolje mv. (kap. 5542, post 71)

Avgiften på smøreolje ble innført 1. mai 1988, og omfatter alle motor- og gearoljer, samt industrielle smøreoljer og hydrauliske oljer avgrenset etter tolltariffens varenummer.

I 1994 ble det ble innført en ordning med en refusjon på spillolje levert til godkjent behandling. Fra 1. januar 2000 ble refusjonsordningen utvidet. For å finansiere utvidelsen ble smøreoljeavgiften økt med 35 øre pr. liter til 1,46 kroner pr. liter i 2000. Refusjonssatsen ble redusert med 15 øre pr. liter til 1,65 kroner pr. liter. I 2001 er avgiftssatsen på 1,50 kroner pr. liter og refusjonssatsen på 1,70 kroner pr. liter.

For 2002 foreslås avgiften prisjustert til 1,53 kroner pr. liter. Refusjonssatsen foreslås prisjustert til 1,73 kroner pr. liter.

3.9 Grunnavgift på fyringsolje mv. (kap. 5542, post 70)

Det ble innført en grunnavgift på fyringsolje mv. fra 1. januar 2000. Hensikten med avgiften var å forhindre at økningen i elektrisitetsavgiften i 2000 skulle bidra til en miljømessig uheldig overgang fra bruk av elektrisitet til bruk av fyringsolje til oppvarming. Grunnavgiften ble satt til det samme nivå som økningen i elektrisitetsavgiften, regnet pr. kWh.

Grunnavgiften gjelder mineralolje som ikke omfattes av autodieselavgiften. De anvendelsene som før 1. januar 1999 var fritatt for mineraloljeavgiften eller hadde halv sats, er unntatt fra grunnavgiften på fyringsolje. Dette gjelder blant annet flydrivstoff, mineralolje til bruk i anlegg på kontinentalsokkelen, fiskeflåten, innenriks godstransport, treforedling og sildemelproduksjon. Mineralolje til passasjertransport er videre unntatt for grunnavgift på fyringsolje. All merket mineralolje til andre bruksfor-

mål enn det som er beskrevet ovenfor er omfattet av denne grunnavgiften.

Det foreslås en redaksjonell endring ved at vedtakets § 1 annet punktum bortfaller. Bestemmelsen er dekket av § 1 første punktum. Endringen er ikke ment å innebære realitetsendringer. Regjeringen foreslår å prisjustere denne avgiften fra 2001 til 2002. Avgiftssatsen i 2002 foreslås satt til 0,389 kroner pr. liter olje.

3.10 CO₂-avgift (kap. 5508 og kap. 5543, post 70)

CO₂-avgiften ilegges bruk av mineralolje, bensin, kull og koks og utslipp fra petroleumsvirksomheten. I dag er om lag 64 pst. av CO₂-utslippene avgiftsbelagt. De ulike mineralske produktene har imidlertid forskjellige avgiftssatser. CO₂-avgift på mineralolje, bensin, kull og koks er hjemlet i CO₂-avgiftvedtaket, mens CO₂-avgiften på sokkelen er hjemlet i CO₂-avgiftsloven for petroleumsvirksomhet.

Mineralolje er raffinert olje som hovedsakelig brukes i stasjonær forbrenning og til transport. De viktigste produktgruppene som faller inn under avgiftsplikten er fyringsparafin, jetparafin, autodiesel, marin gassolje, samt tung og lett fyringsolje. CO₂-avgiften på mineralolje regnes pr. liter og er lik for alle produkter. I 2001 er avgiftssatsen 48 øre pr. liter. Det foreslås å prisjustere avgiftssatsen til 49 øre pr. liter olje i 2002. CO₂-avgiften på mineralolje har omfattende fritaksordninger. De viktigste fritakene gjelder for bruk i skip i utenriks sjøfart og fartøyer som driver fiske og fangst i fjerne farvann. Disse bunkrer avgiftsfritt. Sildemel, fiskemel og treforedlingsindustrien har halv CO₂-avgift.

CO₂-avgiften for *kull og koks* regnes pr. kg og er lik for alle produkter. I 2001 er avgiftssatsen 48 øre pr. kg. Det foreslås å prisjustere avgiftssatsen til 49 øre pr. kg kull og koks i 2002. CO₂-avgiften omfatter ikke kull og koks benyttet som reduksjonsmiddel eller råvare i industrielle prosesser. Disse aktivitetene bidrar til om lag 90 pst. av de samlede CO₂-utslippene fra kull og koks i Norge. Det er videre bl.a. fritak for kull og koks anvendt til energiformål i produksjonen av sement og leca.

Siden 1. januar 1991 har det vært en egen CO₂-avgift på *bensin*. Denne avgiften er 72 øre pr. liter bensin i 2001. Det er ulikheter i avgiftssatsene på CO₂-utslipp, og bensin er ilagt den høyeste CO₂-avgiftssatsen. Det foreslås at satsen prisjusteres til 73 øre pr. liter bensin fra 1. januar 2002.

Stortinget vedtok i forbindelse med behandlin-

gen av St. prp. nr. 54 (1997–98) Grønne skatter at en del sektorer som tidligere hadde fritak for CO₂-avgiften skulle ilegges en avgift med lav sats tilsvarende 100 kroner pr. tonn CO₂. Dette gjelder innenriks luftfart, godstransport i innenriks sjøfart, supply-flåten og anlegg på kontinentalsokkelen. Den reduserte satsen er 27 øre pr. liter mineralolje og 25 øre pr. liter bensin i 2001. Det foreslås å prisjustere denne til 28 øre pr. liter for mineralolje og 26 øre pr. liter for bensin i 2002.

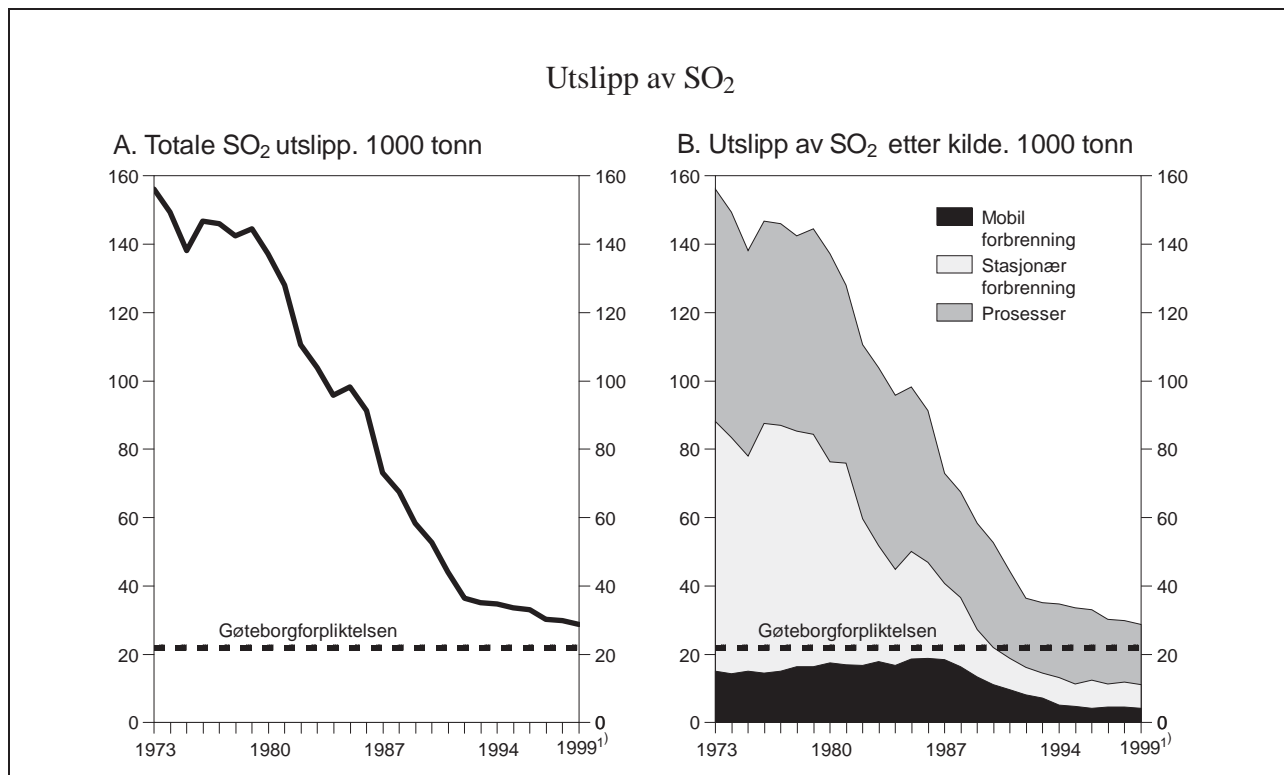
I 2001 er CO₂-avgiften i *petroleumsvirksomheten* 72 øre pr. liter olje eller Sm³ gass. Fra 1. januar 2002 foreslås satsen prisjustert til 73 øre.

Etter Stortingets vedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter, skal det betales avgift etter en redusert sats pr. liter mineralolje som benyttes på anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense. Dersom bruken også blir avgiftspliktig etter Stortingets vedtak om CO₂-avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen, kan man etter Stortingets vedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter § 3 nr. 1 bokstav e få refundert innbetalt avgift. Begrunnelsen for dette fritaket er hensynet til å unngå dobbeltbeskatning av mineralske produkter som blir avgiftspliktige etter begge vedtakene.

Store deler av den mineraloljen som brukes på kontinentalsokkelen gis fritak fra den reduserte CO₂-avgiften på mineralolje. Fritaket praktiseres som en refusjonsordning. Av praktiske og administrative grunner foreslås det en samordning ved at fritaket oppheves, og at det i stedet innføres en lav avgiftssats for mineralske produkter som er avgiftspliktige etter CO₂-avgiftsloven. Satsen vil tilsvare differansen mellom satsen i vedtak om CO₂-avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen og satsen i vedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter slik at summen tilsvarende CO₂-avgiftssatsen på sokkelen. For 2002 blir satsen 45 øre. På denne måten vil produktet bli avgiftspliktig med samme sats som i dag, men uten at det er nødvendig å søke om refusjon. Endringen vil være administrativt besparende både for myndighetene og næringslivet.

3.11 Svovelavgift (kap. 5543, post 70)

Dagens virkemidler mot svovelutslipp omfatter avgifter på olje, kull og koks, krav om maksimalt svovelinnhold i mineraloljer og utslippstillatelser etter Forurensningsloven. Vel 80 prosent av Norges SO₂-

Figur 3.16 SO₂-utslipp 1973–1999¹⁾. 1000 tonn

¹⁾ 1999 er foreløpige tall

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Statens forurensningstilsyn.

utslipp omfattes i dag av svovelavgiften. Svovelavgiften ilegges i dag mesteparten av *mineraloljeforbruket* med 7 øre pr. liter og pr. 0,25 pst. vektandel svovelinnhold, noe som svarer til om lag 17 kroner pr. kg SO₂. Det svares dessuten avgift for olje som inneholder 0,05 pst. vektandel svovel eller mindre. Fra 1. januar 1999 ble det innført svovelavgift med redusert sats for utslipp av svovel fra raffineringsanlegg, kull og koks og på bruk av mineralolje til bruk i luftfarten, anlegg på kontinentalsokkelen, samt suppskip. Den reduserte avgiften er 3,09 kroner pr. kg SO₂ i 2001, noe som gir en sats på 1,3 øre pr. liter mineralolje for hver påbegynte 0,25 pst. vektandel svovel.

De fleste mineraloljeproduktene hadde tidligere et svovelinnhold på mellom 0,05 og 0,25 pst. og ble avgiftsbelagt med et trinn på svovelavgiften. For en stor del av omsetningen er svovelinnholdet i disse produktgruppene imidlertid blitt redusert til under 0,05 pst. og ilegges dermed ikke avgift. For tunge fyringsoljer med høyere svovelinnhold har svovelavgiften større betydning. Hele eller deler av svovelavgiften kan imidlertid refunderes ved dokumentert rensing.

Norge er i henhold til Gøteborgprotokollen forpliktet til å redusere de samlede utslippene av svoveldioksid (SO₂) til 22 000 tonn innen 2010. Norges samlede utslipp av SO₂ var 28 700 tonn i 1999, hvorav utslippene fra prosessindustrien sto for om lag to tredeler, jf. figur 3.16. Det er ifølge framskrivninger av utslippene uten nye miljøtiltak anslått at utslippene vil være om lag 29 000 tonn i 2010. Det tilsier dermed et behov for å redusere utslippene med om lag 7 000 tonn innen 2010 for å oppfylle Norges forpliktelse. Tiltakskostnadsanalyser som er gjennomført av Statens forurensningstilsyn viser at de rimeligste tiltakene er i prosessindustrien.

For å oppfylle forpliktelsene i Gøteborgprotokollen, har Miljøverndepartementet på vegne av Regjeringen inngått en intensjonsavtale med Prosesindustriens landsforening (PIL) om nødvendige utslippsreduksjoner i prosessindustrien. Som en del av avtalen med PIL skal den reduserte avgiften på kull, koks og raffineringsanlegg bli fjernet fram mot 2010. Regjeringen foreslår derfor at svovelavgiften på kull, koks og raffineringsanlegg blir fjernet fra 1. januar 2002. Det antas at avtalen med industrien om utslippsreduksjoner vil tilfredsstille ESAs krav til midlertidig avgiftsfritak for svovelavgiften, jf. omtale i avsnitt 3.1.2.

Det foreslås at svovelavgiften på mineralolje holdes nominelt uendret i 2002 på 7 øre pr. liter og pr. 0,25 pst. vektandel svovelinnhold.

3.12 Avgift på sluttbehandling av avfall (kap. 5546, post 70)

Avgiften på sluttbehandling av avfall ble innført fra 1. januar 1999. Avgiften skal prise miljøkostnadene ved sluttbehandling av avfall og stimulere til avfallsminimering. I 2001 er avgiftssatsen på avfall levert til deponering på 314 kroner pr. tonn. Avgiften på avfall levert til forbrenning er utformet med en grunnavgift på 79 kroner pr. tonn og en tilleggsavgift på 235 kroner pr. tonn. Tilleggsavgiften reduseres etter energiutnyttelsesgrad. Sluttbehandling av spesialavfall og restavfall fra utnyttelse av returfiber i treforedlingsindustrien er fritatt fra avgiften. Det blir heller ikke beregnet avgift for energianlegg i industrien som benytter avfallsbaserte brenslere i produksjonen.

I Budsjett-Innst. S. nr. 1 (2000–2001) ba Finanskomiteen Regjeringen om å vurdere hvordan sluttbehandlingsavgiften kan endres slik at den i større grad enn i dag stimulerer til energigjenvinning og samsvarer med miljøkostnadene forbundet med sluttbehandling av avfall for alle anlegg. En slik vurdering bør innbefatte mulighetene for å legge avgift direkte på utslippene ved forbrenning. Komiteen ba Regjeringen legge fram en slik vurdering i forbindelse med statsbudsjettet for 2002.

På bakgrunn av Finanskomiteens innstilling satte Finansdepartementet ned en interdepartemental arbeidsgruppe som har vurdert en utslippsavgift på forbrenning av avfall. Gruppen har også vurdert hvordan avgiften kan endres slik at den i større grad kan stimulere til økt energigjenvinning fra avfall og samsvare bedre med miljøkostnadene ved sluttbehandling av avfall for alle anlegg. I den forbindelse har gruppen ikke vurdert en mulig tilpassning av sluttbehandlingsavgiften i forhold til kostnadsnivå og eventuelle feilprisinger av miljøkostnadene for andre energibærere som f.eks. fossile brenslere. Videre har gruppen vurdert om avgiftsgrunnlaget bør utvides til å omfatte alle forbrenningsanlegg.

Effekt av dagens avgift

Arbeidsgruppen har sett på hvordan avgiften på sluttbehandling av avfall har virket på bl.a. avfallsminimering og hvordan differensieringen av avgiften har innvirket på energiutnyttelsen. Avfallsminimering innebærer å begrense mengden avfall som sluttbehandles gjennom å redusere mengden avfall som oppstår ved kilden (avfallsreduksjon) og gjennom gjenvinning og ombruk³. Blant annet fordi avgiften bare har virket i drøyt to år, er det vanskelig

å fastslå den isolerte effekten av avgiften. En oversikt over kommunalt avfall i perioden fra 1992 til 1999 tyder på at avgiften særlig kan ha påvirket mengden næringsavfall til sluttbehandling i kommunale anlegg, og dataene kan tyde på at avgiften har bidratt til avfallsminimering og dermed lavere utslipp fra sluttbehandling av avfall. Det er vanskelig å påvise noen tilsvarende effekt for husholdningsavfallet. For at husholdningene skal stå overfor miljøkostnadene ved avfallsbehandlingen, er det sentralt at disse veltes over i de kommunale avfallsgebyrene. Ifølge forurensningsloven skal alle kostnader og inntekter ved avfallsbehandlingen veltes over i gebyrene, men loven inneholder kun en oppfordring til kommunene om å innføre differensierte avfallsgebyrer. Ved innføring av differensierte gebyrer som står i forhold til miljøkostnadene, vil husholdningene i større grad ha økonomisk motiv til avfallsminimering.

Et viktig moment i forbindelse med at alle kostnader og inntekter ved avfallsbehandlingen veltes over i avfallsgebyrene, er at en subsidie knyttet til for eksempel økt energiutnyttelse kommer avfallsbesitterene til gode gjennom reduserte gebyrer. Dette bidrar til å redusere de økonomiske motivene til avfallsreduksjon og materialgjenvinning.

Dagens differensiering av avgiften betyr at forbrenningsanleggene får en prosentvis reduksjon i tilleggsavgiften tilsvarende energiutnyttelsesgraden i anlegget. Energiutnyttelsesgraden angir hvor stor andel av den totale energiproduksjonen i et anlegg som leveres til sluttbruk. Differensieringen tar imidlertid ikke hensyn til energiinnholdet i avfallet som forbrennes, og det er ikke en fast sammenheng mellom mengden energi som et anlegg kan produsere og antall tonn avfall som anlegget forbrenner. Samlet sett er det tegn som tyder på at differensieringen av sluttbehandlingsavgiften fører til økt forbrenning av avfall, men at energiutnyttelsen ikke øker i tilsvarende grad. I tillegg innebærer differensieringen av sluttbehandlingsavgiften en avgiftsmessig favorisering av energiutnyttelse basert på avfall framfor andre nye fornybare energikilder som bioenergi, solenergi, geovarme, vindkraft mv.

Utnyttelse av energien fra avfall reduserer ikke utslippene fra sluttbehandlingen av avfall. Miljøkostnadene av avfallsbehandlingen er like store enten energien blir utnyttet eller ikke. Dagens differensiering av avgiften etter energiutnyttelse fører derfor til at miljøkostnadene ved sluttbehandling av avfall ikke lenger blir tilstrekkelig priset gjennom avgiften, og at de økonomiske motivene til å redu-

sere miljøkostnaden ved sluttbehandling svekkes. I dag utgjør gjennomsnittlig avgift pr. tonn avfall levert til forbrenningsanlegg bare om lag 45 pst. av miljøkostnadene fra et tonn avfall som forbrennes. Miljøkostnadene ved sluttbehandling av avfall blir derfor i gjennomsnitt priset alt for lavt.

Utslippsavgift

Arbeidsgruppen har drøftet hvordan en utslippsavgift på sluttbehandling av avfall kan utformes og hvordan avgiften i større grad kan samsvare med miljøkostnadene. Forbrenning av avfall fører til utslipp av flere forskjellige stoffer til luft og vann. Størrelsen på utslippene avhenger av forbrenningsteknologi, renseteknologi og av hvilken type avfall som blir brent. Prinsipielt sett kan utslippene fra forbrenningsanlegg reduseres på fire ulike måter; gjennom optimalisering av forbrenningsforholdene, gjennom rensing av utslippene, gjennom sortering av avfallet eller gjennom å redusere avfallsmengden som kommer inn til anlegget.

Teoretisk sett vil en utslippsavgift, i motsetning til dagens avgift som er utformet pr. tonn avfall, gi økonomisk motiv til rensing i vid forstand. En utslippsavgift vil være et virkemiddel som virker direkte på kilden og ikke indirekte som en avgift på innlevert avfall. Ved investering i *ny forbrenningsteknologi* er det grunn til å anta at en utslippsavgift vil kunne gi økonomiske motiver for forbrenningsanleggene til å velge teknologi som gir lavere utslipp. Videre vil en utslippsavgift trolig ha effekt på *økt utsortering av uønskede komponenter i avfallet*. Det er også grunn til å anta at en utslippsavgift vil få stor effekt på *valg av renseteknologi* både ved bygging av nye anlegg og ved oppgradering av eksisterende anlegg. En utslippsavgift vil prise utslippene direkte, og det vil kunne lønne seg for anleggene å investere i renere teknologi fordi avgiftsbeløpet vil synke når utslippene reduseres.

Innføring av en utslippavgift vil kreve at forbrenningsanleggene må utføre målinger av utslippene, og dette vil gi økte kostnader for anleggene. EUs forbrenningsdirektiv, Europaparlamentets og Rådets direktiv 2000/76/EF av 4. desember 2000 om forbrenning av avfall, krever imidlertid at det skal gjennomføres kontinuerlige målinger av en del utslipp fra 2005. I hvilken grad kostnadene ved kontinuerlige målinger skal tilskrives en utslippsavgift, vil avhenge av om innføringen av avgiften fremskynder målingene i forhold til EU-direktivets krav. De forbrenningsanleggene som ønsker å fortsette driften utover 2005 har installert, eller vil installere, rensutstyr for å oppfylle kravene i konsesjonen og det nye EU-direktivet. Økt bruk av kjemikalier i

³ Avfallsminimering betyr altså ikke at mengden avfall skal minimeres uansett hva det koster.

rensprosessen vil medføre kostnader både i form av utgifter til kjemikalier og utgifter forbundet med at mengden spesialavfall øker. Alternativt kan anleggene investere i utstyr som kan gjenvinne kjemikalier etter bruk slik at de kan brukes på nytt.

Arbeidsgruppen anbefaler at sluttbehandlingsavgiften for avfallsforbrenningsanlegg blir lagt om til en utslippsavgift basert på kontinuerlige målinger for enkelte parametre, og løpende prøvetaking for andre. Gruppen anbefaler at anlegg som forbrenner mindre enn en bestemt mengde avfall pr. år og hvor målekostnadene kan bli uforholdsmessig store, kan velge et alternativ med en beregnet avgift som fastsettes ut fra antatte utslippskoeffisienter. Et alternativ vil være at disse anleggene betaler en avgift målt pr. tonn avfall som forbrennes. Avgiftene skal prise miljøkostnadene ved sluttbehandling av avfall. Arbeidsgruppen har ikke vurdert et konkret nivå for en utslippsavgift. Gruppen presiserer at et endelig forslag til en utslippsavgift vil kreve ytterligere utredning både med hensyn til hvilke stoffer som bør inngå, hvilke stoffer som måles, hvor høye avgiftssatsene skal være og hvor stor forskjell det bør være mellom det presumtive alternativet og en ren utslippsavgift. Videre må provenyvirkningene, konsekvensene for anleggene og for avgiftsmyndighetene utredes nærmere. Det vil kreve ytterligere utredning før et konkret forslag til en utslippsavgift kan legges frem for Stortinget.

Arbeidsgruppen har også vurdert en differensiering av avgiften avhengig av hvorvidt forbrenningsanlegget oppfyller kravene i EUs forbrenningsdirektiv eller ikke. Gruppen anser imidlertid en utslippsavgift på forbrenning av avfall som et bedre alternativ. Dersom avgiften ikke blir lagt om til en utslippsavgift, vil en differensiering av avgiften som avspeiler miljøstandarden ved anleggene imidlertid kunne være en alternativ tilnærming.

Med dagens teknologi er det ikke mulig å innføre en utslippsavgift for deponier. En differensiering etter miljømessig standard på deponiene vil imidlertid være mer treffsikker enn dagens utforming av avgiften. En eventuell differensiering av sluttbehandlingsavgiften for deponier vil måtte baseres på objektive kriterier, som i størst mulig grad kan knyttes til faktisk miljøstandard ved deponiet. En eventuell todeling av avgiften kan vurderes basert på om deponiet oppfyller kravene som stilles i EUs deponeringsdirektiv eller ikke. Kravene vil uansett gjelde fra 2009, men en avgiftsdifferensiering vil gi eksisterende anlegg incentiv til å fremskynde den nødvendige oppgraderingen. Det er imidlertid flere forhold som må vurderes nærmere

før det kan legges frem et konkret forslag om en differensiering av sluttbehandlingsavgiften for deponier.

Økt energiutnyttelse

Det er et politisk mål å legge om energiproduksjonen til økt utnyttelse av nye fornybare energikilder og miljøvennlig varme, jf. St. meld. nr. 29 (1998–99) Om energipolitikken. Arbeidsgruppen har lagt dette målet til grunn for sine drøftinger. Stortinget har lagt vekt på at målene skal nås gjennom en effektiv virkemiddelbruk. Arbeidsgruppen har vurdert hvordan det vil være mest hensiktsmessig å stimulere til økt produksjon av avfallsbasert energi. Som omtalt ovenfor, er dagens differensiering av avgiften etter energiutnyttelse et lite treffsikkert virkemiddel for å øke produksjon av avfallsbasert energi. I tillegg bidrar differensieringen av avgiften til at forbrenningsanlegg som utnytter energien får mindre økonomisk motivasjon til å redusere miljøkostnadene ved forbrenningen.

Dersom det er ønskelig å stimulere til økt energiutnyttelse i avfallsanleggene, anbefaler arbeidsgruppen at det innføres en subsidie i form av et tilskudd pr. kWh. En subsidie pr. produsert kWh vil være et mer treffsikkert virkemiddel enn dagens differensiering av avgiften, jf. omtalen ovenfor. Et tilskudd pr. produsert kWh vil i prinsippet kunne gis til alle nye fornybare energikilder, inkludert utnyttelse av gass fra deponier, dersom man ønsker å fremme bruken av disse. Arbeidsgruppen har ikke tatt nærmere stilling til innretningen og størrelsen på et eventuelt tilskudd pr. produsert kWh.

Arbeidsgruppen mener at en avgiftsdifferensiering pr. kWh som produseres alternativt vil være bedre enn dagens differensiering som avhenger av graden av energiutnyttelse i anlegget. Selv om differensieringen av sluttbehandlingsavgiften innrettes slik at den isolert sett blir mer treffsikker, vil den imidlertid ikke bidra til en kostnadseffektiv virkemiddelbruk overfor produksjon av energi fra nye fornybare energikilder generelt. Uavhengig av om det innføres en subsidie- eller en avgiftsdifferensiering, vil dette komme avfallsbesitterene til gode gjennom reduserte avfallsgebyr, noe som bidrar til å svekke de økonomiske motivene til avfallsreduksjon og materialgjenvinning. I forbindelse med en videre utredning av en støtte til energiproduksjon fra avfall, bør det vurderes i hvilken grad det er hensiktsmessig at enkelte kostnader og subsidier knyttet til utnyttelse av energi (f.eks. fjernvarmenett) blir overveltet i avfallsgebyrene.

Utvidelse av avgiftsgrunnlaget

I prinsippet bør alle utslipp prises ut fra miljøskadene som de forårsaker. Unntak skaper avgrensningsproblemer og tilpasninger. Unntak fra miljøavgifter representerer heller ikke kostnadseffektiv virkemiddelbruk, og er ikke i tråd med prinsippet om at forurenser betaler. Arbeidsgruppen mener derfor at det prinsipielt sett er ønskelig å utvide avgiftens virkeområde til å omfatte alle virksomheter som forbrenner avfall eller avfallsbaserte brenslere. Pr. i dag foreligger det ikke et tilstrekkelig datamateriale til at gruppen kan vurdere alle konsekvensene av en utvidelse av avgiftens virkeområde. Blant annet har ikke de næringsmessige konsekvensene vært mulig å vurdere. Gruppen anbefaler at en utvidelse av avgiftsgrunnlaget blir vurdert på nytt når resultatet av konsekvensvurderingen som skal foretas i forbindelse med implementeringen av EU-direktivet foreligger.

Finansdepartementet støtter arbeidsgruppens konklusjoner. Departementet ser svakheter ved dagens avgift på innlevert avfall. Mengden innlevert avfall står ikke nødvendigvis i forhold til mengden miljøskadelige utslipp fra avfallet. Utslipp fra avfall avhenger bl.a. av sammensetning av avfallet, behandlingsmåte og eventuell rensing. En avgift på utslipp vil være mer treffsikker overfor miljøskadene ved sluttbehandling av avfall enn dagens avgift fordi en utslippsavgift i tillegg gir økonomiske motiver til rensing.

Finansdepartementet foreslår at arbeidsgruppens anbefalinger utredes nærmere. På bakgrunn av Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2002, vil Departementet arbeide videre med en omlegging i tråd med anbefalingene fra arbeidsgruppen. Regjeringen tar sikte på å komme tilbake i 2003-budsjettet med konkrete forslag til endringer. Inntil videre foreslås det at avgiften blir videreført uten andre endringer enn en ordinær prisjustering av avgiftssatsene. Satsene for 2002 foreslås som i tabellen nedenfor:

	Avgiftssats 2002 kr pr. tonn.
Avfall levert til deponi	320
Avfall levert til forbrenningsanlegg:	
Grunnavgift	80
Tilleggsavgift ¹	240

¹ Tilleggsavgiften reduseres etter energiutnyttelsesgrad

3.13 Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier (kap. 5547)

I forbindelse med oppfølgingen av forslagene til Grønn skattekommisjon ble det innført avgifter på trikloreten og tetrakloreten fra 1. januar 2000. Både trikloreten og tetrakloreten omfattes av Miljøverndepartementets prioritetsliste som inneholder 27 kjemikalier som utgjør særlige helse- og miljøproblemer i Norge.

Avgift på trikloreten (TRI) (post 70)

I 2001 er avgiften på trikloreten (TRI) på 51,4 kroner pr. kg ren TRI. For varer hvor kun en del av innholdet er TRI, er avgiften skalert slik at den tilsvarer 51,4 kroner pr. kg TRI. Eksport og internt gjenvunnet TRI er ikke avgiftsbelagt. Det gis dessuten refusjon for den mengde TRI som leveres til profesjonell gjenvinner, mens salg av gjenvunnet TRI avgiftsbelegges.

TRI er tungt nedbrytbart i miljøet og er klassifisert som miljøskadelig, kreftfremkallende og helseskadelig. Stoffet er dessuten akutt giftig overfor vannlevende organismer. Det største bruksområde for TRI er industriell avfetting. Løsemidler, rengjøringsmidler, lim, maling- og lakkfjerning mv. kan dessuten inneholde TRI.

Det foreslås å prisjustere denne avgiften til 52,4 kroner pr. kg ren TRI i 2002.

Avgift på tetrakloreten (PER) (post 71)

I 2001 er avgiften på tetrakloreten (PER) på 51,4 kroner pr. kg ren PER. For varer hvor kun en del av innholdet er PER, er avgiften skalert slik at den tilsvarer 51,4 kroner pr. kg PER. Eksport og internt gjenvunnet TRI er ikke avgiftsbelagt.

Tetrakloreten (PER) er et løsningsmiddel som brukes i renseribransjen og også et aktuelt substitutt til trikloreten (TRI) for maskinavfetting. PER har tilsvarende skadevirkninger som TRI. I likhet med trikloreten er PER en av de høyest prioriterte miljøgiftene.

Foruten direkte vasking av tøy er det hovedsakelig hydrokarboner som i dag kan erstatte PER til bruk i renseribransjen. Hydrokarboner er et miljømessig langt bedre alternativ enn PER.

Det foreslås å prisjustere denne avgiften til 52,4 kroner pr. kg ren PER i 2002.

3.14 Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv. (kap. 5555, post 70)

Avgift på sjokolade- og sukkervarer ble innført i 1922. Sjokolade- og sukkervarer avgiftslegges med en avgift pr. kg av varens avgiftspliktige vekt. Avgiften omfatter i likhet med andre særavgifter, både importerte og innenlandsproduserte varer. For 2001 er satsen 14,57 kroner pr. kg. For 2002 foreslås satsen prisjustert til 14,85 kroner pr. kg.

Endringer i Stortingets vedtak om avgift på sjokolade- og sukkervarer vedtas normalt med virkning fra 1. april. Bakgrunnen for dette er at det tidligere fantes bestemmelser om at sjokolade og lignende skulle være merket med veiledende pris på emballasjen. Da det årlige vedtaket ble fattet like før 1. januar, hadde produsentene behov for tiden fram til 1. april for å endre eventuelle priser/vekter på varen. Denne ordningen er imidlertid opphørt, og varene er ikke lenger merket med veiledende pris på emballasjen. Det foreslås derfor at endring i satsen i Stortingets vedtak om avgift på sjokolade- og sukkervarer mv. i likhet med de andre særavgiftene vedtas fra 1. januar 2002.

3.15 Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv. (kap. 5556)

Alkoholfrie drikkevarer er i 2001 ilagt en avgift på 1,62 kroner pr. liter. Avgiften omfatter kullsyreholdige alkoholfrie drikkevarer samt saftdrikker, limonade, squash, leskedrikk, konsentrert leskedrikk, alkoholfri vin o.l. Melk og juice er fritatt fra avgiften.

For å hindre at avgiften medfører en vridning i forbruket bort fra ervervsmessig framstilt mineralvann, blir det lagt en avgift på sirup brukt til ervervsmessig framstilling av mineralvann i dispensere, fontener o.l. og en avgift på kullsyre brukt i hjemmeproduksjon av mineralvann, hvor varen ikke er ment for salg. Satsene for garderingsavgiftene på sirup og kullsyre foreslås justert slik at de er i samsvar med den ordinære avgiftssatsen for mineralvann.

Det foreslås at avgiftene på alkoholfrie drikkevarer blir holdt nominelt uendret fra 2001 til 2002.

3.16 Avgift på drikkevareemballasje (kap. 5559)

Grunnavgiften på engangsemballasje for drikkevarer (post 70)

Grunnavgiften på engangsemballasje for drikkevarer var uendret i perioden 1994–1996. I 1997 ble den økt i takt med den generelle prisstigningen siden 1994. I 2001 er grunnavgiften 0,83 kroner pr. enhet. For 2002 foreslås avgiften prisjustert til 0,85 kroner pr. enhet.

Miljøavgift på drikkevareemballasje (post 71)

Miljøavgiften på drikkevareemballasje blir differensiert etter emballasjens innhold og art. Størrelsesforholdet mellom avgiftssatsene begrunnes ut fra at ulike emballasjetyper gir ulik miljøskade når de havner i naturen.

Produkter som er fritatt fra produktavgiften (drikke som ernæringsmessig hører til daglig kosthold og som primært drikkes hjemme i husholdningene f.eks. melk, juice og råsaft) har fritak fra miljøavgiften. Øvrige drikkevarer blir ilagt en miljøavgift som er differensiert etter materialtype. Miljøavgiften er gradert etter returandel, og emballasje som inngår i godkjente retursystemer får redusert miljøavgiftssats etter returandel.

For 2002 foreslås det å prisjustere avgiftssatsene for drikkevareemballasje. Avgiftssatsene i 2002 vil da bli som i tabellen nedenfor:

Gruppe	Avgiftssats 2002 kr pr. stk.
Glass/metall	4,19
Plast	2,52
Papp/kartong	1,05

3.17 Avgift på sukker mv. (kap. 5557, post 70)

Avgift på sukker ble innført i 1981, og er i hovedsak lagt på sukker til forbrukere. Sukker som nyttes til ervervsmessig framstilling av varer er på nærmere vilkår fritatt for avgift. Sukkeravgiften er i 2001 5,64 kroner pr. kg. Avgiftssatsen foreslås prisjustert til 5,75 kroner pr. kg i 2002.

3.18 Dokumentavgift (kap. 5565, post 70)

Avgiftsplikt inntreder ved tinglysning av dokument som overfører hjemmel til fast eiendom. Avgiften oppkreves med 2,5 pst. av salgsværdien. Hensikten med avgiften er å skaffe staten inntekter, og den har f.eks. ikke som begrunnelse å dekke kostnadene ved tinglysingskontorene. Ved overføring av hjemmel til selveierleilighet/eierseksjoner ved oppløsning av borettslag og boligaksjeselskap, betales en fast avgift på 1 000 kroner. Det foreslås ingen endringer i avgiften for 2002.

3.19 Avgift på flyging av passasjerer (kap. 5580, post 72) – sak for ESA

Etter påtrykk fra EFTAs overvåkningsorgan (ESA) ble den norske avgiften på flyging av passasjerer lagt om fra 1. april 2001. Avgiftssatsen er nå lik for alle flyginger, 128 kroner pr. passasjer, og den omfatter i utgangspunktet alle innenlandsflyginger, med unntak for de tre nordligste fylkene som er fritatt for avgift. Bodø og Tromsø er imidlertid ikke omfattet av fritaket. Tidligere var det kun innenlandsflyginger mellom Oslo og Bergen, Trondheim, Stavanger og Kristiansand som var avgiftsbelagt. Fram til 1. april 2001 var avgiften dobbelt så høy på flyginger til utlandet som flyginger innenlands, henholdsvis 232 kroner og 116 kroner.

ESA har 30. mars 2001 uttalt at de anser at fritaket for Nord-Norge er i strid med EØS-avtalens statsstøtteregelverk. Dersom Norge ikke retter seg etter ESAs syn, har de varslet at de vil vurdere å åpne formell statsstøttesak mot Norge på dette området. Departementet har ikke fått gjennomslag overfor ESA med argumentasjon knyttet til transportavstander, få alternative transportformer, sosiale hensyn osv. I brev av 18. juni i år ble ESA informert om at utformingen av avgiften vurderes i departementet og at resultater av arbeidet vil bli presentert i forbindelse med fremleggelsen av statsbudsjettet for 2002.

Departementet vurderer ulike mulige alternativer for utforming av passasjeravgiften for å imøtekomme ESAs krav til utforming av avgiften. Vurderingene er kompliserte, og det er bl.a. nødvendig å se nærmere på utviklingen i andre EØS-land. Utover ordinær prisjustering av avgiften, foreslås det foreløpig ingen endringer i avgiften før denne vurderingen er foretatt.

I forbindelse med at Konkurransetilsynet vur-

derer om SAS' erverv av majoriteten av aksjene i Braathens er i strid med Konkurranseloven, har Konkurransetilsynet sendt brev til Finansdepartementet med anmodning om departementets vurdering av betydning av struktur og nivå på avgiften på flyging når det gjelder muligheten for å opprettholde konkurransen i norsk luftfart.

Etter Finansdepartementets syn har ikke avgiften hatt særlig stor betydning for konkurransen i luftfarten, og således heller ikke for Braathens muligheter til å overleve som selvstendig selskap i konkurranse med SAS.

Passasjeravgiften kan imidlertid ha bidratt til å øke selskapenes underskudd noe. Dersom det innføres konkurransefremmende tiltak i luftfartsmarkedet, kan det tenkes at avgiftens struktur og nivå kan ha betydning for om tiltakene skal komme til å lykkes.

Finansdepartementet er i kontakt med Konkurransetilsynet når det gjelder vurderinger av avgiftens utforming ut fra konkurransehensyn, samtidig med at departementet vurderer avgiften i lys av ESAs krav.

3.20 Avgifter i telesektoren (kap. 5583, post 70)

Ved behandlingen av St.prp. nr. 70 (1995–96) ga Stortinget Samferdselsdepartementet hjemmel til å kunne fastsette en avgift knyttet til disponering av frekvenser til drift av DCS 1800 (DCS 1800 er en tilpasning av GSM-standarden til 1800 MHz-båndet). I samsvar med dette oppkreves i dag en årlig frekvensavgift med kroner 1 mill pr. MHz for konsesjoner knyttet til drift av DCS 1800 systemet. Det er i dag tildelt to konsesjoner hver på 10 MHz. Det foreslås at denne satsen videreføres i 2002.

Fra 1999 har Post- og teletilsynet lagt ut 5-sifrede telefonnummer for salg. Prisingen av enkeltnummer i den 5-sifrede serien har som formål å sikre en effektiv forvaltning og bruk av nummerressene. Provenyet fra dette salget anslås til 6,5 mill. kroner i 2002.

Ved kgl.res. av 1. desember 2000 tildelte Regjeringen 4 konsesjoner for utbygging og drift av UMTS i Norge. Ved behandlingen av St.meld. nr. 24 (1999–2000) ble det besluttet å innføre en avgift for disponering av frekvenser for tredje generasjons mobilsystem, tilsvarende ordningen for DCS 1800. Den årlige frekvensavgiften for UMTS ble ved behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2000 satt til 20 mill. kroner pr. konsesjon for år 2001. Det foreslås å videreføre denne satsen for

2002. I tillegg til å fastsette den årlige frekvensavgiften, ble det ved behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett også besluttet å innføre en engangsavgift med 200 mill. kroner pr. konsesjon.

Regjeringen tar sikte på å tildele konsesjoner knyttet til ledige frekvenser i 900 og 1800 MHz-båndene ved auksjon i løpet av 2001. Det er i den forbindelse lagt opp til årlige frekvensavgifter tilsvarende avgiftene for DCS 1800. Da det er uklart hvor stor del av de ledige frekvensressursene som vil bli etterspurt og tildelt gjennom auksjonen, vil en måtte komme tilbake til de budsjettmessige konsesjonsene.

3.21 Inntekter ved tildeling av konsesjoner (kap. 5309)

Det ble for 2001 budsjettert med 2 mrd. kroner i samlede inntekter fra tildeling av konsesjoner og salg av Oslo børs under kap. 5309 Ymse inntekter. Stortinget gjorde følgende budsjettvedtak om inntekter ved tildeling av konsesjoner, jf. Budsjettinnst. S. nr. 1 (2000–2001):

«For 2001 kan departementet innhente inntekter ved tildeling av konsesjoner for:

- a) Oppdrett av laks og ørret.
- b) Frekvenser knyttet til etablering og drift av andre generasjons mobilkommunikasjonssystem.
- c) Riksdekkende reklamefjernsyn.

Inntektene innhentes ved tildeling av konsesjoner. Beløpet skal innbetales til statskassen. Departementet gir forskrifter om innbetaling og oppkreving av beløpet.»

I oppfølgingen av vedtaket har det vært nødvendig å gjøre endringer i særlovgivningen, slik at den åpner for å innhente inntekter ved tildeling av konsesjonene, og at heller ikke prosedyrereglene for konsesjonstildelingen er til hinder for dette. Nedenfor følger en kort gjennomgang av 2001-bevilgningen:

- Salget av aksjene i *Oslo Børs Holding ASA* ble gjennomført i slutten av mai 2001. Salgsprøvet på 450 mill. kroner etter fradrag for kostnader i forbindelse med aksjesalget og avsetning til dekning av avviklingskostnader, er tilført statskassen.
- En ny konsesjon for *riksdekkende, reklamefinansiert fjernsyn* fra 1. januar 2003 med syv års varighet, ble utlyst av Kulturdepartementet med søknadsfrist 30. mai 2001. I utlysningen var det fastsatt at konsesjonæren kunne velge mellom å betale 150 mill. kroner ved tildeling av konsesjo-

nen og i tillegg en årlig inntektsavhengig avgift i konsesjonsperioden, eller et engangsbeløp på 500 mill. kroner ved tildeling av konsesjonen. Framgangsmåten må ses i lys av Stortingets vedtak om at vederlaget for riksdekkende, reklamefinansiert fjernsyn ikke kan fastsettes ved auksjon, jf. Budsjettinnst. S. nr. 2 (2000–2001). TV2, som var den eneste søkeren, har valgt det førstnevnte alternativet med årsavgift. Provenyet i tildelingsåret vil derfor være 150 mill. kroner. Tildeling av konsesjonen er ennå ikke endelig fastsatt av Kulturdepartementet.

- Samferdselsdepartementet har igangsatt et arbeid med å tildele frekvenser knyttet til *annen generasjons systemer for mobilkommunikasjon* (2G) ved auksjon. Det tas sikte på å auksjonere ut de ledige frekvensressursene i 900 og 1800 MHz båndene i løpet av 2001. Aktørene ble gjennom en høringsrunde gitt anledning til å kommentere planleggingen av de ledige frekvensene i 900 og 1800 MHz-båndene. Den relativt lave deltakelsen i høringen og situasjonen i det nasjonale og internasjonale telemarkedet for øvrig, kan tyde på mindre interesse for de ledige frekvensene enn tidligere antatt. Samferdselsdepartementet gjennomførte i sommer høring av forskrift om auksjon av frekvenser i 900 og 1800 MHz-båndene, og fastsatte forskriften i september. Auksjonen antas gjennomført i år, men det er fortsatt betydelig usikkerhet knyttet til provenyet.
- Stortinget vedtok 7. juni 2001 endringer i oppdretsloven som gir hjemmel for å kreve vederlag ved tildeling av konsesjoner *for matfiskoppdrett av laks og ørret*, jf. Innst. O. nr. 123 (2000–2001). Et flertall i næringskomiteen mente at vederlaget pr. konsesjon skal settes til maksimalt 5 mill. kroner. Fiskeridepartementet vil tildele 40 nye konsesjoner i denne tildelingsrunden. Tildelingsrunden har blitt forsinket, og Fiskeridepartementets forslag til tildelingsforskrift var på høring med frist 1. oktober. Dette innebærer at inntektene fra oppdrettskonsesjoner først kan inntektsføres i 2002.

På denne bakgrunn er anslaget for samlet inntekt fra salg av Oslo Børs og konsesjoner i 2001 redusert fra 2,0 mrd. kroner til om lag 1,0 mrd. kroner. Regjeringen vil komme tilbake med omtale av og nytt bevilgningsforslag for dette kapitlet i ny salderingsproposisjonen for 2001.

Regjeringen har også i forbindelse med arbeidet med statsbudsjettet for 2002 vurdert mulighetene for inntekter til statskassen ved tildeling av enkelte konsesjoner. For 2002 foreslår Regjeringen å

innhente inntekter fra tildeling av ny konsesjon for riksdekkende, reklamefinansiert radio. I tillegg kommer inntekter fra vederlag for nye oppdrettskonsesjoner for matfisk av laks og ørret som ble vedtatt i statsbudsjettet for 2001. Samlet proveny anslås til 400 mill. kroner.

Dagens konsesjon for *riksdekkende, reklamefinansiert radio* benyttes av P4 og gjelder til 31. desember 2003. Kulturdepartementet tar sikte på å utlyse en ny konsesjon for riksdekkende, reklamefinansiert radio våren 2002. Konsesjonen vil gjelde fra 1. januar 2004. Nærmere vilkår for konsesjonen, endelig tidspunkt for tildelingen og prosedyre vil fastsettes i forbindelse med utlysningen. Verdien for konsesjonæren vil avhenge av hvilke vilkår som

knyttes til tillatelsen, konsesjonsperiodens lengde, den teknologiske utviklingen for formidling av radiosignaler, utviklingen i reklamemarkedet mv. Det vil derfor være stor usikkerhet knyttet til verdien av en ny konsesjonsperiode for riksdekkende, reklamefinansiert radio. Regjeringen foreslår at betalingen for konsesjonen finner sted som et engangsbetrag samtidig med at konsesjonen tildeles, og tar sikte på å gjennomføre utlysningen og tildelingen av konsesjonen i løpet av 2002.

For en vurdering av prinsipielle sider ved denne typen inntekter, vises det til drøftingen i kapittel 5, St.prp. nr. 1 (2000–2001) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

4 Toll

4.1 Innledning

Tollavgifter påløper ved innførsel av varer til Norge. Det skal betales toll i henhold til tolltariffens satser, med mindre tollfrihet følger av tolltariffens innledende bestemmelser eller av administrative vedtak som er gitt med hjemmel i Stortingets vedtak. Tollen beregnes av tollverdien eller etter varens vekt, volum eller pr. enhet. Reglene om tollverdi er fastsatt i henhold til internasjonale forpliktelser. I tolltariffen angis også preferansetollsatsene for de enkelte varegruppene etter hvilket land varene har opprinnelse i.

Vareinndelingen i tolltariffen er utformet i overensstemmelse med det harmoniserte system for beskrivelse og koding av varer (HS), som er en internasjonal konvensjon. I tillegg til vareinndelingene som følger av denne konvensjonen er det også mer detaljerte vareinndelinger som er bestemt nasjonalt. Vareinndelingene framstår som svært omfattende og detaljerte, og muligheten for forenklinger blir vurdert.

Inntektene fra tollavgiftene går i likhet med inntektene fra særavgifter og merverdiavgift til statskassen. Tolltariffen og dens innledende bestemmelser er en del av Stortingets tollvedtak, og gjelder for ett år av gangen etter Grunnloven § 75 a. Selve vedtaket er i likhet med tidligere år utformet slik at bare endringene framgår. For øvrig gis gjeldende tariff med innledende bestemmelser forlenget gyldighet for kommende budsjettermin.

Tollsatsene er begrenset oppad gjennom internasjonale avtaler. Norge har gjennom flere forhandlingsrunder i GATT forpliktet seg til å redusere tollsatsene. Tidligere var kun industrivarer omfattet av det multilaterale avtaleverket, men WTO-avtalen av 1994 innebar at også importvernet for landbruksvarer ble regulert gjennom dette avtaleverket. Omleggingen av importvernet fra importforbud til toll medførte at tollsatsene ble til dels svært høye. Statens landbruksforvaltning er imidlertid gitt fullmakt til å redusere tollsatsene gjennom året ved såkalte administrative tollnedsettelse. De multilaterale forhandlingene i regi av WTO omtales under avsnitt 4.5.

I tillegg til de generelle tollnedtrappingene som følger av WTO-avtalen, har Norge ved EØS-avtalen

og ved frihandelsavtaler med de sentral- og østeuropeiske landene, samt land som Tyrkia og Israel, forpliktet seg til ytterligere tollreduksjoner på gjensidig basis. For industrivarer er det i prinsippet innført tollfrihet ved import fra disse landene. Frihandelsavtalene er omtalt under avsnitt 4.6. Overfor utviklingslandene er det etablert et generelt tollpreferansesystem, (*Generalized System of Preferences, GSP*), slik at import fra disse landene oppnår særlige lempninger i tollene. GSP-ordningen er nærmere omtalt under avsnitt 4.7.

Tollbeskyttelse på landbruksvarer er et sentralt virkemiddel for å få solgt norske landbruksvarer til priser som blir fastsatt i jordbruksavtalen. Ifølge foreløpige beregninger fra OECD utgjorde den norske skjermingsstøtten til landbruket 8,4 mrd. kroner i 2000.

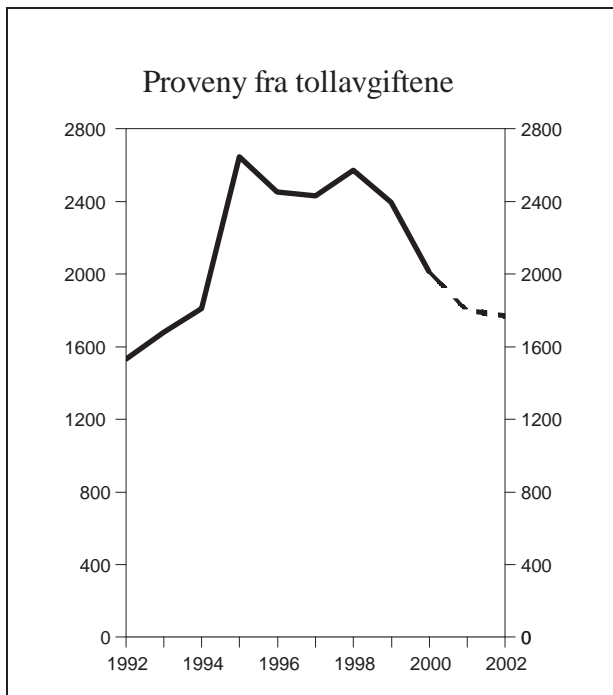
De anvendte tollsatsene på industrivarer ligger i mange tilfeller under det nivået som er bundet i WTO. Norske myndigheter har de siste årene fjernet i underkant av 2 000 tollsatser på industrivarer, i tillegg til tollreduksjonene som følger av WTO-avtalen. Fortsatt består nesten 1 500 tollsatser på industrivarer. De fleste av disse satsene er nå kommet ned på et lavt nivå, og tollene betyr langt mindre for statens inntekter enn tidligere. Samtidig er det kompliserte tollavgiftsregelverket en administrativ belastning for næringsliv og myndigheter. Satsene har over tid fått en relativt vilkårlig utforming og har utilsiktede virkninger på verdiskapingen. Det er også uheldig at en stor andel av tollbelastningen legges på import fra utviklingslandene. Regjeringen varslet en gradvis avvikling av toll på industrivarer i Langtidsprogrammet 2002–2005. For 2002 foreslår Regjeringen betydelige forenklinger i tollregimet for industrivarer ved å fjerne tollsatsene for om lag 500 varenumre i tolltariffen allerede fra neste år. Nærmere omtale av dette er gitt i avsnitt 4.4.2.

4.2 Tollinntektene

4.2.1 Utviklingen i tollinntektene

Figur 4.1 viser utviklingen i tollavgiftsprovenyet fra 1992 til 2002. Som følge av omleggingen av importvernet for landbruksvarer i 1995, som bl.a. innebar

Figur 4.1 Tollavgifter. Mill. kroner

Kilde: Finansdepartementet.

at prisutjevningsavgifter ble omgjort til toll, økte tollinntektene kraftig fra 1994 til 1995. Med unntak av 1998 har tollinntektene falt siden 1995. Dette skyldes tollreduksjoner på industrivarer dels som

følge av WTO-avtaler og dels som følge av at norske myndigheter på eget initiativ har redusert tollsatsene siden 1995. Tollavgiftene ga 2 015 mill. kroner i inntekter i 2000. Tollavgiftsinntektene forventes å falle til om lag 1 800 mill. kroner i 2001. Tollavgiftene antas å falle til i overkant av 1 750 mill. kroner i 2002, som følge av forslaget om tollreduksjoner på industrivarer og som følge av tollreduksjonene i henhold til WTO-avtalen. Anslagene for tollinntektene er imidlertid usikre, og avhenger bl.a. av faktorer som norske kornavlinger og prisutviklingen på korn internasjonalt. Omleggingen av tollvernet på korn fra 1. juli 2001 vil bidra til å redusere tollinntektene fra denne varegruppen.

Også inntektene fra auksjon av tollkvoter på en del landbruksvarer regnes som del av tollinntektene. Inntektene fra auksjon av disse kvotene var 14 mill. kroner i 2000. Anslagene er 20 mill. kroner både for 2001 og 2002.

4.2.2 Fordeling av tollavgiftsinntektene etter land og varegrupper

Tabell 4.1 viser fordeling av tollavgiftsinntektene etter land og varegrupper som er viktige i tollinntektssammenheng. Importen fra utviklingsland sto for 43 pst. av samlede inntekter, mens importen fra EU gav 39 pst. av inntektene i 2000. Import fra Kina sto for 23 pst. av samlede tollinntekter.

Tabell 4.1 Fordeling av tollavgiftsinntektene etter land og varegrupper i 2000. Pst.

Varegruppe	EU	USA	U-land	Alle land
Alle varegrupper	39	6	43	100
Klær og tilbehør	2	0	29	35
Korn og kornvarer	11	1	4	18
Frukt og grønnsaker	10	0	1	12

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Tollavgiftsinntektene fordelte seg med 55 pst. på industrivarer og 45 pst. på landbruksvarer i 2000.

4.3 Strukturen i de norske tollsatsene

Den norske tolltariffen for 2001 er inndelt i 6 989 varenumre, hvorav 5 781 varenumre kan defineres som industrivarer (inkl. fisk og fiskevarer) og 1 208 som landbruksvarer.

Selv etter de senere års arbeid med å bygge ned tollene for industrivarer, er i alt 1 451 varenumre, eller i overkant av 25 pst. av alle vareinndelingene for *industrivarer*, fortsatt pålagt toll. 150 varenumre har tollsats på 15 pst. eller høyere. Høyeste sats er 17,7 pst. Det er særlig tekovarer som fortsatt har tollsats over 15 pst. Tekovarer, samt visse kjemiske og farmasøytiske varer og visse jern- og stålvarer, har tollnedtrapping over 10 år fram til 1. januar 2004 i henhold til WTO-avtalen. Alle tollsats på industrivarer vil da ligge under 15 pst.

Tabell 4.2 Gjennomsnittlig tollbelastning etter land og varegrupper i 2000. Pst.

	EU	USA	U-land	Alle land
Alle varer	0,3	0,4	1,8	0,6
Korn og kornvarer	12,3	18,3	45,8	17,3
Frukt og grønnsaker	7,6	1,4	1,6	5,2
Klær og tilbehør	0,6	10,9	9,5	5,2

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

De ordinære tollsatsene på *landbruksvarer* er dels utformet som prosentsatser og dels som spesifikke tollsatser i kroner pr. kg, liter eller stykk. Et hovedtrekk ved disse tollsatsene er at de er høye. Satsene er ofte flere hundre prosent i forhold til importverdi for den typen landbruksvarer som produseres i Norge, mens de generelt sett er lave for landbruksvarer som ikke produseres her i landet. I landbrukssektoren gis det et stort antall administrative tollnedsettelse. For en nærmere oversikt over disse vises det til avsnitt 4.8.1.

Tabell 4.2 viser gjennomsnittlig tollbelastning fordelt på viktige varegrupper og land i 2000. Den gjennomsnittlige tollsatsen på all import var 0,6 pst. Frihandelsavtalene og tollpreferanseordningen overfor utviklingslandene bidrar til den lave gjennomsnittlige tollbelastningen. Tollbelastningen er fortsatt høyest på importen fra utviklingsland, til tross for utvidelsen av vareomfanget i GSP-ordningen fra 1. januar 2000. Den gjennomsnittlige tollbelastningen på klær fra utviklingsland er 9,5 pst., ned fra 13,3 pst. i 1998.

4.4 Endringer i tollsatsene i den norske tolltariffen

4.4.1 Tollnedtrapping i henhold til WTO-avtalen

Norge har i henhold til WTO-avtalen av 1994 forpliktet seg til videre nedtrapping av tollsatser på enkelte industrivarer fra 1. januar 2002. Den bundne tollnedtrappingen anslås å gi et provenyutslag på 28 mill. kroner i 2002.

Tollsatsene i henhold til nedtrappingsplanen framgår av vedleggene 2B, 2C og 2D til St.prp. nr. 3 (1994–95) Om endringer i tolltariffen som følge av handelsforhandlingene i Uruguay-runden mv. For de fleste industriprodukter var nedtrappingen fullført pr. 1. januar 1999. For kjemi, tekstil-, jern- og stålprodukter i vedleggene 2B, 2C og 2D fortsetter nedtrappingen fram til 1. januar 2004. En del av dis-

se produktene er allerede tollfrie eller har redusert tollsats i forhold til tollnedtrappingsplanen som følge av at særskilte tollreduksjoner er gjennomført de siste årene. Det vises til forslag til vedtak I bokstav D.

4.4.2 Fjerning av toll på industrivarer

Regjeringen varslet i Langtidsprogrammet 2002–2005 at den gradvis vil avvikle tollsatsene på industrivarer. En avvikling av industritollen vil bl.a. gi følgende fordeler:

- Lavere priser på varer til konsumentene og innsatsvarer til næringslivet, og økt realinntektsnivå for landet som helhet. Virkningene kommer delvis direkte gjennom lavere tollsatser, og delvis indirekte gjennom økt konkurranse.
- Enklere rammebetingelser for næringslivet. Dette stimulerer nyetableringer og er særlig til fordel for små- og mellomstore bedrifter.
- Frigjøring av administrative ressurser i bedriftene og i toll- og avgiftsetaten. Blant annet vil næringslivets behov for å forholde seg til det detaljerte opprinnelsesregelverket i frihandelsavtalene og i GSP-ordningen reduseres.
- Større troverdighet i WTO, som gir rom for en aktiv norsk deltakelse i markedsadgangsforhandlinger i en eventuell ny bred forhandlingsrunde. I slike forhandlinger vil fisk og fiskeprodukter gis spesiell oppmerksomhet.
- Bedring av utviklingslandenes markedsadgang i Norge, både ved at avgiftsbelastningen på utviklingslandenes varer blir lavere og ved at administrative prosedyrer knyttet til eksporten fra disse landene blir enklere.

For 2002 foreslår Regjeringen å redusere industritollen med 90 mill. kroner påløpt. For å oppnå størst mulig forenklingseffekt innenfor en slik provenyramme, foreslås i første rekke å fjerne tollsatser på varegrupper som genererer moderate tollinntekter. Det er også lagt vekt på å fjerne tollsatser på varer som benyttes som innsatsvarer i næringslivet. Forslaget omfatter et meget bredt spekter av

Boks 4.1 Eksempler på vilkårlige tollsatser som blir fjernet

Forslaget om å redusere industritollen vil bidra til et enklere og mer enhetlig avgiftssystem med jevnere avgiftsbelastning for sammenlignbare produkter. Her gis eksempler på vilkårlig tollbelastning som vil bli fjernet med dette forslaget:

- Ovner er tollbelagte, mens radiatorer er tollfrie.
- Brillen er tollbelagte, mens brilleinnfatninger er tollfrie.
- Hårklippemaskiner er tollbelagte, mens barbermaskiner er tollfrie.
- Orgler er tollbelagte, mens pianoer er tollfrie.
- Blyanter er tollbelagte, mens kulepenner er tollfrie.
- Knapper er tollbelagte, mens glidelåser er tollfrie.
- Linoleum med tekstilbunn er tollbelagt, men ellers tollfri.
- Fargestoffer for detaljsalg er tollbelagte, men ellers tollfrie.
- Ellers er følgende varegrupper dels tollbelagt, dels tollfrie: Gummiprodukter, glassvarer, metallvarer, batterier, kabler, osv.

varegrupper, som for eksempel maling og lakk, såper og vaskemidler, lim, fyrverkeri, diverse papirvarer, diverse glassvarer og keramiske varer, diverse metallvarer, verktøy og bestikk, ur og diverse maskiner, instrumenter og apparater. Samlet innebærer dette at om lag 500 tollsatser blir fjernet.

Forslaget vil bidra til et enklere og mer enhetlig avgiftssystem med jevnere avgiftsbelastning på sammenlignbare produkter. Dagens struktur på tollavgiftene er komplisert og uoversiktlig og gir mange vilkårlige utslag mht. tollbelastning, jf. boks 4.1.

Tollsatsene vil fortsatt bestå for en rekke varegrupper. Dette gjelder bl.a. parfyme, kosmetikk, plast, lærvarer, tekstiler, klær, fottøy, varer av aluminium, forskjellige varer av uedelt metall, kjeler, vekter, sykler, barnevogner, sengebunnet og sengeutstyr, belysning, leketøy, spill og sportsartikler.

Forslaget anslås å medføre reduksjoner i industritollen tilsvarende om lag 80 mill. kroner på 2002-budsjettet.

På tross av at tekstilvarene generelt er holdt utenfor vareomfanget i dette forslaget, foreslås det at også tollsatsene på telt fjernes. Dette er i tråd med et forslag fra tekoindustriens bransjeforening (TBL Teko). TBL Teko begrunner forslaget sitt med at det er urimelig med tollbelastning på telt som for eksempel er laget av kinesisk tekstilstoff og sydd i Polen, når telt kan importeres tollfritt fra de fleste markedene i verden, forutsatt at syngen foregår i samme land som tekstilråstoffet kommer fra.

Det vises til forslag til vedtak I bokstav E, samt til vedlegg 3.4, som gir en detaljert oversikt over hvilke varegrupper som blir berørt.

4.5 Multilaterale forhandlinger i WTO

Etter WTOs ministerkonferanse i Seattle i 1999 har WTO arbeidet med tiltak for å skape tillit hos utviklingslandene, samt sikre økt åpenhet og innsyn. Hele bredden av spørsmål og krav som er reist av utviklingslandene i forhold til gjennomføring av Uruguay-runden er gjennomgått. Det har vært gjennomført omfattende konsultasjoner for å komme til enighet om konkrete tiltak som kan iverksettes nå, og hvilke spørsmål som vil kreve videre forhandlinger innenfor rammen av en ny bred forhandlingsrunde.

Det ble 1. januar 2000 innledet forhandlinger innen rammen av den innebygde dagsorden, dvs. forhandlingsområder som det skulle forhandles videre på i henhold til WTO-avtalen av 1994 (bl.a. landbruk og tjenester). I landbruksforhandlingene har Norge lagt fram forhandlingsforslag som legger vekt på betydningen av landbrukets rolle utover å produsere mat og utviklingslandenes behov for økt markedsadgang. I tjenesteforhandlingene har Norge lagt fram forhandlingsforslag med ønske om bedre markedsadgang på seks tjenesteområder: Skipsfart, energitjenester, teletjenester, finansielle tjenester, luftfart og forretnings-/yrkestjenester. Forslaget vektlegger respekt for nasjonale politiske målsettinger og miljøhensyn. Forhandlingene har i løpet av første halvår 2001 beveget seg over fra en innledende presentasjonsfase til en fase med substansdiskusjon av de enkelte lands forslag.

Parallelt pågår det utvidelsesforhandlinger med om lag 30 søkerland. Fra norsk side har særlig forhandlingene om Russlands og Kinas tiltredelse vært prioritert. Forhandlingene med Kina er nå avsluttet. Norge vil videre ta del i forhandlingene med blant annet Ukraina, Saudi-Arabia, Vietnam, Hviterussland, Makedonia, Nepal og Jugoslavia. Et siktemål vil være å bedre norsk markedsadgang i disse

landene. Forhandlingene vil imidlertid ikke påvirke det norske tollregimet.

I forberedelsene til WTOs fjerde ministerkonferanse i Qatar i november 2001 arbeides det for å få til enighet om å lansere en ny bred forhandlingsrunde. Det er generell oppslutning om forhandlinger om markedsadgang, mens spesielt utviklingslandene er skeptiske til å innlemme nye områder som investeringer, konkurranse og miljø. Regjeringen følger opp Norges engasjement i WTO og støtter arbeidet for å lansere en ny bred forhandlingsrunde som, i tillegg til den innebygde dagsorden, omfatter spørsmål knyttet til bl.a. markedsadgang for industrivarer og fisk, endringer i eksisterende WTO-regelverk (for eksempel anti dumping-regelverket), miljø, konkurranse og investeringer. Fra norsk side legger man vekt på at en ny runde må ha et klart fokus på utviklingslandenes behov.

4.6 EØS-avtalen og de øvrige frihandelsavtalene, samt tollsamarbeidsavtaler

4.6.1 Nye frihandelsavtaler

En avtale mellom EFTA-statene og Mexico ble forhandlet fram høsten 2000 og trådte i kraft 1. juli 2001. Departementet foreslår at teksten i tolltariffens innledende bestemmelser § 2 nr. 3 justeres i tråd med dette, jf. forslag til vedtak I bokstav A.

Regjeringen ga sin tilslutning til frihandelsavtalene mellom EFTA-landene og henholdsvis Kroatia og Jordan 21. juni 2001. Avtalene omfatter med få unntak handel med alle industrivarer og foredlede landbruksvarer i tillegg til fisk og andre marine produkter. Formålet med frihandelsavtalene er å medvirke til økonomisk utvikling og politisk stabilitet i Kroatia og Jordan samt å bedre rammebetingelsene for norsk næringsliv i disse landene gjennom å bedre vilkårene for samhandelen. Frihandelsavtalene vil etter all sannsynlighet iverksettes 1. januar 2002. Når ratifikasjonen av ovennevnte avtaler er i orden har EFTA-landene inngått frihandelsavtaler med 18 land utenfor EU.

Forhandlinger om frihandelsavtaler pågår mellom EFTA-landene og Canada, Chile, Makedonia, Singapore, Kypros, Tunisia og Egypt. Forhandlingene med Canada er i all hovedsak ferdige. Det gjenstår imidlertid enkelte områder som må løses før avtalen med Canada kan undertegnes. Dette forventes å skje i løpet av høsten 2001. Avtalen kan i så fall tre i kraft i løpet av 2002. Det forventes likeledes at avtalene med Chile og Singapore vil bli ferdigfor-

handlet og satt i verk i løpet av 2002. Det er ventet at de øvrige forhandlingene vil ta noe lenger tid.

I tillegg til eksisterende forhandlinger forventes at forhandlinger vil bli igangsatt med Jugoslavia og muligens Sør-Afrika i løpet av 2002.

Det vises til forslag til vedtak II bokstav A.

4.6.2 Forhandlinger med EU om landbruksprodukter

Protokoll 3 til EØS-avtalen omfatter handel med bearbejdede landbruksvarer. Varene i protokollen er underlagt EØS-avtalens generelle bestemmelser om fri bevegelse av varer, men avtalepartene kan anvende toll for å utjevne prisforskjeller på basis landbruksvarer som inngår i ferdigvaren.

Under EØS-forhandlingene ble protokoll 3 ikke sluttført, og kun deler av protokollen er iverksatt. Forhandlingene ble tatt opp igjen i januar 1999. EFTA/EØS-landene har nå kommet til enighet med EU-kommisjonen om en avtale som innebærer en viss utvidelse av vareomfanget og et generelt kutt i tollsatsene på 3 pst. i forhold til dagens handelsregime for bearbejdede landbruksvarer (protokoll 2 etter frihandelsavtalen fra 1973). For barnemat og supper/buljonger er tollreduksjonen større enn de generelle 3 pst. For Norges del er tollreduksjonene større også for margarin, syltetøy og müsli.

For deler av næringsmiddelindustrien vil de endrede rammevilkårene kunne medføre økt konkurranse på hjemmemarkedet. Samtidig vil også mulighetene på eksportmarkedet kunne forbedres for noen norske produkter.

Avtalepartene forplikter seg, med unntak for visse produkter, til å avvikle eventuell industribeskuttelse i tollsatsene innen 1. juli 2004. Forhandlingsløsningen er for tiden til intern behandling på EU-siden. Det tas sikte på at avtalen skal tre i kraft 1. januar 2002.

Departementet ber om fullmakt til å iverksette de tollmessige sidene av Protokoll 3 til EØS-avtalen. Det vises til forslag til vedtak II bokstav B.

4.6.3 Tollsamarbeidsavtaler

Toll- og avgiftsdirektoratet har på vegne av Regjeringen forhandlet fram en rekke avtaler med andre land om gjensidig administrativ bistand i tollsaker. For tiden pågår forhandlinger med Israel, Sør-Afrika og Ukraina. Behovet for tollsamarbeidsavtaler med andre land, bl.a. Romania og Frankrike, er under vurdering hos partene.

I tillegg til de bilaterale avtalene omhandler også protokoll 11 i EØS-avtalen og Annex I til EFTA-konvensjonen tilsvarende rammer for tollsamar-

beid. Frihandelsavtalen mellom EFTA-landene og hhv. Kroatia og Tyrkia inneholder også et omforent integrert vedlegg om tilsvarende tollsamarbeid.

Avtalene er et viktig hjelpemiddel for å oppnå et effektivt tollsamarbeid mellom landene. De bidrar til å sikre oppkreving av toll og avgifter og til å motvirke overtredelser av regelverket om inn- og utførsel og transitt av varer. Avtalene letter også arbeidet med å undersøke og følge overtredelser av tollovgivningen. Innholdet i de ulike tollsamarbeidsavtalene avviker ikke vesentlig fra hverandre. Det er visse begrensninger i noen av avtalenes dekningsfelt på grunn av ulikheter i tollmyndighetenes myndighetsområde.

4.7 Tollpreferansesystemet for utviklingslandene (GSP)

4.7.1 Innledning

GSP-ordningen gir tollpreferanser for import fra utviklingsland, dvs. at utviklingslandenes produkter nyter godt av lavere tollsatser ved eksport til industriland. Ordningen er et ensidig tiltak fra industrilanden side for å bedre utviklingslandenes markedsadgang, og utformingen av GSP-preferansene varierer i de ulike industrilanden systemer. Tollpreferansene under GSP-ordningen er ikke bundet i WTO, og kan trekkes tilbake eller endres. Gjennom den norske GSP-ordningen er det, med visse unntak, etablert tollfrihet for industrivarer og tollfri-

het eller tollnedsettelse for de fleste landbruksvarer. Fra 1. juli 2002 vil de minst utviklede landene (MUL) ha toll- og kvotefri markedsadgang for alle produkter innenfor rammen av GSP-ordningen.

Landene/områdene som omfattes av GSP-ordningen, er de land og områder som til enhver tid er anerkjent som utviklingsland av norske myndigheter. Den føderale republikk Jugoslavia har nylig blitt gjeninnført på listen over ordinære utviklingsland. For at GSP-ordningen skal være virksom overfor import fra GSP-landene, er det visse administrative krav som settes til GSP-landenes myndigheter.

4.7.2 Toll- og kvotefri markedsadgang for import fra MUL

Regjeringen har besluttet å innføre toll- og kvotefri markedsadgang for import fra land som står på FN's offisielle MUL-liste. Ordningen vil, med unntak for korn, mel og kraftfôr, gjelde fra 1. januar 2002. For korn, mel og kraftfôr trer ordningen i kraft fra 1. juli 2002.

Vedtaket om nulltoll for MUL gir disse landene bedre rammebetingelser for eksport av storfekjøtt, korn, mel og kraftfôr. Tiltaket må ses i sammenheng med bestrebelsene i WTO om å få etablert toll- og kvotefri markedsadgang for MUL i den rike del av verden. Hovedmålsettingen er å bidra til å integrere utviklingslandene bedre i verdensøkonomien. For å oppnå dette er det også viktig at økt markedsadgang følges opp med faglig bistand og kompetansebygging.

Tabell 4.3 Import fra GSP-land første halvår 2001. Prosent

	Andel av tollpliktig import som kan få GSP- behandling ¹	Andel av tollpliktig import som det ble krevd GSP-behandling	Andel av total import som det ble krevd GSP-behandling for
GSP-land inkl. MUL			
Landbruksvarer	87	62	20
Industrivarer, inkl. fisk	71	61	20
<i>Tekstiler og tekstilvarer</i>	65	55	41
<i>Klær og tilbehør</i>	59	49	47
Alle varer	73	61	20
MUL			
Landbruksvarer	100	99	80
Industrivarer, inkl. fisk	100	73	14
<i>Klær og tilbehør</i>	100	74	74
Alle varer	100	79	19

¹ Tollpliktig import er import av varer med ordinære tollsatser høyere enn 0, som også vil gjelde import fra utviklingsland med mindre varene får GSP-behandling. Ikke alle varegrupper er omfattet av GSP-ordningen mht. import fra ordinære GSP-land. Tallene forutsetter at kravene til opprinnelse og dokumentasjon er oppfylt, noe som ikke alltid vil være tilfelle.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Saken er nærmere omtalt i St. meld. nr. 2 (2000–2001) Revidert nasjonalbudsjett 2001.

4.7.3 Import fra GSP-land

Tabell 4.3 viser hvor stor del av den tollpliktige importen fra GSP-landene som kan få tollpreferanser, gitt at kravene til opprinnelse og dokumentasjon er oppfylt (tallkolonne 1). Videre viser den hvor mye av denne importen som importørene faktisk krever tollpreferanse for (tallkolonne 2). Forskjellen mellom disse to kolonnene reflekterer dels at ikke alle varene som importeres oppfyller kravene til opprinnelse i GSP-regelverket. For enkelte landbruksvarer kan administrative tollnedsettelse også gjøre det overflødig å kreve GSP-behandling. Tabellen indikerer også hvilken betydning GSP-ordningen har for importen fra utviklingslandene (tallkolonne 3).

I første halvår 2001 ble det krevd tollpreferanser gjennom GSP for kun 20 pst. av importen. Den viktigste årsaken til den lave andelen er at en stor andel av varene som importeres fra GSP-land er tollfrie i utgangspunktet. Som følge av endringene i unntakslisten for industrivarer fra 1. januar 2000, har andelen av tollpliktige klær som kan få GSP-behandling økt fra 14 pst. i første halvår 1999 til 59 pst. i første halvår 2001. Andelen av tollpliktige

klær som det ble krevd GSP-behandling for, økte fra 11 pst. i første halvår 1999 til 49 pst. i første halvår 2001.

Figur 4.2 viser utviklingen i importen av landbruksvarer som det kreves tollpreferanse for, fra henholdsvis alle GSP-land og MUL.

Det var en markert økning i denne importen fra MUL fra 1994 til 1997, men importen flatet deretter ut for så å bli redusert i 2000. Importen av storfekjøtt fra MUL er en viktig del av denne importen. I første halvår 2001 ble det importert 1 350 tonn kjøtt fra MUL. Dette er 1000 tonn mer enn i tilsvarende periode i 2000. GSP-importen av landbruksvarer fra alle GSP-land (inkl. MUL), viste en relativt jevn økning fra 1994 til 1999. Økningen i GSP-importen i andre halvdel av 1990-tallet kan ses i sammenheng med omleggingen av importbetingelsene i 1995, både som følge av overgangen til et tollbasert importvern og endringer i GSP-systemet. I 2000 har det imidlertid vært en tilbakegang for denne importen, ikke bare fra MUL, men også fra øvrige GSP-land.

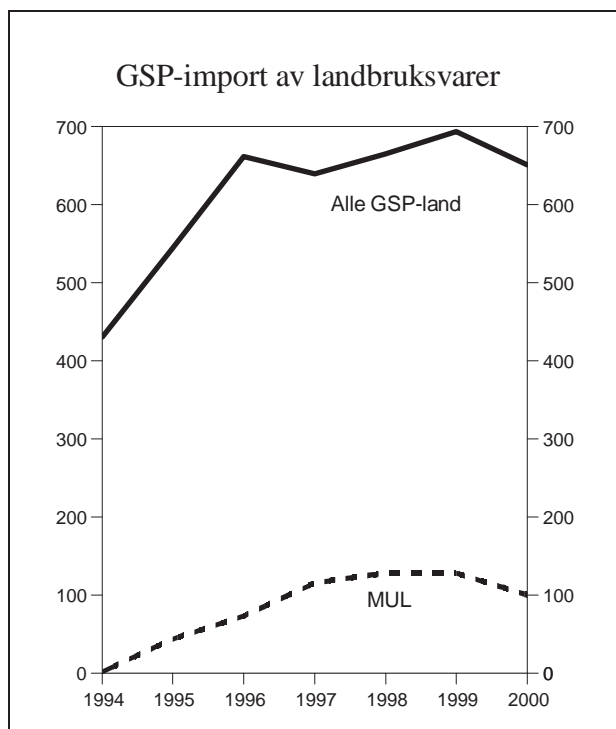
4.8 Forvaltningen av tollregimet for landbruksvarer

4.8.1 Administrative tollnedsettelse

De fleste administrative tollnedsettelse gis av Statens landbruksforvaltning med hjemmel i tolltariffens innledende bestemmelser § 5, jf. kgl.res. 30. juni 1995 nr. 600, samt etter forskrifter vedtatt med hjemmel i denne. Ett av unntakene er tollnedsettelse for landbruksvarer til såkalt teknisk bruk som gis av Tollvesenet. I tabell 4.4 er det gitt en oversikt over antall individuelle og generelle tollnedsettelse fordelt på produktgrupper.

Generelle tollnedsettelse omfatter et eller flere tollvarenumre i tolltariffen i en avgrenset periode. De generelle tollnedsettelse blir automatisk gjort gjeldende for alle som importerer innenfor perioden. Tollnivået avhenger bl.a. av prisnivået på importert vare og norsk målpris iht. jordbruksavtalen eller prisnivå på norsk vare. Det blir informert om de generelle tollnedsettelse gjennom meldinger fra Statens landbruksforvaltning om endringer i tollsats. Denne meldingen sendes alle som ønsker det, i tillegg til at de administrative tollnedsettelse også er å finne på Tollvesenets internettsider. I 2000 ble det innrømmet 546 generelle tollnedsettelse.

Individuelle tollnedsettelse som gis i medhold av forskrift om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer, gis til enkeltbedrifter eller personer for

Figur 4.2 Import av landbruksvarer som det kreves GSP-behandling for, fra alle GSP-land og fra MUL. Mill. kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

en angitt mengde av en bestemt vare, med gyldighet i en fastsatt periode, normalt fra en til tre måneder. Tollnivået avhenger bl.a. av hvilket produkt det gis tollnedsettelse for og det innenlandske prisnivået på dette. I 2000 ble det innvilget 2 778 individuelle tollnedsettelse innenfor *forskrift om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer* og *forskrift om individuelle tollnedsettelse og fordeling av tollkvoter til konserverindustrien* (nedsettelse som ikke er knyttet til tollkvoter).

I henhold til *forskrift om fordeling av tollkvoter for landbruksvarer* og ovennevnte forskrift for konserverindustrien ble det innvilget 1 179 individuelle tollnedsettelse knyttet til tollkvoter.

Forskrift om fastsettelse av nedsatte tollsatser ved import av bearbejdede jordbruksvarer åpner for at det kan utstedes tollnedsettelse uten kvantitativ begrensning basert på råvaredeklarasjoner fra importørene ved import av bearbejdede jordbruksvarer (protokoll 2-varer). Antall tollnedsettelse innenfor det vareomfang som omfattes av protokoll 2 er i tabellen nedenfor definert som antall nyregistrerte varedeklarasjoner i perioden f.o.m. 1. januar 2000 t.o.m. 31. desember 2000. Dette omfatter varer som blir tollberegnet i henhold til det faktiske prosentvise innhold av jordbruksråvarer og varer som blir tollberegnet etter matrise (basert på råvareinnhold) og såkalte tilleggsråvarer. Pr. 31. de-

Tabell 4.4 Administrative tollnedsettelse for landbruksvarer

Kap.	Vareslag	Forskrift om adm. tollneds./konserver		Importtillatelse for tollkvoter	Prot. 2 varer		Individuelle tollneds. for bearb. av ufortollede varer
		Gen. tollneds.	Ind. tollneds.		Nyregistrerte varedekl.	Individuelle tollneds.	
1	Levende dyr		19	81			
2	Kjøtt og spiselig slakteavfall	12	28	250			
4	Melk og meieriprodukter, mv.		25	192			3
5	Produkter av animalsk opprinnelse ikke nevnt eller innbefattet annet sted		2	3			
6	Levende trær og andre planter	61	22				
7	Grønnsaker, røtter og knoller	119	168	2			
8	Spiselige frukter og nøtter; skall av sitrusfrukter	16	201	355			
10	Korn	96	57				15
11	Mølleprodukter	55	41			1	1
12	Oljeholdige frø og frukter	12	266	133			
15	Animalske og vegetabiliske oljer og fettstoffer	13	69	1			
16	Produkter av kjøtt, fleisk, mv.		14	37			
17	Sukker og sukkervarer	23	68		536		1
18	Kakao og varer derav (sjokolade, mv.				752		
19	Produkter av korn, mel, stivelse eller melk; bakverk				1 417	45	
20	Produkter av grønnsaker, frukter, nøtter og andre plantedeler		1 232	123			2
21	Forskjellige tilberedte næringsmidler		12	2	1 284	9	
23	Reststoffer og avfall fra næringsmiddelindustrien, tilberedt dyrefôr	114	554				
35	Proteiner; modifisert stivelse, mv.					99	
38	Diverse kjemiske produkter	25					
	Sum:	546	2 778	1 179	3 989	154	22

Kilde: Statens landbruksforvaltning.

sementer 2000 var det registrert 22 073 råvaredeklarasjoner i Statens landbruksforvaltnings database.

Også i henhold til forskrift om fastsettelse av nedsatte tollsatser ved import av bearbejdede jordbruksvarer, kap. III »Individuelle tollnedsettelse», utsteder Statens landbruksforvaltning tillatelser til nedsatt tollsats. Statens landbruksforvaltning utsteder også individuelle tollnedsettelse i henhold til *forskrift om bearbejding av ufortollede landbruksvarer* (innenlands bearbejding).

4.8.2 Fordeling av tollkvoter

De ulike tollkvotene er bundet i avtaler som WTO-avtalen, EØS-avtalen og i ulike frihandelsavtaler. For de fleste tollkvotene fordeles disse til importører for ett år av gangen og normalt høsten i forveien.

Tabell 4.5 viser utnyttelsen av tollkvotene som er fordelt ved henholdsvis auksjon (A), historisk import (H), søknadstidspunkt (S) og til foredlingsvirksomheter (V) i 1999 og 2000, samt størrelsen på tollkvoten i 2001.

Tabell 4.5 Tollkvoter for landbruksvarer

Vare	Fordelingsmetode	1999		2000		2001
		Kvotens størrelse (tonn)	Utnyttelse av kvote (pst.)	Kvotens størrelse (tonn)	Utnyttelse av kvote (pst.)	Kvotens størrelse (tonn)
Islandshest	S			200 stk	71	200 stk
Kjøtt til messer og lignende	S	35	26	35	17	35
Storfekjøtt, fryst	A	903	27	1 084	28	1 084
Kjøtt av svin, fryste skrotter	A	1 151	100	1 381	82	1 381
Kjøtt av lam/geit, ferskt, kjølt el. fryst	A	172	97	206	100	206
Kjøtt av sau	H	600	16	600	67	600
Kjøtt av høns, fryst	A	200	3	221	15	221
Kjøtt av kalkun, fryst	A	200	0	221	0	221
Ender, gjess og perlehøns, fryst	A	200	19	221	10	221
Hjortekjøtt	A	25	100	25	96	20
Elgkjøtt	A	100	109	100	87	60
Annet vilt	A	250	87	250	90	250
Vilt, foredlingsvirksomheter	V	–	–	–	–	100
Smør	A	533	34	575	39	575
Ost	H	2 574	98	2 574	98	2 574
Hønseegg	A	1 451	24	1 585	24	1 585
Honning	A	192	100	192	100	192
Blodpulver	A	300	55	300	66	300
Hvitkål	A	112	0	134	0	134
Rødkål	A	112	10	134	0	134
Epler	H	8 000	89	8 000	93	8 000
Pærer	H	250	82	250	100	250
Svingelfrø	A	75	55	75	25	75
Engrappfrø	A	50	98	50	88	50
Høy	S	25 500	49	25 500	41	25 500
Kalkunrullade	A	20	60	20	90	20
Hermetisk skinke	A	100	0	100	0	100
Bacon crisp	A	50	86	50	78	50
Hermetisk tunge	A	50	0	50	0	50
Corned beef	A	200	23	200	23	200
Hermetiske erter	A	200	8	200	10	200
Hermetiske snittebønner	A	100	39	100	42	100
Hermetiske brekkbønner	A	50	12	50	66	50
Hermetiske grønnsaksblandinger	A	150	0	150	0	150

Kilde: Statens landbruksforvaltning.

Utnyttelsen av tollkvotene varierer fra så å si full utnyttelse på tollkvotene for ost, svine- og lammekjøtt, honning, epler og pærer til ingen import innenfor tollkvotene for kalkun og kål. Denne variasjonen skyldes etterspørsel etter den aktuelle varen i det norske markedet, norsk pris og importpris.

I tråd med Budsjett-innst. S. nr. 8 (1999–2000) *Innstilling fra næringskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2000 vedrørende rammeområde 9 Nærings- og handelsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet, rammeområde 10 Fiskeridepartementet og rammeområde 11 Landbruksdepartementet* er det etablert en ny ordning slik at deler av tollkvoten for viltkjøtt blir fordelt til mindre virksomheter som importerer viltkjøtt til egen bearbeiding og verdistigning. Kvoten for 2001 ble fordelt mellom 5 virksomheter.

Tollkvotene for blomster er opprettet som følge av bilateral avtale om enkelte landbruksvarer mellom EF og Norge som ble inngått i forbindelse med EØS-avtalen. Tollvesenet har ansvaret for fordelingen av disse. Det gis årlig tollfritak for blomster for en kvote på til sammen 20 mill. kroner. Innenfor denne rammen er det definert tre tollkvoter (blomstrende potteplanter, stiklinger u/rot og asalea på hhv. 8, 2 og 10 mill. kroner). Tildeling av tollkvote foretas ved tolldeklareringsen, i den rekkefølge de mottas av Tollvesenet, på bakgrunn av elektronisk «søknad». I tilknytning til dette tollkvotesystemet foretas det årlig om lag 2000 ekspedisjoner. Omkring 150 aktører benytter seg årlig av tollkvotene. Samtlige tollkvoter har en utnyttelsesgrad på 100 pst.

4.8.3 Tollvernet for korn

I forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 19 (1999–2000) Om norsk landbruk og matproduksjon, sluttet Stortinget seg til at den statlige kjøpeplikten på korn skulle avvikles og erstattes med en ny markedsordning basert på målpriser i jordbruksavtalen.

Den nye markedsordningen for korn ble gjort gjeldende fra 1. juli 2001 og innebar at en la importvernet for matkorn og råvarer til karbohydratkraftfôr om til et system med auksjon av tollkvoter til nedsatt tollsats.

Den nye ordningen er omtalt nærmere i St.prp. nr. 92 (2000–2001) Om jordbruksoppkjøret 2001 – endringer i statsbudsjettet for 2001 m.m.

4.8.4 Nye oppdelinger for enkelte varer i tolltariffen

Importører av levende planter i samplantinger og avskårne blomster i blandede buketter har i forstå-

else med landbruksmyndighetene gjennom en årrekke utviklet en praksis for å tariffere de nevnte varer separat i sine respektive varenummer for den enkelte sort. Denne praksis er imidlertid ikke i tråd med tolltariffens regelverk. Departementet vil foreslå at de relevante tekster i tolltariffen endres slik at den etablerte praksis kan fortsette innenfor regelverket. Det vises til forslag til vedtak I bokstav B, samt til vedlegg 3.1, der det gis en oversikt over forslaget.

For å forenkle ekspedisjonsrutiner og praktiseringen av tollkvotene for kalkunrulade, foreslår departementet en egen oppdeling for nevnte produkt opprettet under tolltariffens posisjon 16.02. Det vises til forslag til vedtak I bokstav B, samt til vedlegg 3.2, der det gis en oversikt over forslaget.

Ordlyden i tekstene til dagens oppdeling for tariffing av ustekt pizza og andre ustekte produkter til fremstilling av bakverk medfører usikkerhet om korrekt tariffing av varene. På denne bakgrunn foreslår departementet en endring av strukturen for deler av tolltariffens posisjon 19.01. Dette vil ikke medføre noen endring i tollbelastningen for berørte produkter.

I dag fører norske tollmyndigheter ustekt pizza under tolltariffens varenummer 19.01.9090. For produkter som hører under dette varenummeret blir toll beregnet etter en matrise basert på produktets innhold av jordbruksråvarer. Denne ordning vil videreføres under foreslått varenummer 19.01.2097. Det vises til forslag til vedtak I bokstav B, samt til vedlegg 3.3, der det gis en oversikt over forslaget.

4.9 Regelverksendringer

I tolltariffens innledende bestemmelser (tib.) § 14 nr. 10 er det tatt inn et vilkår om utenlandsk eierskap for å kunne oppnå midlertidig toll- og avgiftsfritak ved reparasjon/bearbeiding av varer. Departementet foreslår å unnta midlertidige innførsler knyttet til oljeindustrien på norsk sokkel fra kravet om utenlandsk eierskap.

Slik ordningen fungerer i dag, innebærer den både praktiske og økonomiske ulemper for de norske virksomhetene. Dagens ordning kan føre til at selskapene av prishensyn heller velger utenlandske verksteder til å utføre reparasjonsoppdragene. Det foreslås at denne konkurransevidningen i disfavør av norske selskap fjernes ved å endre § 14 nr. 10. Forslaget er i overensstemmelse med våre internasjonale forpliktelser etter Kyoto-konvensjonen. Departementet foreslår at bestemmelsen inn-

tas som nytt fjerde ledd i tib. § 14 nr. 10. Det vises til forslag til vedtak I bokstav A.

I forbindelse med opphevingen av avgiftsfritaksordningen for Slottet er det også foreslått å oppheve tib. § 11 nr. 8, jf. forslag til vedtak I bokstav A. Det vises til nærmere omtale i avsnitt 3.1.3.

Regelverket for tollbehandling av landbruksvarer under tib. § 17 nr. 2 bokstav b (utenlands bearbeiding) er under vurdering. Dette regelverket kan, slik det er utformet i dag, gi skjevheter i tollbehandlingen av landbruksvarer. Departementet vil komme tilbake til dette.

4.10 Tekniske endringer i tolltariffen

4.10.1 Internasjonal revisjon

Konvensjonen om Det harmoniserte system (HS) for beskrivelse og koding av varer inneholder en tollnomenklatur, heretter kalt HS-nomenklaturen. Konvensjonen er tiltrådt av Norge, jf. St.prp. nr. 66 (1986–87). Norsk tolltariff basert på HS-nomenklaturen ble tatt i bruk 1. januar 1988, jf. St.prp. nr. 100 (1986–87). Konvensjonen er tidligere endret i 1992, jf. St.prp. nr. 1 (1991–92), og i 1996, jf. St.prp. nr. 1 (1995–96).

Konvensjonen om HS-nomenklaturen er pr. 3. mai 2001 tiltrådt av 103 parter, herunder EU. Om lag 98 prosent av verdenshandelen tollbehandles i overensstemmelse med HS-nomenklaturen.

Som følge av den teknologiske utvikling, og utviklingen i internasjonal handel generelt, er det bestemt at HS-nomenklaturen omtrent hvert 5. år skal oppdateres. Ved årets revisjon har man lagt vekt på miljøhensyn og hensynet til sosiale forhold. Verdens tollorganisasjon (World Customs Organization) har vedtatt 373 endringer av nomenklaturen fordelt på 59 endringer for landbruksvarer, 121 for

kjemiske produkter, 26 for papir, 29 for tekstiler, 18 for uedle metaller og varer derav, 37 for maskiner og 83 for andre varegrupper.

Gjennomføringen av HS-endringene medfører justeringer i den norske tolltariffen som dels er av redaksjonell karakter og dels er en følge av at en rekke varer blir overført til andre posisjoner i tolltariffen. Endringene er av teknisk karakter og får ingen betydning for tollinntektene. Til tross for endringenes tekniske karakter medfører disse omfattende justeringer i tariffen. Departementet har vurdert muligheten av å be Stortinget om fullmakt til å gjennomføre dem. Tidligere praksis ved gjennomføring av endringer som følge av revisjon av HS nomenklaturen taler imidlertid for at endringene legges frem for Stortinget. Av hensyn til proposisjonens omfang, blir endringene lagt frem i uttrykt vedlegg.

Departementet foreslår at tolltariffens bestemmelser fra 1. januar 2002 blir endret i samsvar med uttrykt vedlegg til denne proposisjonen. Det vises til forslag til vedtak I bokstav C.

4.10.2 Øvrige tekniske endringer

I Stortingets plenarvedtak om tollavgifter for budsjetterterminen 2001 er Finansdepartementet gitt fullmakt til å innarbeide nye tekniske endringer i tolltariffen. Også for budsjetterterminen 2002 kan det være behov for endringer blant annet som følge av at det oppdages feil som må rettes opp, eller at ord og uttrykk bør endres for å gjøre tolltariffen mer korrekt og entydig i forhold til den engelske originalteksten. Felles for de aller fleste tekniske endringene er at de ikke, eller i helt ubetydelig grad, vil innvirke på varenes tollbelastning. For å imøtekomme det praktiske behovet for justeringer og for å forenkle saksbehandlingen, ber departementet også i år om fullmakt til å iverksette slike tekniske endringer. Det vises til forslag til vedtak III.

5 Fordelingsvirkninger av skatte- og avgiftsopplegget for 2002

5.1 Innledning

I dette avsnittet illustreres fordelingsvirkninger for personer av forslaget til skatte- og avgiftsregler for 2002 inklusive barnetrygd og kontantstøtte.

Et viktig formål med direkte skatter er å bidra til en jevnere fordeling av inntekter etter skatt, bl.a. ved at personer med høye inntekter betaler relativt mer skatt enn personer med lavere inntekter. Avgiftene har derimot i hovedsak fiskale og effektivitetsmessige begrunnelser. Avgiftene påvirker likevel husholdningenes kjøpekraft. Derfor er også avgiftsendringer som direkte berører husholdningene tatt med i dette avsnittet.

I avsnitt 5.2 gis en oversikt over de beregnede fordelingsvirkningene av det samlede skatte- og avgiftsopplegget for 2002. Beregningene er utført på et empirisk grunnlag ved bruk av Statistisk sentralbyrås LOTTE-modeller. Beregningene omfatter de fleste forslagene til endringer i skatter og avgifter for personer og inkluderer virkningen for 2002 av

tidligere vedtatte endringer i avgiftssystemet, herunder merverdiavgiftsreformen. Endringer som i første omgang omfatter næringslivet er holdt utenfor.

I vedlegg 1 er det redegjort nærmere for inntekter, fradrag og skatt for lønnstakere, trygdede, selvstendig næringsdrivende og etterskuddspliktige skattytere. Datagrunnlaget er selvangivelsesstatistikken og skatteligningen for 1999.

5.2 Beregninger basert på empirisk grunnlag

Beregningene i dette avsnittet tar utgangspunkt i Statistisk sentralbyrås skattemodeller LOTTE og LOTTE-Konsum, jf. boks 5.1. Modellene bygger på et empirisk datamateriale. Beregningene av skatteendringene er gjort i forhold til et referansesystem, hvor alle grenser og fradrag for 2001 er justert med

Boks 5.1 Skattemodellene LOTTE og LOTTE-Konsum

Statistisk sentralbyrås skattemodell LOTTE tar utgangspunkt i et representativt utvalg selvangivelser for personlige skattytere som bygger på Statistisk sentralbyrås inntekts- og formuesundersøkelse for 1999 (IF-99). Materialet er framskrevet til 2002 ved at de fleste inntekts- og fradragsposter er justert med anslag på utviklingen i lønn pr. normalårsverk i perioden. Pensjonsinntekter er justert med anslått vekst i pensjon. Antallet lønnstakere og selvstendig næringsdrivende er oppjustert fra 1999 til 2002 med anslått økning i antall normalårsverk.

I inntekts- og formuesundersøkelsen inngår også opplysninger om skattefrie inntekter som stipend, bostøtte og sosialhjelp. I tillegg foreligger det opplysninger om husholdningssammensetning til et utvalg personer. IF-99 består samlet sett av 26 825 personer fordelt på 9 964 husholdninger. En husholdning omfatter her alle personer som bor og spiser minst ett måltid om dagen sammen (kosthusholdning).

Skattemodellen LOTTE inngår i den utvidede skatte- og avgiftsmodellen LOTTE-Konsum, som i tillegg beregner hvordan husholdningene påvirkes av avgiftene. Modellen beregner forbruksmønster, prisindekser og levestandard for hver av husholdningene i LOTTE. LOTTE-konsum modellen kan eksempelvis anslå fordelingsvirkningen av å redusere merverdiavgiften på matvarer.

Beregningene i LOTTE og LOTTE-Konsum er usikre, bl.a. som følge av at de bygger på utvalg og fordi datamaterialet skjønnsmessig er framført til 2002. LOTTE-konsum bygger også på usikre beregninger av prisvirkningene. Modellene er statiske, dvs. at de ikke tar hensyn til eventuelle (langsiktige) endringer i atferd som følge av forslagene til regelendringer.

anslått lønnsvekst på 4 ¼ pst. Avgiftsendringene er beregnet i forhold til et referansesystem hvor gjeldende satser for 2001 er justert med anslått prisvekst på 1,9 pst.

De fleste skatte- og avgiftsendringene som direkte berører husholdningene er innarbeidet i fordelingsberegningene, inkludert barnetrygd og kontantstøtte. Det er bl.a. tatt hensyn til forslagene om økt fradrag for fagforeningskontingent, innstramning i beskatningen av firmabiler og kjøregodtgjørelse for lønnstakere og økte ligningsverdier. Det har imidlertid ikke vært mulig å ta hensyn til de skatte- og avgiftsforslagene som i første omgang berører næringslivet. Dette gjelder bl.a. forslagene om å øke avskrivningssatsene, forslaget om skattefradrag for FoU-utgifter, avviklingen av investeringsavgiften, fritak for svovelsavgiften mv. Forslagene til innstramningen i firmabilbeskatningen for næringsdrivende og endringer i tollsatsene er heller ikke innarbeidet i disse beregningene.

Det er imidlertid tatt hensyn til virkningen av tidligere vedtatte endringer i avgifter, herunder halvårseffekten av merverdiavgiftsreformen og reduksjonen i drivstoffavgiftene fra 1. juli 2001. Tidli-

gere vedtatte endringer bidrar samlet sett til en lettelse på knapt 3,3 mrd. kroner i 2002. Det er videre tatt med halvårsvirkningen av den foreslåtte reduksjonen i el-avgiften fra 2. juli 2001. Det presiseres at virkningene av avgiftsendringer ikke slår direkte ut i husholdningenes inntekter på samme måte som skatteendringer, men det er i beregningene forutsatt at avgiftsendringene overveltes fullt ut i prisene på forbruksvarene.

Dette innebærer at det i beregningene er tatt hensyn til knapt 4,2 mrd. kroner av en samlet skatte- og avgiftslettelse på vel 7 mrd. kroner påløpt (inkl. barnetrygden). Lettelser til næringslivet vil på noe sikt også påvirke husholdningenes inntekt, bl.a. gjennom økt lønn, økte formuesverdier og/eller reduserte priser.

Tabell 5.1 illustrerer fordelingsvirkningene av skatte- og avgiftsendringene inklusive barnetrygd og kontantstøtten.

Person er brukt som analyseenhet i denne tabellen. Det er imidlertid tatt hensyn til den samlede husholdningsinntekten og størrelsen på husholdningen personen tilhører. I fordelingsanalyser legges det gjerne til grunn at det er visse stordriftsfor-

Tabell 5.1 Beregnede fordelingsvirkninger av skatte- og avgiftsopplegget for 2002. Pr. person¹. Negative tall betyr redusert skatt og avgift/økt barnetrygd

Inntektsklasse ²	Gj.sn. bruttoinntekt. Kroner	Gjennomsnittlig skatt i referansesystemet i pst. av bruttoinntekt ^{3,4}	Endring i skatter ⁴ og avgifter. Kroner	Endring i skatter ⁴ og avgifter i pst. av bruttoinntekt.	Herav endring i ⁵ (målt i pst. av bruttoinntekt):		
					Avgifter	Skatter	Nominell videreføring av barnetrygd og kontantstøtte
1	63 600	-1,4	-300	-0,5	-1,0	0,1	0,3
2	100 700	8,4	-400	-0,4	-0,7	0,1	0,2
3	126 800	13,2	-500	-0,4	-0,6	0,1	0,2
4	150 500	16,8	-600	-0,4	-0,6	0,0	0,2
5	172 300	19,1	-800	-0,4	-0,5	-0,1	0,2
6	192 700	21,2	-1 000	-0,5	-0,5	-0,2	0,1
7	214 900	22,8	-1 300	-0,6	-0,4	-0,2	0,1
8	245 300	25,1	-1 400	-0,6	-0,4	-0,2	0,1
9	290 400	27,6	-1 600	-0,5	-0,4	-0,2	0,1
10	477 500	32,7	-1 500	-0,3	-0,2	-0,1	0,0
I alt	203 500	23,1	-900	-0,5	-0,4	-0,1	0,1

¹ Personer i denne tabellen er rangert etter bruttoinntekt pr. forbruksenhet etter en renormalisert kvadratrot-skala, jf. boks 5.2.

² Alle personer er rangert i 10 like store inntektsklasser etter størrelsen på bruttoinntekt. I rangeringen er det blant annet også tatt hensyn til stordriftsfordeler ved å bo flere i en husholdning.

³ Eksklusive avgifter.

⁴ Inklusive endringer i barnetrygd og kontantstøtte.

⁵ På grunn av avrundning kan summen av de isolerte endringene i skatter og avgifter og nominell videreføring av barnetrygd og kontantstøtte avvike fra endringen totalt sett, jf. kolonne 4 fra høyre side.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Boks 5.2 Nærmere om fordelingsanalyser

Formålet med beregningene som er presentert i dette avsnittet, er å si noe om hvordan det foreslåtte skatte- og avgiftsopplegget samlet sett påvirker inntektsfordelingen i Norge. To sentrale begreper i denne forbindelse er *vertikal* og *horisontal likhet*. Vertikal ulikhet er knyttet til hvor store forskjellene i disponibel inntekt er mellom personer på ulike inntektsnivåer. Det er høy grad av vertikal likhet dersom det er få personer som tjener veldig mye eller veldig lite, men mange som har en inntekt nær gjennomsnittet. Den progressive beskatningen av lønns- og pensjonsinntekter bidrar dermed til økt vertikal likhet etter skatt.

Horisontal likhet innebærer at like personer og inntektsnivåer behandles likt. Det innebærer for eksempel at alle arbeidsinntekter skattlegges på samme måte og at personer på samme inntektsnivå før skatt betaler om lag det samme i skatt uavhengig av hvordan inntektene er sammensatt. For å oppnå horisontal likhet, er det med andre ord avgjørende at alle inntekter kommer fram til beskatning, og at de beskattes på samme måte. Klart definerte og dekkende inntektsgrunnlag er viktig for å oppnå begge deler.

I dette kapitlet presenteres kun analyser av den vertikale fordelingen.

Valg av person eller husholdning som utgangspunkt i analysene er også et viktig spørsmål. I forbindelse med de årlige skatte- og avgiftsoppleggene har det normalt vært vanlig å presentere fordelingsstabeller som illustrerer endringene i direkte skatter for personer som er 17 år og eldre. Slike beregninger har bl.a. sin styrke ved at det er relativt enkelt å tolke fordelingsvirkninger av ulike skatteendringer. Det er på den annen side flere svakheter med dette beregningsopplegget. Blant annet får en ikke tatt hensyn til om skattytere bor sammen med andre eller om vedkommende har forsørgeransvar for barn. Disse elementene bør en imidlertid ta hensyn til når en analyserer inntektsfordelingen, blant annet fordi kostnadene til den enkelte forbundet med et velferdsnivå vil avhenge av om vedkommende har forsørgeransvar, og hvor mange personer som de faste kostnadene (som hvitevarer, bil, strøm mv.) fordeles på.

I det tidligere beregningsopplegget har en heller ikke hatt mulighet til å analysere fordelingsvirkninger av avgiftsopplegget. I fordelingsanalysene i dette avsnittet er det derimot tatt hensyn til fordelingsvirkninger av det samlede skatte- og avgiftsopplegget, inklusive barnetrygd og kontantstøtte. I tillegg er det tatt hensyn til den samlede inntekten og størrelsen på husholdningen som de enkelte personene tilhører. Person brukes som analyseenhet innenfor dette opplegget.

Når en skal sammenligne levestandarden til personer som lever i husholdninger av ulik størrelse, må en ta stilling til graden av stordriftsfordeler. En vanlig måte å gjøre dette på, er å bruke en såkalt ekvivalensskala. Slike skalaer blir brukt til å beregne totalt konsum pr. forbruksenhet i en husholdning, noe som kan brukes som en indikator på levestandard for hver enkelt person i husholdningen. Graden av stordriftsfordeler vil gjenspeiles i at antall forbruksenheter i en husholdning er færre i forhold til det reelle antallet personer. For eksempel vil en husholdning med fire personer trenge større inntekter enn en enslig for at alle fire skal ha tilsvarende levekår som den enslige, men de trenger neppe fire ganger så stor inntekt.

Mange forskjellige ekvivalensskalaer er i bruk, og de skiller seg hovedsakelig ut fra hvor store stordriftsfordeler de legger til grunn i forhold til fordelingen ved å bo flere i en husholdning. Den såkalte OECD82-skalaen, som tidligere var vanlig å bruke i internasjonale sammenligninger av inntektsfordelinger, tilordner første voksne i en husholdning en forbruksvekt lik 1, andre personer over 16 år en vekt lik 0,7, og barn under 16 år en vekt lik 0,5. En husholdning med to voksne og to barn under 16 år vil følgelig utgjøre 2,7 forbruksenheter (i motsetning til 4 hvis en ikke tok hensyn til stordriftsfordeler).

Kvadratrotskalaen legger til grunn at alle personer i husholdningen blir tilordnet en forbruksvekt tilsvarende kvadratrotten av antall personer i husholdningen. Her spiller altså ikke alderssammensetningen noen rolle. For eksempel vil en husholdning på fire personer utgjøre 2 forbruksenheter. Ved bruk av kvadratrotskalaen antar en følgelig at det er større stordriftsfordeler ved å bo flere i én husholdning enn hvis en bruker OECD82-skalaen. Kvadratrotskalaen har blitt mye brukt i fordelingsanalyser i Norge, blant annet i en rekke offentlige utredninger og stortingsmeldinger.

I avsnitt 5.2 er en normalisert kvadratrotskala lagt til grunn for beregningene. Det vil si at det tas utgangspunkt i kvadratrotskalaen, men hvor det samlede antallet forbruksenheter deretter er oppjustert til antall personer i Norge. På denne måten kan en grovt sett tolke endringene i tabell 5.1 som endringer i faktiske skatter og avgifter pr. person.

delers forbundet med å bo i en flerpersonshusholdning. En person som er medlem av en større husholdning har reelt sett en større disponibel inntekt enn en person i en liten husholdning. Det skyldes

at det normalt vil være en del fellesutgifter og en viss grad av fellesforbruk. En nærmere beskrivelse av analysemetoden er gitt i boks 5.2.

I tabellen er personene rangert i ti like store grupper (inntektsklasser) etter størrelsen på bruttoinntekt. Bruttoinntekten inkluderer lønns-, pensjons- og kapitalinntekter i tillegg til skattefrie ytelser (med unntak av barnetrygd og kontantstøtte). Inntektsklasse 1 er de 10 pst. av befolkningen med lavest bruttoinntekt, mens inntektsklasse 10 er de 10 pst. med høyest bruttoinntekt.

Tabell 5.1 viser at hver person i gjennomsnitt får en samlet skatte- og avgiftslette (inklusive barnetrygd og kontantstøtte) på om lag 900 kroner, noe som tilsvarer om lag 0,5 pst. av gjennomsnittlig bruttoinntekt. Det er i all hovedsak avgiftsopplegget som bidrar til lettelsene, i første rekke som følge av redusert merverdiavgift på matvarer fra 24 pst. til 12 pst. fra 1. juli 2001.

Skatte- og avgiftsopplegget vil samlet sett bidra til økt kjøpekraft for husholdningene. Det skyldes at skatte- og avgiftsopplegget i gjennomsnitt gir lettelser til alle inntektsklasser.

Avgiftslettelsene målt som andel av gjennomsnittlig bruttoinntekt pr. person er om lag 1,0 pst. for inntektsklasse 1 og faller til om lag 0,2 pst. for inntektsklasse 10. Avgiftsendringene har således en gunstig fordelingsprofil. I gjennomsnitt er avgiftsreduksjonen om lag 0,4 pst. av bruttoinntekten for alle grupper under ett.

Endringer i skatt, eksklusive barnetrygd og kontantstøtte, varierer fra en gjennomsnittlig innstramming på om lag 0,1 pst. av bruttoinntekten for personene i de tre laveste inntektsklassene til en gjennomsnittlig skattelettelse på om lag 0,2 pst. for inntektsklasse 6 til 9. I gjennomsnitt innebærer endringene i skatt en skattelettelse på om lag 0,1 pst. av bruttoinntekten. Nominell videreføring av barnetrygd og kontantstøtte tilsvarer en gjennomsnittlig innstramming på om lag 0,1 pst. av bruttoinntekten.

At personer med de laveste inntektene har fått en viss skatteskjerpelse innenfor dette opplegget, må ses i sammenheng med at de i utgangspunktet betaler ingen eller lite skatt, og dermed i liten grad påvirkes av endringene i skattesystemet. Skjerpelsen for disse husholdningene skyldes i all hovedsak at barnetrygden og kontantstøtten videreføres nominelt. For disse husholdningene vil imidlertid Regjeringens satsing på om lag 1 mrd. kroner til bl.a. redusert foreldrebetaling i barnehagene kunne ha stor betydning. Bevilgningene vil gi flere barnehageplasser og lavere foreldrebetaling. Det legges opp til å etablere 10 000 nye barnehageplasser i 2002. Regjeringens mål er å gi alle som ønsker det tilbud om barnehageplass innen utgangen av 2003. Statstilskuddet økes slik at foreldrebetalingen i gjennomsnitt kan reduseres med til sammen 350–

400 kroner pr. barn pr. måned i forhold til nivået i 1. halvår 2001, jf. kapittel 2 i St.prp. nr. 1 (2001–2002) Statsbudsjettet medregnet folketrygden.

I beregningene er det som nevnt ikke tatt hensyn til eventuelle tilpasninger som følge av forslaget til endringer i skattereglene. Et siktemål med forslaget er at det skal bli mer lønnsomt å arbeide. Med forslaget vil i underkant av 200 000 skattytere med lønnsinntekter under 320 000 kroner få lavere marginalsatt som følge av økt minstepdrag og økt innslagspunkt for å betale toppskatt. De fleste av disse vil få redusert marginalsatten på arbeidsinntekter med over 13 prosentpoeng. Det vil gjøre det mer lønnsomt for denne gruppen å arbeide og dermed øke inntekten.

Forslaget til endringer i skatteregler for 2002 er et ledd i flere års arbeid som bl.a. har hatt som siktemål å forbedre fordelingsegenskapene ved skattesystemet og stimulere til økt arbeidstilbud. I en vurdering av fordelingsvirkningene av endrede skatteregler, er det derfor relevant å studere utviklingen over noen år. Forslagene til endringer i skattereglene i årets budsjett bør derfor ses i sammenheng med de endringene som er gjennomført i 2000 og 2001.

I budsjettforliket for 2000 mellom Arbeiderpartiet og Regjeringen Bondevik høsten 1999, fikk Arbeiderpartiet blant annet gjennomslag for en skattelette på om lag 1,3 mrd. kroner for personer med lave inntekter gjennom innføringen av det særskilte fradraget i arbeidsinntekt (lønnsfradraget). Videre ble fordelingsprofilen av Bondevik-regjeringens opplegg ytterligere styrket som følge av budsjettforliket gjennom vedtaket om å innføre et nytt trinn 2 i toppskatten for personinntekter over 762 700 kroner for 2000. Forslagene innebar en klar lettelse til personer med lave lønnsinntekter og en skjerpelse på høye arbeidsinntekter.

I budsjettforliket for 2001 mellom Regjeringen Stoltenberg og sentrumspartiene, fikk Regjeringen gjennomslag for en ytterligere skattelettelse for personer med lave og midlere inntekter gjennom en økning i øvre grense i minstepdraget tilsvarende om lag 1,1 mrd. kroner påløpt. Videre ble fordelingsprofilen styrket gjennom økt skatt på høye kapitalinntekter som følge av at det ble innført en utbytteskatt på 11 pst. av mottatt utbytte over 10 000 kroner for personlige skattytere. Dette innebar en betydelig innstramming for de med de høyeste inntektene, og bidro til at for eksempel personer med en bruttoinntekt over 600 000 kroner i gjennomsnitt fikk en anslått innstramming på over 13 000 kroner.

I de to foregående skatteoppleggene er det derfor lagt betydelig vekt på lettelser for personer med

lave og til dels også midlere inntekter, samt å forsterke omfordelingen gjennom økt skatt på personer med høye arbeidsinntekter og høye aksjeutbytter. I skatteopplegget for 2002 er det særlig lagt vekt på at arbeidstakere med midlere inntekter skal få redusert marginalsatt på lønn gjennom å oppjustere innslagspunktet i toppskatten.

Finansdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre Skatte-, avgifts- og tollvedtak i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til endring av Stortingets skattevedtak av 28. november 2000 for inntektsåret 2001

§ 3–7 skal lyde:

Skattesatsen for utbetaling fra individuell pensjonsavtale og etter innskuddspensjonsloven til bo,

som omhandlet i skatteloven § 5–40 sjette ledd, skal være 45 pst.

Forslag

til endring av Stortingets vedtak av 28. november 2000 om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2001

§ 2 bokstav a skal lyde:

Av pensjon, føderåd, livrente som ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold, utbetalinger under individuell pensjonsavtale etter skatteloven § 6–47

bokstav c, utbetalinger etter innskuddspensjonsloven og personinntekt for skattyter under 17 år og over 69 år, som nevnt i folketrygdloven § 23–3 annet ledd nr. 1: 3,0 pst.

Forslag

til Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2002

Kapittel 1 – Generelt

§ 1–1. Vedtakets anvendelsesområde

Dette vedtaket gjelder forskuddsutskrivning og endelig utskrivning av skatt på inntekt og formue.

Utskriving av statsskatt skjer for skattyterne etter de satser som følger av dette vedtak.

§ 1–2. Forholdet til skattelovgivningen

Så langt dette vedtak ikke bestemmer noe annet, legges lovgivningen om skatt på formue og inntekt til grunn ved anvendelsen av vedtaket.

§ 1–3. Klasseansettelse

Reglene om klasseansettelse i skatteloven § 15–4 gjelder tilsvarende for skatt etter dette vedtaket.

Personer og boer som ikke har krav på personfradrag, skal settes i skatteklasser 0. Personer som må bo i utlandet på grunn av tjeneste i den norske stat, følger samme regler som personer bosatt i Norge.

§ 1–4. Forskuddsutskrivning

Skattyter som nevnt i skattebetalingsloven § 1, jf. § 2, skal betale forskudd på formues- og inntektskatt til staten for inntektsåret 2002. Ved beregningen og innbetalingen gjelder reglene i dette vedtaket og i skattebetalingsloven.

Det samme gjelder når skatteplikten utelukkes følger av lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster m.v., og skattyteren ikke skal svare terminskatt etter samme lov § 7.

Plikten til å betale forskudd på inntektsskatt omfatter også person som ikke har bopel i riket, men som mottar lønn av den norske stat.

Kapittel 2 – Formuesskatt til staten og kommunene

§ 2–1. Formuesskatt til staten – personlig skattyter og dødsbo

Personlig skattyter og dødsbo svarer formuesskatt til staten av den del av skattyterens samlede antatte formue som overstiger 120 000 kroner i klasse 0 og 1 og 150 000 kroner i klasse 2. Skattyter i klasse 1 som får særfradrag i alminnelig inntekt etter skatteloven § 6–80 til § 6–83 henføres til klasse 2 når det gjelder formuesskatt. Det samme gjelder ektefeller som lignes særskilt etter skatteloven § 2–11.

Formuesskatten beregnes etter disse satsene:

	Klasse 0 og 1	Klasse 2
0,2 % av de første	420 000	430 000
0,4 % av det overskytende beløp		

§ 2–2. Formuesskatt til staten – upersonlig skattyter

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2–36 annet ledd, og som ikke er fritatt for formuesskatteplikt etter skatteloven kapittel 2, svarer formuesskatt til staten med 0,3 prosent. Formue under 10 000 kroner er skattefri.

§ 2–3. Formuesskatt til kommunene

Det svares formuesskatt til kommunen dersom skattyter ikke er fritatt for slik skatteplikt etter skatteloven kapittel 2. Skattyter som har krav på personfradrag etter skatteloven § 15–4 skal ha et fradrag i formuen på 120 000 kroner. Når skattyter er skattepliktig til flere kommuner, gjelder reglene i skatteloven § 6–90 første og tredje ledd tilsvarende for formuen. Satsen for formuesskatten til kommunene må ikke være høyere enn 0,7 prosent og ikke lavere enn 0,4 prosent. Høyeste sats gjelder når ikke lavere sats er vedtatt i kommunen.

Kapittel 3 – Inntektsskatt til staten

§ 3–1. Toppskatt

Personlig skattyter skal av personinntekt fastsatt etter skatteloven kapittel 12, svare toppskatt til staten med 13,5 prosent for den delen av inntekten som overstiger 320 000 kroner i klasse 0 og 1 og 342 200 kroner i klasse 2, og med 19,5 prosent for den delen av inntekten som overstiger 830 000 kroner i klasse 0, 1 og 2.

Personlig skattyter i en kommune i Finnmark eller i kommunene Karlsøy, Kvæangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke, skal likevel bare svare toppskatt til staten av inntekt som nevnt i første ledd med 9,5 prosent av hele den delen av inntekten som overstiger 320 000 kroner i klasse 0 og 1 og 342 200 kroner i klasse 2, og med 19,5 prosent for den delen av inntekten som overstiger 830 000 kroner i klasse 0, 1 og 2.

Dersom skattyteren er bosatt i riket bare en del av året, nedsettes beløpene i første og annet ledd forholdsmessig under hensyn til det antall hele eller påbegynte måneder av året han har vært bosatt her. Tilsvarende gjelder for skattyter som ikke er bosatt i riket, men som plikter å svare skatt etter skatteloven § 2–3 første og annet ledd, eller lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster m.v.

§ 3–2. Fellesskatt

Enhver som plikter å betale inntektsskatt til kommunen etter skatteloven skal betale fellesskatt til staten. Fellesskatten skal beregnes på samme grunnlag som inntektsskatten til kommunene.

Satsen for fellesskatt skal være:

- For personlig skattepliktig og dødsbo i Finnmark og kommunene Karlsøy, Kvæangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke: 10,4 prosent
- For personlig skattepliktig og dødsbo ellers: 13,9 prosent

§ 3–3. Skatt til staten for selskaper og innretninger

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2–36 annet ledd, svarer skatt til staten med 28 prosent av inntekten, fastsatt etter reglene i skatteloven.

§ 3–4. Skatt på grunnrenteinntekt i kraftforetak

Av grunnrenteinntekt i vannkraftverk fastsatt i medhold av skatteloven § 18–3 svares grunnrenteskatt med 27 prosent.

§ 3–5. Skatt til staten for person bosatt og selskap hjemmehørende i utlandet

Skattyter som nevnt i skatteloven § 2–3 første ledd bokstav h, skal i tillegg til å svare skatt etter bestemmelsene foran i dette vedtaket svare skatt til staten med 28 prosent av inntekten. De regler som ellers gjelder ved beregning av inntektsskatt til kommunen gis tilsvarende anvendelse.

Person som ikke har bopel i riket, men som mottar lønn av den norske stat, skal av denne inntekt svare fellesskatt til staten etter satsen for personlig skattyter og dødsbo i dette vedtaket § 3–2 annet ledd annet strekpunkt, samt toppskatt som nevnt i § 3–1 første ledd. Bestemmelsene i skatteloven § 16–20 til § 16–28 gjelder tilsvarende for skattytere som nevnt i dette ledd.

Person som ikke har bopel i riket og som er aksjonær i aksjeselskap eller allmennaksjeselskap skattepliktig etter skatteloven § 2–2 første ledd eller § 2–3 første ledd, og som innen riket eller på områder nevnt i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v. § 1, deltar aktivt i driften av selskapet, skal svare toppskatt som nevnt i dette vedtaket § 3–1 første ledd av personinntekt fastsatt av selskapets inntekt etter skatteloven kapittel 12.

Av aksjeutbytte som utdeles til aksjonær som er hjemmehørende i utlandet, svares skatt til staten med 25 prosent eller i tilfelle den sats som følger av skatteavtale med fremmed stat. Det samme gjelder renter på grunnfondsbevis som utdeles til skattyter hjemmehørende i utlandet.

§ 3–6. Skatt til staten på honorar til utenlandske artister mv.

Skattepliktig etter lov om skatt på honorar til utenlandske artister mv., skal svare skatt til staten med 15 prosent av inntekten.

§ 3–7. Skattesats for utbetalinger fra individuell pensjonsavtale til bo

Skattesatsen for utbetaling fra individuell pensjonsavtale og etter innskuddspensjonsloven til bo, som omhandlet i skatteloven § 5–40 sjette ledd, skal være 45 prosent.

§ 3–8. Skattefri inntekt

Inntekt under 1 000 kroner er skattefri. I utlandet bosatt aksjonær (parthaver) i aksjeselskap, allmennaksjeselskap og dermed likestilt selskap ilignes skatt når inntekten – fastsatt under ett for samtlige aksjonærer – utgjør minst 100 kroner.

Kapittel 4 – Skatt etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v.

§ 4–1. Ordinære skatter

Skattyter som har formue knyttet til eller inntekt vunnet ved petroleumsutvinning og rørled-

ningstransport, jf. § 2 annet ledd i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv., skal av slik formue og inntekt, i tillegg til de skatter som følger av bestemmelsene foran, svare skatt til staten etter reglene og satsene nedenfor. Det samme gjelder når skatteplikten utelukkende følger av nevnte lov.

Av formue som tilhører andre skattytere enn selskaper, svares skatt med 0,7 prosent. De regler som ellers gjelder for beregning av formuesskatt til kommunen, gis tilsvarende anvendelse.

Av inntekt svares skatt med 28 prosent, med mindre det skal svares skatt på inntekten etter dette vedtaket § 3–3. Skatten blir å utligne i samsvar med bestemmelsene i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v. De regler som ellers gjelder ved beregning av inntektsskatt til kommunen av alminnelig inntekt gis tilsvarende anvendelse.

§ 4–2. Særskatt

Av inntekt vunnet ved petroleumsutvinning, behandling og rørledningstransport som nevnt i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 5, skal det svares særskatt med 50 prosent.

§ 4–3. Terminskatt

Terminskatt for inntektsåret 2002 skrives ut og betales i samsvar med lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 7. Ved utskrivningen av terminskatt benyttes satsene ovenfor.

§ 4–4. Utbytte utdelt til utenlandsk eierselskap

Det svares ikke skatt til staten av aksjeutbytte som utdeles fra i riket hjemmehørende aksjeselskap og allmennaksjeselskap som er skattepliktig etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 5, til selskap hjemmehørende i utlandet som direkte eier minst 25 prosent av kapitalen i det utdelende selskap. Dersom det i riket hjemmehørende selskap også har inntekt som ikke er skattepliktig etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 5, svares skatt til staten etter de alminnelige regler for aksjeutbytte som fordeles til slik inntekt. Aksjeutbytte fordeles mellom særskattepliktig inntekt og annen inntekt på grunnlag av alminnelig inntekt fratrukket skatter for henholdsvis særskattepliktig inntekt og annen inntekt.

Kapittel 5 – Tonnasjeskatt

§ 5-1. Tonnasjeskatt

Aksjeselskap og allmennaksjeselskap som nevnt i skatteloven § 8–10, skal svare tonnasjeskatt, jf. skatteloven § 8–16, etter følgende satser:

0 kroner for de første 1 000 nettotonn, deretter 72 kroner pr. dag pr. 1 000 nettotonn opp til 10 000 nettotonn, deretter

48 kroner pr. dag pr. 1 000 nettotonn opp til 25 000 nettotonn, deretter

24 kroner pr. dag pr. 1 000 nettotonn.

Satsene i første ledd kan reduseres etter nærmere bestemmelser fastsatt av departementet, jf. skatteloven § 8–16 første ledd.

Kapittel 6 – Skattested

§ 6-1. Skattested for forskuddsutskrivningen

Forskuddsutskrivningen foretas i den kommune hvor den forskuddspliktige er bosatt, jf. skatteloven § 3-1. Her medtas også forskudd på skatt av formue og inntekt som nevnt i skatteloven § 3-3. For boer gjelder bestemmelsene i skatteloven § 3-1 fjerde ledd.

For person som ikke er bosatt i riket, skal den kommunen som er angitt i skatteloven § 3-4 første, fjerde eller femte ledd eller i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster mv. § 6 nr. 2, utskrive skatten.

Første og annet ledd gjelder i den utstrekning annet ikke er bestemt i medhold av skattebetalingsloven § 8 nr. 4 og § 18 nr. 4.

Utskriving av forskudd som omhandlet i dette vedtaket § 1-4 tredje ledd foretas i Oslo.

§ 6-2. Skattested for ligningen

Statsskatteligningen for personer og dødsbo foregår i den kommune hvor skattyteren etter bestemmelsene i skatteloven § 3-1 og § 3-4 blir å iligne kommuneskatt. Ved ligningen medtas formue og inntekt som skattlegges etter bestemmelsene i skatteloven § 3-3 og § 18-7.

Statsskatteligningen for selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, foregår i kontorkommunen, jf. skatteloven § 3-2.

Ved utligning av skatt for skattepliktig etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster mv., gjelder § 6 i denne loven.

I utlandet hjemmehørende mottaker av godtgjørelse, tantieme, gratiale og lignende fra selskap eller innretning som er hjemmehørende her i riket

(skatteloven § 3-4 tredje ledd), skattlegges i den kommune der selskapet har sitt kontor (hovedkontor) eller styret har sitt sete. Det samme gjelder selskap eller samlag for omsetning av brennevin, vin, fruktvin, mjød eller øl.

Skattlegging av inntekt som nevnt i dette vedtaket § 3-5 annet ledd foretas i Oslo.

Kapittel 7 – Særlige bestemmelser om skattegrunnlag, beløpsgrenser og satser mv.

§ 7-1. Kapitalavkastningsraten for fastsetting av personinntektsdel av nærings- og selskapsinntekt (deling)

Kapitalavkastningsraten som nevnt i skatteloven § 12-13 tredje ledd skal være maksimalt 10,0 prosent.

§ 7-2. Normalrentesatsen for rimelig lån i arbeidsforhold

Normalrentesatsen som nevnt i skatteloven § 5-12 fjerde ledd skal være 6,0 prosent.

§ 7-3. Minstefradrag

Fradrag beregnet etter skatteloven § 6-32 skal ikke settes lavere enn 4 000 kroner og ikke høyere enn 43 000 kroner. Fradrag som beregnes av inntekt som omfattes av skatteloven § 6-31 første ledd a, c, d eller e eller annet ledd skal likevel ikke settes lavere enn 31 800 kroner. Fradraget kan ikke overstige den inntekten som det beregnes av.

§ 7-4. Foreldrefradrag

Fradrag beregnet etter skatteloven § 6-48 skal ikke settes høyere enn 25 000 kroner for ett barn og 30 000 kroner for to eller flere barn.

§ 7-5. Personfradrag

Fradrag etter skatteloven § 15-4 er 30 100 kroner i klasse 1 og 60 200 kroner i klasse 2.

§ 7-6. Skattebegrensning ved lav alminnelig inntekt

Beløpsgrensene som nevnt i skatteloven § 17-1 første ledd skal være 80 100 kroner for enslige og 130 700 kroner for ektepar og samboere som går inn under skatteloven § 2-16.

Kapittel 8 – Forskriftskompetanse mv.**§ 8–1. Avrundingsregler og utfyllende regler**

Departementet kan gi nærmere forskrift om gjennomføring og utfylling av bestemmelsene i dette vedtak, herunder regler om avrunding av inntekts- og formuesposter, samt fradragposter.

§ 8–2. Adgang til å fravike reglene i vedtaket

Reglene i dette vedtaket kan fravikes på vilkår som nevnt i skattebetalingsloven § 56 nr. 5.

Forslag**til Stortingets vedtak om fastsettelse av den kommunale og fylkeskommunale inntektsskattøren for inntektsåret 2002**

Med hjemmel i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 15–2 fastsettes:

I inntektsåret 2002 skal

1. Den fylkeskommunale inntektsskattøren for personlige skattytere og dødsboer være minimum 0,0 prosent, maksimum 1,9 prosent.

2. Den kommunale inntektsskattøren for personlige skattytere og dødsboer være minimum 9,0 prosent, maksimum 12,2 prosent.

De høyeste satser skal gjelde med mindre fylkestinget eller kommunestyret vedtar lavere satser. Satser mellom minimum og maksimum fastsettes i tilfelle til hele eller halve prosentenheter.

Forslag**til vedtak om CO₂-avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen for budsjetterminen 2002**

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 21. desember 1990 nr. 72 om avgift på utslipp av CO₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen betales CO₂-avgift til statskassen etter følgende satser:

- a) for gass 73 øre pr. standardkubikkmeter,
- b) for olje eller kondensat 73 øre pr. liter.

For mineralske produkter som omfattes av bokstav b), og som er avgiftsbelagt etter Stortingets vedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter, skal satsen være 45 øre pr. liter.

Forslag

til Stortingets vedtak om avgift til statskassen på arv og gaver for budsjetterminen 2002

§ 1

Av arv og gaver som er avgiftspliktige etter lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver, skal det fra 1. januar 2002 svares avgift til statskassen etter reglene i dette vedtaket.

§ 2

Fradrag etter arveavgiftsloven § 15 annet ledd for begravellesomkostninger, skifteomkostninger og utgifter til gravsted settes til 35 000 kroner, hvis ikke høyere utgifter er legitimert.

Utgifter til dokumentavgift og tinglysing kommer særskilt til fradrag.

Fradrag etter arveavgiftsloven § 17 for avgiftspliktig som ikke har fylt 21 år settes til 35 000 kroner pr. år.

§ 3

Avgiftsgrunnlaget rundes nedover til nærmeste tall som kan deles med 1 000.

§ 4

Av arv og gaver til arvelaterens/giverens barn, fosterbarn – herunder stebarn som har vært oppfostret hos arvelateren/giveren – og foreldre, svares:

Av de første 200 000 kroner	intet
Av de neste 300 000 kroner	8 prosent
Av overskytende beløp	20 prosent

§ 5

Av arv og gaver som ikke går inn under § 4, svares:

Av de første 200 000 kroner	intet
Av de neste 300 000 kroner	10 prosent
Av overskytende beløp	30 prosent

Forslag

til Stortingets vedtak om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2002

Med hjemmel i folketrygdloven § 23–2, § 23–3 og § 23–9 fastsettes:

For året 2002 svares folketrygdavgifter etter følgende satser:

§ 1 Arbeidsgiveravgift

- a) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2002 er skattepliktig etter skatteloven § 3–1 til en kommune i sone V: 0,0 prosent. Denne sonen omfatter:
- i Finnmark fylke, alle kommuner,
  - i Troms fylke, kommunene Karlsøy, Lyn-gen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa, Kvænangen.

Samme sats skal benyttes for arbeidsgiveravgift av inntekt som blir skattlagt etter lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard.

- b) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2002 er skattepliktig etter skatteloven § 3–1 til en kommune i sone IV: 5,1 prosent. Denne sonen omfatter:
- i Troms fylke, de kommuner som ikke er nevnt under bokstav a første ledd,
  - i Nordland fylke, alle kommuner,
  - i Nord-Trøndelag fylke, kommunene Nam-sos, Namdalseid, Lierne, Røyrvik, Namssko-gan, Grong, Høylandet, Overhalla, Fosnes, Flatanger, Vikna, Nærøy, Leka,
  - i Sør-Trøndelag fylke, kommunene Hitra, Frøya, Åfjord, Roan, Osen,

- i Møre og Romsdal fylke, kommunen Smøla.
- c) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2002 er skattepliktig etter skatteloven § 3–1 til en kommune i sone III: 6,4 prosent. Denne sonen omfatter:
- i Nord-Trøndelag fylke, kommunen Snåsa,
  - i Sør-Trøndelag fylke, kommunene Hemne, Snillfjord, Oppdal, Røros, Holtålen, Tydal,
  - i Møre og Romsdal fylke, kommunene Surnadal, Rindal, Aure, Halså, Tustna,
  - Oppland fylke, kommunene Dovre, Lesja, Skjåk, Lom, Vågå, Sel, Sør-Aurdal, Etnedal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre, Vang,
  - i Hedmark fylke, kommunene Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal, Os.
- d) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2002 er skattepliktig etter skatteloven § 3–1 til en kommune i sone II: 10,6 prosent. Denne sonen omfatter:
- i Nord-Trøndelag fylke, kommunene Meråker, Frosta, Leksvik, Mosvik, Verran,
  - i Sør-Trøndelag fylke, kommunene Ørland, Agdenes, Rissa, Bjugn, Rennebu, Meldal, Midtre Gauldal, Selbu,
  - i Møre og Romsdal fylke, kommunene Vanylven, Sande, Herøy, Norddal, Stranda, Stordal, Rauma, Nesset, Midsund, Sandøy, Gjemnes, Tingvoll, Sunndal, Haram, Aukra, Eide.
  - i Sogn og Fjordane fylke, alle kommuner,
  - i Hordaland fylke, kommunene Etne, Ølen, Tysnes, Kvinnherad, Jondal, Odda, Ullensvang, Eidfjord, Ulvik, Granvin, Kvam, Modalen, Fedje, Masfjorden, Bømlo,
  - i Rogaland fylke, kommunene Hjelmeland, Suldal, Sauda, Kvitsøy, Utsira, Vindafjord, Finnøy,
  - i Vest-Agder fylke, kommunene Åseral, Audnedal, Hægebostad, Sirdal,
  - i Aust-Agder fylke, kommunene Gjerstad, Vegårshei, Åmli, Iveland, Evje og Hornnes, Bygland, Valle, Bykle,
  - i Telemark fylke, kommunene Drangedal, Tinn, Hjartdal, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke, Vinje, Nome,
  - i Buskerud fylke, kommunene Flå, Nes, Gol, Hemsedal, Ål, Hol, Sigdal, Rollag, Nore og Uvdal,
  - i Oppland fylke, kommunene Nord-Fron, Sør-Fron, Ringeby, Gausdal, Søndre Land, Nordre Land,
  - i Hedmark fylke, kommunene Nord-Odal, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Trysil, Åmot.
- e) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2002 er skattepliktig etter skatteloven § 3–1 til en annen kommune enn de som omfattes av bokstav a til d ovenfor, skal satsen være 14,1 prosent. Dette området kalles sone I.
- f) Satsen i bokstav e skal også legges til grunn for arbeidsgiveravgift fastsatt i kongelig resolusjon med hjemmel i § 4 nedenfor, og arbeidsgiveravgift for statsforvaltningen etter reglene i folketrygdloven § 24–5 tredje ledd.
- g) Satsen i bokstav e skal videre legges til grunn for følgende foretak, uansett til hvilken kommune arbeidstakeren er skattepliktig, med mindre foretaket er hjemmehørende på Svalbard:
1. foretak som produserer elektrisitet skapt ved vannkraft,
  2. foretak som utvinner råolje eller naturgass,
  3. foretak som yter en eller flere av følgende tjenester tilknyttet utvinning av olje eller gass:
    - prøve- eller produksjonsboring på kontrakt,
    - servicevirksomhet i forbindelse med olje- og gassutvinning,
    - bore- eller brønnservice på kontrakt.
 Denne bestemmelsen omfatter ikke tjenesteyting tilknyttet letevirksomhet, eller drift og bruk av innretninger i den utstrekning de brukes til letevirksomhet.
  4. foretak som bryter metallholdig malm, med unntak av jernmalm og jernmalm med innhold av mangan,
  5. foretak som utvinner industrimineralene nefelinsyenitt eller olivin,
  6. foretak som bygger eller reparerer selvdrevet, sjøgående kommersielt fartøy. Med slikt fartøy forstås følgende:
    - fartøy på minst 100 BRT for transport av passasjerer eller gods,
    - fartøy på minst 100 BRT til særlige formål,
    - slepebåt på minst 365 kW,
    - fiskefartøy på minst 100 BRT bestemt for eksport til land utenfor EØS-området,
    - flytende og flyttbart uferdig skrog av ovennevnt fartøy.
 Denne bestemmelsen omfatter også foretak som foretar vesentlig ombygging av fartøy som nevnt ovenfor, dersom fartøyet er over 1000 BRT.
  7. foretak som produserer EKSF-stål,
  8. foretak som nevnt i finansieringsvirksomhetsloven § 1–4 eller verdipapirhandeloven § 7–1, jf. § 1–2 første ledd, dersom foretaket har filial, driver grenseoverskridende virksomhet, eller har etablert datterforetak som

driver tilsvarende virksomhet, i andre stater innen EØS-området.

9. foretak som utfører godstransport på vei og som i 2001 hadde mer enn 50 årsverk. Som godstransport regnes ikke egentransport etter samferdselsloven § 8. Bestemmelsen i dette punktet omfatter ikke tilfeller der godstransporten kun finner sted innenfor et lokalt avsperrt næringsområde.
  10. foretak som produserer telekommunikasjonstjenester.
- h) For foretak som har klar regnskapsmessig atskillelse mellom virksomhet som omfattes av bokstav g og annen type virksomhet, kan det kreves at arbeidsgiveravgiften fastsettes etter satsen i bokstav e for lønn og annen godtgjørelse knyttet til den delen av virksomheten som omfattes av bokstav g, og etter satsene i bokstavene a til e for lønn og annen godtgjørelse knyttet til den øvrige del av virksomheten. Oppfylles ikke kravet om regnskapsmessig atskillelse, skal arbeidsgiveravgiften fastsettes etter satsen i bokstav e for hele foretaket. Det er et vilkår for å anvende bestemmelsen i denne bokstaven, at de ulike virksomhetene har eget organisasjonsnummer i Enhetsregisteret.
- i) Arbeidsgiveravgiften skal fastsettes etter bestemmelsene i bokstav g først når differansen mellom den arbeidsgiveravgift som ville følge av reglene i bokstavene a til e og den arbeidsgiveravgift som ville følge av reglene i bokstav g overstiger 270 000 kroner for foretaket i 2002. Dersom bestemmelsen i bokstav h kommer til anvendelse, skal differansen beregnes i forhold til den samlede lønn og annen godtgjørelse knyttet til den eller de deler av virksomheten som omfattes av bokstav g. Bestemmelsen i denne bokstaven kommer ikke til anvendelse for virksomhet som nevnt i bokstav g nr. 7 og nr. 9.
- j) Når arbeidstaker nevnt under bokstav a til g fra samme arbeidsgiver mottar ytelser i 2002 på mer enn 16 ganger gjennomsnittet av grunnbe-

løpet i folketrygden i 2002, skal det i tillegg til satsene nevnt ovenfor regnes en særskilt avgift etter en sats på 12,5 prosent på det overskytende.

§ 2 Trygdeavgift

- a) Av pensjon, føderåd, livrente som ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold, utbetalinger under individuell pensjonsavtale etter skatteloven § 6–47 bokstav c, utbetalinger etter innskuddspensjonsloven og personinntekt for skattyter under 17 år og over 69 år, som nevnt i folketrygdloven § 23–3 annet ledd nr.1: 3,0 prosent.
- b) Av lønnsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven § 23–3 annet ledd nr. 2: 7,8 prosent.
- c) Av næringsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven § 23–3 annet ledd nr. 3: 10,7 prosent.

Avgift av næringsinntekt (annen ervervsinntekt) i jord- og skogbruk som overstiger 7,8 prosent av inntekten, skal dekkes med tilskudd knyttet til jordbruksoppgjøret.

Næringsinntekt er i denne sammenhengen inntekt som nevnt i forskrift gitt av Finansdepartementet 5. oktober 1970 nr. 2 om levering av årsoppgave og om avgiftsfrie uttak i jordbruk med binæringer og skogbruk.

§ 3 Tilskudd fra kommunene og fylkeskommunene som nevnt i folketrygdloven § 23–9 annet ledd

- a) I kommuner: 0,0 prosent
- b) I fylkeskommuner: 0,0 prosent

§ 4 Forskriftsfullmakt

Kongen gir regler om grunnlag og satser for avgifter og tilskudd etter folketrygdloven § 23–4 for visse grupper av medlemmer i trygden. Departementet gir regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i § 1 bokstavene g, h og i.

Forslag

til Stortingets vedtak om produktavgift til folketrygden for fiskeri-, hval- og selfangsnæringen for 2002

Med hjemmel i folketrygdloven § 23–5 annet ledd fastsettes:

I

I 2002 skal følgende avgifter til folketrygden dekkes ved en produktavgift på omsetning av fisk, hval og sel, og produkter av disse, fra fartøy som har drevet egen fangstvirksomhet innenfor det aktuelle kalenderår:

1. Trygdeavgift over 7,8 prosent av pensjonsgivende inntekt fra fiske, hval- og selfangst i inntektsåret.
2. Arbeidsgiveravgift på hyre til mannskapet på fiske-, hvalfangst- og selfangstfartøy.
3. Premie til kollektiv yrkesskadetrygd for fiskere, hval- og selfangere.
4. Avgift til dekking av de utgiftene folketrygden

har med stønad til arbeidsløse fiskere, hval- og selfangere.

5. Avgift til dekking av de utgiftene folketrygden har i forbindelse med ordningen med frivillig tilleggstrygd for sykepenger til manntallsførte fiskere, hval- og selfangere.

II

Produktavgiften skal være 3,6 prosent for 2002.

Avgift på omsetning av råfisk, råfiskprodukter, hval og hvalprodukter innkreves av godkjente salgslag, jf. lov 14. desember 1951 nr. 3 om omsetning av råfisk § 3. Ved fiske på fjerne farvann der omsetningen foregår utenom salgslag og ved omsetning av sel og produkter av sel, skal den avgiftspliktige innbetale produktavgiften til Fiskeridirektoratet.

Forslag

til vedtak om merverdiavgift og avgift på investeringer mv. for budsjetterminen 2002 (kap. 5521, post 70)

I.

§ 1

1. Fra 1. januar 2002 skal det betales 24 pst. avgift etter bestemmelsene i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift.
2. Fra 1. januar 2002 skal det betales 11,11 pst. avgift av omsetning som nevnt i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 39 og godtgjørelse som nevnt i samme lov § 41.

§ 2

Fra 1. januar 2002 skal det betales 12 pst. avgift etter bestemmelsene i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift for næringsmidler. Som næringsmidler anses enhver mat- eller drikkevare og enhver annen vare som er bestemt til å konsumeres av mennesker, unntatt:

- a) legemidler
- b) vann fra vannverk
- c) tobakksvarer
- d) alkoholholdige drikkevarer.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om avgrensning av avgiftsplikten.

II.

§ 1

Fra 1. januar 2002 til og med 30. september 2002 skal det betales 7 pst. avgift etter bestemmelsene i lov 19. juni 1969 nr. 67 om avgift på investeringer mv.

§ 2

Avgift skal ikke betales av bygninger, anlegg og andre driftsmidler til bruk

- a. under fabrikkmessig produksjon av varer,
- b. under bryting, utvinning og bearbeiding i bergverk.

Departementet avgjør med bindende virkning hva som skal anses som «fabrikkmessig produksjon» og «bergverk».

§ 3

Bestemmelsene i § 2 gjelder ikke for

- a. virksomhet innen bygg og anlegg,
- b. jordbruk, skogbruk, fiske og fangst,

- c. produksjon og forsyning av elektrisk kraft, gass og vann, herunder damp og varmtvann.

Unntatt fra bestemmelsen i første ledd bokstav c er produksjon av damp og varmt vann som prosessvarme og produksjon av mottrykkskraft til egen bruk som nevnt i § 2. Det samme gjelder utnyttelse av spillvarme i den utstrekning spillvarmen kommer fra driftsmidler som nevnt i § 2.

§ 4

Det skal ikke betales avgift ved anskaffelser som hovedsakelig er til bruk i jordbruk, husdyrhold, hagebruk, gartneri og skogbruk.

§ 5

Fiskere er fritatt for å svare avgift ved anskaffelse av linebruk, nøter, snurrevad, trål av alle slag og garn for sjøfiske.

§ 6

Avgift skal ikke betales av kommunale kloakkrenseanlegg og kloakkledningsnett.

§ 7

Avgift skal ikke betales av nærmere angitte miljøinvesteringer i avfallshåndteringsanlegg. Det skal heller ikke betales avgift av nærmere angitte investeringer i lokale mottaks- og lagringsanlegg og de sentrale behandlingsanlegg for spesialavfall. Fritaket i første punktum gjelder også for anlegg for håndtering av ombruksemballasje til bruk ved distribusjon av drikkevarer.

§ 8

Det skal ikke betales avgift av arbeid på bygninger og faste anlegg i Finnmark og Nord-Troms. Fritaket gjelder også varer som inkorporeres i bygning eller fast anlegg i forbindelse med slikt arbeid.

§ 9

Avgift skal ikke betales av nærmere angitte tilskuddsberettigede energioptimeringstiltak.

§ 10

Det skal ikke betales avgift av varebiler, lastebiler, trekkbiler for semitrailere og tilhengere hoved-

sakelig innrettet for transport av gods til bruk for slike kjøretøyer. Det skal heller ikke betales avgift av personkjøretøy til bruk i yrkesmessig utleievirk-somhet.

Fritaket i første ledd gjelder ikke for kjøretøyer som ikke er registrert for bruk på offentlig veg.

§ 11

Det skal ikke betales avgift av hogstutstyr til bruk for felling, kvisting, kapping o.l. i forbindelse med avvirking av skog.

Avgift skal heller ikke betales av lassbærer anskaffet for transport av tømmer i skogen.

§ 12

Det skal ikke betales avgift av nærmere angitte investeringer mv. i vindkraftanlegg, bioenergianlegg og varmepumper. Det samme gjelder for fjernvarmeanlegg, tidevannsanlegg, vannkraftanlegg, solenergianlegg og geovarmeanlegg.

§ 13

Det skal ikke betales avgift av nærmere angitte investeringer i distribusjonsnett for naturgass.

§ 14

Det skal ikke betales avgift av flyverksteders, herunder tekniske divisjoner og baser, anskaffelse av varer og tjenester til bruk som driftsmiddel ved ombygging, reparasjon eller vedlikehold av luftfar-tøyer som nevnt i lov 19. juni 1969 nr. 66 om mer-verdiavgift § 17 første ledd nr. 1 bokstav c.

§ 15

Det skal ikke betales avgift av ombruksemballa-sje til bruk ved distribusjon av drikkevarer. Det samme gjelder for slike driftsmidler anskaffet for utleie til slik bruk.

§ 16

Departementet kan

1. gi nærmere forskrifter om avgrensning, utfyl-ling og gjennomføring av bestemmelsene i §§ 1–15 og kan herunder bestemme at visse driftsmidler skal avgiftsberegnes etter den sats som er nevnt i § 1, selv om driftsmidlet er til bruk som nevnt i § 2,
2. når særlige forhold foreligger bestemme at visse driftsmidler skal være fritatt for avgiftsbereg-ning, selv om driftsmidlet ikke er til bruk som nevnt i § 2.

Forslag til vedtak om særavgifter til statskassen for budsjetterminen 2002

Om avgift på alkohol (kap. 5526)

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel eller innenlandsk tilvirkning av sprit, isopropanol, brennevin, vin, fruktvin, mjød og øl mv. med følgende beløp:

1. Drikk med alkoholstyrke over 22 volumprosent alkohol; kr 7,04 pr. volumprosent og liter.
2. Drikk med alkoholstyrke 15–22 volumprosent alkohol; kr 3,65 pr. volumprosent og liter.
3. Drikk med alkoholstyrke over 4,75 og under 15 volumprosent alkohol; kr 3,65 pr. volumprosent og liter.
4. Drikk med alkoholstyrke;
  - a) til og med 0,7 volumprosent alkohol avgiftslegges etter regelverket for alkoholfrie drikkevarer,
  - b) over 0,7 til og med 2,75 volumprosent alkohol: kr 2,51 pr. liter,
  - c) over 2,75 til og med 3,75 volumprosent alkohol: kr 9,45 pr. liter,
  - d) over 3,75 til og med 4,75 volumprosent alkohol: kr 16,37 pr. liter.

Departementet kan gi forskrifter om den avgiftspliktige alkoholstyrken. Alkohol i essenser som innføres, avgiftsbelegges etter de satser og regler som gjelder for sprit og isopropanol, jf. § 2 bokstav d. Departementet kan bestemme at det også skal betales avgift på alkoholen også i andre varer til fortæring mv. som innføres.

Satsene i avsnittene foran gjelder også varer som ved kjøp eller som gave innføres med samtykke gitt i medhold av alkohollovgivningen.

Departementet kan gi forskrifter om forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- b) fra tilvirkers eller importørs lager

1. utføres til utlandet,
  2. leveres som proviant mv. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforsking og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,
  3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1,
  - c) brukes ved framstilling av essenser i tilfelle som nevnt i punkt b,
  - d) leveres til teknisk, vitenskapelig eller medisinsk bruk og som er gjort utjenlig til drikk (denaturert) eller på annen måte finnes garantert mot å bli brukt til drikk,
  - e) bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
  - f) brukes som råstoff eller hjelpemiddel ved fremstilling av alkoholholdige ferdigvarer. Fritaket gjelder kun avgift på alkohol i essenser mv. som innføres,
  - g) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
  - h) fremstilles ved ikke ervervsmessig produksjon. Fritaket gjelder kun øl og vin til eget bruk.
- Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner

som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på tobakkvarer (kap. 5531, post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen etter følgende satser av:

a. Sigarer: kr 1,70 pr. gram av pakningens nettovekt.

Vekten av fastmunnstykke skal tas med i den nettovekt som danner grunnlaget for beregning av avgiften.

b. Sigaretter: kr 1,70 pr. stk.

Med én sigarett menes en sigarett som har en lengde til og med 90 mm, som to regnes sigaretten dersom den har en lengde på over 90 mm, men maks 180 mm, osv.

Filter og munnstykke tas ikke med ved beregningen av lengden.

c. Røyketobakk, karvet skråtobakk, rå-tobakk i forbrukerpakning: kr 1,17 pr. gram av pakningens nettovekt.

d. Skråtobakk: kr 0,55 pr. gram av pakningens nettovekt.

e. Snus: kr 0,55 pr. gram av pakningens nettovekt.

f. Sigarettpapir og sigarettthylser: kr 0,026 pr. stk. av innholdet i pakningen.

Departementet kan gi forskrifter om en forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote.

§ 2

Varer som er ment – eller som departementet finner er tjenlig – som erstatning for forannevnte varer, kan undergis avgiftsplikt etter nærmere bestemmelse av departementet. Når slik avgiftsplikt blir pålagt, skal avgiften svares med beløp som så vidt mulig motsvarer avgiften etter § 1 for tilsvarende tobakkvare.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

a. Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.

b. Fra/til tilvirkers eller importørs lager

1. utføres til utlandet,

2. leveres som proviant mv. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforsking og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,

3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1,

4. kommer i retur.

c. Kvalitetsprøves og forbrukes i fabrikker eller på lager.

d. Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.

e. Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende måte også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av bestemmelsene i §§ 1 og 2.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en

nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på motorvogner mv. (kap. 5536)

I. Engangsavgift på motorvogner mv. (kap. 5536, post 71)

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales avgift til statskassen:

1. ved første gangs registrering av motorvogner i det sentrale motorvognregisteret,
2. når betingelsene for avgiftsfrihet eller avgiftsnedsettelse ved første gangs registrering ikke lenger er oppfylt,
3. når en motorvogn som ikke tidligere er registrert her i landet urettmessig tas i bruk uten slik registrering,
4. når oppbygget motorvogn tas i bruk før ny registrering.

§ 2

Avgiften betales etter følgende avgiftsgrupper og satser:

Avgiftsgruppe a:

1. Personbiler,
  2. varebiler klasse 1 og
  3. busser under 6 meter med inntil 17 seteplasser:
kr 32,68	pr. kg av de første 1 150 kg av vektavgiftsgrunnlaget,
kr 65,36	pr. kg av de neste 250 kg av vektavgiftsgrunnlaget,
kr 130,73	pr. kg av de neste 100 kg av vektavgiftsgrunnlaget,
kr 152,04	pr. kg av resten (vektavgift),
dessuten: kr 9,65	pr. cm ³ av de første 1 200 cm ³ av slagvolumet,
kr 25,26	pr. cm ³ av de neste 600 cm ³ av slagvolumet,
kr 59,42	pr. cm ³ av de neste 400 cm ³ av slagvolumet, og
kr 74,23	pr. cm ³ av resten (slagvolumavgift),
dessuten: kr 126,23	pr. kW av de første 65 kW av motoreffekten,
kr 460,40	pr. kW av de neste 25 kW av motoreffekten,
kr 921,10	pr. kW av de neste 40 kW av motoreffekten,
kr 1 558,72	pr. kW av resten (motoreffektavgift).

Avgiftsgruppe b:

Varebiler klasse 2:

20 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe c:

Campingbiler:

13 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe d:

Kombinerte biler med totalvekt inntil 6 000 kg:

60 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe e:

Beltebiler:

36 pst. av verdiavgiftsgrunnlaget.

Avgiftsgruppe f:

Motorsykler:

kr 8 678 pr./stk. (stykkavgift),

dessuten:

kr 0 pr. cm³ av de første 125 cm³ av slagvolumet,

kr 29,81 pr. cm³ av de neste 775 cm³ av slagvolumet,

kr 65,36 pr. cm³ av resten (slagvolumavgift),

dessuten:

kr 0 pr. kW av de første 11 kW av motoreffekten,

kr 386,21 pr. kW av resten (motoreffektavgift).

Avgiftsgruppe g:

Beltedatorsykler (snøscootere):

Kr 12,23 pr. kg. Av de første 100 kg av vektavgiftsgrunnlaget,

kr 24,46 pr. kg av de neste 100 kg av vektavgiftsgrunnlaget ,

kr 48,91 pr. kg av av resten (vektavgift),

dessuten:

kr 2,55 pr. cm³ av de første 200 cm³ av slagvolumet,

kr 5,10 pr. cm³ av de neste 200 cm³ av slagvolumet,

kr 10,19	pr. cm ³ av resten (slagvolumavgift), dessuten:
kr 32,61	pr. kW av de første 20 kW av motoreffekten,
kr 65,22	pr. kW av neste 20 kW av motoreffekten,
kr 130,43	pr. kW av resten (motoreffektavgift).

Avgiftsgruppe h:

Motorvogner i avgiftsgruppe a, som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på løyveinnehaver til bruk som ordinær drosje (ikke reserve- eller erstatningsdrosje) eller for transport av funksjonshemmede:

40 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe i:

Avgiftspliktige motorvogner som er 30 år eller eldre:
kr 2 857.

Avgiftsgruppe j:

Busser under 6 meter med inntil 17 sitteplasser, hvorav minst 10 er fastmontert i fartsretningen:
35 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

§ 3

Av motorvogner i avgiftsgruppe a – d og g – j skal det i tillegg til avgiften under § 2 svares en vrakpantavgift på kr 1 300 pr. motorvogn. Avgiften inngår ikke i beregningsgrunnlaget for merverdiavgiften.

Departementet kan gi forskrifter om refusjon av vrakpantavgift for motorvogn som utføres til utlandet.

§ 4

Ved beregning av avgift basert på slagvolum og motoreffekt benyttes de tekniske data som skal fastsettes i forbindelse med motorvognens typegodkjenning og/eller skal fremkomme i motorvognens norske vognkort.

Vektavgiftsgrunnlaget er den egenvekt som er fastsatt i forbindelse med motorvognens typegodkjenning, med eventuelt tillegg av ekstrautstyr. Departementet kan gi forskrifter om ekstrautstyr og om beregning av avgift på dette.

Fra de nevnte regler gjøres det unntak for følgende grupper:

1. Motorvogner som har vært registrert i utlandet før registrering her i landet.
2. Motorvogner som benytter stempeldrevet for-

brenningsmotor i kombinasjon med elektrisk motor (hybridbiler) til framdrift. For slike motorvogner inngår verken effekten knyttet til den elektriske motoren eller vekten av elektromotor og batteripakke i avgiftsgrunnlaget.

Departementet kan gi forskrifter om fastsettelse av avgiften for disse grupper og om fradrag for bruk o.l.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om hvilken avgiftsgruppe den enkelte motorvogn skal henføres under.

Oppstår det avgiftsmessig sett tvil om hvilken avgiftsgruppe den enkelte motorvogn skal henføres under, avgjøres dette av departementet med bindende virkning.

§ 6

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på:

1. Motorvogner som registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn.
2. Motorvogner som registreres på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
3. Lett pansrete motorvogner til offentlig bruk.
4. Motorvogner til bruk utelukkende som banekjøretøy og i rally, samt motorsykler til bruk utelukkende i trial- og endurukonkurranseskjøring.
5. Ambulanser, herunder leilighetsambulanser.
6. Begravelseskjøretøy
7. Beltemotorsykler som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på humanitær institusjon som skal nytte kjøretøyet i ambulansetjeneste.
8. Motorvogner som bare bruker elektrisitet til framdrift.
9. Busser som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på:
  - a) innehaver av løyve etter §§ 3 eller 7 i lov 4. juni 1976 nr. 63 om samferdsel, unntatt turvogner,
  - b) institusjon eller organisasjon som tilbyr transport av funksjonshemmede mv.
10. Motorvogner som innføres som arvegods.
11. Beltevogner til Forsvaret.
12. Spesialutrustede kjøretøy til bruk for brannvesenet.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om tilbakebetaling av tilskuddsbeløp og om tilleggsberegning av særavgift og merverdiavgift hvor det:

1. innen 3 år regnet fra registreringen skjer opphør av bruken av bil som drosje eller for transport av funksjonshemmede, jf. § 2 avgiftsgruppe h,
2. innen 1 år regnet fra registreringen skjer opphør av bruken av buss i tilfelle som er gitt avgiftsfritak etter § 6 nr. 9.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om betaling av avgifter ved endring av en motorvogns avgiftsmessige status til en avgiftsgruppe med høyere avgiftssats, og om hva som skal anses som slik endring.

Departementet kan gi forskrifter om betaling av avgifter dersom det foretas endringer av en motorvogn som har betydning for grunnlaget for beregning av avgiften, og om hva som skal anses som en slik endring.

§ 9

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 10

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 11

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning eller også ellers en klart urimelig virkning.

§ 12

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

II. Årsavgift (kap. 5536, post 72)

§ 1

For 2002 betales i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter avgift til statskassen med:

1. kr 2 310 av:
  - a) Personbiler
  - b) Varebiler

- c) Campingbiler med tillatt totalvekt mindre enn 12 000 kg
- d) Busser under 6 meter med inntil 17 seteplasser (minibusser)
- e) Kombinerte biler med tillatt totalvekt mindre enn 6 000 kg
- f) Årsprøvekjennermerker for kjøretøy
2. kr 1 180 av campingtilhengere med egenvekt over 350 kg
3. kr 1 820 av motorsykler; trehjuls, lette, mellomtunge og tunge
4. kr 1 340 av:
  - a) følgende kjøretøy med tillatt totalvekt fra 3500 kg inntil 12 000 kg:
    - lastebiler
    - trekkbiler
  - b) kombinerte biler med tillatt totalvekt fra 6 000 kg inntil 12 000 kg
  - c) busser med tillatt totalvekt mindre enn 12 000 kg som ikke faller inn under nr. 1 bokstav d.

§ 2

Unntatt fra avgiftsplikt er:

- a. Kjøretøy som er registrert på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn.
- b. Motorvogn som er registrert på innehaver av løyve etter § 7 i lov 4. juni 1976 nr. 63 om samferdsel som drosje (ikke reserve- eller erstatningsdrosje) eller for transport av funksjonshemmede.
- c. Motorvogn som er registrert på innehaver av løyve etter § 3 i lov 4. juni 1976 nr. 63 om samferdsel som rutevogn.
- d. Motorvogn som er godkjent og registrert som ambulanse (herunder leilighetsambulanse) eller registrert som begravelleskjøretøy på begravellesbyrå o.l.
- e. Kjøretøy som er registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn.
- f. Kjøretøy som er 30 år eller eldre.
- g. Kjøretøy som dokumenteres levert senest innen avgiftens forfall til godkjent oppsamlingsplass for bilvrak eller til bilopp huggeri for vraking/hugging.
- h. Kjøretøy som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
- i. Kjøretøy som drives kun med elektrisk strøm (el-biler).

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

For kjøretøy som er registrert pr. 1. januar eller som blir registrert i 1. halvår, og for årsprøvekjennermerker som er tildelt pr. 1. januar eller som blir tildelt i 1. halvår, skal det svares full avgift.

På vilkår departementet kan fastsette, skal det svares halv avgift på kjøretøy som:

1. dokumenteres levert til godkjent oppsamlingsplass for bilvrak eller til biloppbuggeri for vraking/hugging i første halvår, men etter avgiftens forfall,
2. registreres eller tildeles årsprøvekjennermerker i annet halvår.

§ 4

Avgift som ikke er betalt innen forfall, forhøyes med kr 250. Departementet kan gi forskrifter om innkreving av tilleggsavgiften.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

III. Vektårsavgift (kap. 5536, post 73)

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter til statskassen betales årsavgift på innenlandsregistrerte kjøretøy på minst 12 000 kg etter følgende satser (kroner):

1. Vektgradert årsavgift

A. Motorkjøretøyer

Avgiftsgruppe	Luft- fjæring	Annet fjærings- system
<i>2 aksler</i>		
12 000 – 12 999 kg	0	266
13 000 – 13 999 kg	266	739
14 000 – 14 999 kg	739	1 039
15 000 – og over	1 039	3 271

3 aksler

12 000 – 14 999 kg	0	266
15 000 – 16 999 kg	266	464
17 000 – 18 999 kg	464	953
19 000 – 20 999 kg	953	1 237
21 000 – 22 999 kg	1 237	1 907
23 000 – og over	1 907	2 963

Minst 4 aksler

12 000 – 24 999 kg	1 237	1 254
25 000 – 26 999 kg	1 254	1 959
27 000 – 28 999 kg	1 959	3 109
29 000 – og over	3 109	4 612

B. Kombinasjoner av kjøretøy (vogntog)

Avgiftsgruppe	Luft- fjæring	Annet fjærings- system
<i>2 + 1 aksler</i>		
12 000 – 13 999 kg	0	0
14 000 – 15 999 kg	0	0
16 000 – 17 999 kg	0	120
18 000 – 19 999 kg	120	274
20 000 – 21 999 kg	274	644
22 000 – 22 999 kg	644	833
23 000 – 24 999 kg	833	1 503
25 000 – 27 999 kg	1 503	2 636
28 000 kg og over	2 636	4 625
<i>2 + 2 aksler</i>		
16 000 – 24 999 kg	258	600
25 000 – 25 999 kg	600	987
26 000 – 27 999 kg	987	1 452
28 000 – 28 999 kg	1 452	1 753
29 000 – 30 999 kg	1 753	2 878
31 000 – 32 999 kg	2 878	3 994
33 000 kg og over	3 994	6 064

2 + minst 3 aksler

16 000 – 37 999 kg	3 178	4 423
38 000 – 40 000 kg	4 423	6 013
Over 40 000 kg	6 013	8 168

Minst 3 + 1 aksel

16 000 – 24 999 kg	258	600
25 000 – 25 999 kg	600	987
26 000 – 27 999 kg	987	1 452
28 000 – 28 999 kg	1 452	1 753
29 000 – 30 999 kg	1 753	2 878
31 000 – 32 999 kg	2 878	3 994
33 000 – og over	3 994	6 064

<i>Minst 3 + 2 aksler</i>			<i>Minst 3 + minst 3 aksler</i>		
16 000 – 37 999 kg	2 808	3 900	16 000 – 37 999 kg	1 598	1 933
38 000 – 40 000 kg	3 900	5 395	38 000 – 40 000 kg	1 933	2 886
Over 40 000 kg	5 395	7 980	Over 40 000 kg	2 886	4 596

og

2. Miljødifferensiert årsavgift for dieseldrevne kjøretøy

Vektklasser	Avgasskravnivå			
	Ikke EURO	EURO I	EURO II	EURO III
12 000 – 19 999 kg	5 656	3 143	2 200	0
20 000 kg og over	10 057	5 761	4 085	0

§ 2

Departementet kan gi forskrifter om hvilke fjæringssystemer som kan likestilles med luftfjæring og om fastsettelse av avgasskravnivå, herunder om krav til dokumentasjon for registreringsår og avgasskravnivå.

Departementet kan også gi forskrifter om etterberegning av avgift dersom det viser seg at et kjøretøy ikke oppfyller de krav til avgassutslipp som lå til grunn for beregning av avgiften.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om betaling av avgift for utenlandsregistrerte kjøretøy etter antall døgn de befinner seg i Norge (døgnavgift), herunder fastsette høyere døgnavgift for kjøretøy som er registrert i et land som krever høyere bruksavgifter av norske kjøretøy enn av dette lands kjøretøy, samt treffe gjensidige avtaler med andre land om fritak for eller nedsettelse av døgnavgiften.

§ 4

Grunnlaget for avgiften er den vekt som er oppgitt som tillatt totalvekt i motorvognregisteret, for semitrailere den del av totalvekten som faller på semitrailerens aksler. Departementet kan gi forskrifter om at avgiftsgrunnlaget kan settes lavere enn kjøretøyets tillatte totalvekt.

Hvis kjøretøyets totalvekt ikke direkte går frem av vognkortet, settes totalvekten til summen av kjøretøyets egenvekt og tillatt (registrert) lasteevne.

§ 5

Følgende kjøretøy er fritatt for vektgradert- og miljødifferensiert årsavgift:

a. traktorer,

- b. kjøretøy registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn,
- c. motorredskaper,
- d. kjøretøy som er registrert på innehaver av løyve etter §§ 3 eller 7 i lov 4. juni 1976 nr. 63 om samferdsel som personrutevogn, kombinert rutevogn eller turvogn samt demonstrasjonsbusser i samme bevillingskjøring. Som turvogn menes i denne sammenheng busser med over 8 sitteplasser i tillegg til førersete og tillatt totalvekt over 5 000 kg,
- e. kjøretøy som er 30 år eller eldre. Fritaket gjelder ikke tilhengere,
- f. kjøretøy som i forbindelse med transport av gods fraktes på jernbane (kombinert godstransport),
- g. kjøretøy som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om utskriving av avgiften i flere terminer, og om forholdsmessig beregning av avgiften ved avregistrering, vraking og omregistrering.

Departementet kan gi forskrifter om betaling av avgift basert på en dagsats på 2 pst. av full vektårsavgift med et fastsatt minstebeløp.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 8

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 9

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet

§ 10

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

IV. Omregistreringsavgift (kap. 5536, post 75)

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales avgift til statskassen ved omregistrering av etternevnte, tidligere her i landet registrerte motorvogner og tilhengere med følgende beløp:

	Registreringsår				
	2001 og 2002 kr	1999 og 2000 kr	1998 kr	1997 til 1990 kr	1989 og eldre kr
a. Mopeder. Motorsykler. Beltemotorsykler.					
1. Mopeder	529	529	529	529	529
2. Motorsykler og beltemotorsykler med motor til og med 250 cm ³ slagvolum	1 508	1 508	1 508	1 508	1 315
3. Motorsykler og beltemotorsykler med motor over 250 cm ³ slagvolum	2 514	2 514	2 514	2 514	1 315
b. Personbiler. Busser.					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. t.o.m. 800 kg	7 385	5 594	4 217	2 818	1 315
2. over 800 kg t.o.m. 1 200 kg	10 083	7 841	5 803	4 023	1 315
3. over 1 200 kg t.o.m. 1 600 kg	14 498	11 261	8 234	5 594	1 315
4. over 1 600 kg	18 777	14 498	10 601	7 236	1 315
c. Lastebiler. Trekkbiler. Varebiler. Kombinerte biler.					
Campingbiler. Beltebiler.					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. t.o.m. 1 000 kg	5 997	4 614	3 619	2 305	1 315
2. over 1 000 kg t.o.m. 2 000 kg	9 156	7 438	5 536	3 823	1 315
3. over 2 000 kg t.o.m. 3 000 kg	15 074	12 057	8 951	6 123	1 315
4. over 3 000 kg t.o.m. 4 000 kg	20 752	16 593	12 445	8 359	8 359
5. over 4 000 kg t.o.m. 5 000 kg	26 680	20 286	16 001	10 669	10 669
6. over 5 000 kg	32 212	25 821	19 301	12 979	12 979
d. Biltilhengere, herunder semitrailere og campingtilhengere, med egenvekt over 350 kg.					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. over 350 kg t.o.m. 1 000 kg	5 992	4 614	3 619	2 305	2 305
2. over 1 000 kg t.o.m. 2 000 kg	6 919	5 536	4 217	2 702	2 702
3. over 2 000 kg t.o.m. 3 000 kg	10 475	8 431	6 322	4 217	4 217
4. over 3 000 kg t.o.m. 4 000 kg	13 932	11 062	8 517	5 536	5 536
5. over 4 000 kg t.o.m. 5 000 kg	19 636	15 808	11 858	7 841	7 841
6. over 5 000 kg	25 921	20 354	15 221	10 145	10 145

§ 2

Det gis fritak eller refusjon av avgift ved omregistrering av kjøretøy:

1. ved ren navneendring (bevilling for/registrering av navnebytte må foreligge),
2. på ektefelle,
3. mellom foreldre og barn som arv (fullt skifte),
4. som er 30 år eller eldre,
5. som utloddes og som tidligere har vært registrert på utlodderen,
6. som skal registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn,
7. på NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
8. som har vært registrert på samme eier i 2 måneder eller mindre (samlet påskiltings-/registreringstid),
9. som tas tilbake av selger som følge av hevet kjøp etter kjøpslovens bestemmelser,
10. ved fusjon mellom aksjeselskaper,
11. ved omdannelse av virksomheter når tidligere og ny(e) eier(e) er identiske.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

V. Avgift på bensin (kap. 5536, post 76)

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på bensin. Avgift betales med følgende beløp pr. liter:

- a. For blyholdig bensin: kr 4,62,
- b. for blyfri bensin: kr 3,81.

Avgiften kommer i tillegg til avgift som skal betales i henhold til Stortingets vedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen. Departementet kan videre gi forskrifter om at det skal betales avgift av annet flytende brennstoff som anses anvendelig som motordrivstoff. Departementet avgjør hva som er anvendelig som motordrivstoff.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på bensin til følgende anvendelsesområder:

- a. Utførsel.
- b. Fly, unntatt Forsvarets fly.
- c. Diplomater m.m.
- d. Teknisk og medisinsk formål.
- e. Som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense.
- f. Båter og snøscootere i veiløse strøk.
- g. Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- h. Reisegods og reiseutstyr.
- i. Motorsager og andre arbeidsredskaper med 2-taktsmotor der den benyttede bensin har særlige helse- og miljømessige egenskaper.
- j. Bensin gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit).
- k. NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

I tilfelle misbruk kan departementet nekte avgiftsfritak eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner

som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

VI. Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift) (kap. 5536, post 77)

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen med kr 3,10 pr. liter mineralolje til framdrift av motorvogn. For mineralolje til fremdrift av motorvogn som inneholder 0,005 pst. vekandel svovel eller mindre, betales avgift med kr 2,77 pr. liter.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensing og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

Avgiften kommer i tillegg til avgift som skal betales i henhold til Stortingets vedtak om CO₂- og svovselavgift på mineralske produkter.

§ 2

Når oljer er merket i samsvar med forskrift fastsatt av departementet, skal det ikke ilegges avgift etter § 1 første ledd.

Departementet kan i særskilte enkeltstående tilfeller bestemme at:

- a. fritak for avgiftsplikten kan skje på annen måte enn bruk av merket olje, eller
- b. avgift skal betales ved bruk av merket olje.

§ 3

På vilkår fastsatt av departementet kan det benyttes merket olje:

1. I følgende motorvogner:
  - a. traktorer,
  - b. motorvogner registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn,
  - c. motorredskaper,
  - d. tilhørende fremmede lands diplomatiske tjenestemenn som er tilsatt her og er offisielt anmeldt. Det samme gjelder for mineralolje til framdrift av motorvogn som nyttes av utsendt generalkonsul, konsul og visekonsul i den utstrekning tilsvarende norske tjeneste-

menn nyter samme fordel i vedkommende fremmede land,

- e. motorvogn tilhørende NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

2. Til annen bruk enn framdrift av motorvogn.

§ 4

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på autodiesel som bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på båtmotorer (kap. 5537, post 71)

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved import og innenlandsk tilvirking av båtmotorer (framdriftsmotorer) med kr 126,50 pr. hk. Som båtmotor anses også motorblokker til slike.

Avgiftsplikten gjelder båtmotorer på minst 9 hk. Elektriske motorer er unntatt fra avgiftsplikt.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing og utfylling av denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på båtmotorer som:

- a. Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- b. Fra tilvirkers, importørs eller forhandlers lager
  1. utføres til utlandet,
  2. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1,
  3. leveres til bruk i fartøy registrert i fiskebåttregisteret (dog ikke utenbordsmotorer og hekkaggregater),
  4. leveres til bruk i fartøy mv. registrert i skipsregisteret, med unntak av fritidsbåter.
- c. Innføres tollfritt i medhold av tolltariffens innledende bestemmelser § 11, pkt. 10, 12, 13 eller 14 e.
- d. Benyttes i Forsvarets marinefartøy.
- e. Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om forbruksavgift på elektrisk kraft (kap. 5541, post 70)

I.

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på elektrisk kraft som leveres eller innføres til bruk her i landet. Avgift skal betales også ved uttak av elektrisk kraft til eget bruk. Avgiftssatsen er 10,30 øre pr. kWh.

Avgift oppkreves ikke for industri, bergverk, arbeidsmarkedsbedrifter som utøver industriproduksjon og veksthusnæringen. Fritaket omfatter kun elektrisk kraft som benyttes i forbindelse med selve produksjonsprosessen.

Departementet kan gi forskrifter om avgiftsmessig avgrensning av industri, bergverk, arbeidsmarkedsbedrifter som utøver industriproduksjon og veksthusnæringen samt om praktiseringen av fritaket.

Avgift oppkreves ikke for Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvæningen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på kraft som:

- a. Leveres i direkte sammenheng med produksjonen av elektrisk kraft.
- b. Er produsert ved energigjenvinningsanlegg.
- c. Er produsert i mottrykksanlegg.
- d. Er produsert i aggregat med generator som har mindre merkeytelse enn 100 kVA.
- e. Er produsert i nødstrømsaggregat i tilfeller hvor den normale elektrisitetsforsyning har sviktet.
- f. Er produsert og forbrukt i transportmidler.
- g. Leveres til NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
- h. Leveres til bruk i driften av verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.
- i. Leveres til bruk i produksjon av fjernvarme.
Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

II.

Fra 1. juli 2002 skal avgiftssatsen i § 1 første ledd være 9,30 øre pr. kWh.

Om grunnavgift på fyringsolje mv. (kap. 5542, post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på mineralolje med kr 0,389 pr. liter.

§ 2

Unntatt fra avgiftsplikter:

- a. flyparafin (jetparafin) som leveres til bruk om bord i fly,
- b. olje som pålegges avgift etter Stortingets vedtak om avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift).

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på mineralolje til følgende anvendelsesområder:

1. Utførsel.
2. Skip i utenriks fart.
3. Gods- og passasjertransport i innenriks sjøfart.
4. Fiske og fangst i nære farvann.
5. Fiske og fangst i fjerne farvann.
6. Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for specialskep som har oppdrag i slik virksomhet.
7. Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
8. Benyttes som råstoff i industriell virksomhet dersom mineraloljen i sin helhet inngår og forblir i det ferdige produkt.
9. Innføres som reisegods eller reiseutstyr.
10. Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.

11. NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
12. Treforedlingsindustrien, sildemel- og fiskemeindustrien.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om miljøavgifter på mineralske produkter mv.

A. CO₂-avgift på mineralske produkter (kap. 5508 og kap. 5543, post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales CO₂-avgift til statskassen på følgende mineralske produkter i henhold til følgende satser:

1. Generell sats
  - a) Mineralolje: kr 0,49 pr. liter.
  - b) Kull og koks mv.: kr 0,49 pr. kg.
  - c) Bensin: kr 0,73 pr. liter.
2. Redusert sats, jf. § 2
  - a) Mineralolje: kr 0,28 pr. liter. For treforedlingsindustrien, sildemel- og fiskemelindustrien er satsen kr 0,245 pr. liter.
  - b) Bensin: kr 0,26 pr. liter.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det skal betales redusert sats, gis refusjon eller tilskudd i henhold til § 1 nr. 2 til følgende anvendelsesområder:

1. Mineralolje til bruk i
  - a. Fly som flyr mellom norske flyplasser.
  - b. Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.
  - c. Godstransport i innenriks sjøfart.
2. Bensin til bruk i
  - a. Fly som flyr mellom norske flyplasser, unnatt Forsvarets fly.
  - b. Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på produkter til følgende anvendelsesområder:

1. Generelle fritak for produkter som
  - a. Utføres.
  - b. Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i

tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.

- c. Innføres som reisegods og reiseutstyr.
  - d. Benyttes som råstoff i industriell virksomhet på en slik måte at det ikke oppstår utslipp av karbon til luft eller utslippet er vesentlig lavere enn den benyttede mengde råstoff skulle tilsi.
  - e. Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
2. Mineralolje til bruk i
    - a. Skip i utenriks fart.
    - b. Fiske og fangst i fjerne farvann.
    - c. Fiske og fangst i nære farvann.
    - d. Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.
    - e. Fly i utenriks fart.
  3. Bensin til bruk for
    - a. Diplomater m.m.
    - b. Teknisk og medisinsk formål.
    - c. Motorsager og andre arbeidsredskaper med 2-taktsmotor der den benyttede bensin har særlige helse- og miljømessige egenskaper.
    - d. Bensin gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit).
    - e. Fly i utenriks fart.
  4. Kull og koks mv. til bruk som/til
    - a. Reduksjonsmiddel eller råvare i industriell prosesser.
    - b. Fremstilling av klinker i forbindelse med sementproduksjon og løs leca (lecaklinker).
    - c. Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

Departementet kan fastsette forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritaket.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Departementet kan ved overtredelse av §§ 2 eller 3 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 7

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 9

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

B. Svovelavgift (kap. 5543, post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales svovelavgift til statskassen på følgende mineralske produkter og utslipp i henhold til følgende satser:

1. Generell sats

Mineralolje: 7 øre pr. liter mineralolje for hver påbegynt 0,25 pst. vektandel svovel i olje som inneholder over 0,05 pst. vektandel svovel.

2. Redusert sats, jf. § 2.

2,8 øre pr. liter mineralolje for hver påbegynt 0,25 pst. vektandel svovel i oljen. Avgift skal ikke svares for olje som inneholder 0,05 pst. vektandel svovel eller mindre.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter og utslipp som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det skal betales redusert sats, gis refusjon eller tilskudd i henhold til § 1 nr. 2 for mineralolje til følgende anvendelsesområder:

- a. Fly som flyr mellom norske flyplasser.
- b. Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på produkter til følgende anvendelsesområder:

1. Generelle fritak

- a. Utførsel.
- b. Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1. Dette gjelder ikke når det skal betales avgift etter § 2.
- c. Reisegods og reiseutstyr.
- d. Utslippet av svovel til atmosfæren er mindre enn det som svovelinnholdet i de benyttede produkter skulle tilsi.
- e. Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på musesumssektoren.
- f. NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

2. Mineralolje til bruk i

- a. Skip i utenriks fart.
- b. Fiske og fangst i fjerne farvann.
- c. Fly i utenriks fart.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

Departementet kan fastsette forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Departementet kan ved overtredelse av §§ 2 eller 3 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 7

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner

som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 9

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

C. Avgift på smøreolje mv. (kap. 5542, post 71)

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på smøreolje mv. med kr 1,53 pr. liter.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på smøreolje mv. til følgende anvendelsesområder:

- a. Utførsel.
- b. Utenriks fart.
- c. Fiske og fangst i fjerne farvann.
- d. Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.
- e. Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- f. Er påfylt kjøretøy, maskiner o.l. ved innførsel eller utførsel.
- g. Fly, unntatt olje til Forsvarets fly.
- h. Råstoff i industriell virksomhet som i sin helhet

inngår og forblir i det ferdige produkt.

- i. Omsettes i detaljforpakninger med innhold mindre enn 0,15 liter.
- j. Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.
- k. NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred. Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Departementet kan i tilfelle overtredelse av § 2 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på sluttbehandling av avfall (kap. 5546, post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på avfall som er innlevert til sluttbehandling etter følgende satser:

1. opplagsplasser for avfall (fyllplasser); kr 320 pr. tonn
2. anlegg for forbrenning av avfall;
  - a. grunnavgift kr 80 pr. tonn
  - b. tilleggsavgift kr 240 pr. tonn.

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for tilleggsavgift for anlegg med energiutnyttelse.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på avfall som:

- a. Innleveres til særskilt behandling i henhold til forskrift 19. mai 1994 nr. 362 om spesialavfall.
- b. Innleveres til anlegg for ombruk, gjenvinning eller sortering for gjenvinning.
- c. Består av ensartet, uorganisk materiale og som legges på særskilt opplagsplass.
- d. Er restavfall fra utnyttelse av returfiber i treforedlingsindustrien.

- e. Består av forurensede jord- og løsmasser, herunder avfall fra nedlagte avfallsdeponi.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om avgiftsplikten avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp eller tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER) (kap. 5547, post 70 og 71)

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER), herunder gjenvunnet TRI og PER.

For TRI og PER som inngår som bestanddel i andre produkter, betales avgift av andelen TRI og PER. Avgift betales bare dersom andelen TRI er over 1 vektprosent av produktets totale vekt eller andelen PER er over 0,1 vektprosent av produktets totale vekt.

Avgift svares etter følgende intervaller og satser:

	Innhold TRI/PER pst.	kr pr. kg	
		TRI	PER
1.	Over 0,1 – t.o.m. 1		0,51
2.	Over 1 – t.o.m. 5	2,65	2,65
3.	Over 5 – t.o.m. 10	5,30	5,30
4.	Over 10 – t.o.m. 30	15,70	15,70
5.	Over 30 – t.o.m. 60	31,40	31,40
6.	Over 60 – t.o.m. 100	52,40	52,40

Ved beregning av avgift benyttes den høyeste av enten faktisk eller oppgitt andel TRI/PER.

Departementet kan gi forskrifter om hva som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a. Utføres.
- b. Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- c. Gjenvinnes til eget bruk.
- d. Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
- e. Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på sjokolade- og sukkervarer mv. (kap. 5555, post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på sjokolade- og sukkervarer m.m. med kr 14,85 pr. kg av varens avgiftspliktige vekt. Det skal også betales avgift av slike varer uten tilsetning av sukker eller søtningsmiddel. Departementet kan gi forskrifter om hva som skal anses som avgiftspliktig sjokolade- og sukkervarer.

Departementet kan gi forskrift om forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a. Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- b. Fra/til tilvirkers eller importørs lager
  1. utføres til utlandet,
  2. leveres som proviant mv. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,
  3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- c. Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.

d. Brukes som råstoff mv. ved fremstilling av varer.

e. Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på alkoholfrie drikkevarer mv. (kap. 5556)

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på:

- a. alkoholfrie drikkevarer, pr. liter salgsvare: kr 1,62
- b. sirup som nyttes til ervervsmessig fremstilling av alkoholfrie drikkevarer i dispensere, fontener o.l., pr. liter salgsvare: kr 9,76
- c. kullsyre som blir solgt eller innført til tilvirkning av alkoholfrie drikkevarer som ikke skal selges, pr. kg kullsyre: kr 64,76.

Med alkoholfrie drikkevarer likestilles i dette regelverket også drikk med alkoholstyrke til og med 0,7 volumprosent alkohol, jf. Stortingets vedtak om avgift på alkohol § 1 nr. 4 bokstav a.

§ 2

Unntatt fra avgiftsplikten er følgende kullsyrefrie drikkevarer:

- a. råsaft, saftkonsentrat, juice, nektar, sirup, drikkevarer fremstilt av grønnsaker, vann uten tilsetning av smaksstoffer, saft av frukt og bær samt konsentrat av disse,
- b. melk, melkeprodukter,
- c. drikkevarer fremstilt av kakao og sjokolade og konsentrater av dette,
- d. varer i pulverform.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a. Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- b. Fra tilvirkers eller importørs lager
  1. utføres til utlandet,
  2. leveres som proviant mv. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforsking og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor

norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,

3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- c. Nytt til ervervsmessig fremstilling av annet enn drikkevarer.
- d. Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
- e. Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av bestemmelsene i §§ 1 og 2.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgifter på drikkevareemballasje (kap. 5559)**§ 1**

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales miljøavgift og grunnavgift til statskassen på følgende drikkevareemballasje og etter følgende satser pr. emballasjeeenhet:

1. Miljøavgift	
a. Glass og metall	kr 4,19
b. Plast	kr 2,52
c. Kartong/papp	kr 1,05

Departementet kan på nærmere vilkår fritta for, sette ned eller refundere miljøavgiften dersom emballasjen inngår i et retursystem.

2. Grunnavgift

Engangsemballasje	kr 0,85
-------------------	---------

Som engangsemballasje anses emballasje som ikke kan gjenbrukes i sin opprinnelige form.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Unntatt fra miljøavgiften er følgende kullsyrefrie drikkevarer:

- råsaft, saftkonsentrat, juice, nektar, sirup, drikkevarer fremstilt av grønnsaker, vann uten tilsetning av smaksstoffer, saft av frukt og bær samt konsentrat av disse,
- melk, melkeprodukter,
- drikkevarer fremstilt av kakao og sjokolade og konsentrater av dette,
- varer i pulverform.

For grunnavgiften gjelder bokstavene b – d tilsvarende.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for miljø- og grunnavgift på drikkevareemballasje:

- med rominnhold på minst 4 liter,
- som selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- som fra registrert virksomhets eller importørs lager
  - utføres til utlandet,
  - levers som proviant mv. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i uten-

riks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforsking og utnytting av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,

- legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- d) bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- e) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrift om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

§ 8

Departementet kan vurdere overgangsordninger ved systemomlegging av avgiftene i enkelttilfeller og etter en særskilt vurdering.

Om avgift på sukker mv. (kap. 5557, post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på sukker mv. med kr 5,75 pr. kg av varens avgiftspliktige vekt.

§ 2

Avgiftsplikten omfatter:

1. Sukker (roe- og rørsukker).
2. Sirup og sukkeropløsning av nevnte varer.

§ 3

Varer som inneholder sukker mv. nevnt under § 2, og som er ment eller som departementet finner tjenlige som erstatning for avgiftspliktig vare, kan undergis avgiftsplikt etter nærmere bestemmelse av departementet. Når slik avgiftsplikt blir pålagt, skal avgiften svares med beløp som så vidt mulig motsvarer avgiften etter § 1.

§ 4

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på sukker som:

- a. Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- b. Fra tilvirkers eller importørs lager
  1. utføres til utlandet,
  2. leveres som proviant mv. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforsking og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,
  3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltarifens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- c. Nyttetes til ervervsmessig fremstilling av varer.
- d. Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.

e. Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

f. Nyttetes til biavl.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om hvilken ervervsmessig fremstilling av varer som faller inn under § 4 bokstav c.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 7

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 9

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av bestemmelsene i §§ 1 – 3.

§ 10

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om dokumentavgift (kap. 5565, post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 12. desember 1975 nr. 59 om dokumentavgift betales avgift til statskassen ved tinglysing av dokument som overfører hjemmel til fast eiendom, herunder bygning på fremmed grunn, med 2,5 pst. av avgiftsgrunnlaget, dog minst kr 250.

Ved tinglysing av første gangs overføring av hjemmel til eierseksjon eller til fysisk delav eiendom i forbindelse med oppløsning av borettslag og boligaksjeselskaper betales avgift med kr 1 000 pr. hjemmelsoverføring.

§ 2

Fritatt for avgift er:

- a. Gaveandel i dokument som inneholder gave, donasjon o.l. til det offentlige eller til offentlig godkjente stiftelser og legater, eller til foreninger med allmenntilgitt formål og med styresete her i landet.
- b. Dokument som overfører rettigheter til fast eiendom til utenlandske diplomatiske og konsulære misjoner.
- c. Egen sameieandel ved overtagelse av fast eiendom ved oppløsning av sameie.
- d. Overføring av hjemmel til fast eiendom mellom ektefeller.
- e. Arveandel etter loven ved overtagelse av fast eiendom på skifte eller fra uskiftet bo. Forskudd

på arv regnes ikke som arveandel og heller ikke testamentarv i den utstrekning den overstiger lovens arveandel.

- f. Overføring av hjemmel til fast eiendom til forrige hjemmelshaver eller dennes ektefelle, i forbindelse med salg etter reglene om tvangssalg.
- g. Overføring av hjemmel til fast eiendom til NATO eller NATOs hovedkvarter i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Ved førstegangsoverføring av en selvstendig og i sin helhet nyoppført bygning som ikke er tatt i bruk, og overføring av bygg under arbeid betales avgift bare av salgsverdien av tomte dersom det blir tinglyst hjemmelsoverføring til denne.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på flyging av passasjerer (kap. 5580, post 72)

I.

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på ervervsmessig flyging fra norske lufthavner med kr 128 pr. passasjer.

Departementet kan gi forskrifter om hva som skal anses som ervervsmessig flyging og om avgrensning av avgiftsplikten.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på:

- a. Flyging av luftbefordrerens ansatte på tjenestereise.
- b. Flyging av barn under 2 år.
- c. Transitt- og transferpassasjerer, såfremt reisen står i direkte forbindelse med annen flyreise. Fritaket gjelder ikke for flyging som nevnt un-

der bokstav d i direkte tilknytning til annen avgiftspliktig flyreise.

- d. Flyging av mannskap til og fra anlegg eller innretning på kontinentalsokkelen i Nordsjøen i tilknytning til utnyttelse av naturforekomster der.
- e. Flyging til og fra lufthavn i Nordland, Troms og Finnmark. Fritaket gjelder ikke flyginger til og fra lufthavn i Tromsø og Bodø.
- f. Flyging til lufthavn på Svalbard.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4

Departementet kan fritak for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner

som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en

nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

II.

Fra 1. april 2002 skal avgiftssatsen i § 1 første ledd være kr 130 pr. passasjer.

Andre avgiftsvedtak

Om inntekter ved tildeling av konsesjoner (kap. 5309)

§ 1

For 2002 kan departementet innhente inntekter ved tildeling av konsesjoner for;

- a. Oppdrett av laks og ørret.
- b. Riksdekkende reklamefinansiert radio.

§ 2

Inntektene innhentes ved tildeling av konsesjoner. Beløpet skal innbetales til statskassen.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om innbetaling og oppkreving av beløpet.

Om avgift på frekvenser (kap. 5583, post 70)

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2002 kan:

1. fastsette en avgift knyttet til disponering av frekvenser til drift av tredje generasjons system for mobilkommunikasjon (bl.a. UMTS),
2. fastsette en avgift knyttet til disponering av frekvenser til drift av andre generasjons mobilkommunikasjonssystem,
3. forestå salg av 5-sifrede telefonnummer,
4. fastsette nærmere bestemmelser om beregning og oppkreving av avgiften.

Forslag til vedtak om tollavgifter for budsjetterminen 2002 (kap. 5511)

I.

Tolltariffen slik den gjelder 31. desember 2001, herunder tolltariffens innledende bestemmelser, skal fortsatt gjelde med følgende endringer:

A.

I tolltariffens innledende bestemmelser gjøres følgende endringer:

§ 2 nr. 3 første, annet og tredje ledd skal lyde:

3. Varer som er omfattet av en frihandelsavtale inngått mellom Norge og en fremmed stat eller gruppe av stater kan innenfor rammen av slike avtaler innføres med redusert toll, tollfritt eller med annen tollmessig justering. Preferansetollbehandling innvilges under forutsetning av at opprinnelsesreglene til den aktuelle frihandelsavtalen er oppfylt.

Følgende frihandelsavtaler er virksomme 1. januar 2002:

- Avtalen om opprettelse av Det Europeiske Økonomiske Samarbeidsområde, EØS-avtalen¹
- Konvensjonen om opprettelse av Det Europeiske Frihandelsforbund
- Handelsavtalen EF – Norge
- Frihandelsavtalen EFTA – Tyrkia
- Frihandelsavtalen EFTA – Den tsjekkiske republikk (Tsjekkia)
- Frihandelsavtalen EFTA – Den slovakiske republikk (Slovakia)
- Frihandelsavtalen EFTA – Israel
- Frihandelsavtalen EFTA – Romania
- Frihandelsavtalen EFTA – Bulgaria
- Frihandelsavtalen EFTA – Ungarn
- Frihandelsavtalen EFTA – Polen
- Frihandelsavtalen EFTA – Slovenia
- Frihandelsavtalen EFTA – Estland
- Frihandelsavtalen EFTA – Latvia
- Frihandelsavtalen EFTA – Litauen
- Frihandelsavtalen EFTA – Færøyene
- Interim frihandelsavtale EFTA – PLO på vegne av Den palestinske selvstyremyndighet
- Frihandelsavtalen EFTA – Marokko
- *Frihandelsavtalen EFTA – Mexico*

Tollpreferanser gis under samme forutsetninger også for varer som er omfattet av bilaterale el-

ler unilaterale erklæringer inngått i tilknytning til disse frihandelsavtalene.

§ 11 nr. 8 oppheves.

§ 14 nr. 10 nytt fjerde ledd skal lyde:

Varer som innføres for slik behandling m.v. som nevnt under første ledd, bokstav a og b, og som skal gjenutføres til bruk i forbindelse med utforskning og utnytting av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor tollområdet, kan også tilhøre virksomheter hjemmehørende i Norge.

B.

Oppdelingene for levende planter i samplantinger og avskårne blomster i blandede buketter endres som angitt i vedlegg 3.1.

Oppdelingene for kalkunrulade endres som angitt i vedlegg 3.2.

Oppdelingene for ustekte produkter til fremstilling av bakverk endres som angitt i vedlegg 3.3.

C.

Tolltariffens tekst for visse posisjoner skal endres slik som fremgår av uttrykt vedlegg til denne proposisjonen.

D.

For industrivarer som 31. desember 2001 er oppført i tolltariffen med høyere tollsats enn 2002-satsene i nedtrappingsplanen i henhold til WTO-avtalen, reduseres tollsatsene i samsvar med det som følger av Norges forpliktelser etter nedtrappingsplanen.

E.

Tollsatsene settes til 0 på de varenumrene i tolltariffen som er angitt i vedlegg 3.4.

II.

A.

Finansdepartementet gis fullmakt til å iverksette de tollreduksjoner som følger av eventuelle frihandelsavtaler mellom EFTA-landene og henholdsvis Jordan, Kroatia, Canada, Chile, Singapore, Kypros, Tunisia og Egypt.

¹ Protokoll 3 Tabell I iverksettes ikke før revidert Protokoll 3 iverksettes.

B.

Finansdepartementet gis fullmakt til å iverksette de tollmessige sidene ved Protokoll 3 til EØS-avtalen.

III.

Finansdepartementet gis fullmakt til å innarbeide tekniske endringer i tolltariffen.

Vedlegg 1

Skatteligningen og selvangivelsesstatistikk for 1999

I dette vedlegget redegjøres det for skatteligningen og selvangivelsesstatistikk for 1999. Skatteligningen inneholder tall for skattegrunnlagene og innbetalte skatter. Selvangivelsesstatistikken inneholder tall for de fleste skattepliktige inntekter i tillegg til fradrag og formue.

Skatteligningen for inntektsåret 1999

1. Tabellene 1.1–1.7 gir en oversikt over skatteligningen for 1999. Statistikken bygger på oppgaver fra den ordinære skatteligningen for forskuddspliktige og etterskuddspliktige skattytere. For personlige skattytere omfatter inntektsskatt til staten hovedsakelig toppskatt, men for visse grupper personlige skattytere, hovedsakelig personer som er bosatt i utlandet, beregnes ordinær inntektsskatt til staten.

Tabell 1.1 viser en oppstilling av skatteligningen samlet og fordelt på *etterskuddspliktige og forskuddspliktige skattytere*. I tabell 1.2 vises tall for skatteligningen samlet og fordelt fylkesvis for *forskuddspliktige skattytere*.

Utlignet formues- og inntektsskatt til kommune, fylke og stat og trygdeavgift til folketrygden utgjorde i alt 253,4 mrd. kroner i 1999 sammenlignet med 221,9 mrd. kroner i 1998.

Kommune- og fylkesskatten utgjorde 88,2 mrd. kroner, mens statsskatten og trygdeavgiften var henholdsvis 116,9 og 48,3 mrd. kroner. Fra 1998 til 1999 var det en samlet økning i utlignet skatt på 14,2 pst. Kommune- og fylkesskatten økte med 12,8 pst., statsskatten økte med 19 pst. Medlemsavgiften til folketrygden økte med 6,2 pst. fra året før.

Alminnelig inntekt ved kommune- og fylkeskatteligningen utgjorde i alt 597,1 mrd. kroner for *forskuddspliktige skattytere*. Dette var en økning på 6,1 pst. fra året før. Sammenlignet med 1998 økte utlignede skatter for forskuddspliktige med 11,1 mrd. kroner.

2. Tabell 1.3 viser gjennomsnittstall for innenby(gd)sboende personlige skattytere fordelt fylkesvis. Alminnelig inntekt pr. innbygger var 132 868 kroner i 1999. Sammenlignet med alminnelig inntekt pr. innbygger i 1998 var dette en økning på 5,3 pst. Oslo hadde høyest inntekt pr. innbygger med 175 590 kroner, mens inntekten var lavest i Nord-Trøndelag med 107 624 kroner.

Tabell 1.4 viser fordelingen av antall personlige skattytere etter størrelsen på nettoformuen og alminnelig inntekt. Denne statistikken omfatter nærmere 3,5 mill. personlige skattytere. Av de personlige skattyterne hadde 34,8 pst. alminnelig inntekt under 100 000 kroner, 36,2 pst. en inntekt mellom 100 000 og 200 000 kroner, 18,6 pst. en inntekt mellom 200 000 og 300 000 kroner, og 10,4 pst. hadde en inntekt på 300 000 kroner eller mer. En gruppering av de personlige skattytere etter formuestrinn viser at 69,6 pst. av skattyterne hadde en formue under 120 000 kroner, 13,4 pst. en formue mellom 120 000 og 300 000 kroner og 7,1 pst. en formue mellom 300 000 kroner og 500 000 kroner. Knapt 10 pst. av skattyterne ble lignet for en formue på 500 000 kroner eller mer.

3. Utlignet inntektsskatt fra *etterskuddspliktige skattytere* ble tidligere fordelt mellom kommune, fylke og stat. Fra 1998 ble reglene om stedbunden beskatning fjernet og all inntektsskatt fra etterskuddspliktige skattytere med unntak av naturressursskatten blir nå utlignet til staten. Som tabell 1.1 viser utgjorde nettoinntekt ved statsskatteligningen for etterskuddspliktige 132,3 mrd. kroner i 1999. Utlignet skatt for etterskuddspliktige økte med 20,3 mrd. kroner ift. 1998.

Samlet utlignet skatt til staten, eksklusive sel-skaper skattlagt med hjemmel i petroleumsskatte-loven, utgjorde i alt 31,9 mrd. kroner i 1999. Av dette var 31,3 mrd. kroner fellesskatt og 187 mill. kroner formuesskatt. Skatt på grunnrenteinntekt var på 336 mill. kroner i 1999, mens tonnasje-skatten utgjorde 78 mill. kroner samme år.

Tallene for utlignet skatt til staten er etter godtgjørelsesfradrag i forbindelse med mottatt aksjeutbytte, og etter fradrag for naturressursskatt. Fradrag for godtgjørelse i fellesskatt utgjorde 4,9 mrd. kroner, mens fradrag for naturressursskatt utgjorde 854 mill. kroner.

Tabell 1.5 viser etterskuddspliktige skattytere etter samlet inntekt. Av en samlet inntekt (alminnelig inntekt og korreksjonsinntekt) på 132,3 mrd. kroner, var 89,4 pst. (118 mrd. kroner) opptjent av etterskuddspliktige skattytere med en samlet inntekt på 1 mill. kroner eller mer (19,8 pst. av skattyterne). Mottatt norsk og utenlandsk aksjeutbytte er fra inntektsåret 1993 inkludert i alminnelig inntekt.

Tabell 1.6 viser at 88,3 pst. av den utlignede skatten ved statsskatteligningen på 31,9 mrd. kroner er utlignet på aksjeselskaper mv., 3,8 pst. på kraftselskaper, 4,3 pst. på sparebanker, 0,7 pst. på rederier skattlagt etter Sktl. § 51A, 0,7 pst. på forbruksforeninger, innkjøps- og salgslag/samvirke- lag, andelsmeierier og boligbyggelag, 1,1 pst. på utenlandske aksjeselskaper/forsikringsselskaper, 0,8 pst. på institusjoner/foreninger og pensjons- fond og 0,1 pst. på verdipapirfond og utenlandske styremedlemmer.

Tabell 1.7 viser at statsskatten fra oljevirkso- mheten for etterskuddspliktige skattytere beløp seg til 24,7 mrd. kroner. Beløpet utgjør 43,6 pst. av sel- skapsskatten til staten.

Selvangivelsesstatistikk for 1999

Tabell 1.8–1.11 viser gjennomsnittstall for personli- ge skattytere fra selvangivelsesstatistikken for 1999. Mens skatteligningen hovedsakelig redegjør for innbetalte skatter i 1999, viser selvangivelses- statistikken tall for gjennomsnittlige inntekter, for- mue og fradrag for (bosatte) personer 17 år og eld- re.

I tabell 1.8 er det gjengitt en del hovedtall for de sosioøkonomiske gruppene lønnstakere, trygdede og selvstendig næringsdrivende. Tabellen viser at lønnstakere utgjør den største gruppen med nesten 1,9 mill. personer. Trygdede utgjør nesten 970 000 personer, mens selvstendig næringsdrivende ut- gjør om lag 143 000 personer. *Gjennomsnittlig brut- toinntekt* for lønnstakere var 291 000 kroner i 1999. Trygdede hadde en gjennomsnittlig bruttoinntekt på noe over 145 200 kroner, mens tilsvarende for selvstendig næringsdrivende var 375 900 kroner.

Trygdede og pensjonister får om lag 9,6 pst. av bruttoinntekten fra *kapitalinntekter*, dvs. renter, ak- sjeutbytte, aksjegevinst og inntekt av prosentlignet bolig. For lønnstakere og selvstendig næringsdri- vende er andelen hhv. 6 pst. og 9,6 pst.

Tabell 1.8 viser også at *samlet fradrag* (inkl. sær- fradrag) som andel av bruttoinntekt er 31,7 pst. for trygdede, 23,8 pst. for lønnstakere og 20,8 pst. for selvstendig næringsdrivende. For selvstendig næ-

ringsdrivende utgjør underskudd i næring og gjeldsrenter de største fradragspostene, mens det er minstefradrag og gjeldsrenter for lønnstakere. De største fradragene for trygdede er minstefra- drag og særfradrag.

Trygdede betaler i gjennomsnitt 16 pst. av sin bruttoinntekt i *skatt*. For lønnstakere utgjør samlet utlignet skatt i gjennomsnitt 27,3 pst. av bruttoinn- tekten. Selvstendig næringsdrivende betaler i gjen- nomsnitt 29,7 pst. av bruttoinntekten i skatt.

Tabell 1.9 viser *sammensetning av inntekter og fradrag og skatt* for personer (bosatte 17 år og eld- re) på ulike inntektsnivåer. Tabellen viser at for personer med en bruttoinntekt under 100 000 kro- ner utgjør i gjennomsnitt lønnsinntekter om lag 38 pst., tjenestepensjoner mv. og trygdeytelser om lag 53 pst. og aksjeutbytte og gevinst om lag 0,4 pst. av bruttoinntekten. For personer med en bruttoinn- tekt over 1 mill. kroner utgjør i gjennomsnitt lønn- sinntekter om lag 29 pst., tjenestepensjoner mv. og trygdeytelser om lag 1,6 pst. og aksjeutbytte og ge- vinst om lag 41 pst. av bruttoinntekten i 1999.

Tabell 1.10 viser sammensetningen av inntekter og fradrag for personer fordelt etter størrelsen på *nettoformue*. Tabellen viser at personer med høy nettoformue i gjennomsnitt også har relativt høy bruttoinntekt. For personer med en nettoformue på over 1 mill. kroner utgjør i gjennomsnitt lønnsinn- tekter om lag 29 pst. av bruttoinntekten i 1999. Til- svarende utgjør tjenestepensjoner mv. og trygde- ytelser om lag 13 pst. og aksjeutbytte og gevinst om lag 29 pst. av bruttoinntekten.

Tabell 1.11 gjengir gjennomsnittlige inntekter, fradrag og skatt *fordelt etter alder*. Tabellen viser at den gjennomsnittlige bruttoinntekten øker med al- deren opp til aldersgruppen 45 – 54 år, for så å falle for de neste aldersgruppene. Tabellen viser at for personer mellom 67 og 79 år utgjør tjenestepensjon og trygdeytelser i gjennomsnitt om lag 80 pst. av bruttoinntekten. For personer mellom 17 og 24 år og 67 år og eldre utgjør i gjennomsnitt renter av bankinnskudd den største andelen av kapitalinntek- tene. For personer mellom 25 og 66 år utgjør der- imot aksjeutbytte i gjennomsnitt den største ande- len.

Tabell 1.1 Oversikt over skatteligningen. Hele landet. 1999. Mill. kroner

	I alt	Etterskudds- pliktige skattytere ¹	Forskudds- pliktige skattytere
<i>Kommuneskatteligningen</i>			
Antall skattytere ²	3 849 712	1 289	3 848 423
Nettoformue	727 814	–	727 814
Alminnelig inntekt	597 112	–	597 112
Særfradrag	14 500	–	14 500
Formuesskatt	4 348	–	4 348
Inntektsskatt ³	52 267	3	52 264
Naturressursskatt	1 233	1 233	–
<i>Fylkesskatteligningen</i>			
Inntektsskatt	30 087	–	30 087
Naturressursskatt	224	224	–
<i>Statsskatteligningen</i>			
Antall skattytere med fellesskatt	3 362 012	71 018	3 290 994
Antall skattytere med toppskatt	867 974	–	867 974
Beregningsgrunnlag for toppskatt	703 712	–	703 712
Nettoinntekt	133 981	132 348	1 633
Nettoformue	784 554	62 506	722 048
Inntekt sokkel	39 533	39 533	–
Beregningsgrunnlag for særskatt sokkel	27 240	27 240	–
Toppskatt	12 431	–	12 431
Fellesskatt	77 444	31 289	46 155
Formuesskatt	1 950	187	1 763
Inntektsskatt sokkel (inkl. særskatt)	24 689	24 689	–
Skatt på grunnrenteinntekt for kraftanlegg	336	336	–
Tonnasjeskatt	78	78	–
<i>Utligning til folketrygden</i>			
Beregningsgrunnlag for trygdeavgift i alt	702 210	–	702 210
Personinntekt fra pensjon/trygd	128 793	–	128 793
Personinntekt fra næring utenom primærnæring	35 537	–	35 537
Personinntekt fra primærnæring	9 728	–	9 728
Personinntekt lønn	528 152	–	528 152
Samlet trygdeavgift	48 271	–	48 271
<i>Sum utlignet skatt</i>			
I alt	253 355	58 038	195 317
<i>Fradrag, nedsettelse og korreksjoner i skatt</i>			
I alt	17 732	5 758	11 974
Forsørgerfradrag ⁴	1 981	–	1 981
Finnmarksfradrag ⁵	557	–	557
Fradrag for boligsparing – BSU ⁵	378	–	378
Fradrag for aksjesparing – AMS ⁵	397	–	397
Skatt etterbetalt pensjon ⁶	-33	–	-33
Nedsettelse etter 80-prosentregelen ⁷	183	–	183
Skattebegrensning etter sktl. § 78 ⁸	3 085	–	3 085
Nedsettelse for utenlandsskatt ⁹	116	–	116
Godtgjørelsesfradrag ¹⁰	10 214	4 904	5 310
Fradrag for naturressursskatt ¹¹	854	854	–

¹ Omfatter også utenlandske skattytere på kontinentalsokkelen.² Antall skattytere med utlignet inntektsskatt og/eller formuesskatt til kommune.³ For etterskuddspliktige omfatter inntektsskatten kun utenlandske styremedlemmer.⁴ Beløpet er belastet inntektsskatt kommune med 1 292 mill. kroner og fylkesskatt med 690 mill. kroner.⁵ Beløpet er belastet inntektsskatt stat.⁶ d Tillegg/fradrag for etterbetalt pensjon er fordelt med – 9,8 mill. kroner på inntektsskatt kommune, -5,2 mill. kroner på fylkesskatt, -2,0 mill. kroner på inntektsskatt stat, -7,9 mill. kroner på fellesskatten og – 8,2 mill. kroner på avgift til folketrygden.⁷ Beløpet er belastet formuesskatt stat.⁸ Beløpet er belastet inntektsskatt kommune og fylke med henholdsvis 907,2 mill. kroner og 482,2 mill. kroner. Inntektsskatt stat med 172,4 mill. kroner, fellesskatt med 737,4 mill. kroner og avgift til folketrygden med 785,6 mill. kroner.⁹ Beløpet er belastet inntektsskatt stat med 12,3 mill. kroner, fellesskatt med 35,9 mill. kroner, inntektsskatt kommune med 44,3 mill. kroner og fylkesskatt med 23,6 mill. kroner.¹⁰ Godtgjørelsesfradraget for etterskuddspliktige belastes i sin helhet fellesskatt. For personlige skattytere er godtgjørelsesfradraget belastet inntektsskatt kommune med 2 184 mill. kroner, fylkesskatt med 1 253 mill. kroner og fellesskatt med 1 873 mill. kroner.¹¹ Beløpet er belastet fellesskatt.

Tabell 1.2 Oversikt over skatteligningen for forskuddspliktige skattytere etter fylke, 1999. Mill. kroner

	Hele landet	Østfold	Akershus	Oslo	Hedmark	Oppland	Buskerud	Vestfold	Telemark	Aust-Agder	Vest-Agder
<i>Kommuneskatteligningen</i>											
Antall skattytere	3 848 423	215 439	373 048	405 862	181 640	192 712	232 187	181 400	155 212	99 085	133 073
Nettoformue	727 814	36 042	88 637	132 710	28 997	30 752	42 136	35 842	23 336	15 956	25 013
Alminnelig inntekt	597 112	30 485	73 502	90 460	21 547	21 283	31 828	27 259	20 180	12 181	18 724
Særfradrag	14 500	902	1 226	1 693	736	676	770	750	616	352	528
Formuesskatt	4 348	209	544	849	165	178	252	215	134	95	149
Inntektskatt	52 264	2 595	6 718	8 165	1 812	1 803	2 787	2 330	1 733	1 041	1 606
<i>Fylkesskatteligningen</i>											
Inntektskatt	30 087	1 495	3 863	4 698	1 046	1 040	1 605	1 341	998	600	925
<i>Statsskatteligningen</i>											
Antall skattytere med felles-											
skatt	3 290 994	184 074	337 728	387 679	142 079	138 818	176 955	155 321	121 910	73 646	109 949
Antall skattytere med topp-											
skatt	867 974	39 973	120 359	135 114	24 795	24 504	45 420	37 560	28 213	15 936	26 348
Beregningsgrunnlag for											
toppskatt	703 712	36 322	84 557	97 136	26 035	25 862	37 357	32 162	24 244	14 405	22 019
Nettoformue	722 048	35 118	90 659	135 455	27 848	28 853	41 090	35 017	22 447	15 045	24 650
Toppskatt ¹	12 431	462	2 240	2 618	243	276	636	517	339	194	316
Fellesskatt	46 155	2 293	5 997	7 026	1 601	1 593	2 463	2 062	1 523	921	1 423
Formuesskatt	1 763	84	237	326	63	67	104	86	53	38	63
<i>Utligning til folketrygden</i>											
Samlet trygdeavgift	48 271	2 440	6 045	6 818	1 715	1 733	2 587	2 181	1 620	971	1 496
<i>Sum utlignet skatt</i>	195 317	9 579	25 645	30 499	6 645	6 690	10 435	8 734	6 401	3 859	5 977
<i>Fradrag, nedsettelse og kor-</i>											
<i>reksjoner i skatt</i>											
I alt	11 974	593	1 341	2 145	371	369	594	585	340	226	358
Forsørgerfradrag	1 981	102	214	189	77	74	100	92	70	47	74
Finnmarksfradrag	557	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fradrag for BSU	378	16	39	59	9	13	18	14	8	6	15
Fradrag for AMS	397	21	48	50	15	19	22	21	13	8	14
Skatt etterbetalt pensjon	-33	-2	-6	-7	-1	0	-2	-2	-1	1	0
Nedsettelse etter 80-pro-											
sentregelen	183	4	23	110	1	2	6	7	2	1	1
Skattebegrensning etter sktl.											
§ 78	3 085	209	170	325	176	164	158	143	133	79	99
Nedsettelse for utenlands-											
skatt	116	4	16	21	2	2	5	6	4	3	3
Godtgjørelsesfradrag	5 310	239	837	1 398	92	95	287	304	111	81	152

Forts. tabell 1.2

	Rogaland	Hordaland	Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag	Nord-Trøndelag	Nordland	Troms	Finmark	Kontinental sokkelen
<i>Kommuneskatteligningen</i>										
Antall skattytere	296 726	361 715	95 238	203 995	223 563	105 760	204 322	125 581	61 865	-
Nettoformue	54 265	61 016	18 595	39 981	32 258	14 355	25 282	16 085	6 557	-
Alminnelig inntekt	52 163	56 396	12 918	29 856	31 742	13 715	26 796	17 698	8 377	-
Særfradrag	962	1 274	339	792	842	424	873	500	246	-
Formuesskatt	324	360	108	235	186	80	140	90	36	-
Inntektsskatt	4 667	4 945	1 117	2 569	2 745	1 147	2 253	1 517	709	-
<i>Fylkesskatteligningen</i>										
Inntektsskatt	2 685	2 846	644	1 480	1 580	661	1 298	873	408	-
<i>Statsskatteligningen</i>										
Antall skattytere med fellesskatt	260 945	311 396	79 821	177 752	189 321	91 099	174 598	110 017	54 868	13 018
Antall skattytere med toppskatt	80 131	85 219	17 573	41 399	43 782	16 357	35 084	24 880	11 218	14 109
Beregningsgrunnlag for toppskatt	59 381	66 970	15 344	35 350	38 854	16 918	33 663	22 174	10 690	4 265
Nettoformue	54 434	60 604	18 224	39 522	32 036	14 025	24 755	15 807	6 443	16
Toppskatt ¹	1 359	1 207	174	477	553	152	344	173	-339	489
Fellesskatt	4 034	4 349	989	2 272	2 430	1 019	2 000	1 343	630	184
Formuesskatt	139	151	43	99	76	31	54	36	14	0
<i>Utligning til folketrygden</i>										
Samlet trygdeavgift	4 182	4 654	1 054	2 420	2 651	1 129	2 237	1 512	721	103
<i>Sum utlignet skatt</i>										
I alt	17 391	18 512	4 130	9 554	10 224	4 218	8 325	5 546	2 179	716
<i>Fradrag, nedsettelse og korreksjoner i skatt</i>										
I alt	984	1 049	221	563	547	250	462	390	580	-
Forsørgfradrag	185	204	50	111	119	60	109	69	35	-
Finmarksfradrag	-	-	-	-	-	-	-	103	455	-
Frdrag for BSU	51	43	11	19	21	8	13	10	4	-
Frdrag for AMS	42	34	12	21	20	10	15	9	4	-
Skatt etterbetalt pensjon	-4	-6	-1	-1	1	0	-1	-3	-1	-
Nedsettelse etter 80-prosentregelen	6	8	2	4	3	0	1	1	0	-
Skattebegrensning etter sktl. § 78	189	275	79	186	192	112	215	120	60	-
Nedsettelse for utenlandsskatt	24	16	1	5	2	1	1	1	0	-
Godtgjørelsesfradrag	491	475	67	218	189	59	109	80	23	-

¹ Toppskatten utgjør nesten hele inntektsskatten ved statsskatteligningen for personlige skattytere, men inkludert er også ordinær inntektsskatt til staten for visse grupper skattytere, hovedsakelig personer bosatt i utlandet. Denne skatten er i likhet med de øvrige skattene i tabellen oppgitt etter at fradrag og nedsettelse i skatt er trukket fra. For Finmark sin del fremkommer et negativt tall siden fradragene overskirer skatten, hovedsakelig på grunn av Finmarksfradraget.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1.3 Gjennomsnittstall for personlige skattytere^{1, 2}. Fylke. 1999. Kroner

Fylke	Alminnelig inntekt			
	Pr. innen- by(gd)s- boende personlig skattyter	Pr. innbygger	Netto- formue pr. innbygger	Utlignet skatt pr. innbygger
Hele landet	178 660	132 868	162 549	43 364
Østfold	162 953	122 735	142 969	38 563
Akershus	212 921	159 552	194 896	55 324
Oslo	226 220	175 590	267 828	59 685
Hedmark	150 213	114 867	150 742	35 437
Oppland	151 150	116 224	159 698	36 512
Buskerud	176 810	134 630	174 861	44 086
Vestfold	172 031	128 276	165 783	41 056
Telemark	162 568	121 609	137 488	38 650
Aust-Agder	163 380	118 981	148 904	37 681
Vest-Agder	167 875	120 061	159 637	38 345
Rogaland	192 676	136 916	146 882	46 145
Hordaland	178 132	128 914	140 487	42 429
Sogn og Fjordane	159 741	119 836	170 799	38 332
Møre og Romsdal	165 763	122 566	163 997	39 253
Sør-Trøndelag	165 789	120 686	123 100	38 883
Nord-Trøndelag	148 959	107 624	112 017	33 135
Nordland	152 212	111 947	105 145	34 794
Troms	159 322	116 956	106 134	36 664
Finnmark	151 433	113 063	88 469	29 412

¹ Tallene omfatter bare skattytere som er bostedslignet i Norge. De øvrige gjennomsnittstallene omfatter oppgaver fra alle grupper av personlige skattytere. Innbyggertallet pr. 1. januar 2000 er benyttet ved beregning av gjennomsnittstall pr. innbygger. En kan ikke på grunnlag av totaltallene i tabell 1 beregne gjennomsnittstall i tabell 1.3.

² Begrepet personlig skattyter er endret fra og med 1998 og er derfor ikke helt sammenlignbart med tidligere årganger. Skattyterne er bare registrert som skattyter i en kommune.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1.4 Antall personlige skattytere¹ etter formue og alminnelig inntekt. 1999

Alminnelig inntekt. Kroner	I alt	Nettoformue ved statsskatteligningen. Kroner						
		0- 119 999	120 000- 199 999	200 000- 299 999	300 000- 499 999	500 000- 699 999	700 000- 999 999	1 000 000- og over
I alt	3 490 148	2 427 870	251 791	215 379	248 964	126 521	94 897	124 726
0 eller negativ	44 218	38 603	1 419	967	995	473	439	1 322
1 – 24 999	185 614	164 148	10 257	5 265	3 783	1 119	541	501
25 000 – 49 999	197 404	180 226	7 043	3 740	3 156	1 494	981	764
50 000 – 74 999	398 456	312 963	42 572	24 460	13 163	2 742	1 400	1 156
75 000 – 99 999	389 955	262 537	38 819	34 890	35 488	11 949	4 313	1 959
100 000 – 149 999	663 788	441 451	52 239	49 931	61 430	29 625	19 150	9 962
150 000 – 199 999	600 614	429 786	38 062	33 839	42 233	23 180	17 862	15 652
200 000 – 249 999	422 238	281 119	28 878	27 542	35 024	19 515	14 950	15 210
250 000 – 299 999	226 661	136 064	14 951	15 231	21 935	13 300	11 283	13 897
300 000 – 349 999	120 876	68 333	7 153	7 554	11 856	7 825	7 172	10 983
350 000 – 399 999	70 085	38 119	3 715	4 092	6 658	4 555	4 609	8 337
400 000 – 449 999	44 580	23 205	2 211	2 575	4 041	2 981	3 094	6 473
450 000 – 499 999	29 894	14 730	1 375	1 556	2 698	2 108	2 212	5 215
500 000 – 999 999	78 148	33 013	2 810	3 417	5 927	5 134	6 075	21 772
1 000 000 og over	17 617	3 573	287	320	577	521	816	11 523

¹ Som skattyter regnes en person som har samlet utlignet skatt større enn null og/eller samlet forskuddsskatt større enn null og/eller samlet fradrag og nedsettelse i skatt større enn null. Samlet forskudd er definert som summen av avregnet forskuddstrekk, avregnet forskuddsskatt og betalt tilleggsforskudd. Felleslignede ektefeller er ikke slått sammen til én enhet. Begrepet skattyter er endret noe fra 1998, og er derfor ikke sammenlignbart med tidligere år. Skattytere med ligningskommune Svalbard er inkludert i tabellen.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1.5 Etterskuddspliktige skattytere etter samlet inntekt.¹ Fellesskatt² på samlet inntekt ved statsskatteligningen. Eksklusive sokselskaper³. 1999

	Skattytere		Samlet inntekt		Fellesskatt	
	Antall	Pst.	Mill. kr	Pst.	Mill. kr	Pst.
I alt	71 018	100	132 348	100	37 047	100
1 – 4 999	3 893	5	7	0	2	0
5 000 – 9 999	1 804	3	13	0	4	0
10 000 – 19 999	2 843	4	42	0	12	0
20 000 – 49 999	6 326	9	214	0	60	0
50 000 – 99 999	7 403	10	539	0	151	0
100 000 – 199 999	9 994	14	1 449	1	405	1
200 000 – 499 999	14 904	21	4 871	4	1 364	4
500 000 – 999 999	9 793	14	6 947	5	1 945	5
1 000 000 – 1 999 999	6 631	9	9 261	7	2 593	7
2 000 000 – 4 999 999	4 360	6	13 409	10	3 754	10
5 000 000 og over	3 067	4	95 595	72	26 759	72

¹ Samlet inntekt omfatter alminnelig inntekt og korreksjonsinntekt.

² Omfatter utlignet fellesskatt på alminnelig inntekt og utlignet fellesskatt på korreksjonsinntekt før godtgjørelsesfradrag og fradrag for naturressursskatt er trukket i fra.

³ Selskaper skattlagt med hjemmel i Petroleumsskatteloven.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1.6 Etterskuddspliktige skattytere. Ansettelse og skatter ved statsskatteligningen etter skattytergruppe¹, eksklusive sokkelselskaper². 1999. Mill. kroner

	Antall Skattytere ³	Netto- formue	Skattbar inntekt ⁴	Formues- skatt	Felles- skatt ⁵	Skatter og fradrag			
						Tonnasje- skatt	Skatt på grunn- rente- inntekt	Fradrag i skatt ⁶	Sum skatt til staten
I alt	72 412	62 506	132 348	187	37 047	78	336	5 758	31 890
Aksjeselskaper ⁷	68 365	1 560	113 825	5	31 864	–	–	3 712	28 157
Rederier skattlagt etter skatteloven § 51 A	425	–	526	–	147	78	–	18	207
Verdipapirfond og utenlandske styre- medlemmer	360	–	318	–	86	–	–	55	31
Gjensidige livs- og skadeforsikrings- selskaper	19	1 538	254	5	72	–	–	17	60
Sparebanker	130	26 608	4 972	80	1 392	–	–	86	1 386
Forbruksforeninger, innkjøps- og salgs- lag, andelsmeieri- er og boligbygge- lag	1 392	20 474	804	61	225	–	–	57	229
Kraftforetak	210	409	8 949	1	2 506	–	336	1 627	1 216
Institusjoner, for- eninger og pen- sjonsfond	1 142	11 916	1 385	36	388	–	–	178	246
Utenlandske ak- sjeselskaper og forsikringssel- skaper	369	–	1 314	–	368	–	–	8	360

¹ Skattytergruppe refererer til skatteregelgruppe som de etterskuddspliktige skattyterne skattlegges etter.² Selskaper skattlagt med hjemmel i petroleumsskatteloven.³ Etterskuddspliktige som har fått beregnet skatt av inntekt og/eller formue før eventuelt godtgjørelsesfradrag og fradrag for naturressursskatt er trukket fra.⁴ Omfatter inntekt inklusive aksjeutbytte og korreksjonsinntekt.⁵ Inneholder også utlignet fellesskatt på korreksjonsinntekt, før godtgjørelsesfradrag og fradrag for naturressursskatt er trukket i fra.⁶ Godtgjørelsesfradrag (4 904 mill. kroner) og fradrag for naturressursskatt (854 mill. kroner).⁷ Omfatter aksjeselskaper, aksjebanker og forsikringsselskaper registrert i Norge.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1.7 Etterskuddspliktige skattytere skattlagt med hjemmel i petroleumsskatteloven. 1999. Mill. kroner.

	Antall skatt- yttere	Sokkelselskaper		
		I alt	Oljeutvinnings- og rørlednings- selskaper	Utenlandske sokkel- selskaper
Inntekt sokkel	249	39 533	37 999	1 534
Skatt inntekt sokkel	249	11 069	10 640	429
Beregningsgrunnlag for særskatt	35	27 240	27 240	–
Særskatt sokkel	35	13 620	13 620	–
Samlet skatt sokkel	249	24 689	24 260	429

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell 1.8 Gjennomsnittlige inntekter, fradrag og formue for bosatte personer 17 år og eldre. 1999. Kroner

	Lønnstakere	Trygdede	Selvstendig nærings- drivende
Bruttoinntekt	291 000	145 200	375 900
Lønn	264 900	6 100	23 600
Tjenestepensjon mv.	1 300	25 000	1 700
Ytelser fra folketrygden	2 200	96 500	4 400
Næringsinntekt av jordbruk, skogbruk og fiske inkl. skat- tepliktige sykepenger i næringsvirksomhet	900	500	81 700
Annen næringsinntekt inkl. skattepliktige sykepenger i nær- ingsvirksomhet	1 400	600	218 300
Renter av bankinnskudd	3 700	8 000	9 700
Aksjeutbytte inkl. utenlandsk aksjeutbytte	7 300	1 800	10 900
Gevinst ved salg av aksjer	3 300	1 200	9 200
Inntekt av prosentlignet boligeiendom	2 000	1 600	2 400
Andre inntekter av fast eiendom	1 100	1 300	3 700
Mottatte bidrag, livrenter, barnepensjon mv.	1 200	1 200	700
Andre inntekter	1 600	1 300	9 600
Fradrag	68 700	32 100	77 500
Minstefradrag	33 800	24 800	6 100
Reiseutgifter	3 100	0	500
Pensjonspremie, priv./off.	1 700	0	400
Fagforeningskontingent	500	0	100
Foreldrefradrag	2 000	200	1 400
Underskudd i næring, inkl. tidligere års underskudd	1 200	700	14 200
Underholdsbidrag, kårytelser o.l.	1 600	300	1 800
Innbetaling til individuell pensjonsavtale	500	100	1 600
Renter av gjeld	21 000	4 200	41 500
Andelseiers andel av fradragberettigede utgifter i boligsel- skap	600	800	300
Andre fradrag	2 700	900	9 800
Alminnelig inntekt	222 200	113 100	298 400
- Særfradrag	500	13 900	700
Grunnlag for beregning av kommune- og fellesskatt	221 700	99 200	297 700
Nettoskatt ¹	79 300	23 300	111 700
Antall bosatte personer 17 år og eldre	1 891 759	967 142	143 424

¹ Utlignet inntekts- og formuesskatt.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1.9 Selvangvelsesregnskap for bosatte personer 17 år og eldre, etter bruttoinntekt. Gjennomsnitt. 1999. Kroner

Selvangvelsesregnskap	Bruttoinntekt										
	Alle personer	-99 999	100 000–199 999	200 000–299 999	300 000–399 999	400 000–499 999	500 000–749 999	750 000–999 999	1 000 000 og over		
Bruttoinntekt	220 100	52 500	148 200	247 500	340 500	442 600	591 600	851 400	2 157 400		
Lønn	150 200	19 900	69 300	200 600	287 400	356 600	447 500	539 300	625 900		
Tjenestepensjon m.m.	7 700	900	10 500	9 600	7 800	9 000	10 300	13 900	22 300		
Ytelser fra folketrygden	28 200	26 900	54 500	17 100	8 000	7 200	6 900	8 700	11 800		
Næringsinntekt av jordbruk, skogbruk og fiske inkl. skattepliktige sykepenger i næringsvirksomhet	4 100	500	2 500	4 400	7 700	11 700	12 100	14 300	24 400		
Annenn næringsinntekt inkl. skattepliktige sykepenger i næringsvirksomhet	10 100	800	3 300	6 300	14 000	29 000	52 400	110 700	291 600		
Renter av bankinnskudd	4 900	1 800	4 400	4 200	5 700	8 200	12 600	23 000	84 800		
Akseutbytte inkl. utenlandsk aksjeutbytte	5 500	100	200	500	1 700	6 000	20 100	68 200	561 500		
Gevinst ved salg av aksjer	2 900	100	200	300	900	2 300	6 200	18 400	329 000		
Inntekt av prosentlignet boligeiendom	1 700	400	1 200	1 900	2 800	3 500	4 500	6 000	9 000		
Andre inntekter av fast eiendom	1 200	100	300	500	1 400	3 100	7 100	16 900	53 300		
Mottatte bidrag, livrenter, barnepensjon mv.	1 200	800	1 200	1 400	1 300	1 100	1 100	1 300	2 300		
Andre inntekter	2 300	100	500	900	2 000	4 800	11 000	30 800	141 400		
Fradrag	51 100	14 100	39 000	62 800	79 900	92 400	104 300	129 200	288 900		
Minstefradrag	26 300	10 500	27 800	33 800	33 300	32 300	31 800	30 700	28 800		
Reiseutgifter	1 800	100	700	2 600	4 000	4 300	3 800	3 300	2 300		
Pensjonspremie, priv.off	1 000	100	500	1 600	2 000	1 800	1 500	1 400	1 100		
Fagforeningskontingent	300	0	200	500	500	400	400	300	200		
Foreldrefradrag	1 200	200	800	1 600	2 200	2 900	3 400	3 200	2 900		
Underskudd i næring, inkl. tidligere års underskudd	1 600	700	600	800	1 500	2 400	3 800	10 600	82 900		
Underholdsbidrag, kårytelser o.l.	1 000	100	400	1 300	2 100	2 700	3 300	4 200	4 900		
Innbetaling til individuell pensjonsavtale	300	0	100	300	600	1 000	1 700	2 900	3 900		
Renter av gjeld	14 700	1 800	6 400	17 900	28 900	37 100	45 700	60 200	102 600		
Andelseiers andel av fradragberettigede utgifter i boligselskap	600	200	700	700	800	700	600	400	400		
Andre fradrag	2 300	500	700	1 700	4 000	6 600	8 200	12 100	59 000		
Alminnelig inntekt	169 000	38 300	109 200	184 700	260 600	350 200	487 300	722 100	1 868 500		
- Særfradrag	4 200	5 000	7 600	2 100	1 100	1 000	1 000	1 300	1 500		
Grunnlag for beregning av kommune- og fellesskatt .	164 900	33 300	101 600	182 600	259 500	349 200	486 300	720 900	1 867 000		
Nettoskatt ¹	55 200	4 900	27 400	60 600	96 600	139 900	201 200	296 900	598 300		
Antall bosatte personer 17 år og eldre	3 477 840	819 113	996 936	945 257	415 817	144 265	107 660	25 734	23 058		

¹ Utilignet inntekts- og formuesskatt

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1.10 Selvangivelsesregnskap for bosatte personer 17 år og eldre, etter nettoformue. Gjennomsnitt. 1999. Kroner

Selvangivelsesregnskap	Alle personer		0 eller negativ		1–99 999		100 000–199 999		200 000–299 999		300 000–499 999		500 000–749 999		750 000–999 999		1 000 000 og over	
Bruttoinntekt	220 100	232 300	141 500	188 200	207 900	231 600	266 700	303 600	626 500									
Lønn	150 200	194 200	102 400	125 800	127 900	130 600	135 200	139 300	179 800									
Tjenestepensjon mv.	7 700	2 200	4 000	8 300	12 600	17 700	23 500	27 200	31 800									
Ytelser fra folketrygden	28 200	14 000	26 200	37 900	45 100	49 800	52 900	53 600	48 800									
Næringsinntekt av jordbruk, skogbruk og fiske inkl. skattepliktige sykepenger i næringsvirksomhet	4 100	3 200	1 700	2 600	3 500	5 200	8 700	13 600	21 500									
Annen næringsinntekt inkl. skattepliktige sykepenger i næringsvirksomhet	10 100	10 300	3 500	5 900	7 500	10 200	15 100	21 500	59 200									
Renter av bankinnskudd	4 900	1 100	1 000	2 900	4 700	8 100	14 500	22 100	53 700									
Aksjeutbytte inkl. utenlandsk aksjeutbytte	5 500	900	200	700	1 000	2 000	4 700	8 400	122 800									
Gevinst ved salg av aksjer	2 900	600	200	400	700	1 200	2 200	4 300	61 400									
Inntekt av prosentlignet boligeiendom	1 700	1 400	500	1 600	2 300	2 900	3 500	3 800	5 200									
Andre inntekter av fast eiendom	1 200	900	200	500	700	1 200	2 300	3 400	13 400									
Mottatte bidrag, livrenter, barnepensjon mv.	1 200	1 700	1 000	700	500	500	600	900	1 900									
Andre inntekter	2 300	1 600	500	1 000	1 400	2 100	3 600	5 500	27 200									
Fradrag	51 100	69 000	31 100	38 700	40 100	41 500	43 400	45 500	82 900									
Minstefradrag	26 300	27 800	22 200	26 600	27 700	28 300	28 600	28 300	28 000									
Reiseutgifter	1 800	2 500	1 100	1 400	1 400	1 400	1 300	1 300	1 200									
Pensjonspremie, priv.off	1 000	1 100	700	1 000	1 000	1 000	900	900	800									
Fagforeningskontingent	300	300	200	300	300	300	200	200	200									
Foreldrefradrag	1 200	1 800	800	1 100	900	700	600	600	800									
Underskudd i næring, inkl. tidligere års underskudd	1 600	1 600	300	500	700	1 000	1 500	2 100	16 500									
Underholdsbidrag, kårytelser o.l	1 000	1 900	400	400	400	400	400	500	900									
Innbetaling til individuell pensjonsavtale	300	200	100	300	400	600	900	1 300	2 200									
Renter av gjeld	14 700	28 600	3 600	5 400	5 600	5 700	6 100	6 700	16 700									
Andelseiers andel av fradragsberettigede utgifter i boligselskap	600	900	300	500	500	500	400	400	400									
Andre fradrag	2 300	2 200	1 200	1 300	1 300	1 700	2 300	3 400	15 200									
Alminnelig inntekt	169 000	163 200	110 500	149 500	167 800	190 100	223 200	258 100	543 600									
- Særfradrag	4 200	1 900	4 300	6 000	6 800	7 100	7 100	7 000	6 100									
Grunnlag for beregning av kommune- og fellesskatt .	164 900	161 300	106 200	143 500	161 000	183 000	216 100	251 100	537 500									
Nettoskatt ¹	55 200	57 400	31 500	44 600	51 800	61 300	75 600	89 600	178 400									
Antall bosatte personer 17 år og eldre	3 477 840	1 380 779	873 549	376 688	235 638	261 857	151 124	73 760	124 445									

¹ Utlignet inntekts- og formuesskatt

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1.11 Selvangivelsesregnskap for bosatte personer 17 år og eldre, etter alder. Gjennomsnitt. 1999. Kroner

Selvangivelsesregnskap	Alle personer	Alder						
		17–24	25–34	35–44	45–54	55–66	67–79	over 80
Bruttoinntekt	220 100	90 100	224 000	282 400	293 500	245 000	161 200	129 000
Lønn	150 200	81 000	195 800	225 000	220 400	145 600	7 000	400
Tjenestepensjon mv.	7 700	200	200	1 000	2 200	18 100	27 900	20 500
Ytelser fra folketrygden ..	28 200	3 100	7 500	9 800	14 900	32 600	101 100	91 700
Næringsinntekt av jord- bruk, skogbruk og fiske inkl. skattepliktige sykepenger i næringsvirksomhet	4 100	1 200	3 100	5 800	6 900	6 200	1 100	200
Annen næringsinntekt inkl. skattepliktige sykepenger i næringsvirksomhet	10 100	700	7 000	15 800	19 500	13 800	2 600	600
Renter av bankinnskudd .	4 900	1 200	2 000	3 200	5 000	7 800	10 400	10 400
Aksjeutbytte inkl. utenlandsk aksjeutbytte	5 500	600	2 300	8 200	10 500	8 400	3 200	1 200
Gevinst ved salg av aksjer	2 900	500	1 500	4 900	4 700	3 500	1 800	800
Inntekt av prosentlignet boligeiendom	1 700	100	1 000	2 000	2 500	2 500	2 000	1 300
Andre inntekter av fast eiendom	1 200	100	600	1 100	1 800	2 300	1 700	1 100
Mottatte bidrag, livrenter, barnepensjon mv.	1 200	1 300	1 800	2 500	700	300	300	200
Andre inntekter	2 300	100	1 000	2 900	4 400	3 900	2 000	800
Fradrag	51 100	22 600	60 400	70 600	63 800	48 800	31 800	24 800
Minstefradrag	26 300	16 000	28 500	29 600	29 300	27 200	25 200	22 300
Reiseutgifter	1 800	1 300	2 700	2 600	2 300	1 300	0	0
Pensjonspremie, priv./off.	1 000	200	1 000	1 500	1 700	1 200	0	0
Fagforeningskontingent .	300	100	300	400	500	300	0	0
Foreldrefradrag	1 200	200	2 700	3 200	500	0	0	0
Underskudd i næring, inkl. tidligere års underskudd	1 600	200	800	1 900	3 000	2 600	1 300	400
Underholdsbidrag, kårutgifter o.l	1 000	100	1 200	2 700	1 400	300	0	0
Innbetaling til individuell pensjonsavtale	300	0	100	300	800	1 000	0	0
Renter av gjeld	14 700	2 800	20 200	25 200	20 800	11 700	2 900	700
Andelseiers andel av fradragsberettigede utgifter i boligselskap .	600	100	600	600	600	600	800	900
Andre fradrag	2 300	1 700	2 300	2 700	3 000	2 600	1 500	400
Alminnelig inntekt	169 000	67 400	163 600	211 700	229 700	196 200	129 400	104 200
- Særfradrag	4 200	300	800	1 400	2 400	5 000	14 200	15 600
Grunnlag for beregning av kommune- og fellesskatt	164 900	67 100	162 800	210 300	227 300	191 200	115 200	88 500
Nettoskatt ¹	55 200	18 700	55 900	74 400	81 400	65 200	30 300	18 600
Antall bosatte personer 17 år og eldre	3 477 840	439 384	683 715	646 324	610 895	480 029	427 476	190 017

¹ Utlignet inntekts- og formuesskatt

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Vedlegg 2

Oversikt over skatte-, avgifts- og tollvedtak under utredning

Innledning

I samsvar med praksis i de årlige budsjettoppleggene følger nedenfor en oversikt over skatte-, avgifts- og tollspørsmål under utredning. Det redegjøres for de tidsplanene departementet arbeider etter, men disse vil kunne bli endret.

2 Revisjon av regelverket om alkohol

Finansdepartementet er i en prosess med å revidere regelverket om alkohol under Finansdepartementets område. Første fase var opphevelse av ølloven. Dette skjedde med virkning fra 1. juli 1999. Fra 1. januar 2001 ble ansvaret for håndteringen av regelverket om teknisk sprit overført fra Rusmiddel-direktoratet til Toll- og avgiftsdirektoratet. Et forslag om opphevelse av lov 19. juni 1964 nr. 1 om tilvirkning og omdestillasjon av sprit, brennevin og isopropanol og om beskatning av sprit, brennevin, vin, fruktvin, mjød og isopropanol (alkoholtilvirkningsloven) ble sendt på høring i september 2001. Regelverket for kjøp og salg av teknisk sprit etter lov 4. juni 1954 nr. 2 (spritloven) vil ikke bli omfattet i denne omgang, men departementet tar sikte på å revidere også dette lovverket fremover.

3 Revisjon av reglene om betaling og innkreving av skatte-, avgifts- og tollkrav

Finansdepartementet arbeider med en teknisk og materiell revisjon av reglene i skattebetalingsloven (lov av 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt). Deler av regelverket i skattebetalingsloven gjelder, via henvisninger i andre lover, også for andre krav, bl.a. arbeidsgiveravgift, merverdi- og investeringsavgift, arveavgift og enkelte særavgifter. Revisjonen omfatter det samlede regelverk for betaling og innkreving av krav som hører under Finansdepartementets ansvarsområde. Det vil bli vurdert å samordne og samle regelverket på området i en egen lov – «Lov om betaling og innkreving av skatte-, avgifts- og tollkrav». Arbeidet startet i fjor, og departementet tar sikte på å kunne sende ut et høringsutkast til nytt regelverk våren 2002.

4 Tollregelverksprosjektet

Regler om toll finnes i dag dels i tolloven, dels i Stortingets årlige vedtak om tollavgifter og dels i forskrifter vedtatt med hjemmel i tolloven og plenarvedtaket. Det har lenge vært et behov for å se nærmere på strukturen i dette regelverket, og da særlig plasseringen av de materielle reglene om toll i Stortingets årlige vedtak om tollavgifter.

Etter et forprosjekt i 1999 har departementet besluttet å nedsette en prosjektgruppe som skal utarbeide forslag til en revidert struktur i tollregelverket. Prosjektet skal løpe fra 1. desember 2001 til 31. juni 2003.

Prosjektet har fått støtte fra forskriftsprosjektet ved Justisdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet, som en del av Regjeringens program for fornyelse av offentlig sektor.

Siktemålet med prosjektet er først å få utarbeidet et høringsutkast til en ny tollgrunnlagslov etter en overordnet gjennomgang av hvordan det samlede regelverk bør være fordelt på mer varig lovgivning, forskrifter og de ettårige plenarvedtak. Departementet antar at store deler av dagens plenarvedtak kan overføres til en slik tollgrunnlagslov. Revisjonen er hovedsakelig av teknisk karakter, men det vil også være aktuelt å foreslå materielle endringer som passer inn i den tekniske revisjonen.

5 Organisering av skatteoppkreverfunksjonen

I sin behandling av Riksrevisjonens Dokument 3:12 (1999–2000) Riksrevisjonens undersøkelse vedrørende innfordring av skatter viser Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite i den forbindelse til at Oppgavefordelingsutvalget har vurdert organiseringen av skatteoppkreverfunksjonen, og legger til grunn at saken vil komme til Stortinget på en egnet måte, jf. Innst.S. nr. 103 (2000–2001). Oppgavefordelingsutvalget foreslo på prinsipielt grunnlag at det administrative ansvaret for skatteoppkreverfunksjonen overføres fra kommunene til staten, jf. NOU 2000: 22 Om oppgavefordelingen mellom stat, region og kommune. I St.meld. nr. 31 (2000–2001) Kommune, fylke, stat – en bedre oppgavefordeling ble det om denne saken uttalt at Regjeringen vil komme tilbake med en redegjørelse for Stortinget etter å ha vurdert enkelte sider av saken nærmere.

Vedlegg 3**Endringer i tolltariffen**

Vedlegg 3.1

Nye tekster og bestemmelser for levende planter og avskårne blomster og blomsterknopper i del av tolltariffens posisjon 06.02 og i posisjon 06.03

Nr	Vareslag	Ordinær tollsats pr. 1. januar 2002
<i>(Endringer sperret):</i>		
06.02	Andre levende planter (herunder røtter), stiklinger og podekvister; mycelium. ----- - andre: -- andre: --- med klump av jord eller annet vekstmedium: ---- urteaktige planter:	
.9050	----- grønne potteplanter i tiden 15. desember - 30. april, også i samplantinger ¹	1 %
.9061	----- andre: ----- grønne potteplanter i tiden 1. mai - 14. desember: ----- krotan (<i>Condiaeum</i> , <i>Croton</i>), dieffenbachia, gullranke (<i>Epipremnum</i> , <i>Scindapsus aureum</i>), eføy (<i>Hedera</i>), sverdbregne (<i>Nephrolepis</i>), fredspeperomia (<i>Peperomia obtusifolia</i>), myntpeperomia (<i>Peperomia rotundifolia</i>), paraplytre (<i>Schefflera</i>), husfred (<i>Soleirolia</i> , <i>Helxine</i>) også i samplantinger ¹	75 %
.9062	----- asplenium, kongepegonia (<i>Begonia x rex-cultorum</i>), renner (<i>Chlorophytum</i>), japanbeinved (<i>Euonymus japonicus</i>), japanfatsia (<i>Fatsia japonica</i> , <i>Aralia sieboldii</i>), gummifiken (<i>Ficus elastica</i>), monstera, treklatrer (<i>Philodendron scandens</i>), stuebusk (<i>Radermachera</i> , <i>Stereospermum</i>), syngonium, fatsiaeføy (<i>X-Fatshedera</i>), også i samplantinger ¹	75 %
.9063	----- ellers, også i samplantinger ¹	75 %
.9064	----- potteplanter i blomst: ----- blåkorg (<i>Ageratum</i>), margerit (<i>Argyranthemum frutescens</i> , <i>Chrysanthemum frutescens</i>), hiemalisbegonia (<i>Begonia x hiemalis</i> , <i>Begonia elatior</i>), julebegonia (<i>Begonia x cheimantha</i>), isbegonia (<i>Begonia x semperflorens</i>), knollbegonia (<i>Begonia x tuberhybrida</i>), bidens, stråle (<i>Brachycome</i>), sommerasters (<i>Callistephus</i>), betlehemsklokke (<i>Campanula isophylla</i>), cyklamen (<i>Cyclamen persicum</i>), georgine (<i>Dahlia</i>), krysantemum (<i>Dendranthema x grandiflora</i> , <i>Chrysanthemum x morifolium</i>), nellik (<i>Dianthus</i>), julestjerne (<i>Euphorbia pulcherrima</i> , <i>Poinsettia pulcherrima</i>), tåre (<i>Fuchsia</i>), gerbera, hibisk (<i>Hibiscus</i>), stuehortensia (<i>Hydrangea macrophylla</i>), springfrø (<i>Impatiens</i>), ildtopp (<i>Kalanchoe blossfeldiana</i>), lobelia, dodre (<i>Lobularia</i>), pelargonium (alle arter),	

Nr	Vareslag	Ordinær tollsats pr. 1. januar 2002
	petunia (alle arter), symreprimula (<i>Primula vulgaris</i> , <i>Primula acaulis</i>), saintpaulia, femtunge (<i>Scaevola</i>), sølvkranssenecio (<i>Senecio cineraria</i> , <i>Senecio bicolor</i>), fløyelsblomst (<i>Tagetes</i>), blomkarse (<i>Tropaeolum</i>), verbena, fioler (<i>Viola</i>) og zinnia, også i samplantinger ¹	75 %
.9065	----- skjevkrone (Achimenes), virginia-aster (<i>Aster novibelgii</i>), stuetøffel (<i>Calceolaria herbeo-hybrida</i>), prydpaprika (<i>Capsicum annum</i>), rosenglans (<i>Catharanthus roseus</i> , <i>Vinca rosea</i>), ynde (<i>Dipladenia</i>), trådblomst (<i>Nematanthus</i> , <i>Hypocyrtia</i>), osteospermum, julekaktus (Schlumbergera), stuesenecio (<i>Senecio x hybridus</i> , <i>Cineraria</i>), fagersinningia (<i>Sinningia speciosa</i> , <i>Gloxinia</i>), søtvier (<i>Solanum</i>), og vrifrukt (<i>Streptocarpus</i>), også i samplantinger ¹	75 %
.9066	----- ellers, også i samplantinger ¹	75 %
06.03	Avskårne blomster og blomsterknopper av det slag som brukes til buketter eller pryd, friske, tørkede, fargede, bleikte, impregnerte eller preparerte på annen måte.	
	- friske:	
	-- symre (<i>Anemone</i>), ginst (<i>Genista</i>), mimosa, orkidé (<i>Orchidaceae</i>), soleie (<i>Ranunculus</i>), syrin (<i>Syringa</i>), margerit (<i>Argyranthemum frutescens</i> , <i>Chrysanthemum frutescens</i>) i tiden 1. november - 30. april, krysantemum (<i>Dendranthema x grandiflora</i> , <i>Chrysanthemum x morifolium</i>) i tiden 15. desember - 15. mars, hagenellik (<i>Dianthus caryophyllus</i>) i tiden 1. november - 15. mai, freesia i tiden 1. desember - 31. mars, rose (<i>Rosa</i>) i tiden 1. november - 31. mars, og tulipan (<i>Tulipa</i>) i tiden 1. mai - 31. mai:	
.1011	--- symre (<i>Anemone</i>), ginst (<i>Genista</i>), mimosa, orkideer (<i>Orchidaceae</i>), soleie (<i>Ranunculus</i>) og syrin (<i>Syringa</i>), også i blandede buketter o.l. ²	kr 0,60 per kg
.1012	--- margerit (<i>Argyranthemum frutescens</i> , <i>Chrysanthemum frutescens</i>) i tiden 1. november - 30. april, krysantemum (<i>Dendranthema x grandiflora</i> , <i>Chrysanthemum x morifolium</i>) i tiden 15. desember - 15. mars, hagenellik (<i>Dianthus caryophyllus</i>) i tiden 1. november - 15. mai, freesia i tiden 1. desember - 31. mars, rose (<i>Rosa</i>) i tiden 1. november - 31. mars, og tulipan (<i>Tulipa</i>) i tiden 1. mai - 31. mai, også i blandede buketter o.l. ²	kr 0,60 per kg
	-- andre:	
.1091	--- marikåpe (<i>Alchemilla</i>), flamingoblomst (<i>Anthurium</i>), asters (<i>Aster</i>), astilbe, knoppurt (<i>Centaurea</i>), busknelik (<i>Dianthus barbatus</i>), hagenellik (<i>Dianthus caryophyllus</i>) i tiden 16. mai - 30. oktober, bakkestjerne (<i>Erigeron</i>), gerbera, sabellilje (<i>Gladiolus</i>), flatskolm (<i>Lathyrus</i>), søyleblomst (<i>Liatris</i>), leddbomst (<i>Physostegia</i>), protea, scabiosa, bergknapp (<i>Sedum</i>), gullris (<i>Solidago</i>), solidaster, strelizia, trachelium og zinnia, også i blandede buketter o.l. ²	kr 0,60 per kg
	--- ellers:	

Nr	Vareslag	Ordinær tollsats pr. 1. januar 2002
.1092	---- tulipan (<i>Tulipa</i>) i tiden 1. juni - 30. april, også i blandede buketter o.l. ²	249 %
.1093	---- lilje (<i>Lilium</i>), også i blandede buketter o.l. ²	249 %
.1094	---- rose (<i>Rosa</i>) i tiden 1. april - 31. oktober, også i blandede buketter o.l. ²	249 %
.1095	---- margerit (<i>Argyranthemum frutescens</i> , <i>Chrysanthemum frutescen</i>) i tiden 1. mai - 31. oktober, krysantemum (<i>Dendranthema x grandiflora</i> , <i>Chrysanthemum x morifolium</i>) i tiden 16. mars - 14. desember, også i blandede buketter o.l. ²	249 %
.1096	---- slør (<i>Gypsophila</i>), også i blandede buketter o.l. ²	249 %
.1097	---- alstroemeria, også i blandede buketter o.l. ²	249 %
.1098	---- freesia i tiden 1. april - 30. november, iris, risp (<i>Limonium</i> , <i>Statice</i>), levkøy (<i>Matthiola</i>), påske-/pinselilje (<i>Narcissus</i>), også i blandede buketter o.l. ²	249 %
.1099	---- andre, også i blandede buketter o.l. ²	249 %

¹ Blomster og andre planter skal tariffes separat under sine respektive varenummer selv om de ved innførselen foreligger i samplantinger m.v. Dette gjelder uavhengig av antall eller om det er noen sort som anses å gi samplantingen m.v. dens vesentlige karakter.

² Blomster og andre planter skal tariffes separat under sine respektive varenummer selv om de ved innførselen foreligger i blandede buketter m.v. Dette gjelder uavhengig av antall eller om det er noen sort som anses å gi buketten m.v. dens vesentlige karakter.

Vedlegg 3.2

Ny oppdeling for kalkunrulade i tolltariffens posisjon 16.02

Nr	Vareslag	Ordinær tollsats pr. 1. januar 2002
<i>(Endringer sperret):</i>		
16.02	Annet tilberedt eller konservert kjøtt, flesk, slakteavfall eller blod.	

	- av fjærfe som hører under posisjon 01.05:	
	-- av kalkuner:	
.3101	--- kalkunrulade	kr 64,08 per kg
.3109	--- ellers	kr 64,08 per kg

Vedlegg 3.3

Ny redigering av oppdelinger for ustekte produkter til fremstilling av bakverk i
tolltariffens posisjon 19.01

Nr	Vareslag	Ordinær tollsats pr. 1. januar 2002
<i>(Endringer sperret):</i>		
19.01	Maltekstrakt; næringsmidler av mel, gryn, stivelse eller maltekstrakt, som ikke inneholder kakao eller inneholder mindre enn 40 vektprosent kakao, beregnet av en helt fettfri basis, ikke nevnt eller innbefattet annet sted; næringsmidler av varer som hører under posisjonene 04.01 – 04.04, og som ikke inneholder kakao eller inneholder mindre enn 5 vektprosent kakao, beregnet av en helt fettfri basis, ikke nevnt eller innbefattet annet sted.	

	- blandinger og deiger til fremstilling av bakverk som hører under posisjon 19.05:	
.2010	-- kakemiks i beholdere med netto innhold inntil 2 kg	kr 9,47 per kg
	-- ellers:	
.2091	--- kakemiks i beholdere med netto innhold 2 kg eller derover	kr 9,47 per kg
.2092	--- deiger, også tilformede, unntatt de som hører under varenummer 19.01.2097	kr 9,47 per kg
.2097	--- deiger, tilformede, som inneholder ost og/eller høyst 20 % pølse, kjøtt, fleisk, slakteavfall, blod, fisk, krepsdyr, bløtdyr eller andre virvelløse dyr som lever i vann, eller enhver blanding derav	kr 9,47 per kg
.2098	--- andre	kr 9,47 per kg
	- ellers:	
.9010	-- maltekstrakt	kr 4,02 per kg
.9099	-- andre	kr 24,67 per kg

Vedlegg 3.4

Fjerning av tollsatser på industrivarer

Ex.	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt sats 1.1.2002
<i>(Ex. betyr utdrag av posisjon eller underposisjon i tolltariffen)</i>			
ex.	15.04	Fett og oljer samt deres fraksjoner, av fisk eller sjøpattedyr, også raffinerte, men ikke kjemisk omdannede.	
ex.	-	tran (fiskeleverolje) og dens fraksjoner:	
ex.	- -	ellers (unntatt til dyrefôr):	
	.1020	--- faste traksjoner	fri
ex.	-	fett og oljer av fisk samt deres fraksjoner, unntatt tran:	
ex.	- -	ellers (unntatt til dyrefôr):	
ex.	- - -	andre (unntatt haiolje, sildeolje og andre fiskeoljer):	
	.2040	---- faste fraksjoner	fri
ex.	15.16	Animalske eller vegetabiliske fettstoffer og oljer, samt deres fraksjoner, helt eller delvis hydrogenerte, interforestrede, reforestrede eller elaidiniserte, også raffinerte, men ikke videre bearbeidde.	
ex.	-	animalske fettstoffer og oljer, samt deres fraksjoner:	
ex.	- -	ellers (unntatt til dyrefôr):	
	.1020	--- i sin helhet fra fisk eller sjøpattedyr	fri
	32.08	Malinger og lakker (herunder lakkmalinger) på basis av syntetiske polymerer eller kjemisk omdannede, naturlige polymerer, dispergerte eller oppløste i ikke-vandig medium; oppløsninger som nevnt i note 4 til dette kapittel.	
	.1000	- på basis av polyestere	fri
	.2000	- på basis av akryl- eller vinylpolymerer	fri
	.9000	- andre	fri
	32.09	Malinger og lakker (herunder lakkmalinger) på basis av syntetiske polymerer eller kjemisk omdannede, naturlige polymerer, dispergerte eller oppløste i vandig medium.	
	.1000	- på basis av akryl- eller vinylpolymerer	fri
	.9000	- andre	fri
	32.10	Andre malinger og lakker (herunder lakkmalinger og limmalinger); tilberedte vannpigmentfarger av det slag som brukes til farging av lær	
	.0000		fri
ex	32.12	Pigmenter (herunder pulver og flak av metall) dispergerte i ikke-vandige media, i flytende form eller pastaform, av det slag som brukes til fremstilling av malinger (herunder lakkmalinger); pregefolier («stamping foils»); fargestoffer i former eller pakninger for detaljsalg.	
ex.	-	ellers (unntatt pregefolier):	
ex.	- -	ellers (unntatt aluminiumspasta):	
	.9091	--- fargestoffer i former eller pakninger for detaljsalg	fri
	.9099	--- andre	fri
	32.13	Kunstnerfarger, farger til bruk i undervisningen, plakاتفarger, brekkfarger, farger til hobbybruk og liknende, i form av tablett, på tuber, krukker, flasker, glass eller liknende former eller pakninger.	

Ex.	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt sats 1.1.2002
	.1000	- farger i sett	fri
	.9000	- ellers	fri
	32.14	Kitt, podevoks, harpiksesement og andre fyllings- og tetningsmidler; sparkelmasse; ikke-ildfaste produkter til bruk som overflatebelegg på fasader, innervegger, golv, tak eller liknende.	
	-	kitt, podevoks, harpiksesement og andre fyllings- og tetningsmidler; sparkelmasse:	
	.1001	-- kitt	fri
	.1005	-- andre fyllings- og tetningsmidler	fri
	.1006	-- sparkelmasse	fri
	.9000	- ellers (ikke-ildfaste produkter til bruk som overflatebelegg på fasader, innervegger, golv, tak eller liknende)	fri
	32.15	Trykkfarger, tusj, blekk og liknende, også konsentrerte eller i fast form.	
	-	trykkfarger	
	.1100	-- svarte	fri
	.1900	-- andre	fri
	.9000	- ellers	fri
	34.01	Såpe; organiske, overflateaktive produkter og preparater til bruk som såpe, i form av stenger, blokker, støpte stykker eller figurer, med eller uten innhold av såpe; organiske overflateaktive produkter og preparater for vask av huden, i flytende eller kremaktig form og foreligger i pakninger for detalj salg, med eller uten innhold av såpe; papir, vatt, filt og fiberduk («nonwovens») impregnert, bestrøket eller belagt med såpe eller rengjøringsmiddel.	
	-	såpe og organiske, overflateaktive produkter og preparater, i form av stenger, blokker, støpte stykker eller figurer, og papir, vatt, filt og fiberduk («nonwovens») impregnert, bestrøket eller belagt med såpe eller rengjøringsmiddel:	
	--	til toalettbruk (herunder medisinske produkter):	
	.1110	--- såpe og organiske, overflateaktive produkter og preparater, i form av stenger, blokker, støpte stykker eller figurer	fri
	.1120	--- papir, vatt, filt og fiberduk («non-wovens»), impregnert, bestrøket eller belagt med såpe eller rengjøringsmiddel	fri
	--	ellers:	
	.1910	--- såpe og organiske, overflateaktive produkter og preparater, i form av stenger, blokker, støpte stykker eller figurer	fri
	.1920	--- papir, vatt, filt og fiberduk («nonwovens»), impregnert, bestrøket eller belagt med såpe eller rengjøringsmiddel	fri
	-	såpe i annen form:	
	.2010	-- grønnsåpe	fri
	.2020	-- til toalettbruk (herunder parfymert såpepulver)	fri
	.2090	-- ellers	fri
	.3000	- organiske overflateaktive produkter og preparater for vask av huden, i flytende eller kremaktig form og foreligger i pakninger for detalj salg, med eller uten innhold av såpe	fri
ex.	34.02	Organiske, overflateaktive stoffer (unntatt såpe); overflateaktive preparater, vaskemidler (herunder vaskehjelpemidler) og rengjøringsmidler, med eller uten innhold av såpe, unntatt de som hører under posisjon 34.01.	

Ex.	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt sats 1.1.2002
ex.	-	organiske, overflateaktive stoffer, også i pakninger for detaljsalg:	
	.1100	-- anionaktive	fri
ex.	-	overflateaktive preparater, vaskemidler, vaskehjelpemidler og rengjøringsmidler, i pakninger for detaljsalg:	
	--	med innhold av såpe eller overflateaktive stoffer:	
	.2011	--- overflateaktive preparater ikke nevnt nedenfor	fri
	.2012	--- tøyvaskemidler og bløtleggingsmidler	fri
	.2013	--- maskinoppvaskmidler	fri
	.2014	--- andre oppvaskmidler	fri
	.2019	--- andre vaske-, vaskehjelpe- og rengjøringsmidler	fri
ex.	-	andre (ikke i pakninger for detaljsalg):	
	--	med innhold av såpe eller overflateaktive stoffer:	
	.9011	--- overflateaktive preparater ikke nevnt nedenfor	fri
	.9012	--- tøyvaskemidler og bløtleggingsmidler	fri
	.9013	--- maskinoppvaskmidler	fri
	.9014	--- andre oppvaskmidler	fri
	.9019	--- andre vaske-, vaskehjelpe- og rengjøringsmidler	fri
ex.	34.04	Kunstig voks og tilberedt voks.	
	.1000	- av kjemisk modifisert lignitt	fri
	.2000	- av poly(oksyetylen) (polyetylenglykol)	fri
ex.	-	annen:	
	.9010	-- kunstig voks og tilberedt voks som inneholder kunstig voks	fri
ex.	34.05	Pusse- og polérmidler for skotøy, møbler, golv, karosserier, glass eller metall, skurepasta og skurepulver og liknende preparater (også i form av papir, vatt, filt, fiberduk («nonwovens»), skumplast og skumgummi, impregnert, bestrøket eller belagt med slike preparater), unntatt voks som hører under posisjon 34.04.	
	.2000	- pusse- og polérmidler og liknende preparater for vedlikehold av tremøbler, tregolv eller andre trevarer	fri
	.3000	- pusse- og polérmidler og liknende preparater for karosserier, unntatt metallpussemidler	fri
	.9000	- andre (unntatt pusse- og polérmidler og liknende preparater for skotøy eller lær samt skurepasta, skurepulver og andre skuremidler)	fri
	34.06		
	.0000	Lys og liknende varer av stearin, parafinvoks eller annen voks	fri
ex.	35.05	Dekstrin og annen modifisert stivelse (f.eks. pregelatinert eller forestret stivelse); lim på basis av stivelse, dekstrin eller annen modifisert stivelse.	
	.2000	- lim	fri
	35.06	Tilberedt lim og andre tilberedte klebemidler ikke nevnt eller innbefattet annet sted; produkter anvendelige som lim eller klebemidler i pakninger for detaljsalg som lim eller klebemidler med nettovekt høyst 1 kg.	

Ex.	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt sats 1.1.2002
	.1000	- produkter anvendelige som lim eller klebemidler i pakninger for detaljsalg som lim eller klebemidler med nettovekt høyst 1 kg	fri
		- ellers:	
	.9100	-- klebemidler på basis av gummi eller polymerer som hører under posisjonene 39.01 til 39.13	fri
	.9900	-- andre	fri
	36.04	Fyrverkeri, signalraketter, regnraketter, tåkesignaler og andre pyrotekniske artikler.	
	.1000	- fyrverkeri	fri
	.9000	- ellers	fri
	38.14		
	.0000	Sammensatte, organiske oppløsnings- og fortynningsmidler, ikke nevnt eller innbefattet annet sted; tilberedte maling- og lakkjernere	fri
	38.15	Reaksjonsinitiatorer, reaksjonsakseleratorer og tilberedte katalysatorer, ikke nevnt eller innbefattet annet sted.	
		- katalysatorer utfelt på en bærer («supported catalysts»):	
	.1100	-- med nikkel eller nikkelforbindelser som aktivt stoff	fri
	.1200	-- med edelt metall eller forbindelser av edelt metall som aktivt stoff	fri
	.1900	-- andre	fri
	.9000	- ellers	fri
	38.19		
	.0000	Bremsevæske og andre tilberedte væsker for hydrauliske overføringer, som ikke inneholder eller som inneholder mindre enn 70 vektprosent jordolje eller oljer utvunnet fra bituminøse mineraler	fri
	38.20		
	.0000	Frostvæsker og tilberedte væsker for avising	fri
	40.09	Rør og slanger av vulkanisert bløtgummi, også med forbindelsesdeler (f.eks. muffe, knær, flenser).	
		- ikke forsterket eller på annen måte forbundet med andre materialer:	
	.1100	-- uten forbindelsesdeler	fri
	.1200	-- med forbindelsesdeler	fri
		- forsterket eller på annen måte forbundet utelukkende med metall:	
	.2100	-- uten forbindelsesdeler	fri
	.2200	-- med forbindelsesdeler	fri
		- forsterket eller på annen måte forbundet utelukkende med tekstilmaterialer:	
	.3100	-- uten forbindelsesdeler	fri
	.3200	-- med forbindelsesdeler	fri
		- forsterket eller på annen måte forbundet med andre materialer:	
	.4100	-- uten forbindelsesdeler	fri
	.4200	-- med forbindelsesdeler	fri

Ex.	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt sats 1.1.2002
ex.	40.10	Transportbånd eller drivreimer av vulkanisert gummi.	
ex.	-	transportbånd:	
	.1100	-- bare forsterket med metall	fri
	.1300	-- bare forsterket med plast	fri
ex.	-	drivreimer:	
	.3500	-- endeløse synkrone bånd (tannreimer) med en ytre omkrets som er over 60 cm, men ikke over 150 cm	fri
	.3600	-- endeløse synkrone bånd (tannreimer) med en ytre omkrets som er over 150 cm, men ikke over 198 cm	fri
ex.	.3900	-- andre (enn omfattet av andre varenummer i posisjonen)	fri
	43.03	Klær, tilbehør til klær og andre varer av pelsskinn.	
	-	klær og tilbehør til klær:	
	.1001	-- klær av mink	fri
	.1002	-- klær av rev	fri
	.1003	-- klær av følgende lam: astrakan, breitschwanz, karakul, persianer og liknende, samt indiske, kinesiske, mongolske eller tibetanske	fri
	.1004	-- klær av andre sauer eller lam enn de som er nevnt under varenummer 43.03.1003	fri
	.1009	-- ellers, herunder tilbehør til klær	fri
	.9000	- andre varer av pelsskinn	fri
	43.04		
	.0000	Kunstig pelsskinn og varer derav	fri
ex.	48.09	Karbonpapir, selvkopierende papir og annet kopipapir eller overføringspapir (herunder bestrøket eller impregnert papir for stensiler eller offsetplater), også trykte, i ruller eller ark.	
	.1000	- karbonpapir eller liknende kopipapir	fri
	.2000	- selvkopierende papir	fri
ex.	48.14	Tapeter og liknende veggkledninger; gjennomsiktig vinduspapir.	
	.2000	- tapeter og liknende veggkledninger som består av papir, bestrøket eller belagt på rettsiden med et kornet, preget, farget, mønstertrykt eller på annen måte dekorert plastbelegg	fri
	.3000	- tapeter og liknende veggkledninger som består av papir belagt på rettsiden med flettematerialer, også parallellagte eller vevde	fri
	.9000	- ellers (unntatt «ingrain»-papir)	fri
	48.15		
	.0000	Golvbelegg med underlag av papir eller papp, også ferdig tilskåret	fri
	48.16	Karbonpapir, selvkopierende papir og annet kopipapir eller overføringspapir (unntatt varer som hører under posisjon 48.09), stensiler og offsetplater av papir, også i esker.	
	.1000	- karbonpapir eller liknende kopipapir	fri
	.2000	- selvkopierende papir	fri
	.3000	- stensiler	fri
	.9000	- ellers	fri

Ex.	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt sats 1.1.2002
	48.20	Protokoller, regnskapsbøker, notisbøker, ordrebøker, kvitteringsbøker, skriveblokker, notisblokker, dagbøker og liknende varer, samt skrivebøker, skriveunderlag, samlepermer (for løse ark eller andre), mapper, omslag for dokumenter, blankettsett, flerlagspapir med mellomliggende kopipapir samt liknende varer av papir eller papp til bruk i skoler, kontorer og liknende; album for prøver eller samlinger samt bokpermer av papir eller papp.	
	.1000	- protokoller, regnskapsbøker, notisbøker, ordrebøker, kvitteringsbøker, skriveblokker, notisblokker, dagbøker og liknende	fri
	.2000	- skrivebøker	fri
	.3000	- samlepermer (unntatt bokpermer), mapper og omslag for dokumenter	fri
		- blankettsett eller flerlagspapir med mellomliggende kopipapir:	
	.4001	-- datalister med 2 eller flere lag papir (se også varenr. 48.11.9001)	fri
	.4002	-- blanketter med 2 eller flere lag papir, i sammenhengende baner (se også varenr. 48.11.9002)	fri
	.4003	-- blankettsett (se også varenr. 49.11.9902)	fri
	.4009	-- ellers	fri
	.5000	- album for prøver eller samlinger	fri
	.9000	- ellers	fri
	48.21	Etiketter, alle slags, av papir eller papp, også trykte.	
	.1000	- trykte	fri
	.9000	- andre	fri
ex.	63.06	Presenninger og markiser; telt; seil til båter, seilbrett eller seilvogner; campingartikler.	
		- telt:	
		-- av bomull:	
	.2101	--- turtelt av vekt høyst 6 kg pr. stk komplett	fri
	.2109	--- andre	fri
		-- av syntetiske tekstilfibrer:	
	.2201	--- turtelt av vekt høyst 6 kg pr. stk komplett	fri
	.2209	--- andre	fri
	.2900	-- av andre tekstilmaterialer	fri
	67.01		
	.0000	Skinn og andre deler av fugler med fjær eller dun, fjær og deler derav og dun samt varer av nevnte materialer (unntatt varer som hører under posisjon 05.05, og bearbeidede fjærposer og -skaft)	fri
	67.02	Kunstige blomster, lauvverk og frukter samt deler derav; varer av kunstige blomster, lauvverk eller frukter.	
	.1000	- av plast	fri
	.9000	- av andre materialer	fri
	69.09	Laboratoriestyr og varer til kjemisk eller teknisk bruk, av keramiske materialer; keramiske krybber, kar og liknende beholdere av det slag som brukes i landbruket; keramiske krukker og liknende beholdere av det slag som brukes til transport eller emballering av varer.	

Ex.	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt sats 1.1.2002
	-	laboratorieutstyr og varer til kjemisk eller teknisk bruk av keramiske materialer:	
	.1100	-- av porselen	fri
	.1200	-- varer som har en hårdhet på minst 9 på Mohs skala	fri
	.1900	-- ellers	fri
	.9000	- annet	fri
	69.11	Bordservise, kjøkkenutstyr og andre husholdningsartikler samt toalettartikler, av porselen.	
	.1000	- bordservise og kjøkkenutstyr	fri
	.9000	- andre	fri
ex.	69.12	Bordservise, kjøkkenutstyr og andre husholdningsartikler samt toalettartikler, av andre keramiske materialer enn porselen.	
	.0010	- av fajanse (hvit masse)	fri
ex.	69.13	Statuetter og andre dekorasjonsartikler, av keramiske materialer.	
	.1000	- av porselen	fri
ex.	69.14	Andre varer av keramiske materialer.	
	.1000	- av porselen	fri
	70.08		
	.0000	Isolasjonsglass som består av flere lag	fri
ex.	70.13	Husholdnings- og toalettartikler, kontorutstyr, innendørs dekorasjons- gjenstander eller liknende, av glass (unntatt varer som hører under posisjon 70.10 eller 70.18).	
ex.		- av glasskeramikk:	
	.1010	-- slipte, etsede, sandblåste, malte, forgylte eller dekorerte på annen måte, unntatt ved forming eller pressing	fri
ex.		- drikkeglass, unntatt av glasskeramikk:	
ex.		-- av blykrystall:	
	.2110	--- slipte, etsede, sandblåste, malte, forgylte eller dekorerte på annen måte, unntatt ved forming eller pressing	fri
ex.		-- ellers:	
	.2910	--- slipte, etsede, sandblåste, malte, forgylte eller dekorerte på annen måte, unntatt ved forming eller pressing	fri
ex.		- husholdningsartikler av glass (unntatt drikkeglass), men ikke av glasskeramikk:	
ex.		-- av blykrystall:	
	.3110	--- slipte, etsede, sandblåste, malte, forgylte eller dekorerte på annen måte, unntatt ved forming eller pressing	fri
ex.		-- ellers:	
	.3910	--- slipte, etsede, sandblåste, malte, forgylte eller dekorerte på annen måte, unntatt ved forming eller pressing	fri
ex.		- andre varer:	
ex.		-- av blykrystall:	
	.9110	--- slipte, etsede, sandblåste, malte, forgylte eller dekorerte på annen måte, unntatt ved forming eller pressing	fri
ex.		-- ellers:	
	.9910	--- slipte, etsede, sandblåste, malte, forgylte eller dekorerte på annen måte, unntatt ved forming eller pressing	fri

Ex.	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt sats 1.1.2002
ex.	70.18	Glassperler, imiterte perler, imiterte edle eller halvedle steiner og liknende små glassvarer, samt varer derav, unntatt bijouterivarer; glassøyne ikke til bruk for mennesker; statuetter og andre dekorasjonsgjenstander framstilt ved såkalt "lampearbeid", unntatt bijouterivarer; mikrosfærer av glass (refleksperler) med diameter høyst 1 mm.	
	.2000	- mikrosfærer av glass (refleksperler) med diameter høyst 1 mm	fri
ex.	70.19	Glassfibrer (herunder glassull) og varer derav (f.eks. garn, vevnader).	
		- lunter, forgarn, garn og oppskårne bunter:	
	.1100	-- oppskårne bunter med lengde høyst 50 mm	fri
	.1200	-- forgarn	fri
	.1900	-- andre	fri
ex.		- tynn duk, matter, plater og liknende ikke vevde produkter:	
	.3100	-- matter	fri
	.3900	-- andre (unntatt tynn duk)	fri
	.4000	- vevnader av forgarn	fri
		- andre vevnader:	
	.5100	-- med bredde høyst 30 cm	fri
	.5200	-- med bredde over 30 cm, i toskafbinding, med vekt høyst 250 gram pr. m ² , av filamenter med lengdevekt høyst 136 tex pr. enkelt garn	fri
	.5900	-- andre	fri
	.9000	- ellers	fri
ex.	71.14	Gull- og sølvsmedarbeider og deler derav, av edelt metall eller av metall plettert med edelt metall.	
	.2000	- av uedelt metall plettert med edelt metall	fri
ex.	71.17	Andre smykkevarer (bijouterivarer).	
ex.		- av uedelt metall, også forsølvet, forgylt eller platinert med edelt metall:	
	.1100	-- skjorte- og mansjettknapper	fri
ex.	73.03	Rør og hule profiler, av støpejern.	
	.0010	- soilrør	fri
	73.09	Tanker, kar og liknende beholdere, av jern eller stål, for ethvert materiale (unntatt beholdere for komprimerte eller flytende gasser), med rominnhold over 300 liter, også fóret eller varmeisolert, men uten mekanisk eller termisk utstyr	fri
ex.	73.11	Beholdere av jern eller stål for komprimerte eller flytende gasser.	
	.0010	- med rominnhold over 300 liter	fri
ex.	73.15	Kjeder og kjettinger samt deler dertil, av jern eller stål.	
		- ledd-boltkjeder og deler dertil:	
	.1100	-- rullekjeder	fri
	.1200	-- andre kjeder	fri
	.1900	-- deler	fri

Ex.	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt sats 1.1.2002
	73.18	Skruer, bolter, muttere, skinneskruer (franske treskruer), skruekroker, nagler, kiler, splittpinner, underlagsskiver (herunder sprengskiver) og liknende varer, av jern eller stål.	
	-	gjengede varer:	
	.1100	-- skinneskruer (franske treskruer)	fri
	.1200	-- andre treskruer	fri
	.1300	-- skruekroker og øyeskruer	fri
	.1400	-- selvgjengende skruer	fri
	.1500	-- andre skruer og bolter, også med tilhørende muttere eller underlagsskiver	fri
	.1600	-- muttere	fri
	.1900	-- andre	fri
	-	ugjengede varer:	
	.2100	-- sprengskiver og andre låseskiver	fri
	.2200	-- andre underlagsskiver	fri
	.2300	-- nagler	fri
	.2400	-- kiler og splittpinner	fri
	.2900	-- andre	fri
	73.21	Ovner (herunder slike som kan benyttes til sentraloppvarming), kaminer, komfyrer, griller, kullpanner, gassapparater, tallerkenvarmere og liknende ikkeelektriske husholdningsapparater samt deler dertil, av jern eller stål.	
	-	apparater for matlaging samt tallerkenvarmere:	
	.1100	-- for gass eller både for gass og annet brensel	fri
	.1200	-- for flytende brensel	fri
	.1300	-- for fast brensel	fri
	-	andre apparater:	
	.8100	-- for gass eller både for gass og annet brensel	fri
	--	for flytende brensel:	
	.8201	--- ikke for fast installasjon (flyttbare)	fri
	.8209	--- ellers	fri
	.8300	-- for fast brensel	fri
	.9000	- deler	fri
ex.	73.23	Husholdningsartikler og deler dertil, av jern eller stål; stålull; gryte-skrubber, skure- og pussehansker og liknende, av jern eller stål.	
	.1000	- stålull; gryteskrubber, skure- og pussehansker og liknende	fri
ex.	-	andre:	
ex.	--	av rustfritt stål:	
	.9310	--- forgylte eller forsølvede	fri
ex.	---	forniklede, forkrommede eller polerte:	
	.9320	---- kokekar og stekepanner	fri
	.9340	--- fortinnede, forkoprede, emaljerte, fernisserte, glasserte, lakkerte eller malte	fri
ex.	--	ellers (unntatt av støpejern, samt emaljerte av stål eller annet jern):	
	.9910	--- forgylte eller forsølvede	fri
	.9920	--- forniklede, forkrommede eller polerte	fri
	.9930	--- fortinnede, forkoprede, emaljerte, fernisserte, glasserte, lakkerte eller malte	fri

Ex.	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt sats 1.1.2002
	73.25	Andre støpte varer av jern eller stål.	
	.1000	- av støpejern, unntatt adusergods	fri
		- andre:	
	.9100	-- malelegemer og liknende varer til bruk i møller	fri
	.9900	-- ellers	fri
	73.26	Andre varer av jern eller stål.	
		- smidde eller utstansede, men ikke videre bearbeidde:	
	.1100	-- malelegemer og liknende varer til bruk i møller	fri
	.1900	-- andre	fri
	.2000	- varer av jern- eller ståltråd	fri
	.9000	- ellers	fri
ex.	74.07	Stenger og profiler av kobber.	
ex.		- av raffinert kobber:	
	.1010	-- hule profiler	fri
ex.		- av kobberlegeringer:	
ex.		-- av legeringer av kobber-sink (messing):	
	.2110	--- hule profiler	fri
ex.		-- av legeringer av kobber-nikkel (kupro-nikkel) eller av legeringer av kobber-nikkel-sink (nysølv):	
	.2210	--- hule profiler	fri
ex.		-- andre:	
	.2910	--- hule profiler	fri
	74.11	Rør av kobber.	
		- av raffi- nert kobber:	
		-- plastisolerte rør av det slag som brukes til fjernvarmerør:	
	.1001	--- med innhold av regulerte klorfluorkarboner	fri
	.1002	--- ellers	fri
	.1009	-- andre	fri
		- av kobberlegeringer:	
	.2100	-- av legeringer av kobber-sink (messing)	fri
	.2200	-- av legeringer av kobber-nikkel (kupro-nikkel) eller av legeringer av kobber-nikkel-sink (nysølv)	fri
	.2900	-- andre	fri
	74.12	Rördeler (fittings) (f.eks. forbindelsesstykker, knær, muffe) av kobber.	
	.1000	- av raffinert kobber	fri
	.2000	- av kobberlegeringer	fri
ex.	74.14	Duk (også endeløs), gitter og netting av kobbertråd; strekkmetall av kobber.	
	.2000	- duk	fri
	74.15	Spiker, stifter, tegnestifter, kramper (unntatt de heftestifter som hører under posisjon 83.05) og liknende varer, av kobber eller av jern eller stål med hode av kobber; skruer, bolter, muttere, skruekroker, nagler, kiler, splittpinner, underlagsskiver (herunder sprengskiver) og liknende varer, av kobber.	

Ex.	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt sats 1.1.2002
	.1000	- spiker og stifter, tegnestifter, kramper og liknende varer ...	fri
		- andre varer, ugjengede:	
	.2100	-- underlagsskiver (herunder sprengskiver)	fri
	.2900	-- ellers	fri
		- andre varer, gjengede:	
	.3300	-- skruer; bolter og muttere	fri
	.3900	-- ellers	fri
	74.16		
	.0000	Fjærer av kobber	fri
	74.17		
	.0000	Koke- og varmeapparater av de slag som brukes i husholdningen, ikke elektriske, samt deler dertil, av kobber	fri
	74.18	Husholdningsartikler og deler dertil av kobber; gryteskrubber, skure- og pussehansker og liknende varer av kobber; sanitærartikler og deler dertil av kobber.	
		- husholdningsartikler og deler dertil; gryteskrubber, skure- og pussehansker og liknende varer:	
	.1100	-- gryteskrubber, skure- og pussehansker og liknende varer .	fri
	.1900	-- ellers	fri
	.2000	- sanitærartikler og deler dertil	fri
	74.19	Andre varer av kobber.	
	.1000	- kjeder og kjettinger samt deler dertil	fri
		- andre:	
	.9100	-- støpte, utstansede eller smidde, men ikke videre bearbeidde	fri
	.9900	-- ellers	fri
	79.07		
	.0000	Andre varer av sink	fri
	80.07		
	.0000	Andre varer av tinn	fri
ex.	81.01	Wolfram og varer derav, herunder avfall og skrap.	
ex.		- annet (unntatt pulver):	
	.9600	-- tråd	fri
ex.	81.02	Molybden og varer derav, herunder avfall og skrap.	
ex.		- annet (enn pulver):	
	.9600	-- tråd	fri
ex.	81.04	Magnesium og varer derav, herunder avfall og skrap.	
		- ellers (unntatt ubearbeidet magnesium, avfall og skrap samt spon, granulater og pulver):	
	.9010	-- stenger, profiler, tråd, plater, bånd og folier; rør, røremner og hule stenger	fri
	.9090	-- andre	fri

Ex.	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt sats 1.1.2002
	82.01	Håndverktøy og håndredskaper av følgende slag: spader, skuffer, rotøkser, hakker, skyfler, greip, høygafler, river og raker; økser og liknende hoggeredskaper; beskjæresakser, alle slags; ljaer, sigder, hekksakser, tømmerkiler og andre håndredskaper av de slag som brukes i jord-, hage- eller skogbruk.	
	.1000	- spader og skuffer	fri
	.2000	- høygafler og greip	fri
	.3000	- rotøkser, hakker, skyfler, river og raker	fri
	.4000	- økser og liknende hoggeredskaper	fri
	.5000	- beskjæresakser til bruk for en hånd (herunder trancher-sakser)	fri
	.6000	- hekksakser, beskjæresakser og liknende sakser til bruk for to hender	fri
		- andre håndredskaper av de slag som brukes i jord-, hage- eller skogbruk:	
	.9001	-- ljaer og sigder	fri
	.9009	-- ellers	fri
ex.	82.02	Håndsager; blad for alle slags sager (herunder spalte- og slissesagblad og sagblad uten tenner).	
		- håndsager:	
	.1001	-- for trebearbeiding	fri
	.1009	-- ellers	fri
		- båndslagblad:	
	.2001	-- for trebearbeiding	fri
	.2002	-- for metallbearbeiding	fri
	.2009	-- ellers	fri
	.4000	- kjedesagblad	fri
		- andre sagblad (unntatt sirkelsagblad):	
	.9100	-- rette sagblad for metallbearbeiding	fri
		-- ellers:	
	.9901	--- blad til håndsager for trebearbeiding	fri
	.9909	--- ellers	fri
	82.03	Filer, rasper, tenger (herunder avbitertenger), knipetenger, pinsetter, blikksakser, rørkuttere, boltsakser, hulltenger, hullpiper og liknende håndverktøy.	
	.1000	- filer, rasper og liknende verktøy	fri
		- tenger (herunder avbitertenger), knipetenger, pinsetter og liknende verktøy:	
	.2001	-- rørtenger	fri
	.2002	-- kombinasjonstenger	fri
	.2003	-- avbitertenger	fri
	.2009	-- ellers	fri
	.3000	- blikksakser og liknende verktøy	fri
	.4000	- rørkuttere, boltsakser, hulltenger, hullpiper og liknende verktøy	fri
	82.04	Skiftenøkler og fastnøkler til bruk for hånd (herunder momentnøkler, men ikke gjengetappenøkler); utskiftbare piper for pipenøkler, også med håndtak.	
		- skiftenøkler og fastnøkler til bruk for hånd:	

Ex.	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt sats 1.1.2002
	.1100	-- fastnøkler	fri
	.1200	-- skiftenøkler	fri
	.2000	- utskiftbare piper for pipenøkler, også med håndtak	fri
	82.05	Håndverktøy eller håndredskaper (herunder glass-skjærediamanter), ikke nevnt eller innbefattet annet sted; blåselamper; skrustikker, skrutvinger og liknende, unntatt deler og tilbehør til verktøymaskiner; ambolter; feltesser; slipeskiver og slipesteiner med stativ, for hånd- eller fotkraft.	
	.1000	- bore- og gjengeverktøy	fri
	.2000	- hammere og slegger	fri
	.3000	- høvler, stemjern, huljern og liknende verktøy for trebearbeiding	fri
	.4000	- skrutrekkere	fri
		- annet håndverktøy eller andre håndredskaper (herunder glass-skjærediamanter):	
	.5100	-- verktøy og redskaper til husholdningsbruk	fri
	.5900	-- ellers	fri
	.6000	- blåselamper	fri
	.7000	- skrustikker, skrutvinger og liknende	fri
	.8000	- ambolter; feltesser; slipeskiver og slipesteiner med stativ, for hånd- eller fotkraft	fri
	.9000	- sett av varer fra to eller flere av de foregående varenumre .	fri
	82.06	Verktøy og redskaper fra to eller flere av posisjonene 82.02 - 82.05, pakket i sett for detaljsalg	fri
	82.07	Utskiftbart verktøy for håndverktøy, også mekaniske, eller for verktøy-maskiner (f.eks. for pressing, preging, stansing, gjenging, boring, rømming, brotsjing, fresing, dreieing eller skrutrekking), herunder trekkskiver eller pressdyser for metall, samt verktøy for berg- eller jordboring.	
		- verktøy for berg- eller jordboring:	
		-- med arbeidende del av cermeter:	
	.1301	--- borkroner	fri
	.1309	--- ellers	fri
		-- andre, herunder deler:	
	.1901	--- diamantborkroner	fri
	.1909	--- ellers	fri
	.2000	- trekkskiver eller pressdyser for metall	fri
	.3000	- verktøy for pressing, preging eller stansing	fri
	.4000	- gjengeverktøy	fri
		- verktøy for boring, unntatt bergboring:	
	.5001	-- spiralbor	fri
	.5009	-- ellers	fri
	.6000	- verktøy for rømming og brotsjing	fri
	.7000	- freseverktøy	fri
		- dreieverktøy:	
	.8001	-- med arbeidende del av cermeter	fri
	.8009	-- med arbeidende del av annet materiale	fri
		- annet utskiftbart verktøy:	
	.9001	-- filer og rasper	fri
	.9009	-- ellers	fri

Ex.	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt sats 1.1.2002
ex.	82.08	Kniver og knivblad for maskiner eller mekaniske redskaper.	
	.1000	- for metallbearbeiding	fri
	.2000	- for trebearbeiding	fri
	.4000	- for jord-, hage- eller skogbruksmaskiner	fri
	.9000	- ellers (unntatt for kjøkkenmaskiner eller maskiner til bruk i næringsmiddelindustrien)	fri
	82.09		
	.0000	Umonterte plater, spisser, skjær og liknende for verktøy, av cermet	fri
	82.10		
	.0000	Hånddrevne, mekaniske redskaper av vekt høyst 10 kg, som brukes ved tilberedning eller servering av matvarer eller drikkevarer	fri
	82.11	Kniver som ikke hører under noen annen posisjon i dette kapittel, med skjærende egg, også sagtakket (herunder gartnerkniver), og blad dertil.	
	.1000	- sett av forskjellige artikler	fri
		- ellers:	
	.9100	-- bordkniver med faste blad	fri
		-- andre kniver med faste blad:	
	.9201	-- kjøkkenkniver	fri
	.9209	-- ellers	fri
	.9300	-- andre kniver enn de med faste blad	fri
	.9400	-- blad	fri
	.9500	-- skaft av uedelt metall	fri
	82.14	Andre skjære- og klipperedskaper (f.eks. hårklippere, kløyve-, hogge- og hakkeredskaper for slaktere eller til kjøkkenbruk, papirkniver); artikler og sett for manikyr eller pedikyr (herunder neglefiler).	
	.1000	- papirkniver, brevåpnere, raderkniver, blyantspisere og blad dertil	fri
	.2000	- artikler og sett for manikyr eller pedikyr (herunder neglefiler)	fri
	.9000	- andre	fri
	82.15	Skjeer, gafler, øser, sleiver, hullsleiver, kakespader, fiske- og smørkniver, sukkerklyper og liknende husholdningsartikler.	
	.1000	- sett av forskjellige artikler som inneholder minst en artikkel belagt med edelt metall	fri
		- andre sett av forskjellige artikler:	
	.2010	-- av stål	fri
	.2090	-- ellers	fri
		- ellers:	
	.9100	-- forgylt, forsølvet eller platinert	fri
		-- andre:	
		--- av stål:	
	.9911	---- skjeer og gafler	fri
	.9919	---- ellers	fri
		--- ellers:	
	.9991	---- skjeer og gafler	fri
	.9999	---- ellers	fri

Ex.	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt sats 1.1.2002
ex.	85.06	Galvaniske elementer og batterier.	
	-	av mangandioksid:	
	.1001	-- alkaliske	fri
	.1002	-- av sink-karbontypen	fri
	.1009	-- andre	fri
	.3000	- av kvikksølvoksid	fri
	.4000	- av sølvoksid	fri
	.6000	- av luft-sink	fri
	.8000	- andre galvaniske elementer og batterier (unntatt av litium)	fri
	85.09	Elektromekaniske husholdningsapparater og -maskiner sammenbygd med elektrisk motor.	
	.1000	- støvsugere, herunder tørr- og våtsugere	fri
	.2000	- golvbonemaskiner	fri
	.3000	- avfallskverner	fri
	-	male- og blandemaskiner for matvarer; saftpresser for frukt eller grønnsaker:	
	.4001	-- med ytelse over 400 W	fri
	.4002	-- med ytelse høyst 400 W	fri
	-	andre apparater og maskiner:	
	.8001	-- med ytelse over 400 W	fri
	.8002	-- med ytelse høyst 400 W	fri
	.9000	- deler	fri
ex.	85.10	Barbermaskiner, hårklippemaskiner og hårfjerningsapparater, sammenbygd med elektrisk motor.	
	.2000	- hårklippemaskiner	fri
	.3000	- hårfjerningsapparater	fri
ex.	-	deler:	
	--	til hårklippemaskiner:	
	.9030	--- skjæreplater og -hoder	fri
	.9040	--- ellers	fri
	.9050	-- til hårfjerningsapparater	fri
	85.16	Elektriske varmtvannsberedere, varmtvannsbeholdere og varmekolber; elektriske jord- og romoppvarmingsapparater; elektrotermiske hårpleieapparater (f.eks. hårtørkeapparater, hårkrølleapparater, krølltangvarmere) og håndtørkeapparater; elektriske strykejern; andre elektrotermiske apparater av det slag som brukes i husholdningen; elektriske hetelegemer, unntatt slike som hører under posisjon 85.45.	
	-	elektriske varmtvannsberedere, varmtvannsbeholdere og varmekolber:	
	.1001	-- varmtvannsberedere og varmtvannsbeholdere	fri
	.1002	-- varmekolber	fri
	-	elektriske jord- og romoppvarmingsapparater:	
	.2100	-- radiatorer som lagrer varme	fri
	--	andre:	
	.2901	--- panelovner og liknende veggovner	fri
	.2902	--- stråleovner og vifteovner	fri
	.2909	--- ellers	fri
	-	elektrotermiske hårpleieapparater eller håndtørkeapparater:	

Ex.	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt sats 1.1.2002
	.3100	-- hårtørkeapparater	fri
	.3200	-- andre hårpleieapparater	fri
	.3300	-- håndtørkeapparater	fri
	.4000	- elektriske strykejern	fri
	.5000	- mikrobølgeovner	fri
		- andre ovner; kokeapparater, kokeplater, kokespiraler, griller og stekeapparater:	
	.6001	-- bordkomfyrer	fri
	.6002	-- andre komfyrer	fri
	.6003	-- stekeovner (andre enn mikrobølgeovner)	fri
	.6004	-- kokeplater med en eller to plater	fri
	.6005	-- kokeplater med tre eller flere plater	fri
	.6009	-- ellers	fri
		- andre elektrotermiske apparater:	
	.7100	-- kaffe- og tetrakteapparater	fri
	.7200	-- brødristere	fri
	.7900	-- ellers	fri
	.8000	- elektriske hetelegemer	fri
		- deler:	
	.9001	-- kokeplater til komfyrer m.v.	fri
	.9009	-- ellers	fri
ex.	85.44	Isolert (herunder lakkert eller anodisert) tråd, kabel (herunder koaksi-alkabel) og andre isolerte, elektriske ledere, også med forbindelsesdeler; optiske fiberkabler sammensatt av fibrer som er skjermet fra hverandre, også med forbindelsesdeler.	
ex.		- andre elektriske ledere for spenninger over 80 V, men ikke over 1000 V (unntatt de som er spesifisert i foregående varenummer i posisjonen):	
		-- ellers (unntatt de med forbindelsesdeler):	
		--- med merkespenning høyst 500 V:	
	.5901	---- med høyst 4 ledere	fri
	.5902	---- med mer enn 4 ledere	fri
		--- med merkespenning over 500 V, men ikke over 999V:	
	.5903	---- med høyst 4 ledere	fri
	.5904	---- med mer enn 4 ledere	fri
		--- med merkespenning 1000 V:	
		---- med høyst 4 ledere:	
	.5905	----- med ledertverrsnitt høyst 70 mm ²	fri
	.5906	----- med ledertverrsnitt over 70 mm ²	fri
	.5909	---- med mer enn 4 ledere	fri
		- andre elektriske ledere for spenninger over 1000 V:	
	.6001	-- med merkespenning høyst 10 kV	fri
	.6002	-- med merkespenning over 10 kV, men ikke over 30 kV	fri
	.6009	-- med merkespenning over 30 kV	fri
ex.	85.46	Elektriske isolatorer, uansett materiale.	
	.9000	- andre (unntatt av glass eller keramisk materiale)	fri
	90.04	Briller, beskyttelsesbriller og liknende, korrigerende, beskyttende eller andre.	
	.1000	- solbriller	fri
	.9000	- andre	fri

Ex.	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt sats 1.1.2002
	90.05	Kikkerter (monokulære og binokulære) og andre optiske teleskoper samt stativer til slike; andre astronomiske instrumenter og stativer til slike, men ikke instrumenter for radioastronomi.	
	.1000	- binokulære kikkerter	fri
	.8000	- andre kikkerter og instrumenter	fri
	.9000	- deler og tilbehør (herunder stativer)	fri
	90.14	Kompasser; andre navigasjonsinstrumenter og -apparater.	
		- kompasser:	
	.1010	-- elektriske, dvs. med virkemåte som er avhengig av elektriske impulser som varierer i overensstemmelse med den faktor som skal bestemmes og/eller automatisk reguleres	fri
	.1090	-- ellers	fri
		- instrumenter og apparater for luftfart- eller romnavigering (unntatt kompasser):	
	.2010	-- elektriske, dvs. med virkemåte som er avhengig av elektriske impulser som varierer i overensstemmelse med den faktor som skal bestemmes og/eller automatisk reguleres	fri
	.2090	-- ellers	fri
		- andre instrumenter og apparater:	
	.8010	-- ekkolodd	fri
	.8020	-- ultralyd lodde- og detektorapparater	fri
		-- andre:	
	.8030	--- elektriske, dvs. med virkemåte som er avhengig av elektriske impulser som varierer i overensstemmelse med den faktor som skal bestemmes og/eller automatisk reguleres	fri
	.8090	--- ellers	fri
		- deler og tilbehør:	
	.9010	-- til ultralyd lodde- og detektorapparater	fri
	.9090	-- ellers	fri
ex.	90.15	Geodetiske (herunder fotogrammetriske), hydrografiske, oseanografiske, hydrologiske, meteorologiske eller geofysiske instrumenter og apparater, unntatt kompasser; avstandsmålere.	
		- avstandsmålere:	
	.1010	-- elektriske, dvs. med virkemåte som er avhengig av elektriske impulser som varierer i overensstemmelse med den faktor som skal bestemmes og/eller automatisk reguleres	fri
	.1090	-- ellers	fri
		- teodolitter og tachymetre (tacheometre) (landmålingsinstrumenter):	
	.2010	-- elektriske, dvs. med virkemåte som er avhengig av elektriske impulser som varierer i overensstemmelse med den faktor som skal bestemmes og/eller automatisk reguleres	fri
	.2090	-- ellers	fri
		- nivelleringsinstrumenter:	
	.3010	-- elektriske, dvs. med virkemåte som er avhengig av elektriske impulser som varierer i overensstemmelse med den faktor som skal bestemmes og/eller automatisk reguleres	fri
	.3090	-- ellers	fri
		- fotogrammetriske, geodetiske instrumenter og apparater:	
	.4010	-- elektriske, dvs. med virkemåte som er avhengig av elektriske impulser som varierer i overensstemmelse med den faktor som skal bestemmes og/eller automatisk reguleres	fri

Ex.	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt sats 1.1.2002
	.4090	-- ellers	fri
ex.		- andre instrumenter og apparater:	
	.8010	-- elektriske, dvs. med virkemåte som er avhengig av elektriske impulser som varierer i overensstemmelse med den faktor som skal bestemmes og/eller automatisk reguleres	fri
		- deler og tilbehør:	
	.9010	-- til geodetiske instrumenter	fri
	.9090	-- ellers	fri
	90.16	Vekter følsomme for 5 cg eller mindre, også med lodder.	
	.0010	- elektriske, dvs. med virkemåte som er avhengig av elektriske impulser som varierer i overensstemmelse med den faktor som skal bestemmes og/eller automatisk reguleres	fri
	.0090	- ellers	fri
ex.	90.17	Tegne-, risse- og regneinstrumenter (f.eks. tegnemaskiner, pantografer, vinkelmålere, tegne- og rissebestikk, regnestaver, regneskiver); instrumenter for lengdemåling til bruk i hånden (f.eks. målestokker og -bånd, mikrometermål, alle slags lærer), ikke nevnt eller innbefattet annet sted i dette kapittel.	
	.3000	- mikrometermål, skyvelærer og andre lærer	fri
		- andre instrumenter (unntatt tegne-, risse- og regneinstrumenter):	
	.8010	-- elektriske, dvs. med virkemåte som er avhengig av elektriske impulser som varierer i overensstemmelse med den faktor som skal bestemmes og/eller automatisk reguleres	fri
	.8090	-- ellers	fri
ex.	90.25	Flytevekter (areometre, densimetre) og liknende instrumenter basert på flyteprinsippet, termometre, pyrometre, barometre, hygrometre og psykrometre, også med registreringsutstyr samt kombinasjoner av slike instrumenter.	
ex.		- termometre og pyrometre, ikke kombinert med andre instrumenter:	
ex.		-- væskefylte, for direkte avlesning:	
	.1190	--- ellers (unntatt febertermometre)	fri
		-- andre:	
	.1910	--- elektriske, dvs. med virkemåte som er avhengig av elektriske impulser som varierer i overensstemmelse med den faktor som skal bestemmes og/eller automatisk reguleres	fri
	.1990	--- ellers	fri
		- andre instrumenter:	
	.8010	-- elektriske, dvs. med virkemåte som er avhengig av elektriske impulser som varierer i overensstemmelse med den faktor som skal bestemmes og/eller automatisk reguleres	fri
	.8090	-- ellers	fri
	.9000	- deler og tilbehør	fri
ex.	90.27	Instrumenter og apparater for fysiske eller kjemiske analyser (f.eks. polarimetre, refraktometre, spektrometre, gass- eller røykanalyseapparater); instrumenter og apparater for måling eller kontroll av viskositet, porøsitet, utvidelse, overflatespenning eller liknende; instrumenter og apparater for måling eller kontroll av varme-, lyd- eller lysmengder (herunder eksponeringsmålere); mikrotomer.	

Ex.	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt sats 1.1.2002
ex	.1010	- gass- eller røykanalyseapparater: -- elektriske, dvs. med virkemåte som er avhengig av elektriske impulser som varierer i overensstemmelse med den faktor som skal bestemmes og/eller automatisk reguleres	fri
ex	.4010	- eksponeringsmålere: -- elektriske, dvs. med virkemåte som er avhengig av elektriske impulser som varierer i overensstemmelse med den faktor som skal bestemmes og/eller automatisk reguleres	fri
	90.28	Forbruks- og produksjonsmålere for gasser, væsker eller elektrisitet, herunder justeringsmålere for nevnte målere.	
	.1000	- gassmålere	fri
	.2000	- væskemålere	fri
	.3000	- elektrisitetmålere	fri
	.9000	- deler og tilbehør	fri
	90.29	Omdreiningstellere, produksjonstellere, taksametre, kilometertellere, skritt-tellere og liknende; hastighetsmålere og tachometre, unntatt de som hører under posisjon 90.14 eller 90.15; stroboskoper.	
	.1010	- omdreiningstellere, produksjonstellere, taksametre, kilometertellere, skrittellere og liknende: -- elektriske, dvs. med virkemåte som er avhengig av elektriske impulser som varierer i overensstemmelse med den faktor som skal bestemmes og/eller automatisk reguleres	fri
	.1090	-- ellers	fri
	.2010	- hastighetsmålere og tachometre; stroboskoper: -- stroboskoper	fri
	.2020	-- hastighetsmålere og tachometre: --- elektriske, dvs. med virkemåte som er avhengig av elektriske impulser som varierer i overensstemmelse med den faktor som skal bestemmes og/eller automatisk reguleres	fri
	.2090	--- ellers	fri
	.9000	- deler og tilbehør	fri
ex	90.30	Oscilloskoper, spektralanalysatorer og andre instrumenter og apparater for måling eller kontroll av elektriske mengder, unntatt måleapparater som hører under posisjon 90.28; instrumenter og apparater for måling eller registrering av alfa-, beta-, gamma- eller røntgenstråler, kosmiske eller andre ioniserende stråler.	
	.1000	- instrumenter og apparater for måling eller registrering av ioniserende stråler	fri
	.2000	- katodestråleoscilloskoper og -oscillografer - andre instrumenter og apparater for måling eller kontroll av elektrisk spenning, strøm, motstand eller effekt, uten registrerende utstyr:	fri
	.3100	-- multimetre	fri
	.3900	-- andre	fri
ex.	.8300	- andre apparater og instrumenter (enn instrumenter og apparater spesialkonstruert for telekommunikasjon): -- andre, med registrerende utstyr (andre enn for måling eller kontroll av halvlederskiver («wafers») eller halvlederkomponenter)	fri
	.8900	-- ellers	fri

Ex.	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt sats 1.1.2002
ex.	.9010	- deler og tilbehør: - - til voltmetre, ampèremetre, galvanometre og isolasjons- målere	fri
ex.	90.31	Instrumenter, apparater og maskiner for måling eller kontroll, ikke nevnt eller innbefattet annet sted i dette kapittel; profilprojektorer.	
	.1000	- avbalanseringsmaskiner for mekaniske deler	fri
	.2000	- prøvebenker	fri
	.3000	- profilprojektorer	fri
		- andre instrumenter, apparater og maskiner (unntatt optis- ke):	
		- - elektriske, dvs. med virkemåte som er avhengig av elek- triske impulser som varierer i overensstemmelse med den faktor som skal bestemmes og/eller automatisk reguleres:	
	.8011	--- spesielt konstruert for måling av kuleflater	fri
	.8019	--- andre	fri
	.8090	- - ellers	fri
	90.32	Instrumenter og apparater for automatisk regulering eller kontroll.	
	.1000	- termostater	fri
	.2000	- manostater	fri
		- andre instrumenter og apparater:	
	.8100	- - hydrauliske eller pneumatiske	fri
	.8900	- - andre	fri
	.9000	- deler og tilbehør	fri
	90.33		
	.0000	Deler og tilbehør (ikke nevnt eller innbefattet annet sted i dette kapittel) til maskiner, instrumenter eller apparater som hører under kapittel 90 .	fri
	91.03	Andre ur med lommeurverk, unntatt ur som hører under posisjon 91.04.	
	.1000	- elektriske	fri
	.9000	- andre	fri
	91.04		
	.0000	Ur til instrumentbord og liknende ur for kjøretøyer, luftfartøyer, rom- fartøyer eller båter	fri
	91.05	Andre ur.	
		- vekkerur:	
	.1100	- - elektriske	fri
	.1900	- - andre	fri
		- veggur:	
	.2100	- - elektriske	fri
	.2900	- - andre	fri
		- ellers:	
	.9100	- - elektriske	fri
	.9900	- - andre	fri
	91.06	Apparater for regulering, måling eller kontroll av tid, forsynt med urverk eller synkronmotor (f.eks. tidsstemplingsur, tidskontrollur).	

Ex.	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt sats 1.1.2002
	.1000	- tidsstemplingsur; tidskontrollur	fri
	.2000	- parkometre	fri
	.9000	- andre	fri
	91.07		
	.0000	Tidsstrømbrytere med urverk eller synkronmotor	fri
	91.08	Komplette og sammensatte lomueurverk.	
		- elektriske:	
	.1100	-- med utelukkende mekanisk tidsanviser eller med en innretning der en mekanisk tidsanviser kan innebygges	fri
	.1200	-- med utelukkende opto-elektronisk tidsanviser	fri
	.1900	-- andre	fri
	.2000	- med automatisk opptrekk	fri
	.9000	- ellers	fri
	91.09	Andre komplette og sammensatte urverk.	
		- elektriske:	
	.1100	-- til vekkerur	fri
	.1900	-- andre	fri
	.9000	- ellers	fri
	91.12	Andre urkasser og liknende kasser til andre varer som hører under dette kapittel, samt deler dertil.	
	.2000	- kasser	fri
	.9000	- deler	fri
ex.	91.13	Urarmbånd og deler dertil.	
ex.		- av edelt metall eller av metall plettert med edelt metall:	
	.1020	-- av gull, også plettert med platina	fri
	.9000	- ellers (unntatt av uedelt metall)	fri
	92.02	Andre strengeinstrumenter (f.eks. gitarer, fioliner, harper).	
	.1000	- strykeinstrumenter	fri
	.9000	- andre	fri
	92.03		
	.0000	Pipeorgler med klaviatur; harmonier og liknende instrumenter med klaviatur og med frittsvingende metalltunger	fri
	92.04	Trekkspill og liknende instrumenter; munnspill.	
	.1000	- trekkspill og liknende instrumenter	fri
	.2000	- munnspill	fri
	92.05	Andre blåseinstrumenter (f.eks. klarinetter, trompeter, sekkepiper).	
	.1000	- messingblåseinstrumenter	fri
		- andre:	
	.9001	-- blokkfløyter	fri
	.9009	-- ellers	fri
	92.06	Slaginstrumenter (f.eks. trommer, xylofoner, cymbaler, kastanjetter, maracas).	

Ex.	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt sats 1.1.2002
	.0001	- trommer og pauker	fri
	.0009	- ellers	fri
	92.07	Musikkinstrumenter hvor lyden frambringes eller må forsterkes elektrisk (f.eks. orgler, gitarer, trekkspill).	
		- instrumenter med klaviatur, unntatt trekkspill:	
	.1001	-- tomanualers orgler med bassmanual og innebygde forsterkere	fri
	.1002	-- enmanuals tangentinstrumenter uten bassmanual (synthesizere og keyboards), av digitale og analoge typer	fri
	.1003	-- pianoer	fri
	.1009	-- ellers	fri
		- andre:	
	.9001	-- gitarer	fri
	.9009	-- ellers	fri
	92.08	Spilledåser, orkestrions, lirekasser, mekaniske sangfugler, musikksager og andre musikkinstrumenter som ikke hører under andre posisjoner i dette kapittel; lokkepiper, alle slags; signalfloyter, signalhorn og andre signalinstrumenter som blåses med munn.	
	.1000	- spilledåser	fri
	.9000	- andre	fri
ex.	92.09	Deler og tilbehør til musikkinstrumenter (f.eks. mekanismer til spilledåser og kort, plater og ruller til mekaniske instrumenter); metronomer, stemmegafler og stemmepiper, alle slags.	
	.1000	- metronomer, stemmegafler og stemmepiper	fri
	.2000	- mekanismer til spilledåser	fri
	93.02		
	.0000	Revolvere og pistoler, med unntak av de som hører under posisjon 93.03 eller 93.04	fri
	93.03	Andre ildvåpen og liknende apparater som avfyrer en eksplosiv ladning (f.eks. sports- og jaktgeværer, munnladningsvåpen, signalpistoler og liknende bare bestemt for å skyte ut signalraketter, pistoler og revolvere for løsammunisjon, slaktevåpen, lineutskytningsgeværer)	
	.1000	- munnladningsvåpen	fri
		- andre haglgeværer for sport og jakt, herunder kombinerte rifler og haglgeværer:	
	.2001	-- haglgeværer, enkeltløpede	fri
	.2002	-- haglgeværer, dobbeltløpede	fri
	.2009	-- ellers	fri
		- andre geværer for sport og jakt :	
	.3001	-- salonggeværer, riflede	fri
	.3002	-- andre, riflede	fri
	.3009	-- ellers	fri
	.9000	- andre	fri
	93.04		
	.0000	Andre våpen (f.eks. geværer og pistoler for luft eller gass eller utstyrt med fjærmekanisme, køller), unntatt de som hører under posisjon 93.07	fri

Ex.	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt sats 1.1.2002
ex.	93.05	Deler og tilbehør til varer som hører under posisjon 93.01 - 93.04.	
	.1000	- til revolvere eller pistoler	fri
		- til haglggeværer eller andre geværer som hører under posisjon 93.03:	
	.2100	-- løp til haglggeværer	fri
	.2900	-- annet	fri
		- ellers:	
ex.		-- til våpen til militær bruk som hører under posisjon 93.01:	
	.9190	--- andre (unntatt til kanoner)	fri
	.9900	-- andre	fri
	96.02		
	.0000	Vegetabiliske eller mineralske materialer til utskjæring, bearbejdede samt varer av disse materialer; støpte eller utskårne varer av voks, parafin, stearin, naturlige gummier, naturlige harpikser, modellermasse og andre støpte eller utskårne varer, ikke nevnt eller innbefattet annet sted; bearbejdet, uherdet gelatin (unntatt gelatin som hører under posisjon 35.03) og varer av uherdet gelatin	fri
	96.03	Koster, børster, pensler og liknende (herunder børster som utgjør deler til maskiner, apparater eller kjøretøyer), mekaniske gulvfeieapparater uten motor, mopper og fjærkoster; ferdige bindler til framstilling av børster, koster og pensler; malerputer og-ruller; naler (unntatt glatteruller).	
	.1000	- koster, børster og liknende, som består av sammenbundne kvister eller andre vegetabiliske materialer, med eller uten skaft	fri
		- tannbørster, barberkoster, hårbørster, neglebørster, øyenvippebørster og andre toalettbørster for personlig bruk, herunder slike børster som utgjør deler til apparater:	
	.2100	-- tannbørster, herunder børster for tannproteser	fri
	.2900	-- andre	fri
	.3000	- pensler og koster for kunstnere samt pensler for skrijving og liknende pensler til kosmetisk bruk	
	.4000	- malerkoster, malerpensler og liknende (unntatt koster, pensler og liknende som hører under varenummer 96.03.3000); malerputer og-ruller	fri
	.5000	- andre børster som utgjør deler til maskiner, apparater eller kjøretøyer	fri
	.9000	- ellers	fri
	96.04		
	.0000	Håndsikter og håndsåld	fri
	96.05		
	.0000	Reiseetuier for toalettbruk, for syng eller for rengjøring av sko eller klær	fri
	96.06	Knapper, trykknapper og liknende, knappeformer og andre deler til disse varer; knappeemner.	
	.1000	- trykknapper samt deler dertil	fri
		- andre knapper:	

Ex.	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt sats 1.1.2002
	.2100	-- av plast, ikke overtrukket med tekstilmateriale	fri
	.2200	-- av uedelt metall, ikke overtrukket med tekstilmateriale	fri
	.2900	-- ellers	fri
	.3000	- knappeformer og andre deler til knapper; knappeemner	fri
	96.09	Blyanter, herunder fargeblyanter (unntatt blyanter som hører under posisjon 96.08), fargestifter, blyantstifter, pasteller, tegnekull, skrive- eller tegnekritt samt skredderkritt.	
	.1000	- blyanter, herunder fargeblyanter, med stiften innfattet i stivt hylster	fri
	.2000	- blyantstifter, svarte eller fargede	fri
	.9000	- ellers	fri
	96.10		
	.0000	Skrive- og tegnetavler, også med rammer	fri
	96.11		
	.0000	Signeter, dateringsstempler, nummeringsstempler og liknende (herunder utstyr for trykking eller preging av etiketter) bestemt til bruk for hånd; trykkerisett for hånd	fri
ex.	96.12	Fargebånd til skrivemaskiner og liknende fargebånd innsatt med farge eller behandlet på annen måte slik at de gir avtrykk, også på spoler eller i kassetter; stempelputer med eller uten eske, også uten farge.	
	.1000	- fargebånd	fri
	96.15	Kammer, hårspenner og liknende; hårnåler, krøllnåler, krøllspenner og liknende, unntatt de som hører under posisjon 85.16 samt deler dertil:	
		- kammer, hårspenner og liknende:	
	.1100	-- av hardgummi eller plast	fri
	.1900	-- andre	fri
		- ellers:	
	.9010	-- av plast	fri
	.9090	-- andre	fri
	96.16	Sprøyteflakonger og liknende til toalettbruk samt beslag dertil; pudderkvaster og liknende til bruk for kosmetikk- eller toalettpreparater.	
	.1000	- sprøyteflakonger og liknende til toalettbruk samt beslag dertil	fri
	.2000	- pudderkvaster og liknende til bruk for kosmetikk- eller toalettpreparater	fri
	96.17		
	.0000	Termosflasker og andre vakuumisolerte beholdere, komplette; deler dertil, unntatt glassbeholdere	fri
	96.18	Modellfigurer, utstillingsfigurer og liknende; automatiske eller andre bevegelige gjenstander for vindusutstilling.	
	.0010	-- av plast	fri
	.0090	-- ellers	fri